

สัญญาให้ทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรม

สัญญานี้ทำขึ้น ณ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ เลขที่ 196 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร จังหวัดกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2568 ระหว่างสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ โดย นางสาววิภารัตน์ ดือ่อง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งต่อไปในสัญญานี้จะเรียกว่า “ผู้ให้ทุน” ฝ่ายหนึ่ง กับ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ซึ่งมีสำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช ตำแหน่ง อาจารย์ ตามหนังสือมอบอำนาจ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ลงวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2568 ซึ่งต่อไปในสัญญานี้เรียกว่า “ผู้รับทุน” อีกฝ่ายหนึ่ง โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

โดยที่ผู้ให้ทุนมีวัตถุประสงค์จะส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อนำผลการวิจัยและนวัตกรรม ไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาที่สำคัญของประเทศหรือนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศ จึงได้จัดสรร เงินอุดหนุนการวิจัย และนวัตกรรม โดยมีหน่วยงานภาครัฐ เอกชน หรือบุคคลธรรมดา เป็นผู้รับทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อดำเนินการวิจัยและนวัตกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งสัญญานี้

คู่สัญญาททั้งสองฝ่ายจึงได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้ให้ทุนตกลงให้ทุนและผู้รับทุนตกลงรับทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมเป็นจำนวนเงิน 1,573,000 บาท (หนึ่งล้านห้าแสนเจ็ดหมื่นสามพันบาทถ้วน) เพื่อทำการวิจัยและนวัตกรรม เรื่อง ธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง ตามโครงการวิจัยและนวัตกรรมของผู้รับทุนแนบท้ายสัญญานี้ในผนวก 1 ที่ได้รับอนุมัติจากผู้ให้ทุนแล้ว ซึ่งต่อไปในสัญญานี้เรียกว่า “โครงการ” และมีคณะผู้วิจัยตามรายชื่อปรากฏในผนวก 1 รายละเอียดปรากฏตามหนังสือแจ้งอนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมแนบท้ายสัญญานี้ในผนวก 2

ผู้รับทุนจะต้องดำเนินการศึกษาและทำวิจัยให้เสร็จสมบูรณ์ภายในเวลา 16 เดือน นับตั้งแต่วันที่ 21 มีนาคม 2568 ถึงวันที่ 20 กรกฎาคม 2569

ในการสนับสนุนเงินอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการดำเนินโครงการตามสัญญานี้ ผู้ให้ทุนทรงไว้ซึ่งสิทธิในการปรับลดเงินอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมที่จัดสรรให้แก่ผู้รับทุนตามความเหมาะสมของวงเงินงบประมาณ ที่ผู้ให้ทุนได้รับจากรัฐบาลในแต่ละปี

หากผู้รับทุนมีเงินเหลือจากการดำเนินโครงการตามสัญญา ผู้รับทุนจะต้องนำเงินอุดหนุนที่เหลือดังกล่าวมามอบคืนให้แก่ผู้ให้ทุน ภายใน 30 วัน นับแต่การดำเนินโครงการตามสัญญาสิ้นสุดลง

ในกรณีที่ผู้ให้ทุนหรือผู้รับทุนเห็นว่า โครงการซึ่งได้ดำเนินการเสร็จสิ้นโดยครบถ้วนตามวรรคหนึ่งนั้น อาจดำเนินการพัฒนาอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปเพิ่มเติมจากโครงการเดิม ซึ่งการดำเนินการเพิ่มเติมดังกล่าวนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือเกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ให้ทุนหรือผู้รับทุนมีสิทธิยื่นข้อเสนอเพิ่มเติมให้แก่ คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อดำเนินโครงการเพิ่มเติมให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องตามที่ทั้งสองฝ่ายจะได้ตกลงกันต่อไป

ข้อ 2. การเบิกเงินอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมจากผู้ให้ทุน ผู้รับทุนมีสิทธิเบิกเงินอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมเป็นงวด ๆ ตามงบประมาณโครงการที่ได้รับอนุมัติจากผู้ให้ทุน ส่วนการใช้จ่ายเงินให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของผู้ให้ทุนในการขอรับทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมทั้งที่มีอยู่แล้ว หรือที่จะออกใช้บังคับขึ้นในภายหน้า โดยผู้ให้ทุนจะจ่ายเงินให้แก่ผู้รับทุนเป็นงวด ๆ ตามที่ระบุในเอกสารแนบท้ายสัญญาในผนวก 3

ผู้ให้ทุนจะจ่ายเงินอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมในแต่ละงวดดังกล่าว โดยวิธีการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝาก ซึ่งผู้รับทุนเปิดบัญชีไว้แยกต่างหากจากบัญชีอื่น ณ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขา ลำปาง โดยระบุชื่อผู้รับทุนเป็นผู้มีอำนาจในการถอนเงินจากบัญชีดังกล่าวเพื่อดำเนินงานการวิจัยและนวัตกรรมโครงการ ตามสัญญานี้ โดยผู้รับทุนจะต้องแสดงเจตนาขอรับเงินผ่านธนาคารตามแบบคำขอรับเงินผ่านธนาคารที่กระทรวงการคลังกำหนด

ในการจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่ผู้รับทุนแต่ละงวด ผู้ให้ทุนจะหักเงินจำนวนร้อยละ 5 (ห้า) ของเงินที่ต้องจ่ายในงวดนั้น เพื่อเป็นประกันการปฏิบัติตามสัญญา ผู้รับทุนมีสิทธิขอเงินประกันคืนโดยผู้รับทุนต้องนำหนังสือค้ำประกันของธนาคาร ซึ่งออกโดยธนาคารภายในประเทศมาวางไว้ต่อผู้ให้ทุนเพื่อเป็นหลักประกันแทนก็ได้ ผู้ให้ทุนจะคืนเงินประกันการปฏิบัติตามสัญญา และ/หรือหนังสือค้ำประกันของธนาคารให้แก่ผู้รับทุนเมื่อผู้รับทุนพ้นจากพันธะหน้าที่ตามสัญญานี้แล้ว

ข้อ 3. เอกสารแนบท้ายสัญญาดังต่อไปนี้ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญานี้

3.1 ผนวก 1 ข้อเสนอโครงการวิจัยและนวัตกรรม เรื่อง "ธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง" จำนวน 144 (หนึ่งร้อยสี่สิบสี่) หน้า

3.2 ผนวก 2 หนังสือแจ้งอนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรม จำนวน 2 (สอง) หน้า

3.3 ผนวก 3 งบประมาณแผนงาน/โครงการวิจัย ที่ได้รับอนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรม และการแบ่งจ่ายงวดเงิน จำนวน 2 (สอง) หน้า

3.4 ผนวก 4 แบบฟอร์มการจัดทำรายงานการวิจัยและนวัตกรรม จำนวน 21 (ยี่สิบเอ็ด) หน้า

3.5 ผนวก 5 บันทึกข้อตกลง เรื่อง การให้ความยินยอมเปลี่ยนแปลงอัตราการใช้จ่ายเงิน จำนวน 1 (หนึ่ง) หน้า

ข้อความใดในเอกสารแนบท้ายสัญญาที่ขัดแย้งกับข้อความในสัญญานี้ ให้ใช้ข้อความในสัญญานี้บังคับและในกรณี
ที่เอกสารแนบท้ายสัญญาขัดแย้งกันเอง หรือมิได้กล่าวไว้ ผู้รับทุนจะต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของผู้ให้ทุน

ข้อ 4. ผู้รับทุนจะต้องเริ่มดำเนินโครงการทันทีนับแต่วันลงนามสัญญานี้ หากผู้รับทุนมิได้ดำเนินโครงการภายใน
30 วัน นับจากวันดังกล่าวผู้ให้ทุนมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้

ข้อ 5. ผู้รับทุนได้ทราบ และเข้าใจระเบียบและข้อกำหนดของผู้ให้ทุนซึ่งมีอยู่ในขณะที่ทำสัญญานี้โดยตลอด
และจะปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อกำหนดซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินการโครงการนี้ทั้งที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบัน
และที่ซึ่งจะออกใช้บังคับต่อไปในภายหน้าโดยเคร่งครัด ผู้รับทุนจะต้องรับผิดชอบแต่โดยลำพังต่อการละเมิดบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายหรือสิทธิใด ๆ ในทรัพย์สินทางปัญญาของบุคคลภายนอกซึ่งผู้รับทุนนำมาใช้ปฏิบัติงานวิจัยและนวัตกรรม
ตามสัญญานี้

ผู้รับทุนจะทำการวิจัยและนวัตกรรมหรือจัดให้มีการวิจัยและนวัตกรรมด้วยความวิริยะอุตสาหะให้สำเร็จ
ได้ผลสมความมุ่งหมายของผู้ให้ทุน หากมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงผู้ร่วมวิจัยหรือรายละเอียดสำคัญ
อย่างใดในแผนงานหรือโครงการวิจัยและนวัตกรรมที่ได้แจ้งไว้ในสัญญาตามที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ให้ทุน ผู้รับทุน
จะรายงานให้ผู้ให้ทุนทราบทันที และปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำของผู้ให้ทุน

ข้อ 6. ในระหว่างดำเนินโครงการตามสัญญานี้ หากมีปัญหาใด ๆ อันอาจเป็นอุปสรรคในการดำเนินการ
ตามโครงการให้สำเร็จลุกลงไปเกิดขึ้น ผู้รับทุนจะต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ให้ทุนได้ทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ปัญหา
ดังกล่าวเกิดขึ้น เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาคต่อไป

ในกรณีที่ปัญหาดังกล่าวในวรรคแรกเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาการ (Technical Problem) และไม่สามารถ
ที่จะแก้ไขได้ ทำให้ไม่อาจดำเนินโครงการต่อไปหรือเกิดอุปสรรคอื่นใดทำให้ไม่อาจดำเนิน โครงการต่อไปได้โดยมิใช่
ความผิดของผู้รับทุน ผู้รับทุนจะต้องคืนเงินเฉพาะส่วนที่เหลือจากการดำเนินโครงการที่ได้รับไปในแต่ละงวดนั้น ๆ
ให้แก่ผู้ให้ทุนภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ผู้ให้ทุนได้แจ้งหนังสือให้ผู้รับทุนทราบ แต่หากปัญหาหรืออุปสรรคดังกล่าวที่เกิดขึ้น
เป็นความผิดของผู้รับทุนเอง ผู้รับทุนจะต้องชดใช้คืนเงินทุนทั้งหมดที่ได้รับไปให้แก่ผู้ให้ทุนภายใน 60 วัน นับแต่วันที่
ผู้ให้ทุนได้แจ้งหนังสือให้ผู้รับทุนทราบ

การวินิจฉัยว่าปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินโครงการดังกล่าวในวรรคสองเกิดจากความผิดของผู้รับทุน
หรือไม่นั้น ให้เป็นสิทธิของผู้ให้ทุนเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ผู้ให้ทุนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ให้ทุนมีสิทธิที่จะจัดให้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงติดตามความก้าวหน้า
และประเมินผลของการดำเนินโครงการตามสัญญานี้ และหากพบว่ามีโครงการใดที่แตกต่างไปจากข้อตกลง
ของสัญญานี้ผู้ให้ทุนทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญานี้และดำเนินการตามสัญญาข้อ 17 วรรคแรก

ข้อ 7. ผู้รับทุนจะต้องใช้เงินทุนซึ่งได้รับจากผู้ให้ทุนตามสัญญานี้เพื่อดำเนินการในโครงการให้เป็นไป
ตามวัตถุประสงค์ของโครงการในสัญญานี้เท่านั้น

ในกรณีที่เกิดปัญหาซึ่งต้องพิจารณาว่าการดำเนินการของผู้รับทุนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามวรรคแรกหรือไม่
ผู้ให้ทุนจะเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

หากผู้รับทุนจะดำเนินการจัดซื้อหรือจัดจ้างทำครุภัณฑ์เพื่อเป็นอุปกรณ์การวิจัยและนวัตกรรมในการดำเนินการโครงการตามสัญญา ผู้รับทุนจะต้องส่งใบเสนอราคาการจัดซื้อหรือจัดจ้างให้ผู้ให้ทุนพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนทุกครั้ง แล้วจึงจะดำเนินการจัดซื้อหรือจัดจ้างได้ โดยเมื่อได้จัดซื้อหรือจัดจ้างเสร็จแล้ว ผู้รับทุนจะต้องระบุข้อความไว้ที่อุปกรณ์การวิจัยและนวัตกรรมทุกรายการว่า “**จัดซื้อโดยทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ พ.ศ.**” (ระบุปีที่จัดซื้อ) พร้อมทั้งมีตราของผู้ให้ทุนปรากฏให้เห็นเด่นชัดให้อุปกรณ์การวิจัยและนวัตกรรมดังกล่าวตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ให้ทุน ทั้งนี้ รวมถึงกรณีที่ผู้รับทุนมีความจำเป็นต้องจัดซื้อหรือจัดจ้างทำครุภัณฑ์เพิ่มเติมในระหว่างการดำเนินการโครงการซึ่งมิได้ระบุรายละเอียดไว้ในข้อเสนอโครงการ ผู้รับทุนจะต้องจัดส่งรายการรายละเอียดราคาพร้อมคำชี้แจงความจำเป็นในการจัดซื้อหรือจัดจ้างให้ผู้ให้ทุนพิจารณาอนุมัติก่อน จึงจะดำเนินการจัดซื้อหรือจัดจ้างได้

ผู้รับทุนจะใช้และบำรุงรักษาอุปกรณ์การวิจัยและนวัตกรรมซึ่งจัดซื้อจัดจ้างดังกล่าวให้อยู่ในสภาพดี ใช้การได้อยู่เสมอ และผู้รับทุนยินยอมให้ผู้ให้ทุนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ให้ทุนตรวจตราอุปกรณ์การวิจัยและนวัตกรรมซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ให้ทุนได้ทุกขณะและทุกโอกาส ผู้รับทุนจะต้องจัดทำบัญชีแสดงรายการ อุปกรณ์การวิจัยและนวัตกรรมยื่นต่อผู้ให้ทุนพร้อมกับการส่งรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ หากการวิจัยและนวัตกรรมตามโครงการแล้วเสร็จ หรือเมื่อมีการยุติการวิจัยและนวัตกรรม รวมถึงการบอกเลิกสัญญา ผู้รับทุนจะจัดการกับอุปกรณ์การวิจัยและนวัตกรรมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ผู้ให้ทุนจะกำหนดขึ้น

ผู้รับทุนจะต้องจัดการเอาประกันภัยเพื่อความสูญหายหรือเสียหายสำหรับอุปกรณ์การวิจัยและนวัตกรรมซึ่งผู้รับทุนจัดซื้อเพื่อใช้ในการวิจัยและนวัตกรรมตามที่ผู้ให้ทุนกำหนดโดยผู้รับทุนเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการประกันภัย และระบุให้ผู้ให้ทุนเป็นผู้รับประกัน

หากอุปกรณ์การวิจัยและนวัตกรรมซึ่งใช้ในการวิจัยและนวัตกรรมเสียหาย โดยเหตุที่ผู้รับทุนต้องรับผิดชอบผู้รับทุนจะจัดการซ่อมให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ด้วยค่าใช้จ่ายของผู้รับทุน ในกรณีที่ครุภัณฑ์หรืออุปกรณ์เสียหายดังกล่าว แต่ผู้รับทุนเพิกเฉยไม่จัดการซ่อมแซมดังกล่าว ผู้ให้ทุนมีสิทธิที่จะดำเนินการให้มีการซ่อมแซมค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว ผู้ให้ทุนจะหักจากเงินอุดหนุนซึ่งผู้รับทุนมีสิทธิเบิกในงวดต่อไป

ข้อ 8. ผู้รับทุนมีหน้าที่ส่งรายงานการวิจัยและนวัตกรรมแก่ผู้ให้ทุนตามรายการดังต่อไปนี้

8.1 เมื่อผู้รับทุนส่งรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ 1 (ภาษาไทย) ตามแบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยและนวัตกรรม ในผนวก 4 ภายใน 2 (สอง) เดือน นับแต่วันลงนามในสัญญานี้ เป็นจำนวน 10 (สิบ) ชุด และนำเข้าข้อมูลในระบบ NRIIS เพื่อให้ผู้ให้ทุนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ให้ทุนให้ความเห็นชอบเมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว ผู้ให้ทุนจะมีหนังสือแจ้งความเห็นชอบ เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการรับเงินอุดหนุนงวดต่อไป

8.2 เมื่อผู้รับทุนส่งรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ 2 (ภาษาไทย) ตามแบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยและนวัตกรรม ในผนวก 4 ภายใน 6 (หก) เดือน นับแต่วันลงนามในสัญญานี้ เป็นจำนวน 10 (สิบ) ชุด และนำเข้าข้อมูลในระบบ NRIIS เพื่อให้ผู้ให้ทุนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ให้ทุนให้ความเห็นชอบเมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว ผู้ให้ทุนจะมีหนังสือแจ้งความเห็นชอบ เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการรับเงินอุดหนุนงวดต่อไป

8.3 เมื่อผู้รับทุนส่งร่างรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ (ภาษาไทย) ตามแบบรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ ในผนวก 4 ภายใน 11 (สิบเอ็ด) เดือน จำนวน 10 (สิบ) ชุด และนำเข้าข้อมูลในระบบ NRIIS เพื่อให้ผู้ให้ทุนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ให้ทุนให้ความเห็นชอบเมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วผู้ให้ทุนจะมีหนังสือ

แจ้งความเห็นชอบเพื่อเป็นหลักฐานประกอบการรับเงินอุดหนุนงวดต่อไป โดยให้ผู้รับทุนเบิกจ่ายงบประมาณค่าธรรมเนียมอุดหนุนสถาบัน (Overhead) ไม่เกินร้อยละ 10

8.4 เมื่อผู้รับทุนได้ส่งรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ (ภาษาไทย) ตามแบบรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ ในผนวก 4 หลังจากฉบับร่างรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ (ภาษาไทย) ได้รับความเห็นชอบจากผู้ให้ทุนแล้ว โดยระบุข้อความที่หน้าปกว่า “ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2568” ให้มีตราของผู้ให้ทุนปรากฏอยู่บนหน้าปกด้วย จำนวน 10 (สิบ) ชุด และนำเข้าข้อมูลในระบบ NRIS ภายใน 1 เดือน นับแต่วันครบกำหนดในสัญญา

ผู้รับทุนจะให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ให้ทุนและผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ให้ทุนในการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการวิจัยและนวัตกรรม ในกรณีที่ผู้ให้ทุนหรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้ให้ทุนพิจารณาเห็นสมควรให้ผู้รับทุนแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือดำเนินการอื่นใดเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับใด ผู้รับทุนจะต้องดำเนินการตามที่คุณให้ทุนกำหนดทั้งสิ้น โดยผู้รับทุนจะต้องดำเนินการดังกล่าวให้แล้วเสร็จก่อนการอนุมัติเงินอุดหนุนงวดนั้น ๆ

ข้อ 9. ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุใด ๆ อันเนื่องมาจากความผิดหรือความบกพร่องของผู้ให้ทุนหรือเหตุจากพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งที่คุณสัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายทำให้ผู้รับทุนไม่สามารถทำการวิจัยและนวัตกรรมให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาแห่งสัญญานี้ได้ ผู้ให้ทุนมีสิทธิสั่งระงับโครงการชั่วคราว และผู้รับทุนมีสิทธิได้รับการขยายเวลาการทำวิจัยออกไปโดยให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ให้ทุนที่จะพิจารณาตามที่เห็นสมควร

ข้อ 10. ผู้ให้ทุนมีสิทธินำผลการวิจัยและนวัตกรรมซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากดำเนินโครงการตามสัญญานี้ ไม่ว่าที่สำเร็จแล้วบางส่วนหรือสมบูรณ์ทั้งหมดแล้วไปเผยแพร่ในเอกสารหรือสิ่งพิมพ์หรือโดยสื่อใด ๆ หรือนำไปใช้ในการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาทางวิชาการต่อไป หรือใช้ประโยชน์ใด ๆ ในทางราชการได้

ข้อ 11. ผลงานวิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิอื่นใดในผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากสัญญาให้ทุน ให้ตกเป็นของผู้รับทุน เมื่อผู้รับทุนได้เปิดเผยผลงานวิจัยและนวัตกรรมและแจ้งความประสงค์จะเป็นเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรม พร้อมทั้งเสนอแผนและกลไกการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรมเป็นหนังสือต่อผู้ให้ทุน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม

ข้อ 12. ผู้รับทุนมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่กำหนดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายดังกล่าว โดยหน้าที่ดังกล่าวรวมถึงหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) เปิดเผยผลงานวิจัยและนวัตกรรมต่อผู้ให้ทุน

(ข) นำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์โดยเร็วตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม

(ค) บริหารจัดการและใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรมตามแผนและกลไกการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ผู้รับทุนเสนอไว้ต่อผู้ให้ทุน

- (ง) รายงานการบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรมต่อผู้ให้ทุน
- (จ) จัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งที่ได้รับจากการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรมให้แก่นักวิจัย
- (ฉ) ส่งมอบข้อมูล เอกสารหรือวัตถุอื่นใดที่เกี่ยวข้องหรือจำเป็นต่อการปฏิบัติตามสัญญาให้ทุนและตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม ให้แก่ผู้ให้ทุน

ข้อ 13. ในกรณีผลงานวิจัยและนวัตกรรมใดตกเป็นของผู้ให้ทุนตามสัญญาให้ทุนหรือตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม หากผู้ให้ทุนเห็นสมควรขอรับความคุ้มครองผลงานวิจัยและนวัตกรรมนั้นตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้รับทุนจะต้องส่งมอบข้อมูล เอกสารหรือวัตถุอื่นใดที่เกี่ยวข้องหรือจำเป็นต่อการขอรับความคุ้มครองผลงานวิจัยและนวัตกรรมนั้นให้แก่ผู้ให้ทุน ตลอดจนให้ความร่วมมือตามสมควรในการขอรับความคุ้มครองของผู้ให้ทุน ซึ่งรวมถึงการปกปิดผลงานวิจัยและนวัตกรรมไว้เป็นความลับเพื่อเป็นประโยชน์ในการขอรับความคุ้มครองดังกล่าว เว้นแต่ผู้ให้ทุนจะอนุญาตให้เปิดเผยได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการขอรับความคุ้มครองตามกฎหมายไทยหรือกฎหมายต่างประเทศ

ข้อ 14. ในกรณีที่ผลงานวิจัยและนวัตกรรมตกเป็นของผู้รับทุน ผู้ให้ทุนหรือผู้ซึ่งผู้ให้ทุนมอบหมายมีสิทธิใช้ผลงานวิจัยและนวัตกรรมนั้นเพื่อการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัยหรือพัฒนา ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม และผู้รับทุนจะต้องให้ความร่วมมือตามสมควรในการแสดงให้ปรากฏต่อบุคคลภายนอกว่าผู้ให้ทุนหรือผู้ซึ่งผู้ให้ทุนมอบหมายมีสิทธิใช้ผลงานวิจัยและ นวัตกรรมเพื่อประโยชน์ดังกล่าว ตลอดจนจะต้องให้ความร่วมมือตามสมควรในการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับผลงานวิจัยและนวัตกรรมนั้นแก่ผู้ให้ทุนหรือผู้ซึ่งผู้ให้ทุนมอบหมาย ทั้งนี้ เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้ให้ทุนหรือผู้ซึ่งผู้ให้ทุนมอบหมาย

ความในข้อ 11 มิให้ใช้บังคับแก่สัญญาให้ทุนตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2564

ข้อ 15. ในการที่ผู้รับทุนจะนำผลการวิจัยและนวัตกรรมที่ได้รับทุนตามสัญญานี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน เผยแพร่ในเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ใดหรือสื่อใด ๆ หรือในการสาธิตแก่สาธารณชนไม่ว่า ณ ที่ใด ให้ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้รับทุน แต่ทั้งนี้ผู้รับทุนต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อผู้ให้ทุนทราบก่อนจึงจะเผยแพร่หรือสาธิตได้ กรณี ผู้รับทุนตีพิมพ์ผลการวิจัยและนวัตกรรมได้แล้ว ผู้รับทุนจะต้องลงข้อความไว้ที่หน้าปกว่า “ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ” “This project is funded by National Research Council of Thailand (NRCT)” ให้มีตราของผู้ให้ทุนปรากฏอยู่บนหน้าปกด้วย

ข้อ 16. ผู้รับทุนจะตรวจสอบกำกับดูแลให้ผู้ร่วมวิจัยและนวัตกรรมทุกคนปฏิบัติตามระเบียบและข้อกำหนดของผู้ให้ทุนตลอดจนสัญญานี้อย่างเคร่งครัด การเปลี่ยนแปลงบุคคลใด ๆ เกี่ยวกับผู้ร่วมวิจัยและนวัตกรรมผู้รับทุนจะต้องได้รับความเห็นชอบเป็นหนังสือจากผู้ให้ทุนก่อน

ข้อ 17. ในกรณีที่ผู้รับทุนละทิ้งงานวิจัยและนวัตกรรม หรือไม่ปฏิบัติตามสัญญาข้อใดข้อหนึ่ง ผู้ให้ทุนจะมีหนังสือแจ้งให้ผู้รับทุนทราบโดยจะกำหนดระยะเวลาพอสมควรเพื่อให้ผู้รับทุนปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญาหากผู้รับทุนไม่ปฏิบัติตามระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ผู้ให้ทุนมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ทันที ในกรณีดังกล่าวผู้รับทุนจะต้องชดใช้

คืนเงินทุนทั้งหมด หรือบางส่วนตามที่ผู้ให้ทุนเห็นสมควร รวมทั้งดอกผลที่เกิดจากเงินทุนนั้น ตลอดจนอุปกรณ์การวิจัย และนวัตกรรมทั้งหมดแก่ผู้ให้ทุนภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ผู้ให้ทุนได้แจ้งหนังสือให้ผู้รับทุนทราบ ทั้งนี้ในกรณีเกิดความเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ผู้ให้ทุน ผู้ให้ทุนมีสิทธิที่จะเรียกค่าเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่งจากผู้รับทุนอีกด้วย

ในกรณีผู้รับทุนไม่สามารถทำการวิจัยและนวัตกรรมต่อไปได้ หรือไม่อาจทำให้แล้วเสร็จได้ และประสงค์จะขอยุติ การวิจัยและนวัตกรรมตามโครงการที่ได้รับทุน ผู้รับทุนต้องยื่นคำร้องต่อผู้ให้ทุน และถือว่าผู้รับทุนผิดสัญญาและต้อง ดำเนินการรวมทั้งรับผิดชอบตามความในวรรคหนึ่งด้วย

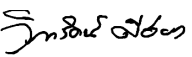
ในกรณีผู้ให้ทุนพิจารณาเห็นว่า การทำการวิจัยและนวัตกรรมของผู้รับทุนจะล่าช้าเกินกว่าระยะเวลาที่กำหนด ตามสัญญานี้ หรือจะเนิ่นนานเกินกว่าระยะเวลาตามโครงการวิจัยและนวัตกรรมที่รับทุนเป็นเหตุให้โครงการของผู้รับทุน จะไม่เป็นประโยชน์อีกต่อไป ผู้ให้ทุนมีสิทธิจะระงับการจ่ายเงินอุดหนุนและบอกเลิกสัญญาตามวิธีการที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ผู้รับทุนต้องดำเนินการและรับผิดชอบตามความในวรรคหนึ่งด้วย

ข้อ 18. ผู้ขอรับทุนขอรับรองว่าบรรดาเอกสารหรือข้อความใด ๆ อันปรากฏในเอกสาร ซึ่งผู้รับทุนได้ยื่น เพื่อขอรับทุนหรือถ้อยคำใด ๆ ซึ่งผู้รับทุนได้แจ้งแก่ผู้ให้ทุนเพื่อขอรับทุนตามสัญญานี้ รวมทั้งเอกสารในรายงานการวิจัย และนวัตกรรมของโครงการและหลักฐานด้านการเงินที่เสนอต่อผู้ให้ทุนเป็นความจริงทุกประการและยินยอมให้ตรวจสอบได้

ข้อ 19. ในกรณีมีข้อพิพาทเกิดขึ้นจากสัญญานี้ระหว่างคู่สัญญาซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการตามกฎหมาย ว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น

ข้อ 20. หากมีค่าภาษีอากร ค่าใช้จ่ายอื่นใดก็ตามที่เกิดขึ้นจากการได้รับเงินทุนอุดหนุนวิจัยและนวัตกรรม ตามสัญญานี้ และค่าใช้จ่ายใด ๆ ก็ตามที่เรียกเก็บโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐบาล ให้เป็นความรับผิดชอบ ของผู้รับทุนแต่เพียงฝ่ายเดียวและไม่ถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่อยู่ในข่ายได้รับการสนับสนุนเงินทุนภายใต้สัญญานี้

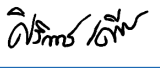
สัญญานี้ทำขึ้นสองฉบับมีข้อความตรงกัน คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญานี้ ตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อพร้อมทั้งประทับตรา (ถ้ามี) ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยานของแต่ละฝ่ายและต่างเก็บไว้ฝ่ายละฉบับ

(ลงชื่อ) ผู้ให้ทุน
(นางสาววิภาวรัตน์ ตีอ่อง)

ผู้อำนวยการสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

(ลงชื่อ) ผู้รับทุน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรศักดิ์ วงศ์วิราช)

อาจารย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

(ลงชื่อ) พยานผู้ให้ทุน
(นางสาวศิริรินทร์พร เดียวตระกูล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนเชี่ยวชาญ
สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

(ลงชื่อ) พยานผู้รับทุน
(รองศาสตราจารย์อติมา คุณยศยิ่ง)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

การกรอกรายละเอียดในแบบฟอร์มนี้ ต้องดำเนินการให้ครบถ้วนตามความเป็นจริง หากตรวจสอบพบว่าการปกปิดหรือเป็นเท็จ
วช. ขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาสนับสนุนและจะเป็นผู้ไม่มีสิทธิ์รับทุน วช. เป็นเวลา 3 ปี

แบบ 1ย/1ด

ข้อเสนอการวิจัยและนวัตกรรม

ประจำปีงบประมาณ 2568

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย) ธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง
(ภาษาอังกฤษ) Social Enterprises Creating Economic Opportunities for the
Elderly in Lampang Province

ส่วน ก : องค์ประกอบของข้อเสนอโครงการวิจัย

1. ผู้รับผิดชอบประกอบด้วย (กรณีเป็นทุนความร่วมมือกับต่างประเทศให้ระบุผู้รับผิดชอบทั้ง “ฝ่ายไทย”
และ “ฝ่ายต่างประเทศ”)

1.1 หัวหน้าโครงการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน
3500600119785 สังกัดสาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ที่อยู่ 119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100 หมายเลขโทรศัพท์ 084-3726895
E-mail: Aj.koorpai@gmail.com

1.2 ผู้ร่วมงานวิจัย

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนธิญา สุวรรณราช เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน 3520100292828
สังกัดสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่อยู่ 119 หมู่ 9
ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง 52100 หมายเลขโทรศัพท์ 096-6977623 E-mail:
susonthiya@gmail.com

2) รองศาสตราจารย์สมชาย เมืองมูล เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน 3560300012535 สังกัด
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่อยู่ 119 หมู่ 9 ต.ชมพู อ.เมือง
จ.ลำปาง 52100 หมายเลขโทรศัพท์ 085-7120006 E-mail: somchai_m@g.lpru.ac.th

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฉรา เมฆสุวรรณ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน 1529900116384
สังกัดสาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่อยู่ 119 หมู่ 9
ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง 52100 หมายเลขโทรศัพท์ 090-9197442 E-mail:
atchara@g.lpru.ac.th

4) อาจารย์เกษณีย์ สัตตรัตน์ขจร เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน 3520300010311 สังกัด
สาขาวิชานวัตกรรมการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ที่อยู่ 119 หมู่ 9 ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง 52100 หมายเลขโทรศัพท์ 089-9980463
E-mail: Ketsanees@gmail.com

5) อาจารย์นลินทิพย์ กองคำ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน 1560100132361 สาขาวิชา
การจัดการโลจิสติกส์และธุรกิจระหว่างประเทศ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 52100

หมายเลขโทรศัพท์ 062-2658952 E-mail: nalinthip.kghm@gmail.com

6) อาจารย์ปัญญาพร จันทะวงษ์ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน 1-5201-00102-87-9 สาขาวิชา
การจัดการโลจิสติกส์และธุรกิจระหว่างประเทศ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 52100 หมายเลขโทรศัพท์:

083-565-588-6 E-mail: panjapornjan@gmail.com

7) ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัญธิชา รุ่งแสง เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน 3-5601-01134-77-1

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 119 หมู่ 9 ตำบลชมพู

อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 52100 หมายเลขโทรศัพท์: 081-0313277

E-mail: anthicha_m@hotmail.com

8) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน 3650101021096

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

52100 โทรศัพท์มือถือ 0814591592 E-mail: Kedthips@lpru.ac.th

9) ผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญจมาศ พุทธิมา เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน 1579900029716

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

52100 โทร.054-241303 e-mail pbbenjamas@gmail.com

10) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชชา ถนอมเสียง เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน: 3501500255301

สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 119 หมู่ 9

ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100 หมายเลขโทรศัพท์: 085-095-9118

e-mail: pitchatha@gmail.com

11) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนตรดาว หลวงใหญ่ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน: 3 5205 00289 50

6 อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อาคาร 17 (อาลัมพาง) ชั้น 3

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เลขที่ 119 หมู่ 9 ถนน ลำปาง-แม่ทะ ตำบลชมพู อำเภอเมืองลำปาง

จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ 52100 โทรศัพท์: 097-9249643 e-mail: natedao@lpru.ac.th

1.3 ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ฐิติมา คุณยศยิ่ง ตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่อยู่ 119 หมู่ 9 ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง

52100 หมายเลขโทรศัพท์ 085-5251919 E-mail: thitimakhun111@gmail.com,

thitima@g.lpru.ac.th

1.4 หน่วยงานหลัก มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่อยู่ 119 หมู่ 9 ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง 52100

หมายเลขโทรศัพท์ 054-237399

1.5 หน่วยงานสนับสนุน ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง เลขที่ 120 หมู่ 1

ถนนลำปาง-แจ้ห่ม ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52000 หมายเลขโทรศัพท์

054-825576-7 E-mail: olderlampang@hotmail.com

2. ประเภทการวิจัย การวิจัยประยุกต์ (Applied Research)

3. สาขาวิชาการและกลุ่มวิชาที่ทำการวิจัย สังคมศาสตร์ สาขาการวิจัยย่อย เศรษฐศาสตร์ สาขาที่เกี่ยวข้อง ธุรกิจและการจัดการ

4. คำสำคัญ (Keyword) ของการวิจัย จังหวัดลำปาง, ธุรกิจเพื่อสังคม, ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ, โอกาสทางเศรษฐกิจ

Lampang Province, Social Enterprises, Products of Elderly, Economic Opportunities

5. ความสำคัญ และที่มาของปัญหา

ประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 เป็นที่ทราบโดยทั่วไปว่ากำลังก้าวเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนผ่านโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนผ่านของช่วงวัยจากสังคมวัยแรงงานไปสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาสัดส่วนของผู้สูงอายุที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญกล่าวคือในช่วงปี 2561 – 2565 จำนวนของผู้สูงอายุมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่อัตราการเกิดลดลง และจำนวนของวัยแรงงานลดลง ซึ่งสามารถนำเสนอให้เห็นได้อย่างชัดเจนดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงทิศทางของผู้สูงอายุ อัตราการเกิด และกลุ่มคนวัยทำงาน

กลุ่มคน/ปี	2561	2562	2563	2564	2565
อัตราการเกิด	666,109	618,193	587,368	544,570	502,107
วัยทำงานหรือวัยกลางคน					
จนถึงวันก่อนเกษียณ					
ที่มีอายุ 45 – 59 ปี	14,649,230	14,774,581	14,846,281	14,918,916	15,156,924
ผู้สูงอายุ 60 ปี ขึ้นไป	10,666,803	11,136,059	11,633,188	12,071,837	12,698,329

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2567)

จากตารางที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยสังเคราะห์มาจากสำนักงานสถิติแห่งชาติซึ่งชี้ให้เห็นถึงโครงสร้างของประชากรที่จะนำพาให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นทุกปี และจะมีปัญหาทางด้านประชากรในวัยทำงานลดลงจากอัตราการเกิดที่ลดลงจะส่งผลกระทบต่อความท้าทายของประเทศในมิติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของมนุษย์ นอกจากนี้ประเทศไทยมีทิศทางและแนวโน้มของการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย โดยมีการคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2583 ประเทศไทยจะมีจำนวนประชากรที่มีเป็นผู้สูงอายุมากถึง 1 ใน 3 ของจำนวนประชากรทั้งหมดของประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2567)

รวมทั้งในปี พ.ศ. 2569 ประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุ 15 ล้านคน และเพิ่มขึ้นเป็น 20 ล้านคนในปี พ.ศ. 2580 ซึ่งจะส่งผลให้เกิดค่าใช้จ่ายสำหรับผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี โดยในปี 2569 คาดการณ์งบประมาณรายจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสูงถึง 1.19 แสนล้านบาท (กรมพัฒนานโยบายและนวัตกรรมทางสังคม, 2567) ภาครัฐได้มีความพยายามในการสร้างรากฐานของความมั่นคงทางเศรษฐกิจด้วยการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปมีโอกาในการทำงานแต่ทว่าในช่วงที่ผ่านมายังพบว่าผู้สูงอายุหรือแม้กระทั่งกลุ่มคนที่กำลังจะเป็นผู้สูงอายุซึ่งมีอายุ 55 – 59 ปี กลับมีสัดส่วนการทำงานที่ไม่สูงมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุ 60 – 69 มีสัดส่วนของการทำงาน

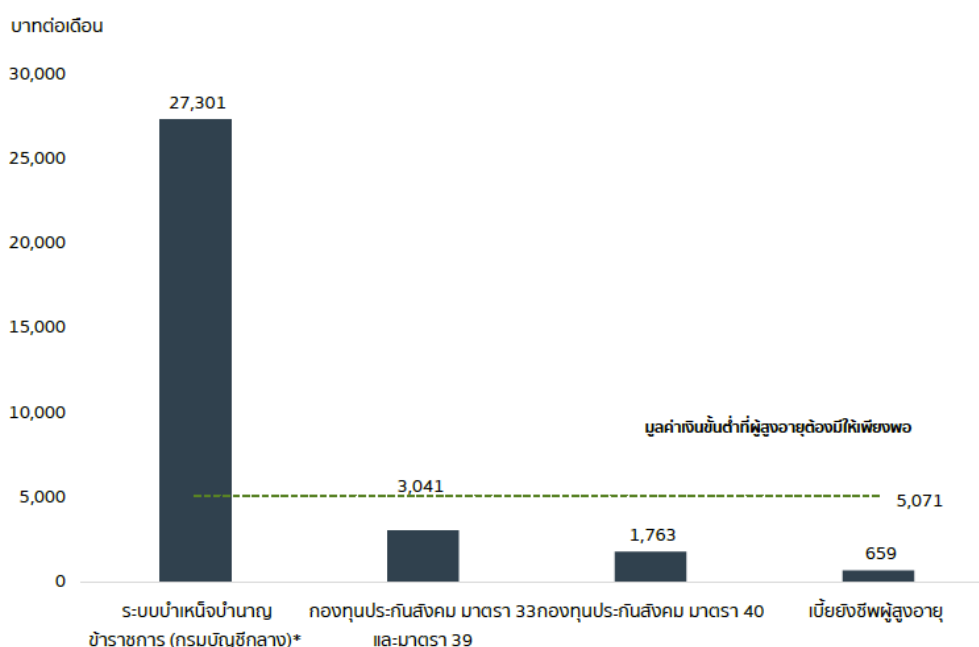
ลดลง (เฉลิมพล แจ่มจันทร์ และสุภรต์ จรัสสิทธิ์, 2564) ทั้งนี้ปัจจัยแวดล้อมที่ทำให้ผู้สูงอายุไม่ได้อยู่ในระบบแรงงานหรือการทำงานนั้นเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย อาทิ คุณลักษณะส่วนบุคคล สถานการณ์ของครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยภายใน รวมทั้งปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ นโยบายภาครัฐ และการสนับสนุนของภาคเอกชน ซึ่งเป็นปัจจัยจากภายนอก (ชวลิต สวัสดิ์ผล, 2563)

การเข้าสังคมของผู้สูงอายุของประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งในระดับจุลภาค คือ ในระดับปัจเจกบุคคล ระดับครัวเรือน ระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น และระดับจังหวัด ไปจนถึงระดับมหภาค คือ ระดับประเทศในทุก ๆ มิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมิติทางด้านเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากเป็นต้นทางที่ส่งผลให้มิติอื่น ๆ ทั้งทางด้านสังคม และความเป็นอยู่ได้ระบผลกระทบตามมา ซึ่งจากข้อมูลทางด้านแรงงานของผู้สูงอายุมีประเด็นที่น่าเป็นห่วง คือ แรงงานสูงอายุที่มีรายได้ต่ำและมีภาระหนี้สะสมยังเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้สูงอายุของภาคเหนือที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระและรายได้หลังเกษียณลดลงมากถึงร้อยละ 55 ของรายได้ที่เคยได้รับ ซึ่งส่งผลให้รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายและภาระหนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังสถานการณ์โควิด-19 หนี้เสียของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นสูงกว่าช่วงวัยอื่น (ศิรินิตดา ปรีชา, อธิพัฒน์ เชื้อนปัญญา และปราณี จิระกิตติเจริญ, 2567) โดยจากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ เพื่อบรรเทาหรือนำไปสู่การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจโดยคำนึงถึงคุณลักษณะส่วนบุคคลและสถานการณ์ของครอบครัวที่เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้สูงอายุหรือแม้กระทั่งกลุ่มผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยผู้สูงอายุที่มีอายุ 55 – 59 ปี เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมผู้สูงอายุในอนาคต

ทั้งนี้ จากสถานการณ์การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุในประเทศไทยซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นนั้น จากข้อมูลเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือที่นอกจากจะมีสถานการณ์ของรายได้ลดลงหลังเกษียณอายุหรือออกจากช่วงวัยทำงานมาแล้วนั้นยังพบสถานการณ์ที่น่าสนใจคือ จังหวัดลำปางเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนของผู้สูงอายุต่อประชากรสูงที่สุดในประเทศไทยคือร้อยละ 28.01 โดยมีผู้สูงอายุ 198,510 คน จากประชากรที่เป็นคนไทยในระบบฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร ทั้งสิ้น 708,598 คน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2567) และเมื่อพิจารณาจากฐานข้อมูลที่มีการสรุปในช่วงปี พ.ศ. 2565 ยังพบว่าจังหวัดลำปางเป็นจังหวัดเดียวที่มีสัดส่วนของผู้สูงอายุสูงที่สุดในประเทศไทยต่อเนื่อง 3 ปี โดยมีจังหวัดแพร่ จังหวัดลำพูน และจังหวัดพะเยา มีสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรมากที่สุดในประเทศอยู่ในลำดับที่ 2,3 และ 7 ตามลำดับ จนถึงปัจจุบันจังหวัดลำปางยังคงมีสัดส่วนของผู้สูงอายุต่อจำนวนประชากรมากที่สุดในประเทศไทย ซึ่งชี้ให้เห็นถึงทิศทางและแนวโน้มรวมถึงประเด็นสำคัญของจังหวัดในกลุ่มภาคเหนือตอนบนที่ต้องให้ความสำคัญกับการรองรับสถานการณ์ของผู้สูงอายุที่มีสัดส่วนมากกว่าช่วงวัยอื่น ๆ โดยเฉพาะวันแรงงาน (สำนักส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9, 2567) และเฉพาะในพื้นที่จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความน่าสนใจนอกเหนือจากประเด็นของสัดส่วนผู้สูงอายุที่สูงที่สุดในประเทศไทยแล้วทางด้านข้อมูลของผู้สูงอายุในปี 2567 ทั้งสิ้น 201,405 คน มีจำนวนที่ยังคงทำงานอยู่เพียง 56,734 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 31.93 ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมดโดยเป็นสัดส่วนที่น้อยที่สุดของภาคเหนือรองลงมาจากจังหวัดจากซึ่งมีผู้สูงอายุที่ทำงานร้อยละ 31.25 และยังมีจำนวนเพียงร้อยละ 15.32 ของผู้มีงานทำทั้งหมดในจังหวัดลำปาง (สำนักงานสถิติจังหวัดลำปาง, 2567; สำนักงานแรงงานจังหวัดลำปาง, 2567) โดยมีข้อมูลสำคัญคือ ในจังหวัดลำปางมีจำนวนผู้สูงอายุที่ยังไม่มีอาชีพสูงถึง 33,520 คน โดยสูงที่สุดของประเทศในลำดับที่ 4 รองจากจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดนครศรีธรรมราช (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2567) จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ทางด้านแรงงานของผู้สูงอายุและสัดส่วนของผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นของจังหวัดลำปาง

ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของจังหวัดลำปางหรือแม้กระทั่งการเตรียมมาตรการรองรับการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุ มาตรการทางด้านการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ระดับครัวเรือนและระดับจังหวัด

ความท้าทายของการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุ สัดส่วนของผู้สูงอายุต่อประชากร และอัตราการมืงานทำของผู้สูงอายุทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และจังหวัดลำปางล้วนแล้วแต่เป็นประเด็นที่ทุกภาคส่วนต่างให้ความสนใจและให้ความสำคัญ รวมทั้งนำเสนอแนวทางในการป้องกันและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบเช่นเดียวกับภาควิชาการที่มีการศึกษาวิจัยและนำเสนอแนวทางในการดำเนินการกับความท้าทายในประเด็นของผู้สูงอายุในมิติต่าง ๆ ทั้งทางด้านความมั่นคงทางอาหาร ทางด้านสุขภาพ ทางด้านสังคม ซึ่งมีการนำเสนอแนวความคิดเชิงการตั้งคำถามถึงการสร้างศักยภาพให้กับประชากรของประเทศที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ การสร้างผลิตภาพของประเทศที่สามารถดึงศักยภาพของกลุ่มผู้สูงอายุออกมาใช้ ตลอดจนถึงการทำอะไรให้ผู้สูงอายุไม่อยู่ในสถานะ “แก่ จน เปลี่ยวเหงา ถูกทอดทิ้ง ไม่มีผู้ดูแล” (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2567) หรือแม้กระทั่งทางด้านเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากไม่น้อยไปกว่ามิติอื่น ๆ ซึ่งจากการนำเสนอของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้นำเสนอถึงระดับการบริโภคโดยเฉลี่ยของผู้สูงอายุมีเพียง 143,605 บาทต่อคนต่อปีและเป็นระดับที่คงที่ตลอดช่วงวัยอันเนื่องมาจากผลกระทบของรายได้ของผู้สูงอายุที่น้อยและลดลงอย่างต่อเนื่องอีกทั้งยังเป็นรายจ่ายทางด้านสุขภาพเป็นหลักและวัยสูงอายุยังเป็นช่วงที่มีระดับรายได้จากแรงงานต่ำกว่ารายจ่ายหรือมีการขาดดุลรายได้ อีกทั้งรายได้ของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังอยู่ในเกณฑ์ขั้นต่ำกว่ามูลค่าเงินที่ผู้สูงอายุต้องมีให้เพียงพอคือ 5,071 บาท/เดือน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567) ดังภาพที่ 1 ต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ช่องว่างระหว่างมูลค่าเงินขั้นต่ำที่ผู้สูงอายุต้องมีเพื่อให้เพียงพอต่อการดำรงชีพในช่วงชีวิตและรายได้ยามชราของผู้สูงอายุจากระบบบำนาญที่จัดการโดยภาครัฐ (ปี 2562)

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2567)

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวได้มีการนำเสนอเชิงนโยบายเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการสร้างความยั่งยืนของการบริโภคผู้สูงอายุด้วยการเสริมสร้างการใช้ชีวิตหลังเกษียณให้มีความสุข การสร้างการมีส่วนร่วม

เพิ่มขึ้นเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุที่จำไปสู่ระบบรายได้ยามชราภาพให้เพียงพอกับมูลค่าเงินขั้นต่ำที่ผู้สูงอายุต้องมีในการดำรงชีวิตซึ่งสามารถใช้แนวทางในหลากหลายวิธีนอกจากการจ้างแรงงานผู้สูงอายุให้อยู่ในระบบการจ้างงานหรือการขยายช่วงอายุของการเกษียณจากเดิม 60 ปี ไปเป็น 65 ปี หรือ 70 ปี รวมทั้งการฝึกฝนแรงงานสูงอายุให้มีทักษะในด้านต่าง ๆ รวมทั้งเทคโนโลยีเพื่อใช้เป็นเครื่องมือเชื่อมโยงตลาดและเพิ่มช่องทางรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุที่อยู่นอกระบบแรงงาน (ศิริรัตดา ปรีชา, อีรพัฒน์ เชื้อนปัญญา และปราณี จิระกิตติเจริญ, 2567) นอกจากนี้ในการจ้างงานหรือการสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุมีกรอบที่ถูกละเลยและประยุกต์ใช้กันในปัจจุบันและเป็นที่ยอมรับและสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยคือการกระจายงานสู่บ้านหรือชุมชนที่ลดอุปสรรคของการเดินทางของผู้สูงอายุ และเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ผู้สูงอายุโดยทำงานภายในบ้านและชุมชน หรือการแบ่งงานกันทำตามความถนัด อาศัยภูมิปัญญาและความเชี่ยวชาญในการทำงานเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการ (ขวลิต สวัสดิ์ผล, 2563) จากแนวทางในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้สูงอายุตามกรอบของการกระจายงานสู่บ้านหรือชุมชน รูปแบบหนึ่งที่ถูกนำไปใช้ในการดำเนินงานคือโรงเรียนผู้สูงอายุ ที่มีการดำเนินการเกือบทั่วประเทศที่มีเป้าหมายหลักคือการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่นอกเหนือจากจะมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความเป็นอยู่แล้วประโยชน์ที่โรงเรียนผู้สูงอายุได้รับไว้อย่างชัดเจนคือประโยชน์ด้านเศรษฐกิจที่จะทำให้ผู้สูงอายุเรียนรู้ด้านอาชีพสามารถสร้างงานสร้างรายได้และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ต่อไป ซึ่งมักจะมีกิจกรรมการผลิตสินค้าที่เกิดจากภูมิปัญญาหรือการให้บริการที่เป็นภูมิปัญญาของผู้สูงอายุเพื่อจำหน่ายให้แก่ตลาดทั่วไป หรือแม้กระทั่งการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อดำเนินการในการผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ (เครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย, 2567; ภัทรา สุขะสุนธร, สุชีลา ศักดิ์เทวิน และธัญพร ศรีดอกไม้, 2564)

เช่นเดียวกับพื้นที่จังหวัดลำปางที่มีการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุภายใต้ชื่อโรงเรียนผู้สูงอายุตำบล ศูนย์ผู้สูงวัย ศูนย์พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ ศูนย์ฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ รวมทั้งสิ้น 43 แห่ง มีจำนวนสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุรวม 3,154 คน ซึ่งยังคงมีการสร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมผู้สูงอายุในชุมชนทั้งทางด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านสภาพแวดล้อม ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ (ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง, 2565) โดยในด้านเศรษฐกิจได้มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญามาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายสร้างรายได้อีกช่องทางหนึ่งให้แก่ตนเอง ซึ่งการที่ผู้สูงอายุใช้ความรู้และทักษะต่าง ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้จะทำให้สามารถลดปัญหาเรื่องการไม่สามารถพึ่งตนเองได้ และการพัฒนาอาชีพที่นำไปสู่การมีผลิตภัณฑ์และสร้างรายได้รวมทั้งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการทางการตลาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่มาจากจุดเด่นของชุมชนหรือเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นที่นำไปสู่การสร้างรายได้มีความโดดเด่นมีการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคจะทำให้ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุเกิดการต่อและสร้างเศรษฐกิจชุมชนและผู้สูงอายุต่อไป (สัสดี กำแพงดี, ปิยะดา มณีนิล และสุทัศน์ รุ่งระวีวรรณ, 2564; รัตนภรณ์ แซ่ลี, โชคมกามาศ พลศรี และศุภกัญญา เกษมสุข, 2563)

แต่ทว่าในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาถึงแม้จะมีการส่งเสริมการพัฒนาทักษะของผู้สูงอายุที่นำไปสู่การสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการเพื่อสร้างงานสร้างรายได้อย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรม โครงการ หรือการรวมตัวของผู้สูงอายุรูปแบบต่าง ๆ ยังไม่สามารถสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจหรือรายได้ได้อย่างยั่งยืนให้แก่ผู้สูงอายุตามขอบเขต หรือแม้กระทั่งในจังหวัดลำปางเองก็ตาม ซึ่งสิ่งหนึ่งที่สะท้อนภาพดังกล่าวคือรายได้ อัตราการว่างงาน และมูลค่า

การใช้จ่ายของผู้สูงอายุ ตลอดจนปัญหานี้สินในครัวเรือนหรือหนี้สินของผู้สูงอายุที่ได้นำเสนอไปแล้วก่อนหน้านี้ และอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือการจัดการทางธุรกิจของผู้สูงอายุที่ถึงแม้ว่าผู้สูงอายุจะมีผลิตภัณฑ์จำหน่าย ทั้งจากการส่งเสริมจากภาครัฐ การใช้ความรู้ ทักษะและความสามารถของตนเองแต่ยังมีข้อจำกัดในด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นที่ต้องการหรือตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ความซ้ำซ้อนของผลิตภัณฑ์ที่เหมือนกันในแต่ละชุมชน กลุ่มผู้สูงอายุ หรือโรงเรียนผู้สูงอายุ ตลอดจนการประสบกับปัญหาด้านการตลาดที่ไม่มีสถานที่หรือช่องทางในการจำหน่ายและข้อจำกัดในศักยภาพของการผลิตตามคำสั่งซื้อที่ผู้สูงอายุไม่สามารถผลิตได้ในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการหากมีคำสั่งซื้อ (ธนุ ธิแก้ว, 2567, สัมภาษณ์; พชรินทร์ เสนาะสันต์, 2567, สัมภาษณ์)

ภาพที่ 2 ทีมนักวิจัยร่วมพัฒนาโจทย์วิจัยกับพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง (พมจ.ลำปาง) และศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง

ซึ่งปัจจัยดังกล่าวถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในครัวเรือนของผู้สูงอายุ รวมทั้งหลักสูตรที่มีอยู่ในปัจจุบันสำหรับการพัฒนาทักษะผู้สูงอายุโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรในการพัฒนาทักษะอาชีพและการสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุยังมีข้อจำกัดในด้านของการเข้าถึงเนื้อหาหลักสูตรกับการสอดคล้องกับความต้องการทักษะพื้นฐาน และทรัพยากรท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง จึงทำให้หลักสูตรทางด้านการพัฒนาทักษะอาชีพที่มีอยู่ยังไม่สามารถสร้างประสิทธิภาพในการผลิตผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุให้ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า ตลอดจนถึงการเข้าถึงหลักสูตรผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุยังมีอุปสรรคในการเข้าถึงคลังข้อมูลหลักสูตรและการเข้าเรียนรู้ยังจำกัดอยู่เพียงผู้สูงอายุที่มีความรู้ในระดับปริญญาตรีหรือเป็นข้าราชการเกษียณอายุราชการเป็นส่วนใหญ่ (สุทธยา สมสุข, 2563) นอกจากนี้จากการทบทวนและค้นหาแพลตฟอร์มที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทักษะอาชีพ การส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีกลุ่มเป้าหมายหลักคือผู้สูงอายุ

ปรากฏแพลตฟอร์มและช่องทางที่เป็นสื่อสำหรับการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะสำหรับผู้สูงอายุที่มีรูปแบบและการนำเสนอที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป โดยบางแพลตฟอร์มหรือบางช่องทางมีการนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายและน่าสนใจ อาทิ มีดี:พลังเกษียณสร้างชาติ ซึ่งมุ่งเน้น การสร้างระบบนิเวศ การเรียนรู้ตลอดชีวิต จะปรากฏหลักสูตรต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุหรือผู้เกษียณอายุในรูปแบบห้องเรียนเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุ และโรงเรียนดิจิทัลเกษียณมีดี ซึ่งเป็นรูปแบบของสื่อการสอนออนไลน์ที่ต้องมีการลงทะเบียนผ่านระบบหรือการลงทะเบียนเข้าชั้นเรียนผ่านระบบออนไลน์ (เกษียณมีดี วิทยาลัยการศึกษาดูแลชีวิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2567) ซึ่งจากการให้ผู้สูงอายุได้ทดลองเข้าระบบและทดลองใช้ปรากฏว่ายังมีข้อจำกัดในด้านความสะดวกในการใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือการเข้าระบบที่ต้องสมัครหรือลงทะเบียนที่ผู้สูงอายุมีข้อจำกัดในการดำเนินการเอง รวมทั้งยังขาดในช่องทางการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่สามารถนำมาเสนอขายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุผ่านแพลตฟอร์ม มีดี:พลังเกษียณสร้างชาติ ดังนั้นผู้สูงอายุทั่วไปจึงยังไม่อาจเข้าถึงรูปแบบการเรียนรู้ทักษะอาชีพเพื่อพัฒนาศักยภาพตนเองในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจากประเด็นดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงแนวทางในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุที่สามารถนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่ผู้สูงอายุผลิตขึ้นมาโดยใช้ทักษะความสามารถ และประสบการณ์มานำเสนอเป็นสินค้าจากผู้สูงอายุจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุเพียงแต่ต้องจัดการกับระบบธุรกิจของผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุให้มีคุณภาพ มาตรฐาน การเชื่อมโยงเครือข่ายผู้สูงอายุภายในจังหวัดเพื่อสร้างศักยภาพในการผลิตตามความต้องการของลูกค้า ตลอดจนการจัดการกับการพัฒนาทักษะและความสามารถของผู้สูงอายุให้มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้นด้วยการสร้าง พัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรทางด้านทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ สอดคล้องกับฐานทรัพยากรของชุมชน สอดคล้องกับทักษะพื้นฐานของผู้สูงอายุ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ รวมทั้งการจัดการกับช่องทางการนำเสนอและเผยแพร่หลักสูตรที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึง เข้าใจ เข้าใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างง่ายดาย สะดวก และรวดเร็ว

นอกจากนี้ในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุที่มีการผลิตสินค้าออกจำหน่ายยังมีข้อจำกัดจากการกระจายสินค้าซึ่งส่วนใหญ่การจำหน่ายสินค้าของผู้สูงอายุที่ผลิตขึ้นจากกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุและต้องการจำหน่ายสู่ตลาดจะต้องนำสินค้าไปจำหน่ายหรือออกร้าน จัดนิทรรศการในกิจกรรมที่จัดแสดงขึ้นเป็นการเฉพาะเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งการฝากจำหน่ายตามร้านค้าชุมชน และการจัดวางสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุภายในหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือโรงเรียนผู้สูงอายุยังไม่ได้สร้างรายได้ที่เพียงพอให้กับผู้สูงอายุหรือสร้างผลประโยชน์ทางธุรกิจที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการลงทุนในการผลิตสินค้าเพื่อการจำหน่ายที่แท้จริง (พัชรินทร์ เสนาะสันต์, 2567, สัมภาษณ์) รวมทั้งการที่ผู้สูงอายุซึ่งมีเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุ ชมรม/สมาคมผู้สูงอายุในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ซึ่งมีศักยภาพทางด้านการผลิต จำนวนความหลากหลาย และปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่ผู้สูงอายุสามารถพัฒนาเครือข่ายไปสู่การสร้างเครือข่ายเชิงธุรกิจหรือการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือที่มีหน่วยงานหลักดูแลและพัฒนาเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งและสามารถสร้างรายได้ อย่างยั่งยืนให้แก่ผู้สูงอายุ (ภัทรา สุขะสุนธร, สุชีลา ศักดิ์เทวิน และธัญพร ศรีดอกไม้, 2564) แต่ทว่าการจัดตั้งหน่วยธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญในการรวบรวมและกระจายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยผู้สูงอายุ การเชื่อมโยงเครือข่ายผู้สูงอายุที่ขับเคลื่อนกิจกรรมเชิงธุรกิจของผู้สูงอายุยังไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม จึงเป็นช่องว่างที่สำคัญอันนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการสร้างรูปแบบหรือโมเดลธุรกิจสำหรับผู้สูงอายุโดยมีผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยผู้สูงอายุที่มาจากการรวมกลุ่มผู้สูงอายุหรือการทำกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพในโรงเรียนผู้สูงอายุ ภายใต้โอกาส

ของการประกอบธุรกิจประเภทวิสาหกิจเพื่อสังคม (social enterprises : SE.) ซึ่งเป็นรูปแบบธุรกิจที่สามารถสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชนเนื่องจากวิสาหกิจชุมชนไม่เพียงแต่เข้าไปมีบทบาทต่อการจ้างงาน การสร้างงาน และสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุยังสร้างการมีส่วนร่วมและการพัฒนาทักษะของผู้สูงอายุอีกด้วย (วสันต์ สกฤตกิจกาญจน์ และลำสัน เลิศกุลประหยัด, 2564)

นอกจากนี้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเปราะบางเป็นพลังจากฐานข้อมูลศูนย์ข้อมูลและนวัตกรรมสำหรับผู้สูงอายุ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, 2567) ยังไม่ปรากฏงานวิจัยที่นำเสนอเกี่ยวกับโมเดลธุรกิจที่ขับเคลื่อนโดยผู้สูงอายุ หรือกลุ่มที่กำลังเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ โดยส่วนใหญ่มักเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาสุขภาพของผู้สูงอายุหรืออาหารสำหรับผู้สูงอายุ การส่งเสริมหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ การรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมสูงวัย หรือการนำเสนอชุมชนต้นแบบสำหรับผู้สูงอายุ แต่ทว่ากรอบของการพัฒนาผู้สูงอายุโดยเฉพาะในกลุ่มเปราะบางเป็นพลังมีประเด็นสำคัญคือที่หลากหลายมิติทั้งการนำทักษะเฉพาะทางของผู้เกษียณเป็นช่องทางถ่ายทอดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคูณรุ่นใหม่ การสร้างโอกาสให้ผู้เกษียณดูแลตนเองได้และประกอบอาชีพได้ตามทักษะ พัฒนาทักษะการประกอบอาชีพของผู้เกษียณและผู้สูงวัยให้ตรงความต้องการของตลาดแรงงาน การสนับสนุนการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัยของผู้สูงอายุไทย การสร้างโอกาสให้คนเกษียณหรือผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) มีแรงจูงใจเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ และผู้สูงวัยมีทักษะในการประกอบอาชีพ (สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, 2567) ล้วนแล้วแต่เป็นประเด็นหลักในการส่งเสริมหรือรองรับสังคมสูงวัย แต่ทว่านอกจากการพัฒนาทักษะ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือการส่งเสริมการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้สูงอายุในการใช้ชีวิตประจำวัน หรือการสร้างรายได้ยังมีช่องว่างสำคัญคือหน่วยธุรกิจที่มีบทบาทหน้าที่ในการรวบรวม นำเสนอ หรือเป็นตัวกลางในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุต่อตลาด หรือแม้กระทั่งนำเสนอความต้องการของผู้บริโภคเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ผู้สูงอายุดำเนินการผลิต ตลอดจนคุณภาพมาตรฐานของสินค้าที่ผลิตโดยผู้สูงอายุที่เป็นช่องว่างจากงานวิจัยที่ยังไม่เคยมีการนำเสนอธุรกิจต้นแบบสำหรับผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุในการบริหารจัดการการผลิต ต้นทุน ผลประกอบการ และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้สูงอายุจากศักยภาพในการผลิตสินค้าจากภูมิปัญญา การให้บริการด้านการถ่ายทอดหรือนำเสนอภูมิปัญญาที่สามารถสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

จากประเด็นของแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุ อัตราการว่างงานและรายได้ที่ขาดดุลของผู้สูงอายุในระดับประเทศและภูมิภาค ตลอดจนสัดส่วนของผู้สูงอายุมูลค่าเงินและรายได้ของผู้สูงอายุที่ต่ำกว่ารายได้ที่ถึงมีสำหรับการใช้จ่ายในแต่ละเดือน รวมทั้งการหาแนวทางการสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุผ่านการขับเคลื่อนนโยบายและกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในส่วนของการพัฒนาทักษะอาชีพและการส่งเสริมให้เกิดการนำทักษะ ประสบการณ์ และองค์ความรู้มาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุจากการร่วมกลุ่มและกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุยังมีข้อจำกัดทางด้านการตลาดและการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค การขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายและการช่องว่างของการดำเนินการในการจัดการทางธุรกิจสำหรับผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ การเข้าถึงและการนำทักษะอาชีพที่ถูกพัฒนาและนำเสนอผ่านช่องทางออนไลน์ที่ผู้สูงอายุยังไม่สามารถเข้าถึงได้ ในขณะเดียวกันการนำผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุมาดำเนินการแบบธุรกิจเพื่อสร้างความพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าเป็นอีกหนึ่งเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาและจัดการผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการจัดการผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ การสร้างความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ รวมถึงสร้างศักยภาพและโอกาสทางเศรษฐกิจจากผลิตภัณฑ์

ผู้สูงอายุจากการยกระดับผลิตภัณฑ์ การพัฒนาทักษะอาชีพ การขยายช่องทางการตลาด ตลอดจนการมีหน่วยธุรกิจที่เข้ามาจัดการกับผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ ล้วนเป็นความต้องการในระดับพื้นที่แต่ยังขาดองค์ความรู้ในการดำเนินการดังกล่าวผู้สูงอายุ (พัชรินทร์ เสนาะสันต์, 2567, สัมภาษณ์) อีกทั้งการดำเนินกิจกรรมในลักษณะของหน่วยธุรกิจเพื่อสังคม จะทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุมีระบบหรือกลไกที่มีอำนาจในการต่อรองเพิ่มขึ้น ผ่านการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมที่ร่วมกันในระดับชุมชน ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด รวมทั้งโอกาสของการประกอบการภายใต้แนวคิดวิสาหกิจเพื่อสังคมที่สามารถเป็นหน่วยธุรกิจ (business unit) สำหรับการดำเนินการทางธุรกิจเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุได้รับการขับเคลื่อนทางธุรกิจหรือการจัดการเชิงกลยุทธ์ทางธุรกิจและสามารถสร้างผลประกอบการหรือรายได้ที่แท้จริงให้แก่ผู้สูงอายุได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จึงเป็นประเด็นสำคัญที่นำไปสู่การวิจัยเรื่อง “ธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง”

6. การต่อยอดจากงานวิจัยเดิม หรือเป็นโครงการต่อเนื่อง (ถ้ามี) -

7. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางให้สอดคล้องหรือผ่านการรับรองตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือมาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์
2. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรด้านทักษะอาชีพที่สามารถสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง
4. เพื่อพัฒนารูปแบบตลาดผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุออนไลน์และออฟไลน์สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

8. เป้าหมายของผลผลิต (Output) และตัวชี้วัด

ปีที่เสนอขอ (ปีที่ 1)

ลำดับ	ผลผลิตที่จะนำเสนอ	ตัวชี้วัด	
		ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ	ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ
วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางให้สอดคล้องหรือผ่านการรับรองตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือมาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์			
1.	ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่ได้รับการพัฒนาและเกิดมูลค่าสูงของธุรกิจเพื่อสังคม	15 ผลิตภัณฑ์	คุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ตามประเภทของผลิตภัณฑ์ เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน , ผลิตภัณฑ์อาหารปลอดภัย เป็นต้น
2.	องค์ความรู้/นวัตกรรมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ประเภทสิ่งของเครื่องใช้ ผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภค และของที่ระลึก	50 ผลิตภัณฑ์	ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมทักษะอาชีพและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด หรือมีอัตรา

ลำดับ	ผลผลิตที่จะนำเสนอ	ตัวชี้วัด	
		ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ	ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ
			ลักษณะเฉพาะถิ่นหรือสามารถเป็น soft power และก่อให้เกิดรายได้ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ลดภาระการพึ่งพาจากคนในครอบครัว
วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง			
3.	รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	1 รูปแบบ	แบบจำลองโครงสร้างองค์กรขององค์กรธุรกิจเพื่อสังคมที่เหมาะสมกับการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุและการมีส่วนร่วมในระดับต่างๆ
4.	หลักสูตรการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะ (Upskill-Reskill) การเป็นผู้ประกอบการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	150 คน	กระบวนการบริหารจัดการองค์กรธุรกิจ การดำเนินงานและกิจกรรมที่เหมาะสม อันจะก่อให้เกิดการสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ
5.	เครือข่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ	1 เครือข่าย	กิจกรรมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอันจะก่อให้เกิดการสร้างงาน และการจ้างงานแก่ผู้สูงอายุ
วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อพัฒนาหลักสูตรด้านทักษะอาชีพที่สามารถสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง			
6.	หลักสูตรพัฒนาทักษะและส่งเสริมอาชีพ (Reskill Upskill)	5 หลักสูตร	หลักสูตรที่สอดคล้องและตรงกับความต้องการในการพัฒนาทักษะอาชีพของผู้สูงอายุและสามารถเข้าถึงได้ง่าย
7.	ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาทักษะและส่งเสริมอาชีพ	250 คน	ผู้สูงอายุที่ได้รับการพัฒนาทักษะและส่งเสริมอาชีพเกิดคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากรายได้หรือการเข้าร่วมกิจกรรม

ลำดับ	ผลผลิตที่จะนำเสนอ	ตัวชี้วัด	
		ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ	ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ
8.	ฐานข้อมูลความเชี่ยวชาญด้านทักษะอาชีพของผู้สูงอายุ (ฐานข้อมูลปราชญ์พ่ออุ้ยแม่อุ้ย)	1 ฐานข้อมูล	การรับรู้และเข้าถึงฐานข้อมูลความเชี่ยวชาญด้านทักษะอาชีพของผู้สูงอายุ (ฐานข้อมูลปราชญ์พ่ออุ้ยแม่อุ้ย) ที่ง่ายและสะดวก รวมทั้งปลอดภัย
วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อพัฒนารูปแบบตลาดผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุออนไลน์และออฟไลน์สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง			
9.	รูปแบบการตลาดที่ส่งเสริมและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ผู้สูงอายุ (ออนไลน์และออฟไลน์)	2 ระบบ (ออนไลน์ 1 ระบบ และออฟไลน์ 1 ระบบ)	การเข้าถึงและนำไปใช้ของแพลตฟอร์มสำหรับผู้สูงอายุที่สะดวกและง่ายต่อการใช้งาน
10.	ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่ถูกนำเสนอผ่านรูปแบบการตลาด (ออนไลน์และออฟไลน์)	100 ผลิตภัณฑ์	การขยายฐานของผู้ผลิตและผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ
11.	ผลงานทางวิชาการ การตีพิมพ์ จำนวน 3 เรื่อง	3 เรื่อง	การอ้างอิงผลงานวิจัยหรือคุณภาพของวารสารจากฐานข้อมูลวารสารที่เผยแพร่และตีพิมพ์

เป้าหมายผลผลิตที่จะส่งมอบรายปี
(กรณีที่เสนอขอต่อเนื่อง 2 ปีขึ้นไป ขอให้ระบุผลผลิตที่จะส่งมอบรายปีด้วย)

ลำดับ	ปีที่ส่งมอบ ผลผลิต (ระบุ ปี พ.ศ.)	ผลผลิตที่จะส่งมอบ		
		ผลผลิต	จำนวนส่งมอบ/หน่วยนับ	รายละเอียด
1.	-	-	-	-

9. การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ (Information) ที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถนำเสนอข้อมูลดังต่อไปนี้

9.1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์

งานวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนของนิสากร กล้านรงค์ และศุภรัตน์ พิณสุวรรณ (2567) ทำการศึกษาเรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์จากอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและนำไปสู่การยกระดับ

เศรษฐกิจชุมชนของตำบลปุย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ค้นหาและถอดอัตลักษณ์ของท้องถิ่นของตำบลปุย อำเภอเมือง จังหวัดสตูล และ 2) ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและนำไปสู่การยกระดับเศรษฐกิจชุมชน การวิจัยเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมีเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และการสนทนากลุ่มย่อย ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์กาแฟในหมู่ที่ 1 บ้านเกาะยาว และผู้ผลิตผลิตภัณฑ์กะปิและสัตว์น้ำทะเลแปรรูป ในหมู่ที่ 2 บ้านตันหยงกาโบย และหมู่ที่ 3 บ้านปุย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลปุย ผู้นำชุมชน ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องในตำบลปุย 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านเกาะยาว หมู่ที่ 2 บ้านตันหยงกาโบย และหมู่ที่ 3 บ้านปุย ผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ภูมิทัศน์ธรรมชาติที่โดดเด่นของตำบลปุย ได้แก่ เกาะปรางฆา เกาะการีฟ และถ้ำลอดปุย ส่วนอัตลักษณ์ภูมิทัศน์วัฒนธรรม ได้แก่ ความเป็นชุมชนมุสลิม และวิถีชีวิตของชุมชนประมงชายฝั่ง ที่สามารถนำมาออกแบบตราสินค้าและผลิตภัณฑ์ของชุมชน จำนวน 6 รูปแบบ ซึ่งตราสินค้าที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่นจากการมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถทำให้เกิดความเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว จะสามารถรองรับการท่องเที่ยวและยกระดับรายได้แก่ชุมชนในอนาคตได้

ทางด้านวิภาวดี พรหมพุดา และขาม จาตุรงค์กุล (2565) ศึกษาข้อมูลดอกไม้ที่สำคัญในจังหวัดเลย นำมาถอดอัตลักษณ์ออกแบบเป็นภาพประกอบเพื่อ นำไปทำลวดลายดอกไม้โดยมีกระบวนการรีดร้อนลวดลายลงบนผ้าฝ้าย โดยใช้วัสดุจากผ้าฝ้ายบ้านกกบก อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย เพื่อนำผ้าที่ได้มาทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของผ้าที่จัดอยู่ในจำพวกของใช้ภายในชีวิตประจำวัน โดยเริ่มจากการ 1)การศึกษาข้อมูลและทบทวนวรรณกรรม 2) การกำหนดขอบเขตการออกแบบ 3) การออกแบบผลิตภัณฑ์ 4) ประเมินความพึงพอใจ โดยได้ทำการศึกษาข้อมูลของดอกไม้ที่สำคัญในจังหวัดเลย นำข้อมูลที่ได้มาทำการออกแบบลวดลาย เรขศิลป์ดอกไม้ไปรีดร้อนพิมพ์ลายลงบนผ้าฝ้าย นำไปพัฒนาต่อเป็นผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายที่เป็นของใช้จำพวกของใช้ในชีวิตประจำวัน มีการสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์ ภายใต้แบรนด์ “มาลีวดี” ที่มีประโยชน์ใช้สอยและส่งเสริมคุณค่าความงามของ ดอกไม้จังหวัดเมืองเลย และได้นำไปสู่กระบวนการประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน ผลการประเมิน ความพึงพอใจโดยผู้เชี่ยวชาญและบุคคลทั่วไปจำนวน 100 คน พบว่า คุณภาพของอัตลักษณ์ตราสินค้า แบรนด์ “มาลีวดี” ภาพประกอบลวดลายเรขศิลป์ดอกไม้และผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งในอนาคตการพัฒนาแบรนด์สินค้า “มาลีวดี” อาจ มีแนวโน้มที่จะพัฒนาต่อไป นอกจากนี้จิตพนธ์ ชุมเกตุ (2560) ศึกษาแนวทางการจัดการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของหมู่บ้านไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เพื่อส่งเสริมและให้ชุมชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคต การวิจัยนี้แบ่งออกเป็นสามขั้นตอนหลัก ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ผลิตภัณฑ์ในชุมชนประกอบด้วยผลิตภัณฑ์แปรรูปจากหนังแพะ ชีสนมแพะ ผลิตภัณฑ์นมแปรรูป งานศิลปหัตถกรรม เช่น หมอนหนุน ผลิตภัณฑ์จากเมล็ดกระถิน ผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก ผลิตภัณฑ์จากกรบอบหอม และผลิตภัณฑ์จากใบตะโก วัสดุส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นควรสะท้อนถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณค่า มีมาตรฐาน และมีเอกลักษณ์โดดเด่น การเน้นเรื่องราวและวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านไทยมุสลิม รวมถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจของชุมชนและเพิ่มรายได้ให้กับชาวบ้าน สำหรับแนวทางการจัดการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

สามารถแบ่งออกเป็นสามส่วนหลัก 1) การเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งรวมถึงการเรียนรู้ภูมิปัญญา การรวมกลุ่ม และการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน 2) กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยพิจารณาถึงทุนของชุมชน และการสำรวจตลาด และ 3) การจัดการชุมชนเพื่อรองรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของชุมชนและระบบการเรียนรู้ โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแกนกลาง

จากผลการวิจัยของนักวิจัยข้างต้นจะเห็นว่าในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ ชุมชนท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งจุดมุ่งหมายเพื่อเศรษฐกิจชุมชนจำเป็นต้องมีการนำเสนอด้วยการนำความโดดเด่น ของภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ชุมชนมาสร้างเป็นมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ อีกทั้งยังมีการนำเสนอแบรนด์ เพื่อสร้างความแตกต่างและการรับรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้ผลิต จำหน่าย หรือเจ้าของผลิตภัณฑ์ และเป็นเครื่องมือ ทางการตลาดสำหรับการส่งเสริมให้เกิดการรับรู้ในตัวผลิตภัณฑ์ อีกทั้งการสร้างมาตรฐานในการผลิตหรือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ศักยภาพชุมชน และภูมิปัญญาที่ชุมชนมี

นอกจากนี้จิรภา หินชุย และคณะ (2564) ซึ่งได้ศึกษาการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารสำหรับผู้สูงอายุ จากผลิตภัณฑ์พลอยได้ของอุตสาหกรรมแปรรูปปลาทูน่า โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ 1) เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ พลอยได้จากการแปรรูปปลาทูน่าที่เหมาะสมกับการบริโภค และ 2) เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์อาหารสำหรับผู้สูงอายุ จากผลิตภัณฑ์พลอยได้ของอุตสาหกรรมแปรรูปปลาทูน่า ซึ่งจากผลการวิจัยที่สอดคล้องกับการวิจัย คือ การผลิต ผลิตภัณฑ์พลอยได้จากการแปรรูปปลาทูน่าและการพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งในการดำเนินการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ให้มีความสำคัญกับศักยภาพในการผลิตเชิงพาณิชย์และการทำการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยง ไปถึงศูนย์ดูแลผู้สูงอายุและโรงพยาบาล ในขณะที่ภัทรา สุขะคนธ์ สุขีลา ศักดิ์เทวัน และธัญพร ศรีดอกไม้ (2564) นำเสนอแนวทางการสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุด้วยผลิตภัณฑ์ชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการด้วยการนำ เสนอแนวทางที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบท้องถิ่นและภูมิปัญญา โดยให้เกิดความหลากหลายของประเภทและราคา รวมทั้งปริมาณการผลิตที่สอดคล้องกับคุณภาพ

รัตนภรณ์ แซ่ลี โขธกามาศ พลศรี และศุภกัญญา เกษมสุข (2563) ได้นำเสนอการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มผู้สูงอายุชุมชนคำครตา อำเภอยะรัง จันทบุรี เพื่อเพิ่มความสามารถทางเศรษฐกิจ เชิงสร้างสรรค์ ซึ่งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุที่เหมาะสมที่สุดคือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามศักยภาพ ที่พึงมีของผู้สูงอายุ ตลอดจนทรัพยากรที่มีภายในชุมชนและผู้สูงอายุสามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิต แปรรูป หรือพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ เช่นเดียวกับชลภัสสรณ์ สิทธิวงศ์ชัย และคณะ (2564) ได้นำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจจากการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุเพื่อการยกระดับ ผลิตภัณฑ์แบรนด์ผู้สูงอายุสู่ตลาดสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้ใช้แนวทางในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์โดยเชื่อมโยงกับเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนของผู้สูงอายุ จะมีการเชื่อมโยงกับการสร้างแบรนด์และการสร้างการรับรู้ทั้งในระดับของตลาดผลิตภัณฑ์ หน่วยงานเครือข่าย เพื่อการขยายผลทั้งเชิงพาณิชย์และเชิงนโยบาย

ดังนั้น จากการนำเสนอการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุอาจต้องใช้ แนวทางในการพัฒนาทั้งในมิติขององค์ความรู้เดิมของผู้สูงอายุ ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชน ความต้องการของตลาด มูลค่าเพิ่มและคุณค่าที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และศักยภาพในการทำการตลาดที่ตอบสนองความต้องการ ของลูกค้า รวมทั้งมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ซึ่งสามารถใช้มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มาตรฐานสินค้า OTOP หรือมาตรฐานสินค้าอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นต้น

9.2) การประกอบการทางธุรกิจสำหรับผู้สูงอายุ

การส่งเสริมการประกอบการทางธุรกิจของผู้สูงอายุ โดยสุชีลา ศักดิ์เทวิน (2563) กล่าวว่าในการจัดการเครือข่ายความมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุประกอบด้วยพัฒนาศักยภาพด้านการผลิต การจำหน่าย และด้านการบริหารจัดการ ภายใต้เครือข่ายความร่วมมือซึ่งจะเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่เสริมสร้างภารกิจของเครือข่ายในการพัฒนาสมาชิกและกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) รวมถึงการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของผู้นำและสมาชิกเครือข่าย ที่จะสามารถสะท้อนผลกระทบการ/ขั้นตอนในการบริหารจัดการธุรกิจซึ่งวิเชียร วิหยาอุดม (2554) ได้นำเสนอหน้าที่ของการบริหารจัดการโดยแบ่งออกเป็น 2 ยุค คือ หน้าที่ดั้งเดิมของการจัดการ ประกอบด้วยการวางแผน (planning) การจัดองค์การ (organizing) การบริหารงานบุคคล (staffing) การอำนวยการ (directing) และการควบคุม (controlling) และหน้าที่ใหม่ของการจัดการที่จัดอยู่ในยุคของการจัดการสมัยใหม่ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับงานหลัก คือ หน้าที่การบริหารงานและองค์การ หน้าที่การบริหารทรัพยากรมนุษย์ หน้าที่การบริหารการผลิต รวมถึงการสื่อสารการตลาดเพื่อให้ผู้บริโภคเข้าถึงตัวสินค้า/ผลิตภัณฑ์ได้ โดยนิชาวดี ตานีเหิง (2562) ศึกษาการสร้างแบรนด์ (ตราสินค้า) ผลิตภัณฑ์จักสานจากเตยหนามชุมชนพวงบูโละ ให้มีอัตลักษณ์และภาพลักษณ์ที่ดี เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการสำหรับการส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จักสานจากเตยหนามสู่การแข่งขันเชิงพาณิชย์ภายใต้แนวคิดเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้บริหารและประชาชนตำบลสะเตงนอก นักวิชาการด้านการสื่อสารการตลาด ผู้บริโภค ผู้ประกอบการธุรกิจ และนักสื่อสารมวลชน รวม 48 คน เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป และวิธีพรรณนาวิเคราะห์ผลการวิจัยพบว่า

- 1) การสร้างแบรนด์ (ตราสินค้า) ผลิตภัณฑ์จักสานจากเตยหนามชุมชนพวงบูโละ การตั้งชื่อแบรนด์ยาลูกเตยหนาม ชื่อภาษาอังกฤษ YAIJU มาจากการคัดเลือกของคนคนในชุมชนที่ต้องการสื่อความหมายถึงชื่อของปราชญ์ชาวบ้านที่มีฝีมือจักสานใบเตยหนาม ซึ่งการออกแบบตราสัญลักษณ์ใช้ภาพพื้นหลังเป็นใบเตยหนามสีเขียวที่จักสานเป็นเสื้อขนาดย่อ มีตัวอักษร YAIJU สีขาวนวลพิมพ์ทับด้านบนสีที่ใช้บนพื้นชื่อตราสินค้าสีเขียวให้ความหมายถึงความเขียวจีสีธรรมชาติของต้นเตยหนามและสีขาวนวลหมายถึง สีของใบเตยหนามหลังจากผ่านกระบวนการต้มและตากแดดพร้อมนำไปจักสานเป็นผลิตภัณฑ์ สื่อถึงอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ภาพลักษณ์ที่ดีของผลิตภัณฑ์ คือ กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ใช่สารเคมีเจือปน ผ่านเครื่องมือสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการได้แก่ คลิปวิดีโอ จัดแพชั่นในการแสดงของหน่วยงาน การออกจากร้านจำหน่ายและสาธิตกระบวนการผลิต การสร้างคอนเทนต์ผ่านสื่อเฟสบุ๊ค การสร้างเพจ การขายโดยบุคคลและการฝากขายที่ร้าน โดยดุชนี วรธรรมดุชนี (2561) อธิบายความสัมพันธ์ของแบรนด์กับสัญลักษณ์สื่อสารและการให้ความหมายสำคัญ รวมทั้งศึกษาถึงความหมายที่ได้รับการประกอบสร้างและถูกทำให้เข้าใจกับสิ่งที่กลายมาเป็นภาพลักษณ์ของแบรนด์และ/หรือองค์กร นั่นคือ สัญลักษณ์ทำการตรวจสอบวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิดเพื่อทำการเปิดเผยสิ่งที่สำคัญและซ่อนอยู่เชิงวัฒนธรรมอันเป็นสิ่งที่ทำการตอบสนองต่อผู้บริโภคในสังคม ในที่สุดการวิจัยเชิงแนวคิดนี้ก็ได้สิ้นสุดลงด้วยการสร้างความเข้าใจเชิงมโนทัศน์โดยกว้างเกี่ยวกับสัญลักษณ์ของแบรนด์ ซึ่งแบรนด์เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในห่วงโซ่คุณค่าจะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจ สร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นให้กับผู้สูงอายุในการประกอบการธุรกิจโดยปทุมรัตน์ สุตชาติ และคณะ (2562) ศึกษาโซ่อุปทานการค้าปลีก กรณีศึกษาร้านจำหน่ายของฝาก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เกี่ยวกับปัญหาในโซ่อุปทานค้าปลีกและเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจค้าปลีก การวิจัย ครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ตามแนวคิด SCOR Model เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานและ

ปัญหาที่เกิดขึ้น การศึกษา พบว่าเกิดปัญหาขึ้นคือด้านการวางแผนการจัดการสินค้าไม่ตรงตามความต้องการของลูกค้า ด้านการวางแผนการผลิต โดยจากการวิเคราะห์ด้วย SCOR Model แล้วนั้น คณะวิจัยจึงเสนอแนวทางปรับปรุงได้ โดยภายหลังจากปรับปรุงมีการประเมินประสิทธิภาพเพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของโซ่อุปทานธุรกิจค้าปลีกต่อไป

พณณกร ทองหลิม (2563) มีการวิจัยเรื่องแนวทางการยกระดับธุรกิจเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนคลองน้ำเค็ม จังหวัดจันทบุรี ได้นำข้อมูลจากการวิเคราะห์และข้อมูลปฐมภูมิมามีวิเคราะห์ด้วยแนวคิดการจัดการโซ่อุปทานและการวิเคราะห์อ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน (SCOR Model) เพื่อพิจารณาภาพรวมของการดำเนินงานและการเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างวิสาหกิจและหน่วยธุรกิจอื่นในโซ่อุปทาน จึงทำให้ในลำดับต่อมาผู้วิจัยมองเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในโซ่อุปทานเป็นผลมาจากวิสาหกิจชุมชนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของผู้บริโภคตนเอง โดยการจัดการโซ่อุปทานของวิสาหกิจชุมชนยังขาดการวางแผนในหลายส่วนทั้งแผนในการจัดการคำสั่งซื้อวัตถุดิบ แผนการผลิต และ การพยากรณ์ความต้องการของลูกค้า อีกทั้ง ในกระบวนการส่งคืนสินค้าจากลูกค้าและกระบวนการส่งคืนวัตถุดิบให้กับผู้จัดหาวัตถุดิบยังไม่มีแบบแผนที่ชัดเจน จึงใช้การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าเป็นหลัก อีกทั้ง ในกระบวนการส่งมอบสินค้ายังพบสินค้าที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากบรรจุภัณฑ์ไม่สามารถปกป้องสินค้าในระหว่างการส่งมอบได้ เมื่อวิเคราะห์ปัญหาแล้วเสร็จจึงเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาคือต่อไป ส่วนปณิดา แฉัดนาลาว (2565) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการโซ่อุปทานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสินค้าเกษตรยั่งยืน ได้ใช้เครื่องมือ SCOR Model พัฒนารูปแบบการจัดการโซ่อุปทานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสินค้าเกษตรอย่างยั่งยืนและนำเสนอแนวทางให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนสำหรับกลุ่มสินค้าเกษตรในการใช้ประโยชน์จากการรวมกลุ่มของสมาชิกในชุมชนและการบริหารจัดการโซ่อุปทาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการดำเนิน หลังจากใช้เครื่องมือข้างต้นการจัดการโซ่อุปทานมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน (BSC) รวมถึงปรางค์วลัย มีนารัตน์ และรังสรรค์ เกียรติภานนท์ (2566) ทำการประยุกต์ใช้แบบจำลองการดำเนินงานในโซ่อุปทาน เพื่อปรับปรุงกระบวนการธุรกิจให้เป็นมาตรฐาน: กรณีศึกษาในธุรกิจค้าวัสดุก่อสร้างขนาดเล็ก โดยนำเสนอแนวทางการปรับปรุงกระบวนการทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดเล็กให้เป็นมาตรฐาน (Business Process Standardization) ด้วย SCOR Model ซึ่งผลการวิจัยสามารถเชื่อมโยงกลยุทธ์ธุรกิจกับกระบวนการมาตรฐานได้ และสามารถแก้ไขปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในกระบวนการเดิมได้ โดยรูปแบบธุรกิจของกิจการเพื่อสังคมมีลักษณะเหมือนธุรกิจโดยทั่วไป มีการผลิตและขายสินค้าเพื่อสร้างผลกำไร แต่ผลกำไรที่ได้จากการดำเนินธุรกิจไม่ได้นำมาแบ่งให้ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของคนใด ผลกำไรของการดำเนินกิจการเพื่อสังคมจะถูกแยกออกเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งจะถูกนำกลับคืนสู่ธุรกิจเพื่อให้ธุรกิจสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ ขณะที่กำไรส่วนที่สองจะถูกนำกลับคืนสู่สังคมในรูปแบบต่างๆทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ว่าตัวเงิน ผลกำไรในส่วนนี้สามารถวัดผลจากหลายดัชนีด้วยกัน เช่น เป็นคุณภาพชีวิตและโครงสร้างสังคมที่ดีขึ้น สิ่งสำคัญของการนำผลกำไรกลับคืนสู่สังคมเพื่อแก้ปัญหาสังคมนั้นคือ การที่ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก หรือรัฐบาลแต่อย่างใดเดียว ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีการพัฒนาที่ดีขึ้น สามารถยกระดับความเป็นอยู่การใช้ชีวิตของคนในชุมชนไปในทางที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืนได้ (สุทธดา ชัดตย, 2563)

นอกจากนี้ Sakulsri & Tipsuk (2020) ได้ศึกษาประเด็นสำคัญของปัญหาผู้สูงอายุ คือ การจัดการดูแลการใช้ชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุซึ่งควรมีกระบวนการบริหารจัดการและขั้นตอนการทำงานธุรกิจเพื่อสังคมผู้สูงอายุที่มีมาตรฐานโดยมีตัวแปรที่มีผลต่อบทบาทของวิสาหกิจเพื่อสังคมสำหรับผู้สูงอายุในมุมมองของผู้มีส่วนได้

ส่วนเสียได้แก่ สภาพแวดล้อมที่สนับสนุน ความมุ่งมั่นในตนเอง การเริ่มความสัมพันธ์ และการเพิ่มคุณค่าของงาน โดยจากผลการวิจัยเชิงสำรวจเหล่านี้ยังเผยให้เห็นกรอบแนวคิดใหม่ของวิสาหกิจเพื่อสังคมในประเทศไทย รวมทั้งยังเปิดมุมมองของผู้ประกอบการเพื่อสังคมในการใช้แนวคิดเชิงกลยุทธ์เพื่อช่วยพัฒนาทักษะผู้สูงอายุในฐานะหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ในการกิจขององค์กร (วสันต์ สกฤตกิจกาญจน์ และลำสัน เลิศกุลประหยัด, 2564) ซึ่งภาครัฐควรสนับสนุนหรือมีมาตรฐานทางภาษีอากรเพื่อลดภาระภาษี เพิ่มรายได้ ส่งเสริมการออม และส่งเสริมการดูแลสุขภาพและการประกันชีวิต ซึ่งปัจจุบันยังมีข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหลายประการ ประกอบด้วย ปัญหาเรื่องการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้สูงอายุ ปัญหาเรื่องภาระภาษีที่แฝงอยู่ในสินค้าอุปโภคและบริโภคของผู้สูงอายุ ปัญหาเรื่องการบรรเทาภาระภาษีเกี่ยวกับค่ารักษาในผู้สูงอายุ หรือปัญหาเรื่องการบรรเทาภาระภาษีเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่ได้รับประโยชน์ทางภาษีเท่าที่ควร ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้เสียภาษี และไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการบรรเทาภาระภาษี (พิชญดา มงคล, 2563)

9.3) ธุรกิจเพื่อสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการเพื่อสังคม วิสาหกิจเพื่อสังคม หรือธุรกิจเพื่อสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยมีการศึกษาอย่างกว้างขวางและหลากหลายประเด็นทั้งในส่วนของการพัฒนาการองค์ประกอบที่สำคัญ การสร้างความมั่นคงและยั่งยืนของการประกอบการ รวมทั้งการเข้าไปมีส่วนโดยตรงกับผู้สูงอายุ ซึ่งวสันต์ สกฤตกิจกาญจน์ และลำสัน เลิศกุลประหยัด (2564) ได้นำเสนอบทบาทวิสาหกิจเพื่อสังคมในการจ้างงานผู้สูงอายุในประเทศไทย โดยพบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อบทบาทของวิสาหกิจเพื่อสังคมสำหรับผู้สูงอายุในมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบองค์ประกอบสำคัญคือ สภาพแวดล้อมที่สนับสนุน ความมุ่งมั่นในตนเอง การเริ่มความสัมพันธ์ และการเพิ่มคุณค่าของงาน ซึ่งการที่วิสาหกิจเพื่อสังคมมีการระบบการจ้างงานผู้สูงอายุนั้นมักจะมีการพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญที่อาจจะแตกต่างกันออกไป รวมถึงผู้สูงอายุที่มีรายได้จากการเป็นบุคลากรของวิสาหกิจเพื่อสังคมอาจขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน จำนวนบุคลากร ลักษณะเฉพาะของผู้สูงอายุแต่ละคน รวมทั้งฐานความรู้ของผู้สูงอายุที่เชื่อมโยงหรือสัมพันธ์กับงานต่าง ๆ ภายในกิจการ เช่นเดียวกับ พรชนก ทองลาด และคณะ (2566) แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจเพื่อสังคมและชุมชนเอื้ออาทรแบบมีส่วนร่วมโดยกลุ่มคนทุกช่วงวัย ตำบลบ้านก้ว อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง ซึ่งได้นำเสนอผลการวิจัยที่น่าสนใจ คือการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนและผู้สูงอายุ จำเป็นต้องมีการนำโมเดลธุรกิจมาเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาสังคมอย่างยั่งยืน และให้ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินงาน เน้นชุมชนมีส่วนร่วม เช่นธุรกิจที่นำทรัพยากรในชุมชนมาสร้างเป็นสินค้าหรือบริการที่มุ่งเน้นการสร้างงาน สร้างอาชีพ สอนอาชีพให้คนในชุมชนให้มีชีวิตดีดี มีผลิตภัณฑ์หลากหลายให้ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของระบบอาชีพที่สร้างขึ้นแบบครบวงจร รวมทั้งการผลักดันให้เกิดระบบชุมชนอาชีพ เกิดเครือข่ายการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างเข้มแข็งและเกิดพลัง

สนุก สิงห์มาตร และพิกุล มีมานะ (2566) ได้นำเสนอผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม ซึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากภายในชุมชนที่ใช้กลไกของวิสาหกิจเพื่อสังคมเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนนั้นจำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ 1) บทบาทรัฐบาล ควรส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอย่างเต็มที่ ด้านนโยบาย งบประมาณ ด้านวิชาการ ระเบียบกฎหมาย ปัจจัยการผลิตและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่สนับสนุนอุดหนุน 2) บทบาทภาคเอกชน ภาคเอกชนควรแสดงบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การสนับสนุน ส่งเสริมและช่วยการขับเคลื่อน

รวมทั้งอำนวยความสะดวกแก่เครือข่ายวิสาหกิจต่างๆช่วยเหลือรัฐบาล ทั้งที่เป็นวัตถุดิบ ปัจจัยการผลิต ทุน อุปกรณ์ ตลอดจนองค์ความรู้ต่างๆ ในการขับเคลื่อนนโยบาย 3) บทบาทภาคประชาสังคม ควรทำหน้าที่ขับเคลื่อนขยายเครือข่ายและช่วยเติมเต็มในส่วนที่เป็นข้อจำกัดของกลุ่มวิสาหกิจที่ดำเนินงานแล้วยังอ่อนแอให้สามารถขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จได้ และ 4) บทบาทเครือข่ายกลุ่มวิสาหกิจเองก็ควรแสดงบทบาทร่วมกันในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในด้านต่างๆ เพื่อความสำเร็จยั่งยืน ซึ่งในองค์ประกอบทั้ง 4 บทบาทนี้จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจเพื่อสังคมที่นำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจฐานรากภายในชุมชน

ในขณะที่ วิทยา นามเสาร์ และจิระพงศ์ เรืองกุล (2564) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของธุรกิจเพื่อสังคมที่มีต่อกลุ่มเปราะบางผ่านการนำเสนองานวิจัยการประกอบการเพื่อสังคม : กรณีศึกษาอิมส์คาเฟ่ ร้านกาแฟเพื่อสร้างโอกาสในการทำงานให้กับคนพิการ โดยร้านอิมส์คาเฟ่มีพันธกิจทางสังคมที่ชัดเจนเกี่ยวกับการแก้ปัญหาให้กับคนพิการ โดยการจ้างคนพิการเข้ามาทำงานเพื่อเพิ่มโอกาสการทำงานให้กับคนพิการ มีการฝึกอบรมและสร้างคนพิการให้เป็นผู้ประกอบการ การปรับบทบาทของร้านกาแฟสู่การเป็นโรงเรียนฝึกอาชีพให้กับคนพิการ เพื่อบ่มเพาะการเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ โดยเงื่อนไขที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของร้านอิมส์คาเฟ่คือความสามารถในการบริหารจัดการ และเครือข่ายที่สนับสนุนการประกอบการเพื่อสังคม

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเพื่อสังคมกับผู้สูงอายุชี้ให้เห็นว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญไปในทิศทางเดียวกันคือโอกาสในการเป็นธุรกิจเพื่อสังคมที่สามารถทำให้ผู้สูงอายุนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่ตนเองผลิตหรือพัฒนาไปสู่พาณิชย์โดยใช้กลยุทธ์ของธุรกิจหรือการประกอบการเพื่อสังคมเป็นโอกาสในการสร้างเศรษฐกิจให้แก่ตนเองแต่จำเป็นต้องมีระบบการจัดการและเครือข่ายที่เข้มแข็งเพื่อให้เกิดความสามารถในการประกอบการและความยั่งยืนในการประกอบกิจการของธุรกิจเพื่อสังคม

นอกจากนี้ด้วยประเด็นของการพัฒนาทักษะผู้สูงอายุที่นำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาหน่วยธุรกิจเพื่อสังคม และระบบการตลาดที่ต้องให้ความสำคัญต่อประเด็นของการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุโดยใช้ฐานของการผลิตสินค้าหรือบริการของกลุ่มผู้สูงอายุตามชุมชน ท้องถิ่นมาสร้างสรรค์เป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจและสามารถสร้างงานสร้างรายได้ที่แท้จริงให้แก่ผู้บริโภค สามารถนำเสนอข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

9.4) การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุผ่านการพัฒนาอาชีพและการรวมกลุ่ม

สัสดี กาแพงดี, ปิยะดา มณีนิล, และสุทัศน์ รุ่งระวีวรรณ (2564) ได้ทำการศึกษาการพัฒนา กลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ (ผ้ามัดย้อม) สู่การเพิ่มความสามารถทางการแข่งขัน ซึ่งมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่มุ่งสภาพการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุสู่การเพิ่มความสามารถทางการแข่งขัน ซึ่งการที่ผู้สูงอายุมีการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างอาชีพหรือผลิตภัณฑ์นำเสนอต่อตลาดนั้นเนื่องมาจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่มองมีความคิดที่เป็นระบบ มีประสบการณ์ มีความรู้ มีความคิดเป็นผู้นำ มีการสื่อสารที่ชัดเจนพอสมควร และยังสามารถเป็นผู้ที่ถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นภูมิปัญญาให้ชนรุ่นหลังได้สืบทอดได้เป็นอย่างดีอีกทั้งยังมีองค์ประกอบสำคัญคือมีความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความมั่นใจ ลักษณะการเป็นผู้นำและเป้าหมายหรือความสำเร็จจึงทำให้มีการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้สามารถพึ่งตนเองได้ รวมถึงจัดตั้งกลุ่มเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนในการดำเนินงาน

ทางด้าน ปิยะดา มณีนิล (2565) ได้นำเสนอปัญหาและความต้องการเพื่อการพัฒนากลุ่มอาชีพผู้สูงอายุซึ่งถึงแม้ว่าผู้สูงอายุจะมีการรวมกลุ่มกันในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ กลุ่มอาชีพที่ผลิตสินค้าหรือบริการ

นำเสนอต่อตลาดแต่ก็ยังประสบปัญหาและมีความต้องการในการแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการดำเนินงานของกลุ่มซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นประกอบด้วย 1) ด้านการจัดการกลุ่ม การขาดการจัดทำโครงสร้างกลุ่มที่ชัดเจน ขาดการวางแผนการดำเนินงาน ขาดความเข้าใจในเรื่องการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน และการจัดทำแผนธุรกิจ 2) ด้านการจัดการการผลิต คุณภาพสินค้าไม่คงที่ กระบวนการผลิตไม่สม่ำเสมอ ขาดทักษะที่สอดคล้องและตรงกับตามความต้องการของลูกค้า และขาดการพยากรณ์ความต้องการของลูกค้า 3) ด้านผลิตภัณฑ์ โดยผลิตภัณฑ์ยังไม่มีโดดเด่นหรือมีความคล้ายคลึงกับพื้นที่อื่น ผลิตภัณฑ์ไม่แสดงออกถึงอัตลักษณ์สินค้าในพื้นที่ ขาดการสร้างตราสัญลักษณ์บรรจุภัณฑ์ และยังขาดการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ผ่านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน 4) ด้านการจัดการการตลาด ขาดการสื่อสารหรือการเข้าถึงผู้บริโภค ขาดช่องทางการตลาดทางขายออนไลน์ การมีช่องทางการขายมีเพียงช่องทางเดียว และขาดการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด 5) ด้านการจัดการการเงินและบัญชี ขาดเงินทุนหมุนเวียน ขาดแหล่งเงินทุนและความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีตามมาตรฐาน ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นนำไปสู่ความต้องการในการพัฒนากลุ่มอาชีพผู้สูงอายุประกอบด้วย 1) ความต้องการด้านความรู้ เพื่อเพิ่มทักษะการจัดการแต่ละด้านดังนี้ ด้านการจัดการกลุ่ม ด้านการจัดการการผลิต ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการจัดการการตลาด ด้านการจัดการการเงินและบัญชี 2) ความต้องการในอุปกรณ์เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต 3) ความต้องการในการรับการสนับสนุนจากภาครัฐ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อใช้ในการหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจและเงินทุนเพื่อใช้ในการขยายกิจการ

นอกจากนี้ นิลบล ศรีเทพ, พลกฤต รักจุล, ภูติท เรืองรอง, ศศิพร สุดใจ และไพฑูรย์ จันทสิงห์ (2566) ยังได้นำเสนอในประเด็นที่ใกล้เคียงกันคือการพัฒนาสมรรถนะของนวัตกรชุมชนด้านการส่งเสริมศักยภาพการจัดการกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุในชุมชนสู่การเพิ่มรายได้เพื่อรองรับสังคมสูงวัย ซึ่งได้นำเสนอนวัตกรรมกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุประกอบด้วยการสร้างการรับรู้ (Perception Creation) เกิดการรวมกลุ่ม (Grouping) การพัฒนาอาชีพ (Career Development) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product Development) การส่งเสริมการตลาด (Marketing Promotion) ซึ่งนวัตกรรมกระบวนการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ PGCPM เป็นนวัตกรรมพร้อมใช้ที่พัฒนาขึ้นจากการดำเนินการในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้โดยการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านและกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อความเข้มแข็งและยั่งยืนโดยอาศัยนักนวัตกรชุมชน เช่นเดียวกับ เอกพล วงศ์เสรี, กมลวรรณ กิตติอุดมรัตน์, จิรวัดน์ ทิพย์รส, เฉลิมพร วรพันธ์กิจ และพรรณวดี กิตติอุดมรัตน์ (2563) ได้นำเสนอผลการศึกษายุทธศาสตร์การเตรียมผู้สูงอายุให้เข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีความสุขโดยได้นำเสนอถึงสภาพปัญหาของผู้สูงอายุและประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ การพัฒนาสถาบันครอบครัว ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวและผู้ดูแลให้มีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุโดยการให้ความรู้และข้อมูลแก่สมาชิกในครอบครัวและผู้ดูแลเกี่ยวกับการบริการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ประเด็นสุขภาพอนามัย ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมระบบประกันสุขภาพที่มีคุณภาพเพื่อผู้สูงอายุ ประเด็นอาชีพและรายได้ ควรให้ความสำคัญกับการจัดตั้งกองทุนในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาตนเอง ควรให้ความสำคัญกับประเด็นการเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างเหมาะสม

จากการนำเสนอในประเด็นดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการสร้างระบบรองรับสังคมสูงวัยตลอดจนถึงการรับมือกับการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุประเด็นที่สังคมให้ความสำคัญและควรมีการดำเนินการอย่างจริงจังและยั่งยืน คือ การสร้างระบบเศรษฐกิจให้แก่ผู้สูงอายุผ่านการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุในการใช้ทักษะ ความรู้ ความชำนาญ ตลอดจนศักยภาพในการนำเสนอสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และมีการจัดการที่ดีเพื่อสร้างความสามารถ

ทางการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ รวมทั้งมีระบบการจัดการทางธุรกิจหรือองค์กรทางธุรกิจที่มีเป้าหมายเฉพาะสำหรับการส่งเสริมผู้สูงอายุเข้ามามีบทบาทและจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นคง ต่อเนื่อง และยั่งยืนในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุที่มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมทางอาชีพในปัจจุบัน

9.5) การพัฒนาทักษะอาชีพและการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ

นอกเหนือจากการสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อให้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันแล้วนั้นประเด็นที่สังคมให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้แก่ผู้สูงอายุคือการพัฒนาทักษะด้วยแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งในการพัฒนาทักษะสำหรับผู้สูงอายุอาจมีทั้งการพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2567) เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตในภาระของการเปลี่ยนแปลงของสภาพทางสังคมที่ค่อนข้างสูงมากขึ้นในปัจจุบัน เช่นเดียวกัน การพัฒนาทักษะอาชีพเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่นักวิจัยให้ความสำคัญเนื่องจากผู้สูงอายุที่มีการรวมกลุ่มกันสร้างงานสร้างอาชีพ นำเสนอผลิตภัณฑ์จำหน่ายสู่ตลาด จำเป็นต้องการมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องตรงกับความต้องการของตลาด หรือแม้กระทั่งการพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อให้นำไปใช้ในการสร้างโอกาสการจ้างงานสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งสิริพร พงศ์ทริณสุกุล, พัชร ฉลาดธัญกิจ, ณรงค์ฤทธิ์ ประสานตรี, กาญจนา จินดานิล และสุกัญญา ตั้งประเสริฐ (2567) ได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนถึงแนวทางการพัฒนาทักษะแรงงานผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับลักษณะงานว่าในปัจจุบันและอนาคตจะเกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในวัยทำงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้นเพื่อทดแทนการขาดแคลนแรงงาน จึงต้องทำให้ผู้สูงอายุอยู่ในตลาดแรงงานได้นานมากขึ้น ด้วยการขยายอายุการทำงานและการรับกลับเข้าทำงานอีกครั้งหลังวัยเกษียณ ลักษณะของงานผู้สูงอายุควรเป็นงานที่มีคุณค่าและเหมาะสมกับสภาพร่างกาย แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้สูงอายุต้องดำเนินการจาก 3 ส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้สูงอายุ โดยส่วนแรกภาครัฐควรกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ เพื่อคุ้มครองแรงงานผู้สูงอายุและส่งเสริมการจ้างงาน ส่วนที่สองภาคเอกชนให้ความร่วมมือด้วยการกำหนดนโยบายแผนการรับผู้สูงอายุและการต่อสัญญาจ้างให้ชัดเจน โดยกำหนดลักษณะงานที่เหมาะสม ส่วนที่สามซึ่งสำคัญที่สุด คือ ผู้สูงอายุจะต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่องในด้านเทคโนโลยี ด้านทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ด้านการศึกษาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ด้านการปรับตัว และการดูแลสุขภาพให้แข็งแรงรวมถึงการหางานอดิเรกทำเพื่อเปลี่ยนเวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การพัฒนาทักษะอื่นที่ตนสนใจ และการเข้าร่วมสังคมเครือข่าย หรือชมรมผู้สูงอายุต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน

ทั้งนี้ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทักษะทางปัญญาของผู้สูงอายุนั้น กิตติธเนศ สว่างวรรณ และชมสุภัค ครุฑกะ (2561) นำเสนอว่า สภาพทางสังคมผู้สูงอายุส่งผลต่อปัญหาผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง ปัญหาด้านจิตใจ ผู้สูงอายุมักจะมีอาการซึมเศร้ารู้สึกน้อยใจ ปัญหาสุขภาพร่างกายเสื่อมโทรม ซึ่งการพัฒนาทักษะทางปัญญาของผู้สูงอายุวิธีการหนึ่งที่น่าสนใจแก้ปัญหาของผู้สูงอายุ คือ การใช้หลักสูตรฝึกอบรมต่อเนื่องซึ่งเป็นหลักสูตรที่ทำให้ผู้สูงอายุเรียนรู้กิจกรรมและวิธีการในการวางแผนเพื่อให้ประสบความสำเร็จ และบรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ วิจักขณา หุตานนท์ และสุวรรณา นาควิบูลย์วงศ์ (2560) ได้นำเสนอโมเดลโครงสร้างการพัฒนาทักษะอาชีพผู้สูงอายุ โดยความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาทักษะอาชีพผู้สูงอายุในลักษณะเหตุและผลระหว่าง 5 องค์ประกอบ คือ (1) ด้านคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตน การเห็นประโยชน์และทัศนคติ (2) ด้านการออกแบบการฝึกอบรมด้านวิธีการฝึกอบรม ครูผู้สอนและเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการ (3) ด้าน

สภาพแวดล้อมของการฝึกอบรม ได้แก่ การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีโอกาสการรวมกลุ่ม และแหล่งทุนสนับสนุน (4) ด้านแรงจูงใจส่วนบุคคล ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน การเห็นตนเองมีคุณค่า และการสร้างโอกาสเพื่อเพิ่มรายได้ และ (5) ด้านการพัฒนาทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ได้แก่ ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม การใช้ทักษะในการประกอบอาชีพและการใช้ความรู้ในการประกอบอาชีพเป็นโครงสร้างที่เหมาะสมต่อการพัฒนาทักษะอาชีพของผู้สูงอายุ รวมทั้งวิจิตร ชาญชัย, นุสรณ์, แสงอร่าม, ชิตชนก วงศ์เครือ และ กัญญารัตน์ ไชยสงคราม (2566) ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยข้อค้นพบจากงานศึกษาการปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์จะส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เพราะ ผลิตภัณฑ์เป็นหัวใจสำคัญของกลุ่มอาชีพ ควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ก่อนพิจารณาส่วนประสมทางการตลาดอื่น ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์มีส่วนช่วยในการขยายตลาด รวมถึงลักษณะเฉพาะ อันได้แก่ สุขภาพ อายุ ทักษะ ความสามารถ เป็นปัจจัยสำคัญของกลุ่มอาชีพที่มีสมาชิกเป็นผู้สูงอายุในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

เพชร บุดสีทา (2564) นำเสนอการพัฒนาทักษะอาชีพทางการตลาดผู้สูงอายุ จากการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพลพลัง สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร โดยชี้ให้เห็นถึงผลการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นในการพัฒนาทักษะอาชีพการตลาดผู้สูงอายุ ตามแนวทางการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะพลพลัง ประกอบด้วย 5 รายวิชา คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด การวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้า การบริหารงานด้านการตลาดในการทำธุรกิจ การเสนอขายสินค้าแบบออนไลน์ การเสนอขายสินค้า ณ ร้านค้า โดยหลักสูตรระยะสั้นที่ได้ดำเนินการทดลองพัฒนาทักษะผู้สูงอายุสามารถพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้นหลังจากทดสอบด้วยการทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมการพัฒนาทักษะ โดยในการพัฒนาหลักสูตรกับความต้องการในการพัฒนาของผู้สูงอายุมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปโดยความต้องการในการพัฒนาทักษะเพื่อการพัฒนาอาชีพส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาทักษะการสร้างความสัมพันธ์และรู้จักกลุ่มลูกค้า ความต้องการพัฒนาทักษะในการฟัง และการพูดกับลูกค้า และความต้องการพัฒนาทักษะในการรักษาลูกค้าให้ซื้อสินค้าเป็นประจำ ซึ่งในการพัฒนาทักษะทางด้านอาชีพของผู้สูงอายุนั้นเป็นไปตามยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ 20 ปี ประจำปี พ.ศ. 2561-2580 (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2561) ข้อเสนอของสภาปฏิรูปประเทศซึ่งได้นำเสนอว่า เพื่อบรรเทาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจเพื่อสร้างหลักประกันรายได้สำหรับผู้สูงอายุ และประชากรรุ่นใหม่ มีข้อเสนอเพื่อการปฏิรูป คือ มาตรการขยายอายุการทำงาน และสร้างโอกาสในการทำงานของผู้สูงอายุ ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุและเตรียมความพร้อมคนทุกช่วงวัย และสังคมเพื่อบรรเทาผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุร่วมกับภาคีเครือข่าย มีเป้าประสงค์ พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุและเตรียมความพร้อมคนทุกวัย โดยมีกลยุทธ์กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการมีงานทำในผู้สูงอายุ และเข้าถึงหลักประกันทางรายได้ ส่งเสริมการมีงานทำในผู้สูงอายุและเข้าถึงหลักประกันรายได้ พัฒนากิจกรรมอาชีพก่อนวัยเกษียณ และสร้างแบรนด์สินค้าที่ผลิตโดยผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดแก่ผู้สูงอายุ

จากประเด็นดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นของการพัฒนาทักษะทางด้านอาชีพและการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานสินค้าหรือบริการที่ผู้สูงอายุหรือกลุ่มผู้สูงอายุดำเนินการ ตลอดจนจนถึงการสร้างหลักประกันในการสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุโดยใช้กลไกของการพัฒนาทักษะอาชีพและความเชี่ยวชาญ ตลอดจนถึงการนำกลไกการจัดการธุรกิจเข้าไปขับเคลื่อนและดำเนินการ ซึ่งที่ผ่านมายังมีช่องว่างของการวิจัย ตลอดจนถึงการพัฒนาทางด้านอาชีพและรายได้ผู้สูงอายุซึ่งพบว่ายังไม่มีหน่วยธุรกิจที่ขับเคลื่อนกิจกรรมหรือมีบทบาทหลักในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจหรือการประกอบการในการนำผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุออกสู่ตลาด ตลอดจนการค้นหาคำถามความต้องการที่แท้จริงของตลาดในผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุให้มีคุณภาพ

มาตรฐานเช่นเดียวกับการดำเนินการภายใต้การเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของกลุ่มเกษตรกรหรือผลิตภัณฑ์ของผู้ต้องโทษจำคุกซึ่งรู้จักกันโดยทั่วไปในนามผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์ แต่ทว่ายังไม่มีผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่ออกสู่ตลาดในรูปแบบธุรกิจภายใต้องค์กรธุรกิจอย่างแท้จริง

9.6) ต้นแบบธุรกิจ

จากการทบทวนงานวิจัย วรรณกรรม ในการสร้างองค์กรธุรกิจเพื่อสังคมพบว่าแต่ละองค์กรธุรกิจเพื่อสังคมมีหลักเกณฑ์และวิธีการแบ่งรูปแบบที่แตกต่างกันตามกรอบแนวคิดและบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม โดยสิริยา จิตพิมลมาศ และคณะ (2566) ศึกษาการกิจการเพื่อสังคมเพื่อการจัดนิทรรศการศิลปะเชิงนิเวศ โดยการออกแบบสร้างกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise) เริ่มต้นด้วยการนำแนวคิดของกลยุทธ์การสร้างสรรค์ผลงาน (Creative Strategy Planning) วิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันในด้านของวิกฤติของสิ่งแวดล้อม ต่อด้วยการนำศิลปะเข้าแทรกแซง (Art Intervention) และนำแนวคิดของแผนธุรกิจที่อธิบายเหตุผลของการส่งมอบคุณค่าองค์กรในการปรับเปลี่ยนธุรกิจและสร้างทางเลือก รวมถึงออกแบบโดยกำหนดให้มีแบ่งจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ลงทุนหรือผู้ถือหุ้น หรือผู้บริหารส่งผลให้องค์กรจะมีความสามารถในการจัดการระบบพัฒนาเพื่อสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่กิจการต้องคำนึงถึง คือ การหาบริบททางสังคมมาใช้ในการขับเคลื่อนธุรกิจ และกำหนดเป้าหมาย และยังพบว่าประเทศไทยมีความเหมาะสมที่จะเป็นผู้นำในการสร้างกิจการเพื่อสังคม ซึ่งโตสิค วิสาลเสสส์และคณะ(2567) กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนา รูปแบบการดำเนินธุรกิจเพื่อสังคมอย่างยั่งยืน มีกลไก 4 ด้าน ได้แก่ 1) สินทรัพย์ขององค์กร คือกระบวนการบริหารจัดการเงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจและสังคม 2) ความต้องการของสังคม โดยยกระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคม การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและความผูกพันในการดำเนินธุรกิจตั้งแต่เริ่มต้นเพื่อการวางแผน กำหนดเป้าหมายและมีอำนาจในการตัดสินใจ 3) มูลค่าทางธุรกิจ กระบวนการสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนองค์กรไปสู่การดำเนินธุรกิจเพื่อสังคมอย่างยั่งยืน ได้แก่ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล 4) ความยั่งยืนของสังคม โดยคำนึงถึงการส่งเสริมความยั่งยืนของการดำเนินธุรกิจ ใน 4 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองที่สอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

นอกจากนี้ วรรณิกา ไชยสัตย์(2566) ได้กล่าวถึงการสร้างธุรกิจสตาร์ทอัพในศตวรรษที่ 21 ได้กล่าวถึงความสำคัญของการดำเนินธุรกิจว่าผู้ประกอบการต้องปรับตัวเนื่องจากแรงผลักดันที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป จะต้องเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะในใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการประกอบธุรกิจ คำนึงถึงทักษะที่จำเป็นของการทำงานเพื่อสร้างโอกาส สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในอาชีพ และ อมรรักษ์ สวนชุมพล (2561) กล่าวถึงการดำเนินธุรกิจบริการในกลุ่มผู้สูงอายุให้ประสบความสำเร็จ ราบรื่นและเกิดผลกำไรอย่างต่อเนื่องนั้น ผู้บริหารหรือผู้ประกอบการจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในและหลักวิชาการ เพื่อกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการดำเนินธุรกิจอย่างมีทิศทางและระบบ ซึ่งผู้ประกอบการควรเน้นการดำเนินธุรกิจในลักษณะเชิงบูรณาการธุรกิจประเภทต่างๆ เข้าด้วยกันบนพื้นฐานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการให้บริการ การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการประชาสัมพันธ์ การตลาดที่สร้างความน่าเชื่อถือ การสร้างความมั่นใจ และการโน้มน้าวใจให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงภานนท์ คัมภีร์ และคณะ(2559) กล่าวถึงคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการทางสังคมผ่านบทความ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช: กษัตริย์ผู้สร้างกิจการเพื่อสังคม ประกอบด้วย การบริหาร ความรับผิดชอบต่อองค์กร การมีคุณธรรมของผู้นำ การบริหารจัดการความรู้ และการบริหารผู้มีส่วนได้เสีย ขององค์กร ล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ผลักดันให้ “ดอยคำ” เป็นกิจการเพื่อสังคมที่สามารถความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่ เกษตรกรและแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้กฤษฎี พงษ์เทพิน (2565) กล่าวถึงนวัตกรรมการบริหาร จัดการวิสาหกิจเพื่อสังคมด้านการทำงานกับชุมชน พบว่า การใช้สัญญาซื้อขายล่วงหน้า การส่งเสริมการรวมกลุ่ม และการใช้ระบบพี่เลี้ยงมีผลดีต่อการจัดการผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร การหนุนเสริมในการจัดการ ของแต่ละภาคส่วน และนวัตกรรมความร่วมมือของภาคส่วนและคนในสังคมในระดับปัจเจกมีการสร้างผู้นำ ระดับชุมชนจนเกิดการเรียนรู้พัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาอย่างยั่งยืน

9.7) แพลตฟอร์มเพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพ การใช้ชีวิต และการตลาดผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ

ชลิต ขอดศิริ และวชิรา เครือคำอ้าย (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้แนวใหม่เพื่อเสริมสร้าง ทักษะแห่งโลกอนาคต บทความนี้มุ่งเสนอการจัดการเรียนรู้แนวใหม่เพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งโลกอนาคต ที่ผสมผสานแนวคิดอนาคตศึกษา ทักษะแห่งโลกอนาคต การจัดการเรียนรู้แนวใหม่ เพื่อพัฒนาทักษะการทำงาน แห่งอนาคต และอนาคตของการเรียนรู้ซึ่งจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้น ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นทั้ง 4 มิติ คือ 1) องค์ความรู้ 2) ทักษะ 3) คุณลักษณะ และ 4) คุณค่าผ่านทักษะด้านปัญญา

บุษกุล ไชยตันเทือก และภักดีโพธิ์สิงห์ (2564) ได้นำเสนอถึงรูปแบบในการนำแพลตฟอร์มมาใช้ในการสร้าง โอกาสทั้งทางด้านการเรียนรู้และการพัฒนาผู้ใช้ โดยระบุว่า แพลตฟอร์มที่มีความสำคัญต่อการนำนวัตกรรม เข้ามาใช้ในสังคมไทย ในอนาคตการใช้ชีวิตของคนเมืองและความมั่งคั่งของเมืองซึ่งในปัจจุบันความก้าวหน้า ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและการทดลองรูปแบบธุรกิจใหม่ ๆ ทำให้พื้นที่ดิจิทัลโดยเฉพาะแพลตฟอร์มรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มบทบาทและความสำคัญในฐานะพื้นที่ของการใช้ชีวิตของมนุษย์มากขึ้น และแพลตฟอร์มจะกลายเป็นพื้นที่ สำคัญสำหรับการใช้ชีวิตของคนเมืองในทุกด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านธุรกิจและการใช้ชีวิตประจำวัน ส่วนจุฑามาต แหวนจอน ,วรกร ทรัพย์วิระปรกรณ์, เกศรา น้อยมานพ (2565) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จักสานสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์: มุมมองของผู้สูงอายุในชุมชนพนสนิม พบว่าการออกแบบผลิตภัณฑ์จักสาน จากลวดลายเดิม พัฒนาสู่ลวดลายใหม่จะสามารถเพิ่มขีดความสามารถชุมชนไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ได้ต่อไปในอนาคต

วุฒิรักษ์ แพงตาแก้ว (2567) ได้นำเสนอว่า แพลตฟอร์มจะเข้ามามีบทบาททั้งในฐานะพื้นที่ชุมชนและตลาด รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานขององค์ประกอบอื่น ๆ ของเมือง แพลตฟอร์มเพื่อประโยชน์สาธารณะที่สังคมไทย ควรร่วมคิดและออกแบบนโยบายที่ทำให้แพลตฟอร์มสร้างประโยชน์สาธารณะได้อย่างเต็มที่ และโดยทั่วไปมักจะมี การนำเสนอแพลตฟอร์มออกเป็น 6 รูปแบบ คือ 1) แพลตฟอร์มด้านการศึกษา ต้องมีการจัดการและออกแบบ การศึกษาที่ผู้ถ่ายทอด ต้องเข้าใจบริบทของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และที่สำคัญต้องตอบโจทย์และเหมาะสม กับบริบทของผู้เรียน 2) แพลตฟอร์มธุรกิจนวัตกรรมเพื่อสังคมด้านการดูแลสุขภาพ เป็นนวัตกรรมที่จะเข้ามา สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการดูแลสุขภาพของตัวเองได้ ลดการใช้ ทรัพยากรที่ก่อให้เกิดความสิ้นเปลืองโดยใช้เหตุ เพิ่มความสะดวกสบายในชีวิตต้องมีการใช้เทคโนโลยีให้เกิด ความคุ้มค่าและสะดวกสบาย 3) แพลตฟอร์มด้านนวัตกรรมภาครัฐ มีการคิดค้นวิธีการใหม่เพื่อให้สามารถนำมา แก้ไขปัญหาเดิมที่มีอยู่แล้ว โดยอาศัยการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชนและภาคเอกชน

4) แพลตฟอร์มด้านการท่องเที่ยวชุมชน มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยที่คำนึงถึงความเหมาะสมและบริบทของท้องถิ่นเป็นหัวใจสำคัญ สร้างการมีส่วนร่วมของผู้คนในชุมชน การรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนไม่ให้แปรเปลี่ยนไปตามปัจจัยภายนอก 5) แพลตฟอร์มด้านเกษตรกรรมยั่งยืน เป็นรูปแบบนวัตกรรมตลาดหรือในรูปของดิจิทัลแพลตฟอร์ม และการสร้างรูปแบบการค้าที่เป็นธรรม ก่อให้เกิดเกษตรกรรมยั่งยืนได้ตั้งแต่กระบวนการก่อนทำการเกษตร ระหว่างทำการเกษตรและหลังจากได้ผลผลิตเพื่อส่งไปตามตลาดเป้าหมาย และ 6) แพลตฟอร์มด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เป็นการพัฒนานวัตกรรมที่จะมาดั่งรับปัญหาและแก้ปัญหา มุ่งสร้างการทำงานแบบบูรณาการหลายหน่วยงาน เพื่อนำข้อมูลมาประมวลผลให้เกิดประสิทธิภาพ ประชาชนในแต่ละพื้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างทันท่วงที

ในขณะที่ ภัทรา สุขะสุนธรสุชีลา ศักดิ์เทวินธัญพร ศรีดอกไม้ (2564) กล่าวถึงแนวทางการสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุด้วยผลิตภัณฑ์ชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ โดยนำพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบในท้องถิ่นโดยใช้ภูมิปัญญาที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมและกำหนดเป็นตำแหน่งผลิตภัณฑ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้หลากหลายประเภทและหลายระดับราคา การกำหนดราคาให้สอดคล้องกับคุณภาพและปริมาณของผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณาต้นทุนประกอบ ภาครัฐควรจัดหาเทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับผลิตและจำหน่าย และจัดตั้งศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางออนไลน์ประจำตำบลโดยมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง 2) ต้นแบบเว็บแอปพลิเคชันที่พัฒนามีคุณภาพด้านข้อมูลด้านระบบ และด้านการบริการอยู่ในระดับดีมากที่สุด 3) รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ขอบข่ายการพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ องค์ประกอบของเครือข่าย และกระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย 4) ผู้สูงอายุควรเลือกลูกค้ากลุ่มเป้าหมายวัยทำงานและนักท่องเที่ยว ควรรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายกับผู้ขายแหล่งวัตถุดิบทั้งในชุมชนและนอกชุมชน เพื่อให้มีวัตถุดิบในการผลิตเพียงพอและคุณภาพดี หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนควรร่วมมือกันเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือผู้สูงอายุให้สามารถสร้างรายได้ โดยเชิญชวนผู้สูงอายุเข้าใช้เว็บแอปพลิเคชันสำหรับการตลาดออนไลน์และอบรมความรู้การใช้งานให้ผู้สูงอายุ โดยจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือและมีหน่วยงานหลักดูแลและพัฒนาเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง เพื่อสร้างรายได้ อย่างยั่งยืนให้แก่ผู้สูงอายุ

ทั้งนี้ ได้มีการนำเสนอผลการวิจัยที่มีการพัฒนาแพลตฟอร์มสำหรับผู้สูงอายุออกมาเพื่อตอบสนองความต้องการและการใช้งานสำหรับผู้สูงอายุ อาทิ วนิดา ดุรงค์ฤทธิชัย และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลนวัตกรรมการดูแลและส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ผ.ไม่เผ่า Diamond โดยได้นำเสนอผลการวิจัยและพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลนวัตกรรมการดูแลและส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลมีระบบการใช้งาน 11 ระบบ คือ 1) ระบบลงทะเบียน 2) ระบบการเข้าสู่ระบบเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน 3) ระบบจัดการผู้ใช้งาน 4) ระบบลงทะเบียนประชากร 5) ระบบกิจกรรมเฉพาะของการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ 6) ระบบเก็บรวบรวมข้อมูล 7) ระบบส่งออกรายงานข้อมูล 8) ระบบหน้ากระดานที่ใช้สรุปข้อมูล 9) ระบบรายงานทางสถิติ 10) ระบบรายงานผลการบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลและ 11) การเข้าสู่เว็บไซต์

ณัฐพล คุ่มใหญ่โต เกรียงศักดิ์ เตมียะและปราโมทย์ สิทธิจักร (2563) ได้พัฒนาแพลตฟอร์มปัญญาประดิษฐ์บนฐานความรู้เชิงความหมายเพื่อการแนะนำการดูแลรักษาโรคเรื้อรังของผู้สูงอายุ โดยได้นำเสนอแพลตฟอร์มปัญญาประดิษฐ์ แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนติดต่อผู้ใช้งานเพื่อนำเข้าค่าทางสุขภาพ อัลกอริทึมการเรียนรู้ของเครื่องในการจำแนกอาการความผิดปกติของโรคด้วยการฝึกสอนจากชุดข้อมูลออนไลน์เกี่ยวกับโรคหัวใจ

ดังนั้นจากการนำเสนอข้อมูลข้างต้นจะพบว่า การพัฒนาแพลตฟอร์มสำหรับผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีมุ่งเน้นไปที่แพลตฟอร์มที่สร้างการเรียนรู้ในการทักษะการใช้ชีวิตสำหรับผู้สูงอายุเป็นหลักทั้งทางด้านการดูแลสุขภาพร่างกาย การตรวจติดตามสุขภาพของผู้สูงอายุ การแนะนำการดูแลสุขภาพจิตและกายของผู้สูงอายุเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อพิจารณาถึงแพลตฟอร์มที่เกี่ยวกับธุรกิจหรือการส่งเสริมทางรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุพบว่า แพลตฟอร์มมีดีหรือ มีดี : พลังเกียชนสร้างชาติ (วิทยาลัยการศึกษาลดชีวิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2567) เป็นแพลตฟอร์มที่มีการนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลในการสร้างระบบนิเวศ การเรียนรู้ตลอดชีวิต “มีดี” (MEDEE: Multi-generation Entrepreneur Development Educational Ecosystem) โดยมีเป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาทักษะงานในยุคดิจิทัล สำหรับผู้สูงวัย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคณะความรู้และทักษะต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยมีเมนูหรือหมวดหมู่ของการทำงานในแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการนำเสนอการเรียนรู้ของผู้สูงอายุในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ทั้งทางด้านการใช้ชีวิต การพัฒนาทักษะอาชีพในรูปแบบห้องเรียนออนไลน์ที่ผู้ใช้งานต้องลงทะเบียนเรียนผ่านระบบของแพลตฟอร์มโดยมีวิทยาลัยการศึกษาลดชีวิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นผู้พัฒนา ดูแลและส่งเสริมการใช้งานของแพลตฟอร์มภายใต้แนวคิดของระบบนิเวศการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทักษะงานในยุคดิจิทัลสำหรับผู้สูงวัย

ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นสามารถนำเสนอช่องว่างของงานวิจัยและแนวทางในการดำเนินการโครงการวิจัยดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงการสังเคราะห์ช่องว่างการวิจัยและแนวทางการดำเนินการวิจัย

งานวิจัย	ช่องว่างการวิจัย	แนวทางการดำเนินการวิจัย
ประเด็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์		
จิรภา หินชุย และคณะ (2564); ภัทรา สุพะคนธ์ สุชีลา ศักดิ์เทวีน และธัญพร ศรีดอกไม้ (2564); รัตนภรณ์ แซ่ลี้ โขทมกามาศ พลศรี และศุภกัญญา เกษมสุข (2563); ชลภััสสรณ์ สิทธิวรรงค์ชัย และ	- ศักยภาพของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ - การเชื่อมโยงอัตลักษณ์ชุมชนกับการพัฒนาและสร้างมูลค่า คุณค่าแก่ผลิตภัณฑ์	- การศึกษาแนวทางและนำเสนอรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การยกระดับผลิตภัณฑ์ตามศักยภาพของกลุ่ม ผู้ประกอบการ - การเชื่อมโยงฐานทุนทางสังคมทรัพยากรพื้นถิ่น และอัตลักษณ์

งานวิจัย	ช่องว่างการวิจัย	แนวทางการดำเนินการวิจัย
คณะ (2564); จิตพนธ์ ชุมเกตุ (2560); วิภาวดี พรหมพุทธา และ ขาม จาตุรงค์กุล (2565); กล้าณรงค์ และศุภรัตน์ พิณสุวรรณ (2567)	- การจัดการชุมชนในการรองรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ - การพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามศักยภาพการผลิตของกลุ่ม ชุมชนผู้ประกอบการและความสามารถทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ - การใช้ฐานทรัพยากรในชุมชนเป็นแนวทางหรือองค์ประกอบในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ - การสร้างแบรนด์ และการเชื่อมโยงอัตลักษณ์ชุมชน กลุ่มหรือพื้นที่เพื่อการสื่อสารและการสร้างการรับรู้แบรนด์ - การพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการพัฒนา	ภูมิปัญญาที่ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ทำให้ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น สะท้อนตัวตนและตอบสนองตามความต้องการผู้บริโภค - การใช้เกณฑ์ มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์เป็นแนวทางในการพัฒนา ยกระดับผลิตภัณฑ์ - การพัฒนาศักยภาพกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม หรือผู้ประกอบการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของตลาด ศักยภาพในการผลิต และการทำการตลาดที่เน้นการตลาดนำการผลิต
การประกอบการทางธุรกิจและหน่วยธุรกิจเพื่อสังคมของกลุ่มผู้สูงอายุ		
ดุขฎี วรรณธรรมดุขฎี (2561); นิชาวดี ตานีเหิง (2562); ปทุมรัตน์ สุดชาติ และคณะ (2562); สุชีลา ศักดิ์เทวิน (2563); พณณกร ทองหลิม (2563); ปณิ ตา แจ้ ดนาลาว (2565); รังสรรค์ เกียรติภานนท์ (2566); สุทธดา ชัตติย (2563); พิษญาดา มงคล (2563); Sakulsri & Tipsuk (2020); วสันต์ สกุลกิจกาญจน์ และลำสั่น เลิศกุลประหยัด (2564); วิทยา นามเสาร์ และจิระพงศ์ เรืองกุล (2564); วสันต์ สกุลกิจกาญจน์ และลำสั่น เลิศกุลประหยัด (2564); ปิยะดา มณีนิล (2565); พรชนก ทองลาด	- หน่วยธุรกิจหรือองค์กรธุรกิจ เพื่อสังคมในกลุ่มผลิตภัณฑ์ ผู้สูงอายุยังไม่เกิดความเป็นรูปธรรม - เครือข่ายทางธุรกิจและในโซ่อุปทานผลิตภัณฑ์ - การส่งมอบผลิตภัณฑ์ ที่สอดคล้องหรือตรงกับความต้องการของผู้บริโภค - การจัดการโซ่อุปทานของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่ยั่งยืน - กลยุทธ์การประกอบการกิจการ และการจัดการธุรกิจเพื่อสังคม - ศักยภาพในการประกอบการธุรกิจเพื่อสังคมของกลุ่มผู้สูงอายุ	- การพัฒนาธุรกิจ กลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือองค์กรที่ประกอบกิจการและธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ สู่การเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคม/ธุรกิจเพื่อสังคม - รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจ เพื่อสังคมของผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ - การจัดการระบบภายในและเครือข่ายของธุรกิจเพื่อสังคม

งานวิจัย	ช่องว่างการวิจัย	แนวทางการดำเนินการวิจัย
และคณะ (2566); สนุก สิ่งมาตร และพิกุล มีมานะ (2566);		
การพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อสร้างรายได้พัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ		
วิจิษณา หุตานนท์ และสุวรรณานาควิบูลย์วงศ์ (2560); กิตติธเนศ สว่างวรรณ และชมสุภักดิ์ ครุฑกะ (2561); เอกพล วงศ์เสรี, และคณะ (2563); สัสดี กาแพงดี, ปิยะดา มณีนิล, และสุทัศน์ รุ่งระวีวรรณ (2564); เพชรา บุตสีทา (2564); ปิยะดา มณีนิล (2565); ศรีเทพ, พลกฤต รักจุล, ภูติท เรืองรอง, ศศิพร สุดใจ และไพฑูรย์ จันทสิงห์ (2566); วิจิตรา แซ่ตั้ง, นุสรา แสงอร่าม, ชิตชนก วงศ์เครือ และ กัญญารัตน์ ไชยสงคราม (2566); สิริพร พงศ์ศิริณสกุล และคณะ (2567)	- การเข้าถึงและการประยุกต์ใช้องค์ความรู้หรือทักษะ - การนำเสนอองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงกับทรัพยากรและภูมิปัญญา - การเทียบเคียงมาตรฐานผลิตภัณฑ์กับการผลิตหรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ - การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุที่แท้จริง - หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุทั้งทางด้านองค์ความรู้ และความเหมาะสมของร่างกาย - การจัดทำและนำเสนอหลักสูตรที่พัฒนาทักษะที่นำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ	
แพลตฟอร์มออนไลน์และการตลาดออนไลน์		
ณัฐพล คุ่มใหญ่โต เกรียงศักดิ์ เตมีย และปราโมทย์ สิทธิจักร (2563); บุษกล ไชยตันเทือก และภักดีโพธิ์สิงห์ (2564); ภัทรา สุขะสุนันท์สุชีลา ศักดิ์เทวินธัญพร ศรีดอกไม้ (2564); จุฑามาศ แหนจอน , วรากร ทรัพย์วิระพรรณ, เกศรา น้อยมานพ (2565); ปนัดดา ยิ้มสกุล และคณะ (2565); ขวลิท ขอดศิริ และวชิรา เครือคำอ้าย (2566); วณิดา ดุรงค์ฤทธิชัย และคณะ (2566);	- การนำทักษะการทำงานแห่งอนาคตเข้าสู่ระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง - การเข้าถึงและการใช้งานในระบบแพลตฟอร์มที่มีความหลากหลายและซับซ้อนไม่เอื้อต่อการใช้งานของผู้สูงอายุ - การเชื่อมโยงแพลตฟอร์มต่าง ๆ ทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ การพัฒนาทักษะ ธุรกิจ และนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงถึงกัน	- การพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะอาชีพหรือธุรกิจที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้ง่ายและปลอดภัย - การเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลต่างๆ ที่เหมาะสำหรับการส่งเสริมการเรียนรู้ แก่ ผู้ สูง อายุ ด้วยแพลตฟอร์มหรือแอปพลิเคชันที่สะดวกและปลอดภัย

งานวิจัย	ช่องว่างการวิจัย	แนวทางการดำเนินการวิจัย
วิทยาลัยการศึกษาลอตซีวิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2567); วุฒิรักษ์ แพงตาแก้ว (2567)	- การบูรณาการหน่วยงานในการ นำเสนอแพลตฟอร์มเพื่อธุรกิจ การศึกษา และการพัฒนาทักษะ อาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่ม ผู้สูงอายุ - การจัดตั้งศูนย์จำหน่าย ผลิตภัณฑ์ผ่านระบบออนไลน์ใน ระดับชุมชนหรือตำบล	- การพัฒนาระบบการตลาด ออนไลน์ของผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่ สามารถจัดการที่ไม่ซับซ้อน - การบูรณาการหน่วยงาน องค์กร ต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อ นำเสนอแพลตฟอร์มที่เกี่ยวกับ การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และ การสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ

10. ทฤษฎี สมมติฐาน

การดำเนินการของโครงการวิจัยได้ใช้กรอบของแนวคิด ทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ที่หลากหลายประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจเพื่อสังคม (social enterprises) แนวคิดเกี่ยวกับการเครือข่าย (network) และแนวคิด การวิเคราะห์การประเมินผลการพัฒนา (development evaluation) และแนวคิดการการขับเคลื่อนเครือข่าย โรงเรียนผู้สูงอายุในประเทศไทยโดยสามารถนำเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

วิสาหกิจเพื่อสังคม (social enterprises)

วิสาหกิจเพื่อสังคม กิจกรรมเพื่อสังคม หรือธุรกิจเพื่อสังคม ตรงกับคำว่า Social Enterprises : SE. ถูกนำเสนอและขยายผลอย่างแพร่หลายในประเทศไทยภายหลังจากที่มีพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 ซึ่งได้ให้คำจำกัดความของ วิสาหกิจเพื่อสังคมไว้ว่า “วิสาหกิจเพื่อสังคม” หมายความว่า บริษัท ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่งดำเนินกิจการเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่ายสินค้า หรือการบริการ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อสังคมเป็นเป้าหมายหลักของกิจการ และได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริม วิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 ซึ่งการจะเป็นองค์กรธุรกิจในรูปแบบวิสาหกิจเพื่อสังคมได้นั้นต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

1. มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมการจ้างงานแก่บุคคลผู้สมควรได้รับการส่งเสริมเป็นพิเศษ การแก้ไข ปัญหาหรือพัฒนาชุมชน สังคม หรือสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อประโยชน์ส่วนรวมอื่นหรือคืนประโยชน์ให้แก่สังคม ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

2. มีรายได้ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบมาจากการจำหน่ายสินค้าหรือการบริการ เว้นแต่กิจการที่ไม่ประสงค์ จะแบ่งปันกำไรให้แก่ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นอาจมีรายได้ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบมาจากการจำหน่ายสินค้าหรือ การบริการ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

3. นำผลกำไรไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ตามข้อ 1 และแบ่งปันกำไร ให้แก่ผู้เป็น เจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละสามสิบของผลกำไรทั้งหมด โดยให้ถือว่าการลงทุน ในกิจการของตนเอง ซึ่งมีกระบวนการผลิตหรือการบริการที่มีลักษณะตามข้อ 1 หรือการขยายกิจการ เพื่อวัตถุประสงค์ตามข้อ 1 ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนดเป็นการนำผลกำไรไปใช้เพื่อสังคม

4. มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี

5. ไม่เคยถูกเพิกถอนการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคม เว้นแต่พ้นกำหนดสองปีนับถึงวันยื่นคำขอจดทะเบียนเพื่อขอรับการส่งเสริมหรือสนับสนุนตามพระราชบัญญัตินี้

6. ไม่มีหุ้นส่วนกรรมการหรือผู้มีอำนาจจัดการแทนนิติบุคคล หรือผู้ถือหุ้นซึ่งถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละยี่สิบห้าขึ้นไป ซึ่งเคยเป็นหุ้นส่วนกรรมการหรือผู้มีอำนาจจัดการแทนนิติบุคคล หรือผู้ถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละยี่สิบห้าขึ้นไป ในกิจการที่เคยถูกเพิกถอนการจดทะเบียนตามข้อ 5 เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ได้มีส่วนร่วมหรือรู้เห็นกับการกระทำของนิติบุคคลที่เป็นเหตุให้ถูกเพิกถอนการจดทะเบียน

จิระ พุ่มพวง และกำชัย จงจักรพันธ์ (2565) ได้นำเสนอแนวคิดของวิสาหกิจเพื่อสังคมในประเทศไทย ไว้ว่า วิสาหกิจเพื่อสังคมในประเทศไทยเริ่มต้นอย่างเป็นรูปธรรมเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2552 เนื่องจากรัฐบาลและหน่วยงานในภาคส่วนต่าง ๆ ได้เล็งเห็นความสำคัญของแนวคิดเรื่องวิสาหกิจเพื่อสังคมและนำมาปรับใช้กับการดำเนินธุรกิจของประเทศไทย โดยเห็นว่าวิสาหกิจเพื่อสังคมจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยฟื้นฟูและพัฒนาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยให้มีความมั่นคงและยั่งยืนได้ ซึ่งวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) เป็นการดำเนินธุรกิจที่มีเป้าหมายหลักในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน สังคม หรือสิ่งแวดล้อม ผ่านกลไกการทำธุรกิจ การวางแผนและการดำเนินงานเพื่อความอยู่รอดและพัฒนาธุรกิจให้อยู่ได้อย่างมั่นคงและมีฐานะทางการเงินที่เข้มแข็งเพื่อนำผลกำไรกลับไปใช้ในการแก้ไขปัญหาสังคม หรือสิ่งแวดล้อม (Elkington, 1998) ทั้งนี้ Le Blanc (2015) ได้นำเสนอว่า วิสาหกิจเพื่อสังคมเป็นการประกอบกิจการที่มีความน่าสนใจเนื่องจากมีลักษณะของการดำเนินธุรกิจสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ของสหประชาชาติซึ่งมีเจตนารมณ์ในการขจัดความยากจนทุกรูปแบบ และครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมด้วย รวมทั้งการดำเนินกิจการในรูปแบบของวิสาหกิจเพื่อสังคมจะสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาคให้เป็นไปตามเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปได้ (Bonnell, 2015)

ทั้งนี้ ประพิน นุชเปี่ยม, ตัญญุวรรณ ประทีปพรณรงค์ และบงกช เจนจรัสสกุล (2561) รวบรวมและนำเสนอองค์ประกอบหลัก (defining characteristics) ของวิสาหกิจเพื่อสังคมในประเทศไทยของไทยมักจะมีลักษณะหรือองค์ประกอบดังนี้ (Nittayakasetwat, 2011)

1. เป็นธุรกิจซึ่งเกี่ยวข้องกับการค้าและบริการ
2. เป็นธุรกิจที่สร้างขึ้นเพื่อเติมเต็มช่องว่างในตลาดซึ่งธุรกิจหลักไม่สามารถจัดหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เป็นธุรกิจที่มีความยั่งยืนทางการเงินในระยะยาวโดยลดการพึ่งพาแหล่งเงินจากที่อื่น
4. เป็นธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
5. เป็นธุรกิจที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี
6. เป็นธุรกิจที่มุ่งพัฒนาชุมชนและความเป็นอยู่ของคนให้ดีขึ้น

นอกจากนี้มนัสนันท์ จันทรหนิ้ว, ประพิน นุชเปี่ยม และวริยา ล้ำเลิศ (2565) นำเสนอถึงลักษณะขององค์กรวิสาหกิจเพื่อสังคมว่า วิสาหกิจเพื่อสังคมเกิดจากการผสมผสานระหว่างองค์กรสองประเภทเข้าด้วยกันองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร กับองค์กรที่แสวงหาผลกำไร ซึ่งเมื่อรวมแนวคิดทั้ง 2 รูปแบบขององค์กรเข้าด้วยกัน จึงเป็นองค์กรที่มุ่งแสวงหากำไร แต่ผลกำไรที่ได้ส่วนใหญ่จะถูกนำไปใช้เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม สิ่งแวดล้อม หรือช่วยเหลือผู้คนในสังคมมากกว่าที่จะนำมาแบ่งปันกันระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เป็นองค์กรลูกผสม ฉะนั้น วิสาหกิจเพื่อสังคมจึงเป็นภาคส่วนที่มีขนาดใหญ่และไม่ถูกจำกัดในเรื่องรูปแบบการดำเนินงาน รูปแบบการให้ความช่วยเหลือสังคม กลุ่มเป้าหมายที่ให้ความช่วยเหลือ รวมไปถึงรูปแบบองค์กรที่จัดตั้งเป็นวิสาหกิจ

เพื่อสังคม จึงทำให้วิสาหกิจเพื่อสังคมอาจเป็นองค์กรในรูปแบบใดก็ได้ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนหรือธุรกิจชุมชนเข้าสู่การเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมเพื่อสร้างศักยภาพและความสามารถของธุรกิจ โดยจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างมีกลยุทธ์ด้วยการพัฒนาองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ (1) ภาวะผู้นำและการนำองค์กร (2) การกำหนดประเด็นเพื่อแก้ไขปัญหา/การพัฒนา (3) ข้อเสนอเชิงคุณค่า และกลุ่มลูกค้า (4) การตลาด (5) ความสัมพันธ์กับกลุ่มลูกค้า (6) ช่องทาง (7) ทรัพยากรสำคัญ (8) กิจกรรมหลัก (9) แผนการเงิน (10) รายได้จากกลุ่มลูกค้า (11) พันธมิตรสำคัญ (12) ต้นทุนและค่าใช้จ่าย และ (13) กองทุนท่องเที่ยวโดยชุมชน (ศรีนา แก้วสีเคน และภัครดา เกิดประทุม, 2564)

นอกจากนี้ในการดำเนินการพัฒนาการประกอบการวิสาหกิจเพื่อสังคมซึ่งยึดโยงกับชุมชนและท้องถิ่น จำเป็นต้องมีการนำทุนของชุมชนมาสร้างศักยภาพเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ ซึ่ง เกติณี ประทุมสุวรรณ และพีรพัฒน์ พันศิริ (2564) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์หลักของวิสาหกิจเพื่อสังคมจึงต้องพิจารณาจากความสำเร็จของการประกอบธุรกิจที่ทำให้กิจการอยู่รอดและมีผลกำไรที่นำไปสร้างผลกระทบทางสังคม เช่น เกิดการจ้างงานในชุมชน ชุมชนมีมาตรฐานคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีขีดความสามารถในการพึ่งตนเองและจัดการ ตนเองได้มากขึ้น และต้องไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นการเชื่อมโยงการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมไว้ด้วยกัน รวมทั้งการใช้แนวคิดของวิสาหกิจเพื่อสังคมบนฐานทุนวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงวิสาหกิจเพื่อสังคมที่ใช้วัฒนธรรมอันเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นเป็นทุนหรือเครื่องมือหรือกลไกในการประดิษฐ์คิดค้น ออกแบบ ต่อยอด ขยายผลให้วัฒนธรรมซึ่งมีคุณค่าทางใจของชุมชนกลายเป็น “ผลิตภัณฑ์” หรือ “บริการ” ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ เช่น สินค้าที่ระลึกที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนสำหรับจำหน่าย หรือการให้บริการแก่ลูกค้าหรือนักท่องเที่ยว

แนวคิดการบริหารจัดการองค์กรธุรกิจเพื่อสังคม

การออกแบบองค์กร เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการที่เสริมสร้างประสิทธิภาพและผลสำเร็จให้กับองค์กร กล่าวคือเป็นการเขียนแผนผังองค์กรซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการสร้างชุมชนอันเป็นแหล่งรวมพลังความพยายามของสมาชิกที่ให้ผลตอบแทนที่มากยิ่งขึ้น มากกว่าการปฏิบัติงานของแต่ละคนแล้วเอาผลงานมารวมกัน การออกแบบองค์กรเพื่อสร้างประสิทธิภาพให้กับการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การออกแบบโครงสร้างองค์กร การบริหารจัดการกระบวนการทำงาน การจ่ายค่าตอบแทน ทรัพยากรบุคคล การกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร (Galbrath, Downey and Kates, 2002) ดังนี้

1) โครงสร้างองค์กร การกำหนดโครงสร้างขององค์กรมีประโยชน์และความจำเป็นสำหรับองค์กร เพราะบ่งบอก การจัดแบ่งภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในองค์กร รวมทั้งช่องทางการติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการในองค์กร โดยโครงสร้างของธุรกิจกิจเพื่อสังคม แบ่งได้ 3 รูปแบบ

1.1) องค์กรธุรกิจเพื่อสังคมเป็นโครงสร้างภายในขององค์กรหลัก โดยแบ่งปันทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการกับองค์กรหลัก เช่น การบริหาร การจัดการการเงิน หรือพนักงาน

1.2) องค์กรธุรกิจเพื่อสังคมเป็นโครงสร้างแบบแยกองค์กร โดยแบ่งปันทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการ อาทิ การบริหาร การจัดการทางการเงินหรือพนักงานกับองค์กรหลัก แต่จะแยกส่วนในการพิจารณาทางด้านกฎหมาย โครงสร้างแบบนี้เป็นโครงสร้างที่เกิดขึ้นในลักษณะของความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

1.3) องค์กรธุรกิจเพื่อสังคมเป็นโครงสร้างเดียวกับองค์กรหลัก โดยจะไม่มีองค์กรหลักมาสนับสนุนหรือควบคุมการจัดการ กิจกรรมองค์กรธุรกิจเพื่อสังคมจัดเป็นกิจกรรมทั้งหมดขององค์กร

2) ขนาดองค์กร แบ่งเป็น 2 ขนาด เป็นการวัดความสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์กร เป็นตัวชี้วัดขนาดขององค์กรธุรกิจเพื่อสังคม ดังนี้

2.1) องค์กรขนาดเล็ก หมายถึง สมาชิกทุกคนรู้จักกัน และมีส่วนได้ส่วนเสียจากกิจกรรมเดียวกัน

2.2) องค์กรขนาดใหญ่ หมายถึง สมาชิกทุกคนไม่จำเป็นต้องรู้จักกัน และการมีส่วนได้ส่วนเสียไม่จำเป็นต้องเกิดจากกิจกรรมเดียวกัน

3) กระบวนการบริหารจัดการองค์กรธุรกิจเพื่อสังคม แตกต่างกันไปตามพันธกิจ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง องค์กร ทรัพยากร บุคคล กลุ่มเป้าหมายทางสังคมขององค์กร ประเภทของการประกอบการทางธุรกิจ เป็นต้น จึงทำให้การทำงานมีลักษณะเป็นพลวัตผ่านกิจกรรมหรือโครงการขององค์กรภายใต้หลักการ การสร้างผลประโยชน์แก่เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างเท่าเทียมกัน

4) การจ่ายค่าตอบแทนในองค์กรธุรกิจเพื่อสังคม จะเป็นการจ่ายค่าตอบแทนจากการทำงานแก่สมาชิกในองค์กร สำหรับองค์กรที่มีวัตถุประสงค์การสร้างรายได้จากการดำเนินงานแก่กลุ่มผู้ร่วมกิจกรรมตามแนวทางการบริหารจัดการการจ่ายค่าตอบแทน 2 แนวทางดังนี้

4.1) การจ่ายค่าตอบแทนน้อยกว่าหรือเท่ากับค่าตอบแทนราคาตลาด โดยมองว่า การจ่ายค่าตอบแทนเป็นต้นทุนหนึ่งในการประกอบการ

4.2) การจ่ายค่าตอบแทนมากกว่าราคาตลาด โดยมองว่า ค่าตอบแทนเป็นเครื่องมือนำเสนอสวัสดิการให้กับกลุ่มเป้าหมาย

5) การออกแบบและการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล จัดเป็นหัวข้อที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรข้อเสนอที่มีประโยชน์ต่อความสำเร็จขององค์กรธุรกิจเพื่อสังคม โดยตำแหน่งพื้นฐานขององค์กรธุรกิจเพื่อสังคม ดังนี้

5.1) ผู้จัดการทางธุรกิจ มีหน้าที่รับผิดชอบทิศทางทั้งหมดขององค์กร

5.2) เจ้าหน้าที่การเงิน มีหน้าที่จัดการทางการเงิน

5.3) นักพัฒนาธุรกิจ มีหน้าที่พัฒนาทางด้านการตลาดและการขาย รวมทั้งจัดการลูกค้ากลุ่มใหม่ๆ เข้ามารับบริการสินค้าหรือบริการ รวมถึงแสวงหาโอกาสใหม่ๆ ทางธุรกิจให้กับองค์กร

5.3) นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีหน้าที่หลากหลายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ทางสังคมขององค์กร โดยมีหน้าที่ตามตำแหน่งงานเพื่อมุ่งสนับสนุนให้องค์กรสามารถไปสู่เป้าหมายได้

6) กลยุทธ์องค์กร การกำหนดกลยุทธ์องค์กรเป็นแนวทางหนึ่งในการกำหนดเป้าหมายเพื่อการบริหารจัดการองค์กรธุรกิจเพื่อสังคม โดยกำหนดได้จากกำหนดรูปแบบองค์กรธุรกิจเพื่อสังคมตามความเหมาะสมในแต่ละองค์กรที่ได้กำหนดโครงสร้างองค์กร กระบวนการทำงาน การจ่ายค่าตอบแทน และทรัพยากรบุคคลขององค์กรแล้วจึงจะสามารถนำมากำหนดกลยุทธ์ที่สำคัญเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการองค์กรธุรกิจเพื่อสังคมที่มีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการเครือข่าย (network)

เครือข่ายความร่วมมือ เครือข่ายทางสังคม เครือข่ายทางเศรษฐกิจ เป็นกรอบของกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างบุคคลกับบุคคล องค์กรกับองค์กร หรือกลุ่มบุคคลใดกับกลุ่มบุคคลหนึ่ง หรือร่วมกันระหว่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ซึ่งมักจะเป็นแนวทางหรือแนวปฏิบัติที่หลากหลาย ๆ องค์กรหรือหน่วยงานให้ความสำคัญเพิ่มมากขึ้น ซึ่งโดยทั่วไปแล้วเครือข่ายอาจหมายถึง การรวมตัวของกลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่มีการประสานงานหรือทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

โดยมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกันที่ชัดเจนและมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน การรวมตัวนี้สามารถมีโครงสร้างความสัมพันธ์ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการมีลักษณะสำคัญของเครือข่าย (ขจรวรรณ ภูขจร, 2564) ซึ่งสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 (2565) ได้นำเสนอขอบเขตของเครือข่ายได้ดังนี้

1. เครือข่ายเทียม (Pseudo network) หมายถึง การรวมกลุ่มที่เราหลงผิดคิดว่าเป็นเครือข่ายจริง แต่แท้จริงแล้วเป็นเพียงการพบปะสังสรรค์ระหว่างสมาชิกที่ไม่ได้มีเป้าหมายร่วมกันและไม่ได้ตั้งใจที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน การรวมกลุ่มในลักษณะนี้มักเป็นการรวมกลุ่มแบบชั่วคราวหรือกระแสนิยมที่ไม่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน เครือข่ายเทียมจึงมีขีดจำกัดการสานต่อและการทำงานร่วมกันที่เป็นระบบ

2. เครือข่ายแท้ (Genuine network) คือกลุ่มที่ประกอบด้วยบุคคลหรือองค์กรที่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันอย่างชัดเจน สมาชิกในเครือข่ายแท้มีการสื่อสารและทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ทั้งยังมีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและข้อมูลที่มีค่าอย่างมีระบบ

ปัจจุบันองค์กรภาคธุรกิจจะมีการสร้างเครือข่ายร่วมกันเพิ่มมากขึ้น โดยการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ (Business Networking) เป็นวิธีการร่วมมือระหว่างธุรกิจในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนวิธีการสร้างความสัมพันธ์และการทำธุรกิจร่วมกันในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ธุรกิจ เครือข่ายสามารถทำงานที่แต่ละฝ่ายทำตามลำพังไม่ได้ หรือทำได้แต่ไม่มีประสิทธิภาพ และมีความคิดริเริ่มที่ดีกว่าการดำเนินการแต่ลำพัง จึงเกิดประโยชน์ร่วมกัน และมีศักยภาพในการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น นอกจากนั้นเครือข่ายธุรกิจอาจเป็นทางออกเพื่อการอยู่รอดในสถานะที่มีการแข่งขันกันสูงทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ (พนารัช ปรีดากรณ์ และสุภาวดี เหล่าฤทธิ์รัตน์, 2562) ทั้งนี้ เผล็จ ทุกข์สุญ, ณัฐริดา มงคลศิริ และเมธิณี อิมเอิบ (2559) ได้นำเสนอถึงแนวคิดของเครือข่ายทางธุรกิจ และกลยุทธ์ของเครือข่ายไว้อย่างน่าสนใจว่าการมีพันธมิตรทางธุรกิจหรือเครือข่ายทางธุรกิจที่ตั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของภาคการส่งออก อีกทั้งในการมีเครือข่ายทางธุรกิจที่ดียังส่งผลดีต่อผลประกอบการของธุรกิจในระยะยาวด้วย (Thompson, 2001; Lee, Lee, & Penning, 2001)

แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์การประเมินผลการพัฒนา (development evaluation)

การดำเนินการในการประเมินหลักสูตรมีแนวทางการประเมินรูปแบบหนึ่งที่นิยมใช้กันมากขึ้นในปัจจุบัน นั่นคือ การประเมินผลเพื่อการพัฒนาหรือกระบวนการ DE (Developmental Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินเชิงพัฒนา” มีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการผ่านการตั้งเป้าหมายร่วมของสมาชิก และกำหนดแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้โครงการพัฒนาการศึกษาในแต่ละพื้นที่ประสบความสำเร็จได้ อีกทั้ง DE มุ่งสะท้อนความเปลี่ยนแปลงในบริบท (Context) ผู้รับผลประโยชน์ (Beneficiaries) ฐานความรู้ (Learning/knowledge base) และการริเริ่มสิ่งใหม่ (Creative/Innovation alternatives) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่ซับซ้อน เร่งด่วนและเป็นพลวัตผ่านกระบวนการ “ร่วมเรียนรู้” การจัดทำข้อเสนอแนะอย่างสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาการประเมิน เพื่อให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ทันต่อสถานการณ์และทันต่อการเปลี่ยนแปลง (อติเจต มงคลโสฬส, กานต์ชนก ศิริสอน, แพรวาท กุลรัตน์นาม, 2565)

โดย ศรัณย์ เปรมสุข, อนุชา กอนพวง, รัตนะ บัวสนธ์ และปกรณ์ ประจันบาน (2566) ได้นำเสนอว่า การบริหารองค์การในทุกวันนี้ ไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจ ภาคเอกชน หรือภาครัฐ รวมทั้งหน่วยงานการศึกษา ผู้บริหารของหน่วยงานเหล่านั้น ต่างก็ต้องประสบกับปัญหายุ่งยากต่าง ๆ มากขึ้น เนื่องจากสภาพการณ์ปัจจุบัน สภาพแวดล้อมในการดำเนินงานมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความสลับซับซ้อนและมีทิศทางที่ไม่แน่นอน และมีวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ส่งผลกระทบทำให้ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานขององค์การต้อง ตกต่ำลง

ไปจากเดิมเป็นอย่างมาก ผู้นำองค์กรหรือผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนทัศนคติและแนวคิด การบริหารของตนเองให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อให้สถานศึกษามีความทันสมัย สามารถบริหาร จัดการสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในทุกๆ ด้าน เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ได้นำเสนอแนวคิด การประเมินเชิงพัฒนาเป็นกระบวนการและเครื่องมือการบริหารที่ครอบคลุม และมุ่งประเด็นไปในการพัฒนา อย่างรอบด้าน และเป็นเครื่องมือที่จะเข้ามาช่วยพัฒนานวัตกรรม (Innovation) (มูลนิธิสยามกัมมาจล, 2567)

ทั้งนี้ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ร่วมกับมูลนิธิสยามกัมมาจล เพื่อพัฒนาคุณภาพครู และนักเรียนของโรงเรียนไทย ในทุกมิติ ระหว่างปี พ.ศ. 2563-2565 โดยถูกแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ดังภาพ 1 ซึ่งมี แนวทางการดำเนินการ ดังนี้ (มูลนิธิสยามกัมมาจล, 2567; ศรัณย์ เปรมสุข, อนุชา กอนพวง, รัตนะ บัวสนธ์ และปรกรณ์ ประจันบาน, 2566)

1. ช่วงต้นน้ำ เป็นการ Share Vision การตกลงเป้าหมายร่วมกัน โดยมีการดำเนินการ โดยผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องและผู้รับผลประโยชน์ ร่วมทำความเข้าใจโครงการ และกำหนดเป้าหมายร่วมกัน มีการออกแบบ (Design) แผนงาน กิจกรรม และตัวชี้วัดที่พึงประสงค์ร่วมกัน โดยมีการกำหนดวิธีการติดตามและเก็บข้อมูล เพื่อวัดผล ความสำเร็จของโครงการร่วมกัน

2. ช่วงกลางน้ำ เป็นการนำข้อมูลจากการดำเนินงานมาทบทวน เพื่อให้ผู้ดำเนินโครงการเห็นสถานการณ์ ปัญหา และความก้าวหน้าของโครงการ เพื่อสามารถปรับแผนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หลังจากนั้น นำผลงานที่ทำไปแล้ว มาวิเคราะห์ความซับซ้อน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ และล้มเหลว เพื่อให้เห็น ถึงความสำเร็จและสามารถปรับเปลี่ยน แผนงาน กลไกการทำงาน และองค์ประกอบของทีม (Teamwork) ให้ดีขึ้น

3. ช่วงปลายน้ำ เป็นการนำเอาข้อมูลผลลัพธ์จากการดำเนินงานมาศึกษา โดยออกแบบเครื่องมือจากตัวชี้วัด ความสำเร็จ (KPI) เพื่อให้เห็นพื้นที่ (Area) ความสำเร็จและความไม่สำเร็จและสามารถนำผลที่ได้ไปกำหนด แผนการดำเนินงานในครั้งถัดไป ทำให้โครงการสามารถปรับกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม และเพื่อให้การดำเนินการ ตามกระบวนการ DE สามารถดำเนินไปได้มีประสิทธิภาพ

แนวคิดการการขับเคลื่อนเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุในประเทศไทย

กรมกิจการผู้สูงอายุ (2564) ได้นำเสนอหลักการของการจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นการจัดการศึกษา อีกรูปแบบหนึ่งที่ต้องการให้ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต เกิดจากแนวคิด ที่ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญและพลังของผู้สูงอายุ โดยการสร้างพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพ ผู้สูงอายุ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย และยังสอดคล้องกับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545- 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 (พ.ศ. 2552) และพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ข้อเสนอเชิงนโยบายในเวทีการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี 2553 และ 2556 และแผนระดับชาติหลายฉบับ ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งโรงเรียนผู้สูงอายุนั้นเป็นรูปแบบหนึ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดชีวิต การจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุสนใจและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะชีวิตที่จำเป็น เป็นพื้นที่ ที่ผู้สูงอายุจะแสดงศักยภาพโดยการถ่ายทอดประสบการณ์เพื่อสืบสานภูมิปัญญาให้อยู่คู่ชุมชนต่อไป

ทั้งนี้เครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย (2567) ชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นแม้จะเป็นการขับเคลื่อน ในรูปแบบโรงเรียนผู้สูงอายุ แต่ไม่ได้กำหนดว่าต้องตั้งชื่อว่าโรงเรียนผู้สูงอายุเท่านั้น แต่สามารถมีชื่อเรียกได้ หลากหลาย เช่น ศูนย์เรียนรู้ผู้สูงอายุ ศูนย์สามวัย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ สโมสรผู้สูงอายุ

สามัคคี กลุ่มผู้สูงอายุหรือชื่ออื่นๆ ตามแต่มีการตั้งขึ้นในแต่ละพื้นที่ แต่ให้คำนึงถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุเป็นหลัก ซึ่งผู้สูงอายุจะได้รับประโยชน์ที่จากโรงเรียนผู้สูงอายุประกอบด้วย (1) ด้านสุขภาพ ช่วยให้เกิดความแข็งแรง จิตใจกระชุ่มกระชวย สดชื่น ทำให้มีสุขภาพแข็งแรง กระฉับกระเฉง ลดความเสี่ยงจากการเจ็บป่วย ลดระยะเวลาการพึ่งพาผู้อื่น อายุยืนรู้สึกภาคภูมิใจและตระหนักในคุณค่าความสามารถของตนเอง (2) ด้านสังคม มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนวัยเดียวกันและคนต่างวัย ได้รับการยอมรับในฐานะสมาชิกของกลุ่มรู้เท่าทันและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมตามวัย (3) ด้านเศรษฐกิจ เรียนรู้ทักษะด้านอาชีพ สามารถสร้างงานสร้างรายได้ ช่วยเหลือตนเองต่อไป และ (4) ด้านสภาพแวดล้อม มีสถานที่ในการทำกิจกรรม และมีการปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

นักวิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายของหลักสูตร โดยมีนักการศึกษาหลายท่านทั้งได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้หลายแนวคิด ซึ่งสอดคล้องกันในแง่ของการชี้ให้เห็นถึงความหมายของหลักสูตรในมุมมองต่าง ๆ ดังนี้

Good (1973) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ ดังนี้ คือ 1) หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพื่อสำเร็จหรือรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาหนึ่ง 2) หลักสูตร หมายถึง ค่าโครงสร้างทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็กเพื่อให้สำเร็จการศึกษาและสามารถเข้าศึกษาต่อในทางอาชีพต่อไป 3) หลักสูตร หมายถึง กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนและสถานศึกษา

Saylor and Alexander (1974) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลยความหมายของการพัฒนาหลักสูตรจะรวมไปถึงการผลิตเอกสารต่างๆ สำหรับผู้เรียน

Taba (1962) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่เดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาของหลักสูตร การจัด การเรียนการสอน การวัดประเมินผล และอื่นๆ เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่วางไว้

เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์ (2561) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง แนวการจัด ประสบการณ์ หรือ เอกสารที่มีการจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้หรือโครงการจัดการศึกษา โดยมีการกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

มารุต พัฒผล (2562) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ข้อหลัก ๆ ดังนี้ 1) หลักสูตร คือ รายวิชาหรือ ความรู้ต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน 2) หลักสูตร คือ แผนการจัดการศึกษาที่สถานศึกษา จัดไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนการสอน 3) หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์การเรียนรู้ ที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

จากที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ สรุปได้ว่า หลักสูตรหมายถึงเอกสารหรือแผนการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมเนื้อหาวิชา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้และการประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ โดยเน้นที่การพัฒนาทักษะ ความรู้และทัศนคติของผู้เรียนในบริบท การเรียนรู้ต่าง ๆ หลักสูตรสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและ

สภาพแวดล้อมทางการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการพัฒนาหลักสูตร

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรไว้ 6 ประการ คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีผู้นำที่เชี่ยวชาญและมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือและการประสานงานอย่างดีจากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับ 3) การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีการดำเนินงานเป็นระเบียบแบบแผนต่อเนื่องกันไปเริ่มตั้งแต่การวางจุดหมายในการพัฒนาหลักสูตรนั้นจนถึงการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตร ในการดำเนินงานจะต้องคำนึงถึงจุดเริ่มต้นในการเปลี่ยนแปลงว่าการพัฒนาหลักสูตรจะเริ่มที่จุดใด จะเป็นการพัฒนาส่วนย่อยหรือการพัฒนาทั้งระบบและจะดำเนินการอย่างไร ในขั้นตอนต่อไป สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้มีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดหลักสูตร ครูผู้สอนหรือนักวิชาการทางด้านการศึกษาและบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จะต้องร่วมมือกันพิจารณาอย่างรอบคอบ และดำเนินการอย่างมีระเบียบแบบแผนทุกขั้นตอน 4) การพัฒนาหลักสูตรต้องรวมถึงผลงานต่างๆ ทางด้านหลักสูตรที่ได้สร้างขึ้นใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นเอกสารหลักสูตร เนื้อหาวิชา การทำการทดสอบหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ หรือการจัดการเรียนการสอน 5) การพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการพัฒนาครูประจำการให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรใหม่ ความคิดใหม่ แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ และ 6) การพัฒนาหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ในด้านพัฒนาจิตใจ และทัศนคติของผู้เรียน

องค์ประกอบของหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร ไว้ดังนี้

Tyler (1969) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ประการ คือ จุดมุ่งหมาย (Objective) เนื้อหาวิชา (Content) ประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experiences) และการประเมินผล (Evaluation)

Saylor and Alexander (1974) อธิบายองค์ประกอบของหลักสูตรว่าประกอบด้วย 1) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ต้องเกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร ความสามารถตามความต้องการของสังคม ทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและความเชี่ยวชาญพิเศษ 2) การออกแบบหลักสูตร เลือกวิธีการหรือรูปแบบการเรียนการสอนในการดำเนินการเรียนการสอน 3) การใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินหลักสูตร

Saylor and Alexander (1974) แนะนำว่าการออกแบบหลักสูตรต้องสามารถตอบคำถาม ดังต่อไปนี้ 1) ผู้เรียนเป็นใคร 2) วัตถุประสงค์ย่อยคืออะไร 3) ประเภทของประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะต้องเตรียมคืออะไร 4) ขอบเขตประสบการณ์การเรียนรู้คืออะไร 5) การมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ผู้สอนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คืออะไร 6) ระยะเวลาในแต่ละด้านคืออะไร 7) ใช้เกณฑ์อะไรในการประเมิน

อย่างไรก็ตามรูปแบบของหลักสูตรที่เลือกแล้วควรจะให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมาย และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและลักษณะของสังคม ตลอดจนข้อกำหนดต่าง ๆ ของสังคมและปรัชญาทางการศึกษา

ซึ่งในการใช้หลักสูตร หลังจากที่ได้ตัดสินใจเลือกรูปแบบหลักสูตรแล้ว ก็จะเป็นขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้โดยผู้สอนควรวางแผนและจัดทำแผนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ครูผู้สอนจะต้องเลือกวิธีการสอนและสื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

ทางการประเมินผลหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตรเป็นขั้นตอนสุดท้าย นักพัฒนาหลักสูตร และผู้สอนจะต้องตัดสินใจเลือกเทคนิคการประเมินที่สามารถตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร หรือบอกได้ว่า หลักสูตรบรรลุตามเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินต้องประเมินระหว่างการเรียนรู้ การเรียนการสอน และประเมินรวบยอด การประเมินระหว่างการเรียนรู้จะช่วยให้พิจารณาการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการตัดสินใจปรับปรุงในกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ ส่วนการประเมินรวบยอดเป็นการประเมินการวางแผน ใช้หลักสูตรทั้งหมดเพื่อตัดสินใจในการทบทวนปรับปรุงและประยุกต์ใช้ในกลุ่มประชากรอื่น ๆ ดังนั้นการประเมิน หลักสูตรจึงเน้นที่การประเมินตัวหลักสูตร คุณภาพของการสอนและพฤติกรรมทางการเรียนของผู้เรียน

การพัฒนาหลักสูตรนี้นักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดและรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร ไว้หลายแนวทาง ดังนี้

Taba (1962) เป็นการพัฒนาหลักสูตรจากฐานราก (Grass-Roots Approach) โดย มีความเชื่อว่า หลักสูตรควรได้รับการออกแบบโดยครูผู้สอนมากกว่าที่จะถูกพัฒนาโดยองค์กรที่อยู่ ระดับสูงขึ้น ดังนี้

1. วินิจฉัยตามความต้องการ นักพัฒนาหลักสูตรต้องวินิจฉัยความต้องการของผู้เรียนวิเคราะห์ความแตกต่าง ข้อบกพร่องและความหลากหลายด้านภูมิหลังของนักเรียน
2. กำหนดวัตถุประสงค์ โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จาก การจำแนกความต้องการของผู้เรียน โดยกำหนดเป็น เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง
3. คัดเลือกเนื้อหาสาระ โดยจุดประสงค์จะช่วยในการเลือกเนื้อหาสาระ การเลือกเนื้อหาสาระนั้นต้องพิจารณา ให้สอดคล้องกันระหว่างเนื้อหาวิชาและ วัตถุประสงค์ และคำนึงถึงความเที่ยงตรงและความสำคัญของเนื้อหา นั้น ๆ ที่มีต่อผู้เรียนด้วย
4. จัดรวบรวมเนื้อหาวิชา เป็นการตัดสินใจเลือก และจัดลำดับของเนื้อหาวิชาที่จะใช้สอนผู้เรียน โดยพิจารณา จากวุฒิภาวะ ความพร้อมของผู้เรียน ความยากง่ายของเนื้อหาวิชา รวมถึงระดับความสามารถทางวิชาการของผู้เรียน เป็นปัจจัยหนึ่งที่ควรพิจารณาเลือกเนื้อหาให้เหมาะสม
5. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ นักพัฒนาหลักสูตรและครูจะเป็นกำหนดยุทธวิธี หรือวิธีการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน
6. จัดรวบรวมกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนที่จะเกิด ประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด ตลอดจนความเชื่อมโยงและจัดลำดับกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกัน
7. พิจารณาส่งที่ต่อการประเมิน วิธีการและเครื่องมือในการประเมิน นักพัฒนาหลักสูตรตัดสินใจ เกี่ยวกับความสำเร็จของผู้เรียนว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

จากการศึกษาเอกสารจากแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่ารูปแบบและกระบวนการ พัฒนาหลักสูตร เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ โดยในแต่ละขั้นตอนมีกิจกรรมเพื่อการจัดทำ หลักสูตร ให้ตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียน สภาพการณ์ของสังคมจากรูปแบบและกระบวนการพัฒนา หลักสูตรข้างต้น ในภาพรวมมีความคล้ายคลึงกัน ต่างกันเพียงในรายละเอียด ซึ่งมีขั้นตอนหลักในการพัฒนา หลักสูตร 7 ขั้นตอน ตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ Taba ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู เพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง

การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ

สิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุมีการระบุไว้ในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2553) ซึ่งระบุถึงสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุพึงได้รับรู้เพื่อประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้สูงอายุอื่น ๆ เพื่อให้สามารถใช้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้ สิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ หรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในการดำเนินชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ สำหรับการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ อาจจำแนกเป็นภาพรวมได้ 3 ลักษณะ คือ 1) ด้านการศึกษา 2) การส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุทั้งในรูปแบบของการส่งเสริมการประกอบอาชีพหรือการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และ 3) การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ที่ดำเนินการในปัจจุบันมีลักษณะสำคัญดังนี้ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2561: ออนไลน์)

1. การศึกษา มีลักษณะเป็นการบริการข้อมูลข่าวสารสำคัญต่อการเรียนรู้จากการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ตลอดจนการฝึกอบรมสำหรับผู้สูงอายุ นอกจากนี้มีการบริการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ หรือการมีช่องทางสื่อสารกับผู้สูงอายุในรูปแบบของรายการสำหรับผู้สูงอายุ สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุจะเป็นหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน อย่างไรก็ตาม ในส่วนของหน่วยงานที่เป็นสถานศึกษาโดยภาพรวมดำเนินการในลักษณะของการสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ เช่น การเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ และการจัดศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนแก่ผู้สูงอายุเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญเพื่อถ่ายทอดความรู้สู่คนทุกวัย หน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมในด้านการศึกษาหรือการส่งเสริมการเรียนรู้เช่น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

2. การส่งเสริมด้านการประกอบอาชีพ หรือการฝึกอาชีพที่เหมาะสม อาจจำแนกเป็น 2 ลักษณะสำคัญคือ กรณีการประกอบอาชีพ และ กรณีที่เป็นการพัฒนาตนเองเพื่อการฝึกอาชีพ ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

2.1 กรณีการประกอบอาชีพ สำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการประกอบอาชีพ พบว่า ลักษณะการให้ข้อมูลและการดำเนินกิจกรรมเป็นไปในลักษณะของการบริการข้อมูลทางอาชีพและตำแหน่งงานที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ นอกจากนี้มีการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำงาน และบริการข้อมูลหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการหางาน เช่น สำนักงานจัดหางาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

2.2 กรณีที่เป็นการพัฒนาตนเองเพื่อการฝึกอาชีพ มีลักษณะการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเมื่อผู้สูงอายุเข้าสู่การทำงานสามารถฝึกอบรมอาชีพ และพัฒนาตนเองเพื่อประโยชน์ในหน้าที่การงานการเข้าร่วมอบรมในโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ได้ เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการทำอาหาร การตัดเย็บเสื้อผ้า การทำงานประดิษฐ์ หรืออาชีพอื่น ๆ ตามความสนใจ อีกทั้งยังเป็นการเตรียมการด้านอาชีพระหว่างการทำงานก่อนวัยสูงอายุซึ่งมีโอกาสด้อยอดเพื่อสร้างอาชีพใหม่ในช่วงวัยสูงอายุได้

3. การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม โดยลักษณะของการดำเนินกิจกรรมเริ่มจากการที่ผู้สูงอายุรวมกลุ่มกันในรูปแบบของชมรมผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาตนเองและช่วยเหลือผู้สูงอายุรายอื่น ๆ ในชุมชนและสังคม โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กรณีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มสมาชิกตั้งแต่ 30 คนขึ้นไปเพื่อจัดตั้งเป็นชมรมผู้สูงอายุ และดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองหรือ

สมาชิกในชมรมต่อไป ทั้งนี้ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกสมทบได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ และสหพันธ์ชมรมผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

สำหรับกรณีการเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุสามารถเข้าร่วมได้ตามความสนใจ โดยอาจสอบถามไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ สหพันธ์ชมรมผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทุกจังหวัด เป็นต้น

สื่อเพื่อการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ

การเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้ง่าย ผู้สูงอายุได้รับประสบการณ์ ความรู้ต่างๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวัสดุ สื่อบุคคล สื่อกิจกรรม เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ สื่อจำลองและสื่อวิธีการต่างๆ เพื่อนำไปพัฒนาตนเองและผู้อื่น (สาริพันธุ์ ศุภวรรณ, 2564)

ความสำคัญของสื่อเพื่อการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ

สื่อเพื่อการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ใช้ถ่ายทอดความรู้และความคิด เป็นเครื่องช่วยให้เข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น จะช่วยให้วิทยากรสามารถถ่ายทอดข้อเท็จจริงทักษะ ทักษะคิด ความรู้ความเข้าใจเห็นความสำคัญเรื่องราวที่ถ่ายทอด ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุเกิดความเข้าใจ อาจจะกล่าวว่าสื่อการศึกษาทุกประเภท มีความสำคัญอยู่ในตัวของมันเอง มากน้อยแตกต่างกันไป สื่อการเรียนรู้มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะทำให้ผู้สูงอายุเกิดความเข้าใจเนื้อหาที่ยุ่งยาก ซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น สามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว
2. ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้แก่ผู้สูงอายุ ทำให้เกิดความสุขไม่รู้สึกเบื่อหน่ายกับการเรียนรู้
3. ทำให้ผู้สูงอายุมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมกัน
4. ช่วยให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สูงอายุด้วยกันเองและกับวิทยากร
5. ช่วยเสริมสร้างลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ช่วยให้ผู้สูงอายุเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อ
6. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ที่แตกต่างกันให้เกิดความเข้าใจตรงกัน

แนวคิดเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ

ในการศึกษาแนวทางในการใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ จะต้องศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับความต้องการในการใช้สื่อสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อที่จะได้นำไปสู่การแสวงหาแนวทางสร้างการเรียนรู้โดยได้สื่อสำหรับผู้สูงอายุ สภาพปัจจุบันในการใช้สื่อสำหรับผู้สูงอายุ ในประเทศไทยมีลักษณะดังนี้

1. ประเภทของสื่อการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ สื่อสำหรับผู้สูงอายุแบ่งออกเป็น 9 ประเภท ประกอบด้วย สื่อบุคคล สิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง สื่อกิจกรรม สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อดิจิทัล (โทรศัพท์มือถือ) โดยผู้สูงอายุในเขตชนบทเปิดรับสื่อประเภทสื่อบุคคลมากที่สุด ในขณะที่ผู้สูงอายุในเขตเมืองจะเปิดรับสื่อประเภทสื่อโทรทัศน์มากที่สุด
2. เนื้อหาสาระ ด้านการนำเสนอ แบ่งได้เป็น 5 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัยและการนันทนาการ ด้านการปรับตัวด้านสังคมและการพัฒนาจิตใจ ด้านเศรษฐกิจและการออม ด้านกฎหมายและสวัสดิการสังคม

และด้านข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ โดยเนื้อหาที่สื่อเพื่อผู้สูงอายุเสนอส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพสุภาพอนามัยและการนันทนาการ

3. อายุของผู้สูงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุที่มีอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อประเภทต่างๆ ได้แก่ การรับชมรายการโทรทัศน์ การรับฟังรายการวิทยุ และการเข้าร่วมกิจกรรมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันที่แตกต่างกัน

4. พฤติกรรมการรับชมรายการโทรทัศน์ พฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุ และพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันของผู้สูงอายุที่เป็นเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน ในการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อ ผู้สูงอายุ พบว่าตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของผู้สูงอายุนั้น นอกจากจะเป็นช่วงอายุแล้วยังมีปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม ภูมิปัญญา การศึกษาและวิถีชีวิต ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อ ส่วนสื่อเข้าถึงผู้สูงอายุได้มากที่สุด คือ โทรทัศน์ ในขณะที่วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ภาพยนตร์และอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสื่อวิทยุเป็นที่ยอมรับในต่างจังหวัด ในกรุงเทพมหานคร สื่อออนไลน์ซึ่งเป็นสื่อใหม่มาแรงในกลุ่มผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุจะใช้เป็นช่องทางสื่อสาร ผู้สูงอายุที่มีอายุ 66 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ เนื่องจากผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 66 ปีขึ้นไปอาจมีปัญหาเรื่องสุขภาพมากกว่ากลุ่มอื่น

5. การใช้ประโยชน์จากสื่อดิจิทัล ปัจจุบันการใช้คอมพิวเตอร์ในการแสวงหาความรู้ตัวสำหรับผู้สูงอายุนั้นอาจมีความเหมาะสมเฉพาะกลุ่มที่มีพื้นฐานความรู้และความพร้อมเท่านั้น มีการสำรวจของสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เมื่อปี 2558 พบว่า ใช้ประโยชน์จากโทรศัพท์มือถือ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต บริการส่วน Application นั้นผู้สูงอายุมีการใช้งาน Application ต่างๆ ตามลำดับนี้ คือ LINE Application ในการค้นหาข้อมูล เช่น Google, YouTube, Facebook และ Google Plus ตามลำดับ โดยผู้สูงอายุสามารถใช้ช่องทางในการแสวงหาความรู้ผ่านคอมพิวเตอร์ ทั้งจากบ้านตนเอง บ้านเพื่อน บ้านญาติ ที่ทำงาน สถานศึกษา ร้านอินเทอร์เน็ตและศูนย์บริการสารสนเทศเพื่อชุมชน ทำให้การดำเนินวิถีชีวิตของผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

6. การใช้สื่อดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุตามวัตถุประสงค์ มีการใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อติดต่อสื่อสารกับครอบครัวญาติพี่น้องและเพื่อน ด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศที่สนใจ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศการเดินทางท่องเที่ยว การดูแลสุขภาพ การแพทย์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้สูงอายุ การเลือกซื้อสินค้าออนไลน์และการประมูลสินค้าเพื่อความบันเทิง เช่น เล่นเกม ดูละครย้อนหลัง เป็นต้น เพื่อการพิมพ์งานเอกสาร เพื่อจัดการด้านการเงิน เช่น บันทึกรายรับรายจ่ายของครอบครัว เพื่อประโยชน์ในด้านสังคม เช่น การทำงานอาสาสมัครให้แก่ชุมชนและหน่วยงานต่างๆ นอกจากการเรียนรู้สื่อเทคโนโลยีสำหรับผู้สูงอายุนั้นยังมีอีกหลายด้านไม่ว่าจะเป็นการนำมาใช้ประโยชน์เพื่อเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้ด้านสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของผู้สูงอายุและการดำรงชีวิต

7. การเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ประเภทสื่อดิจิทัล จากรายงานการสำรวจด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเมื่อปี 2558 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า ผู้สูงอายุมีการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่เป็นการใช้โทรศัพท์มือถือ ส่วนการใช้คอมพิวเตอร์นั้นมีน้อยมาก เมื่อพิจารณาถึงใช้คอมพิวเตอร์พบว่าเป็นการใช้คอมพิวเตอร์จากที่บ้านเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือ ใช้ที่ทำงานหรือสถานศึกษา ใช้ที่ร้าน

อินเทอร์เน็ต ใช้ที่ศูนย์บริการสารสนเทศเพื่อประชาชน เช่น ห้องสมุดหรือศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชน ใช้ที่บ้าน เพื่อนหรือคนรู้จักหรือบ้านญาตินอกจากนั้นก็เป็นการใช้ที่สถานที่บริการอื่นๆ เช่น วัด สถานือนามัย ตามลำดับ

8. ผลกระทบของสื่อต่อผู้สูงอายุ จากการศึกษผลกระทบของสื่อต่อผู้สูงอายุ พบว่าสื่อมีผลทั้งทางบวกและลบต่อผู้สูงอายุ ผลกระทบทางบวกที่พบ คือ ทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น รู้สึกสบายใจมากขึ้น คลายเหงาและความคิดถึงลงได้ ทั้งนี้บุตรหลานต้องให้ความใกล้ชิดและคอยสังเกตพฤติกรรมการใช้สื่อของผู้สูงอายุ ต้องพูดคุยหรืออธิบายให้ผู้สูงอายุในบ้านเข้าใจถึงธรรมชาติของสื่อ พยายามให้เหตุผลกับผู้สูงอายุมากกว่าจำกัดหรือปิดกั้นการเสพสื่อของผู้สูงอายุ ส่วนผลกระทบทางลบจากประเภทต่างๆ เช่น สื่อวิทยุ พบว่า หากมีรายการที่มีการปลุกเร้าทางการเมืองซ้ำๆ ด้วยอารมณ์ที่ผู้สูงอายุเปิดฟังแล้วคิดตามเป็นเวลานาน ก็จะสะสมความเครียดอย่างไม่รู้ตัว ท้ายที่สุดก็จะเกิดความดันขึ้น กระทั่งกระทบกระเทือนการทำงานของหัวใจ และทำให้ล้มป่วยถึงขั้นโคม่าได้นอกจากนี้ยังควรระวังผลกระทบจากโฆษณาชวนเชื่อ เช่น การขายผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและยาที่อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง ซึ่งทำให้ผู้สูงอายุหลงเชื่อได้

ดังนั้นจากการทบทวนวรรณกรรมตลอดจนการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในหัวข้อก่อนหน้านี้ คณะผู้วิจัยจึงให้ความสนใจและตั้งคำถามในการวิจัยและสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้อย่างต่อไปนี้

คำถามการวิจัย

การพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคมด้วยกระบวนการยกระดับผลิตภัณฑ์ การพัฒนารูปแบบตลาดออนไลน์และออฟไลน์ และหลักสูตรที่สามารถพัฒนาทักษะอาชีพและสร้างรายได้จะสามารถสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุจังหวัดลำปางได้หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุที่ได้รับการพัฒนาโดยคำนึงถึงศักยภาพของผู้สูงอายุและการใช้ทรัพยากรในชุมชน สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้อย่างเหมาะสม
2. รูปแบบการตลาดของผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ มีศักยภาพในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง
3. หลักสูตรเพื่อการพัฒนาทักษะทางอาชีพนำไปสู่การเพิ่มทักษะของผู้สูงอายุและใช้ในการสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง
4. ธุรกิจเพื่อสังคม “ฮ่อม” ที่มีระบบการจัดการทั้งภายในและเครือข่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุส่งผลให้เกิดการสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ หมายถึง ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่พัฒนาขึ้นโดยผู้สูงอายุในพื้นที่ 5 อำเภอของจังหวัดลำปาง ได้แก่ อำเภอเมืองลำปาง อำเภอกะเคา อำเภอลี้ อำเภองาว และอำเภอเถิน โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นภูมิปัญญาทักษะเฉพาะตัวและความรู้ความเชี่ยวชาญที่สั่งสมมาเพื่อนำเสนอให้แก่ผู้บริโภค โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการสร้างมูลค่าทางการตลาดและสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้แก่ผู้สูงอายุ

ธุรกิจเพื่อสังคม หมายถึง หน่วยธุรกิจเพื่อสังคมที่ดำเนินการโดยผู้สูงอายุหรือผู้ที่กำลังเข้าสู่ผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางซึ่งมีบทบาทในการเป็นหน่วยขับเคลื่อนการพัฒนาการผลิต การตลาด การบริการ และการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดรายได้และการนำรายได้หรือผลประโยชน์ประกอบกิจการกลับคืนไปสู่การจ้างงานเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการหรือการให้ผลตอบแทน สิทธิประโยชน์อื่น ๆ ในกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางหรือในเครือข่ายผู้สูงอายุในจังหวัด

ลำปางซึ่งอาจเป็นรูปแบบของกลุ่มกิจการเพื่อสังคมหรือวิสาหกิจเพื่อสังคมที่เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ.2562

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในพื้นที่ 5 อำเภอของจังหวัดลำปาง ได้แก่ อำเภอเมืองลำปาง อำเภอเกาะคา อำเภอห้างฉัตร อำเภองาว และอำเภอเถิน ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันในลักษณะกลุ่ม เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มกิจกรรม โรงเรียนผู้สูงอายุ หรือ ศูนย์พัฒนาผู้สูงอายุ โดยยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และมีศักยภาพในการผลิตสินค้าหรือบริการ รวมถึงการนำความรู้และทักษะจากการอบรมในโรงเรียนผู้สูงอายุ หรือศูนย์พัฒนาผู้สูงอายุ มาปรับใช้เพื่อพัฒนาตนเองตามความสนใจและความถนัดเพื่อสร้างคุณค่าและความยั่งยืนให้แก่ชีวิตและชุมชน

รูปแบบธุรกิจ หมายถึง รูปแบบของการจัดการทางธุรกิจทั้งที่เป็นองค์การที่จดทะเบียนหรืออยู่ในขั้นตอนการจดทะเบียนตามระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับที่มี และสามารถประกอบกิจการทางธุรกิจและเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้สูงอายุผ่านกิจกรรมการผลิต การจำหน่าย การจ้างงาน การให้สิทธิสวัสดิการ หรือการสนับสนุนผู้สูงอายุในมิติต่าง ๆ

รูปแบบธุรกิจเพื่อสังคม หมายถึง แบบจำลองโครงสร้างองค์กรของธุรกิจเพื่อสังคมที่เหมาะสมกับการสร้างรายได้จากการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์และการมีส่วนร่วมในระดับต่างๆ

การบริหารจัดการองค์กรธุรกิจเพื่อสังคม หมายถึง เป็นการก่อตั้งและบริหารจัดการองค์กรธุรกิจโดยกลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสังคมต่อกลุ่มเป้าหมาย ประกอบกิจการเพื่อหวังผลกำไร และองค์กรสามารถทำประโยชน์และช่วยเหลือสังคมด้วยการพึ่งรายได้จากการประกอบกิจการขององค์กรเอง โดยคำนึงถึงหลักการ Triple Bottom Line การให้ความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเท่าเทียม

โอกาสทางเศรษฐกิจ หมายถึง โอกาสทางเศรษฐกิจ หมายถึง โอกาสที่ผู้สูงอายุจะได้รับรายได้จากแหล่งต่าง ๆ เช่น เงินค่าจ้าง รายได้จากการขายปัจจัยการผลิต ค่าตอบแทน หรือรายรับอื่น ๆ ซึ่งเกิดจากการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ โดยผู้สูงอายุสามารถนำรายได้ดังกล่าวไปใช้จ่ายในครัวเรือน หรือเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองและครอบครัว เพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

หลักสูตรพัฒนาทักษะ หมายถึง หลักสูตรที่ถูกพัฒนาหรือสร้างขึ้นจากความต้องการของผู้สูงอายุที่ต้องการเรียนรู้หรือพัฒนาตนเองโดยมีฐานมาจากภูมิปัญญา และบริบทที่แตกต่างกันออกไปของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นทั้งหลักสูตรการพัฒนาทักษะอาชีพ หลักสูตรการพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล

รูปแบบการตลาด หมายถึง การนำเสนอผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุภายใต้การบริหารจัดการโดยหน่วยธุรกิจเพื่อสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางที่มีการวางแผนทางการตลาด การนำเสนอผลิตภัณฑ์ การจัดการทางด้านการซื้อ ขาย สินค้าหรือบริการทั้งในรูปแบบการตลาดออนไลน์และการตลาดออฟไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรม ความต้องการของผู้บริโภคที่จะต้องมีการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการเพื่อกำหนดแนวทางหรือแผนการตลาดอย่างชัดเจนสำหรับผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ

ตลาดออฟไลน์ หมายถึง ระบบการจัดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่มีสถานที่ตั้ง หรือจุดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่สามารถจำหน่ายให้แก่ลูกค้าโดยตรง ซึ่งอาจประกอบด้วยหน้าร้าน ตลาดชุมชน ศูนย์แสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์อนุสาวรีย์พระนเรศวรฯ จังหวัดลำปาง ตลาดเฉพาะกิจตามเทศกาลหรืองานสำคัญ เช่น กาดนึ่งก๋อม กาดนัดโรงพยาบาลลำปาง ตลาดวัฒนธรรม ถนนคนเดิน เป็นต้น

แพลตฟอร์ม “ฮอม” หมายถึง การเชื่อมโยงโครงข่ายและฐานข้อมูลของประชาชนด้านทักษะอาชีพ ผู้สูงอายุ หลักสูตรเพื่อการพัฒนาทักษะอาชีพ ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ การให้บริการจากผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นลักษณะของการเชื่อมโยงข้อมูล ฐานข้อมูล และการตลาดออนไลน์ที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันในลักษณะโครงข่ายของเครือข่ายของเครือข่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่นำเสนอข้อมูลด้านทักษะอาชีพ หลักสูตรเพื่อการพัฒนาทักษะอาชีพและผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุในในเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้สะดวกและปลอดภัย

จากการนำเสนอการพบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในหัวข้อข้างต้น สามารถ
นำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยของโครงการวิจัยดังภาพต่อไปนี้

ปัจจัยนำเข้า (Input)

1) ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ/กลุ่มผู้สูงอายุ

2) หลักสูตรการพัฒนาทักษะผู้สูงอายุของโรงเรียนผู้สูงอายุและศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง

- 3) เกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน/ลำปางแบรนด์
- 4) ผู้สูงอายุในพื้นที่ 5 อำเภอ จังหวัดลำปาง (อ.เมือง, อ.เถิน, อ.ห้างฉัตร, อ.เกาะคา และ อ.งาว)
- 5) นวัตกรรมจากงานวิจัยด้านการพัฒนาสื่อ หลักสูตร พัฒนาลิขสิทธิ์
- 6) นักวิจัย และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการธุรกิจ หลักสูตร และพัฒนาลิขสิทธิ์
- 7) ประชากรในพื้นที่ที่กำลังเข้าสู่ผู้สูงอายุ (Pre-Aging)

นอกจากนี้ยังมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญในการดำเนินโครงการวิจัย ประกอบด้วย

- 1) โรงเรียนผู้สูงอายุในพื้นที่ 5 อำเภอ จังหวัดลำปาง (อ.เมือง, อ.เถิน, อ.ห้างฉัตร, อ.เกาะคา และ อ.งาว)
- 2) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง
- 3) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง
- 4) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ 5 อำเภอ จังหวัดลำปาง
- 5) ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดลำปาง
- 6) หอการค้าจังหวัดลำปาง
- 7) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำปาง
- 8) สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง
- 9) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม
- 10) หน่วยปฏิบัติการ อว. ส่วนหน้าจังหวัดลำปาง
- 11) เครือข่ายผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน “ลำปางแบรนด์”
- 12) องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง (อบจ.ลำปาง)

ทั้งนี้ในการดำเนินการของโครงการวิจัยได้กำหนดแผนกลยุทธ์การวิจัยเพื่อให้งานวิจัยสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

- 1) การสร้างการรับรู้และความร่วมมือกับเครือข่าย องค์กร ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลัก-รอง-เสริม
- 2) มุ่งเน้นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม
- 3) ตอบสนองต่อความต้องการทั้งในระดับนโยบาย และปฏิบัติการ
- 4) วางเป้าหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่เน้นการทำงานต่อเนื่องและชัดเจน
- 5) วางระบบการทำงานทั้งในโครงการวิจัย ภาควิชาเสริม และผู้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 6) ใช้แนวทาง Knowledge Transfer ในทุก ๆ กระบวนการวิจัยและการดำเนินงาน

กระบวนการดำเนินงาน (Process)

ภายใต้การดำเนินงานของโครงการวิจัยซึ่งมุ่งเน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์บริบทผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง โดยการประเมินเชิงพัฒนา (Development Evaluation: DE) การขับเคลื่อนการดำเนินการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุต่อยอดโอกาสทางเศรษฐกิจจังหวัดลำปาง “Product Value Creation” โดยกำหนดกิจกรรมสำคัญในการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เน้นการตลาดนำการผลิต
- 2) การพัฒนาที่เน้นการสร้างอัตลักษณ์และคุณภาพผลิตภัณฑ์

3) การพัฒนามุมมองธุรกิจและการประกอบการทางธุรกิจ การจัดการธุรกิจและกิจการเพื่อสังคม (SE.)/
ธุรกิจชุมชน (LE.)

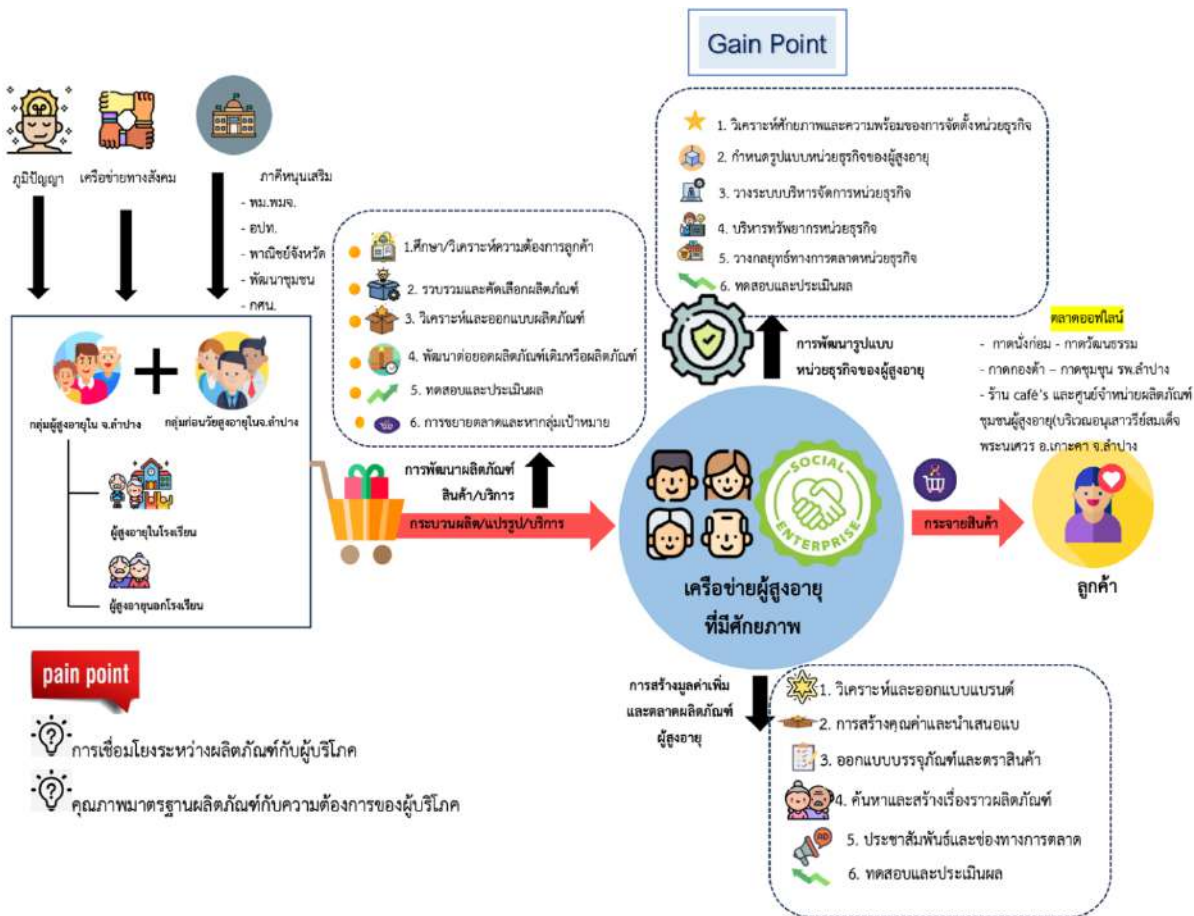
4) การพัฒนาหลักสูตรทักษะสำหรับผู้สูงอายุสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์

5) การจัดทำฐานข้อมูลปราชญ์สูงวัยเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ

6) การเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อการนำเสนอผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุผ่านระบบออนไลน์

7) การพัฒนารูปแบบการตลาดออนไลน์/ออนไลน์สูงวัยสร้างรายได้

ทั้งนี้ในโครงการวิจัยกำหนดกิจกรรมหลัก 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 การยกระดับผลิตภัณฑ์และบริการ
เพื่อมุ่งสู่ธุรกิจเพื่อสังคมสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง “Aging Business Model” โดยมีกรอบกระบวนการ
ในการดำเนินการดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4 กรอบกระบวนการในการวิจัยกิจกรรมที่ 1

จากภาพที่ 4 ซึ่งนำเสนอกรอบกระบวนการในการวิจัยของกิจกรรมที่ 1 สามารถนำเสนอกิจกรรมย่อย
และผลผลิตที่เกิดขึ้นรายกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมย่อย

- 1) การเชื่อมโยงเครือข่ายทางสังคมของผู้สูงอายุสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ธุรกิจและการประกอบการ
- 2) การนำเสนอกลไก ระบบการจัดการหน่วยธุรกิจ/ธุรกิจเพื่อสังคมสำหรับผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ
- 3) รวบรวม คัดเลือก และพัฒนาผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุสู่ตลาด
- 4) สร้างเครือข่ายผู้ประกอบการผู้สูงอายุ

ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมที่ 1

- 1) เครือข่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ
- 2) กลไกการจัดการเครือข่ายผลิตภัณฑ์
- 3) ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาและมีมูลค่าสูง
- 4) ต้นแบบธุรกิจของผู้สูงอายุ
- 5) แปรณต์ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง
“Re-Up Skill and Digital Marketing Platform” โดยมีกระบวนการในการดำเนินการดังภาพ

ต่อไปนี้

ภาพที่ 5 กระบวนการในการวิจัยกิจกรรมที่ 2

จากภาพที่ 5 ซึ่งนำเสนอกระบวนการในการวิจัยของกิจกรรมที่ 2 สามารถนำเสนอกิจกรรมย่อยและผลผลิตที่เกิดขึ้นรายกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมย่อย

- 1) การวิเคราะห์หลักสูตรสำหรับการสร้างหรือพัฒนาทักษะผู้สูงอายุเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา (หลักสูตรที่มีอยู่และหลักสูตรใหม่)
- 2) การจัดทำหลักสูตรเพื่อการพัฒนาทักษะ 3 ด้าน (อาชีพ ภูมิปัญญาและการดำรงชีวิต) การนำเสนอนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุในการพัฒนาทักษะ
- 3) การถ่ายทอดและพัฒนาทักษะตามความต้องการของตลาดและศักยภาพ ผู้สูงอายุเพื่อการพัฒนาทักษะ 3 ด้าน
- 4) การเชื่อมโยงช่องทางและแพลตฟอร์มการตลาดและการสื่อสารแบรนด์

ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมที่ 2

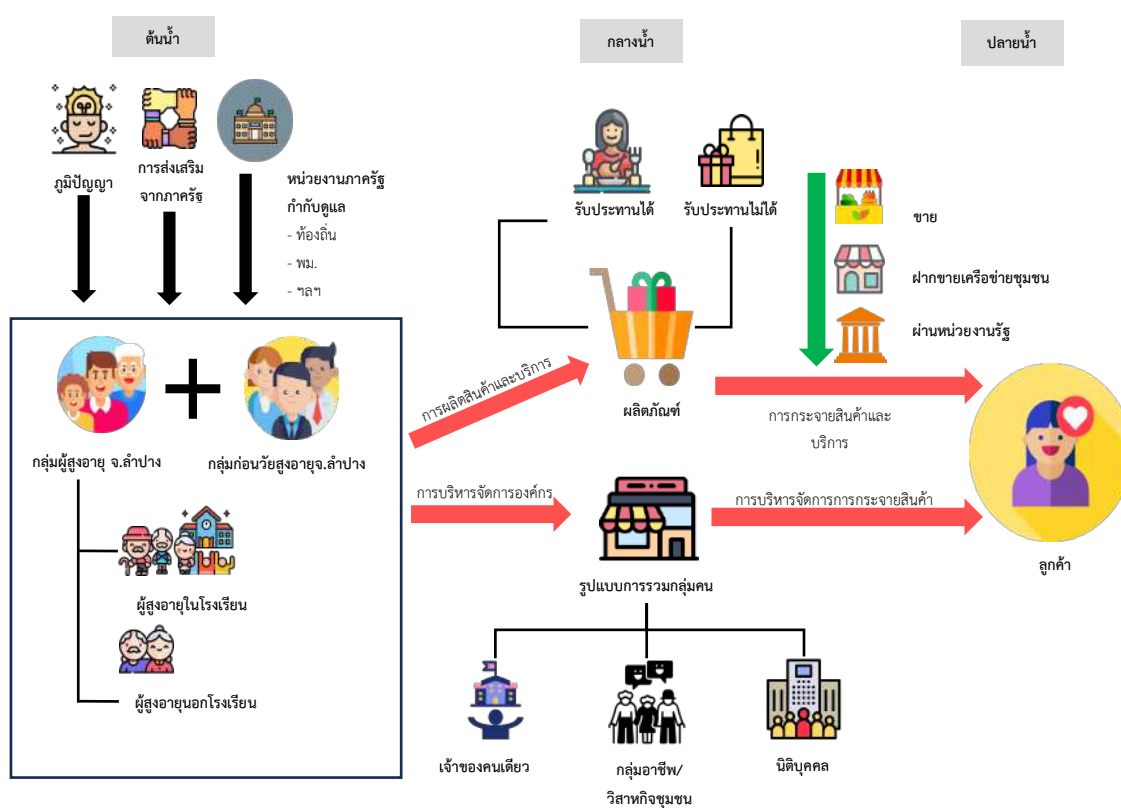
1) หลักสูตรการเสริมสร้างทักษะ (Re-Skill) และพัฒนาทักษะ (Up-Skill) ในการพัฒนาอาชีพ เสริมภูมิปัญญา และการดำรงชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ

2) ต้นแบบความเชี่ยวชาญด้านทักษะอาชีพ ภูมิปัญญา และการดำรงชีวิตผู้สูงอายุ

3) ดิจิทัลแพลตฟอร์มที่ส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุที่เข้าถึงได้ง่ายและสะดวก

4) แพลตฟอร์มการตลาดออนไลน์สำหรับธุรกิจเพื่อสังคมผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ

จากการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยพร้อมทั้งการนำเสนอข้อมูลข้างต้นจึงสามารถนำเสนอรูปแบบการดำเนินการผลิตและจำหน่ายของผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุแบบดั้งเดิม และแบบจำลองการพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง “Aging Business Model” ดังรายละเอียดต่อไปนี้

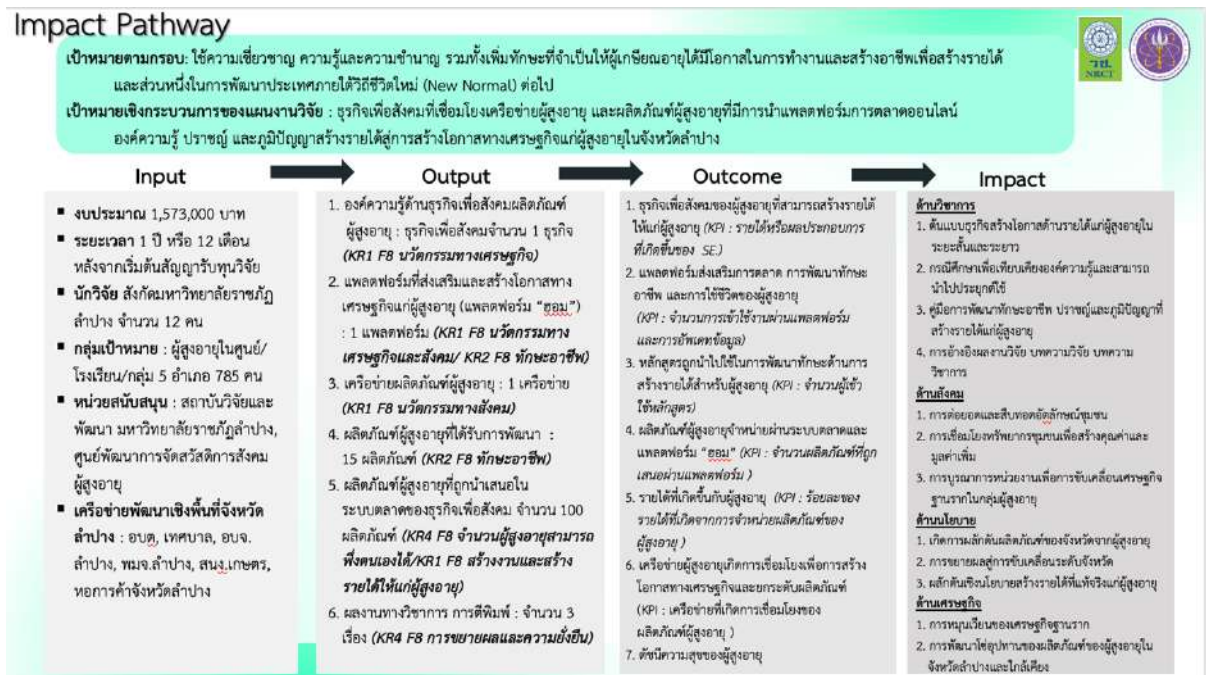
ภาพที่ 6 รูปแบบการดำเนินการผลิตและจำหน่ายของผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุแบบดั้งเดิม

จากภาพที่ 6 นำเสนอได้ว่าผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางและผลิตสินค้าเพื่อสร้างรายได้นั้นมีทั้งที่ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุหรือทำกิจกรรมภายใต้ชื่อโรงเรียนหรือศูนย์ที่มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนกิจกรรม และไม่ได้ในกลุ่มดังกล่าว (นอกโรงเรียน) รวมทั้งนี้ยังมีกลุ่มก่อนวัยสูงอายุหรือ Pre-Aging ซึ่งมีการใช้ภูมิปัญญามาสร้างงานสร้างอาชีพและรายได้ ซึ่งอาจมีทั้งกลุ่มคนที่ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ และมีหน่วยงานภาครัฐกำกับดูแล เช่น หน่วยงานท้องถิ่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และผู้สูงอายุที่มีการรวมกลุ่มกันเองในชุมชน หรือไม่มีการรวมกลุ่มในการผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อสร้างรายได้แก่ตนเองตามศักยภาพที่พึงมี โดยผลิตสินค้าชุมชนทั้งรูปแบบที่รับประทานได้ และรับประทานไม่ได้ขึ้นมา โดยมีลักษณะการดำเนินงานแบ่งออกเป็นเจ้าของคนเดียว การรวมกลุ่มคนในชุมชน และนิติบุคคล สุดท้ายมีการกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภคด้วยวิธีการขายด้วยตนเองที่ร้านหรือตลาด ฝากขายเครือข่ายชุมชน และผ่านหน่วยงานของรัฐ โดยจะพบว่าเป็นรูปแบบที่ไม่มี

[illegible]

จากภาพที่ 7 ซึ่งนำเสนอแบบจำลองการพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง “Aging Business Model” โดยมีส่วนของต้นน้ำและปลายน้ำดังภาพที่ 6 แต่การดำเนินงานของโครงการวิจัยมุ่งเน้นสร้างการเปลี่ยนแปลงของกลางน้ำและความเข้มแข็งของต้นน้ำ ในห่วงโซ่อุปทานผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุด้วยการกระบวนกรปรับปรุงหรือเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ และเพิ่มขีดความสามารถให้กับผู้สูงอายุในการเป็นผู้ประกอบการทางสังคมโดยการกระตุ้นกรอบความคิดความเป็นผู้นำ พัฒนาทักษะที่สำคัญ ใช้เทคนิคการโค้ชเพื่อผลักดันศักยภาพความเป็นผู้นำ รวมถึงเสริมสร้างศักยภาพในด้านเทคโนโลยีเพื่อขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อสังคมผ่านระบบและกลไกการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาแพลตฟอร์ม “ฮอม” ซึ่งเป็นภาษาพื้นเมืองของภาคเหนือ (คำเมือง) ที่หมายถึง ร่วมหรือรวม เป็นแพลตฟอร์มที่รวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญา และผลิตภัณฑ์ที่นำเสนอต่อผู้บริโภคและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง “Aging Business Model” รวมทั้งมีการเชื่อมโยง (plug in) กับแพลตฟอร์มการเรียนรู้และการตลาดที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่ยังดำเนินการอยู่โดยเฉพาะอย่างยิ่งแพลตฟอร์มที่เป็นผลผลิตจากงานวิจัยของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติเพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานและการส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งในการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุต่อไป

ทั้งนี้จากผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากการวิจัยสามารถนำเสนอเส้นทางของผลกระทบ (impact pathway) ของโครงการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 8 เส้นทางของผลกระทบ (impact pathway)

จากภาพที่ 8 แสดงเส้นทางของผลกระทบ (impact pathway) ของโครงการวิจัยซึ่งประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

- 1) งบประมาณในการดำเนินโครงการวิจัย
- 2) ระยะเวลาในการดำเนินงาน
- 3) นักวิจัย
- 4) กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้สูงอายุและกลุ่มใกล้เคียงผู้สูงอายุใน 5 อำเภอ
- 5) หน่วยงานสนับสนุนทั้งในส่วนของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางและศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง
- 6) เครือข่ายพัฒนาเชิงพื้นที่จังหวัดลำปาง อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง เป็นต้น

ผลผลิต (Out put) ประกอบด้วย

- 1) องค์ความรู้ด้านธุรกิจเพื่อสังคมผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ : ธุรกิจเพื่อสังคมจำนวน 1 ธุรกิจ ซึ่งสามารถตอบตัวชี้วัดตาม KR1 F8 นวัตกรรมทางเศรษฐกิจ
- 2) แพลตฟอร์มที่ส่งเสริมและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ผู้สูงอายุ (แพลตฟอร์ม “ฮอม”) : 1 แพลตฟอร์ม ซึ่งสามารถตอบตัวชี้วัดKR1 F8 นวัตกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม และ KR2 F8 ทักษะอาชีพ

3) เครือข่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ : 1 เครือข่าย ซึ่งสามารถตอบตัวชี้วัด KR1 F8 นวัตกรรมทางสังคม)

4) ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่ได้รับการพัฒนา จำนวนอย่างน้อย 15 ผลิตภัณฑ์ ซึ่งสามารถตอบตัวชี้วัด KR2 F8 ทักษะอาชีพ

5) ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่ถูกนำเสนอในรูปแบบการตลาดของธุรกิจเพื่อสังคม จำนวน 100 ผลิตภัณฑ์ ซึ่งสามารถตอบตัวชี้วัด KR4 F8 จำนวนผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเองได้ และ KR1 F8 สร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ

6) ผลงานทางวิชาการ การตีพิมพ์ : จำนวน 3 เรื่อง ซึ่งสามารถตอบตัวชี้วัด KR4 F8 การขยายผล และความยั่งยืน)

ผลลัพธ์ (Out come)

1) ธุรกิจเพื่อสังคมของผู้สูงอายุที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ โดยกำหนด KPI ในการวัดผล คือ รายได้หรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นของธุรกิจเพื่อสังคมและรายได้ที่เพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุที่อยู่ในโซ่อุปทาน ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ

2) แพลตฟอร์มส่งเสริมการตลาด การพัฒนาทักษะอาชีพ และการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ โดยกำหนด KPI ด้วยจำนวนการเข้าใช้งานผ่านแพลตฟอร์มและการอัปเดตข้อมูล

3) หลักสูตรถูกนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะด้านการสร้างรายได้สำหรับผู้สูงอายุ โดยกำหนด KPI ด้วยจำนวน ผู้เข้าใช้หลักสูตร)

4) ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุจำหน่ายผ่านรูปแบบการตลาดและแพลตฟอร์ม “ฮอม” โดยกำหนด KPI ด้วยจำนวน ผลิตภัณฑ์ที่ถูกเสนอผ่านแพลตฟอร์มและยอดคำสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านรูปแบบการตลาดและแพลตฟอร์ม

5) รายได้ที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ โดยกำหนด KPI ด้วยสัดส่วนของรายได้ที่เกิดจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุเมื่อเทียบกับก่อนการดำเนินโครงการที่ไม่น้อยไปกว่าร้อยละ 15 หรือมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 2,000 บาท/คน/เดือน ของผู้สูงอายุที่ดำเนินการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์

6) เครือข่ายผู้สูงอายุเกิดการเชื่อมโยงเพื่อการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและยกระดับผลิตภัณฑ์ โดยกำหนด KPI คือเครือข่ายที่เกิดการเชื่อมโยงของผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ

7) ดัชนีความสุขของผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยเครื่องมือวัดความสุขที่มีการใช้ วัดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนด KPI ด้วยการเพิ่มขึ้นของดัชนีความสุขเมื่อเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัย

ผลกระทบ (Impact)

ด้านวิชาการ

1) ต้นแบบธุรกิจสร้างโอกาสด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุในระยะสั้นและระยะยาว

2) กรณีศึกษาเพื่อเทียบเคียงองค์ความรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้

3) คู่มือการพัฒนาทักษะอาชีพ ปรากฏและภูมิปัญญาที่สร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ

4) การอ้างอิงผลงานวิจัย บทความวิจัย บทความวิชาการ

ด้านสังคม

1) การต่อยอดและสืบทอดอัตลักษณ์ชุมชน

2) การเชื่อมโยงทรัพยากรชุมชนเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม

3) การบูรณาการหน่วยงานเพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในกลุ่มผู้สูงอายุ

สถานที่ทำวิจัย ประกอบด้วยพื้นที่เป้าหมายของผู้สูงอายุ ดังนี้ อำเภอเมือง ได้แก่ ศูนย์ผู้สูงอายุเทศบาลเมืองเขลางค์นคร และศูนย์พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเทศบาลนครลำปาง อำเภอห้างฉัตร ได้แก่ โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลห้างฉัตรแม่ตาล และโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่สัน อำเภองาว ได้แก่ โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลปงเตา และโรงเรียนผู้สูงอายุบ้านหวด(ลำดวนทอง) อำเภอกะคา ได้แก่ โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลไหล่หิน และโรงเรียนชราบาลวิทยาตำบลลำปางหลวง และโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลกะคา อำเภอเถิน ได้แก่ โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลเถินบุรี และโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลล้อมแรด

ส่วนพื้นที่เป้าหมายทางการตลาด ประกอบด้วย กาดนั้งก้อมหนองกระทิง พระบรมราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง โรงพยาบาลลำปาง และพื้นที่ในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วิจัยทั้ง 5 อำเภอ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง เป็นต้น

13. วิธีการดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินงานของโครงการวิจัยมุ่งเน้นการดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งเน้นการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยและเกิดผลลัพธ์ของโครงการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้สามารถนำเสนอรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุในพื้นที่เป้าหมายของการดำเนินงานของโครงการวิจัยในพื้นที่ 5 อำเภอคือ อำเภอเมือง อำเภอห้างฉัตร อำเภองาว อำเภอเกาะคา และอำเภอเถิน ซึ่งเป็นอำเภอที่มีผู้สูงอายุเป็นจำนวนมากที่สุดในจังหวัดลำปาง (กรมการปกครอง, 2567) และเป็นพื้นที่มุ่งเป้าในการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุของศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง ซึ่งมีจำนวนผู้สูงอายุจำนวนทั้งสิ้น 69,560 คน ได้แก่ (1) อำเภอเมือง จำนวน 23,771 คน (2) อำเภอห้างฉัตร จำนวน 12,989 คน (3) อำเภองาว จำนวน 12,450 คน (4) อำเภอเกาะคา จำนวน 10,654 คน (5) อำเภอเถิน จำนวน 9,756 คน (กรมการปกครอง, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย เนื่องจากการดำเนินโครงการวิจัยมุ่งเน้นผลิตภัณฑ์ที่ถูกผลิตหรือพัฒนาจากกลุ่มผู้สูงอายุ ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการวิจัยจึงมุ่งไปที่กลุ่มผู้สูงอายุที่ทำกิจกรรมในรูปแบบโรงเรียนผู้สูงอายุ ชมรม/กลุ่มผู้สูงอายุในระดับตำบลโดยมีเกณฑ์การคัดเลือกของกลุ่มเป้าหมาย (Inclusion Criteria) คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเพื่อการจำหน่ายและสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง รวมทั้งยินดีเข้าร่วมกิจกรรมตลอดการดำเนินงานของโครงการ จำนวนอย่างน้อย 785 คน โดยมีเป้าหมายเชิงพื้นที่และจำนวนกลุ่มเป้าหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 จำนวนตัวอย่าง

อำเภอ	ศูนย์/โรงเรียน	จำนวน (คน)	รวม (คน)
เมือง	1. ศูนย์ผู้สูงวัยเทศบาลเมืองเขลางค์นคร	150	180
	2. ศูนย์พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเทศบาลนครลำปาง	30	
ห้างฉัตร	3. โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลห้างฉัตรแม่ตาล	50	50
	4. โรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สัน	30	
งาว	5. โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลปงเตา	60	180
	6. โรงเรียนผู้สูงอายุบ้านหวด(ลำดวนทอง)	120	

อำเภอ	ศูนย์/โรงเรียน	จำนวน (คน)	รวม (คน)
เกาะคา	7. โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลไหล่หิน	35	225
	8. โรงเรียนชราบาลวิทยาลัยตำบลลำปางหลวง	50	
	9. โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลเกาะคา	140	
เถิน	10. โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลเถินบุรี	70	120
	11. ผู้สูงอายุเทศบาลตำบลล้อมแรด	50	
รวมทั้งสิ้น			785

ที่มา : ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง (2567)

นอกจากนี้เนื่องด้วยกระบวนการวิจัยจำเป็นต้องได้รับข้อมูลที่หลากหลายมิติจึงกำหนดกลุ่มเป้าหมายร่วม ซึ่งมีบทบาทเป็นผู้ขับเคลื่อน ผู้ร่วมขับเคลื่อน และผู้ใช้ประโยชน์ ที่เป็นหน่วยงาน องค์กรภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ประกอบด้วย (1) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง (2) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง (3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง (4) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ 5 อำเภอ (5) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (6) หอการค้าจังหวัดลำปาง (7) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำปาง (8) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง (9) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง (10) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง (11) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง (12) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ 5 อำเภอ (13) หน่วยปฏิบัติการ อว.ส่วนหน้าจังหวัดลำปาง และ (14) เครือข่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน “ลำปางแบรนด์” เป็นต้น ซึ่งกำหนดจำนวนกลุ่มเป้าหมายอย่างน้อยหน่วยงานละ 2 คน โดยใช้กลุ่มเป้าหมายจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างน้อย 30 คน และรวมกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการดำเนินการของโครงการวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 815 คน

2. การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมและสามารถดำเนินการวิจัยได้ คณะผู้วิจัยกำหนดการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเจาะจงไปที่ผู้สูงอายุที่อยู่ในพื้นที่เป้าหมายการวิจัย เป็นผู้สูงอายุที่มีการผลิตสินค้าหรือบริการ รวมทั้งมีการดำเนินการในลักษณะของกลุ่มผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุ หรือมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันแต่อาจมีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่นโดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกของกลุ่มเป้าหมาย (Inclusion Criteria) คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเพื่อการจำหน่ายและสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง รวมทั้งยินดีเข้าร่วมกิจกรรมตลอดการดำเนินงานของโครงการ

นอกจากนี้ในการวิเคราะห์เพื่อหาความต้องการของตลาดในการวางแผนการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ใช้กลุ่มเป้าหมายคือผู้บริโภคโดยทั่วไปซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากร ดังนั้นจึงกำหนดจำนวนตัวอย่างเพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน 385 ตัวอย่าง (Cochran, 1977) โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ผลิตโดยกลุ่มผู้สูงอายุ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยเป็นการวิจัยระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยจึงใช้เครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์และสังเคราะห์อันนำไปสู่การตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ประกอบด้วยการใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) การจัดเวทีเสวนา (Forum) การสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) รวมทั้งการสังเคราะห์เอกสารและข้อมูลจากผลการดำเนินงานของโครงการวิจัย และ การใช้แบบสอบถามเพื่อรับรู้ความต้องการและการตอบสนองต่อผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่มีต่อกลุ่มลูกค้าและผู้ให้บริการเพื่อจะนำข้อมูลมาประกอบใช้กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการวางแผนการตลาด

ทั้งนี้ก่อนการดำเนินการใช้เครื่องมือวิจัยทั้งในการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยกำหนดให้มีการตรวจคุณภาพของเครื่องมือทั้งการพิจารณาค่าความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 ท่านเป็นผู้ประเมินคุณภาพของเครื่องมือและมีการปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะ การนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มที่นำมาวิเคราะห์ก่อนจะนำเครื่องมือไปใช้จริงต่อไป

4. การวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการในการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยของโครงการวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยใช้แนวทางการสังเคราะห์งานวิจัยทั้งจากการจัดเก็บข้อมูลของจากโครงการวิจัยด้วยแนวทางของการปริทัศน์บูรณาการวิจัย (Research Integration Review) ซึ่งเป็นรูปแบบของการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีการนำเสนอข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยหลายเรื่องที่ศึกษาปัญหาวิจัยเรื่องเดียวกันมาสรุปรวมให้ได้คำตอบที่เป็นข้อสรุปเพื่อตอบคำถามที่ต้องการโดยมีแนวทางในการสังเคราะห์เพื่อนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้ (Pillemer & Light, 1980; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2530)

1. กำหนดประเด็นที่น่าสนใจที่เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ของการวิจัย
2. การวิเคราะห์ข้อมูลและเชื่อมโยงแนวคิด ทฤษฎี
3. การรวบรวมผลงานวิจัยของโครงการวิจัยย่อย
4. การวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ผลงานวิจัยจากโครงการวิจัยย่อย
5. การนำเสนอผลการสังเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

การดำเนินงาน

การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยซึ่งได้กำหนดวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางให้สอดคล้องหรือผ่านการรับรองตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือมาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ (2) เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง (3) เพื่อพัฒนาหลักสูตรด้านทักษะอาชีพที่สามารถสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง และ (4) เพื่อพัฒนารูปแบบตลาดผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุออนไลน์และออฟไลน์สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง ทั้งนี้การดำเนินงานจึงสามารถนำเสนอกระบวนการในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์รายข้อดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางให้สอดคล้องหรือผ่านการรับรองตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือมาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์

คณะผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

- 1) ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคต่อการใช้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุ โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 400 ชุด

2) รวบรวมและคัดเลือกผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุจำนวน 5 อำเภอ 15 ผลิตภัณฑ์ เพื่อนำไปพัฒนาเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่ม และทำการค้นหา และคัดเลือกผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และหรือเป็นผลิตภัณฑ์เชิงอัตลักษณ์ ผลิตภัณฑ์ที่สามารถเป็น Soft Power ในอนาคต ซึ่งนอกเหนือจากผลิตภัณฑ์ต้นแบบอีก 50 ผลิตภัณฑ์ โดยใช้ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณในการค้นหาความต้องการตลาด ตลอดจนการนำเสนอผ่านเวทีเสวนา การประชุมกลุ่มย่อย และการนำเสนออัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์จากผู้สูงอายุจังหวัดลำปางเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการในการพัฒนาและส่งเสริมการตลาด

3) วิเคราะห์และออกแบบผลิตภัณฑ์ตามหลักทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (4P's) โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์เพื่อรับคำติชม และใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อความ (Text Analytics)

4) พัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์เดิมหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ การประยุกต์ใช้ ANSOFF'S MATRIX เพื่อกำหนดกลยุทธ์เป้าหมายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง ทั้งนี้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์มุ่งเน้นการดำเนินการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) เป็นเกณฑ์สำหรับการพัฒนา และการใช้เกณฑ์มาตรฐานอาหารปลอดภัย สำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในกลุ่มอาหารเป็นอย่าน้อย และใช้เกณฑ์มาตรฐานอาหารและยา (อย.) เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการยกระดับสำหรับผลิตภัณฑ์อาหารและยา ทั้งนี้ในการยกระดับหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ทั้ง 15 ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ และ 50 ผลิตภัณฑ์เพิ่มเติมจากการนำเสนอตามความต้องการของตลาด ผลิตภัณฑ์เชิงอัตลักษณ์ ผลิตภัณฑ์ที่สามารถเป็น Soft Power ในอนาคต จะใช้เกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์เป็นเกณฑ์ในการเทียบเคียงเพื่อการพัฒนาและนาระดับผลิตภัณฑ์

5) การทดสอบและประเมินผล

6) การขยายตลาดและหากกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ตรงกับลูกค้ากลุ่มเป้าหมายมากที่สุด

นอกจากนี้ในวิธีการดำเนินงานของกิจกรรมเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถนำเสนอกิจกรรมย่อยดังรายละเอียดต่อไปนี้

กิจกรรมย่อยที่ 1 การวางแผนกิจกรรมการวิจัย สร้างเครื่องมือการวิจัย และแนวทางการดำเนินการ โดยคณะผู้วิจัย ได้ทำการประชุมที่วิจัยในการเตรียมแผนการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรม

กิจกรรมย่อยที่ 2 ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคต่อการใช้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุ โดยคณะผู้วิจัย ใช้แบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริโภคที่เคยซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุ โดยใช้แนวคิด 4P (ผลิตภัณฑ์, ราคา, สถานที่จำหน่าย, การส่งเสริมการขาย) เพื่อสำรวจความต้องการและความคิดเห็นของผู้บริโภค ในการเก็บข้อมูล ใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างผ่านช่องทางออนไลน์หรือเก็บด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน (Descriptive Statistic) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถวัดได้ในเชิงตัวเลข โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

กิจกรรมย่อยที่ 3 รวบรวมและคัดเลือกผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุ จาก 5 อำเภอในจังหวัดลำปาง ประกอบด้วย (1) อำเภอเมือง (2) อำเภอห้างฉัตร (3) อำเภองาว (4) อำเภอเกาะคา และ (5) อำเภอเถิน โดยศึกษา

และรวบรวมข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพในการพัฒนาและขยายตลาดร่วมกับหน่วยงานที่มีบทบาทเป็นผู้ขับเคลื่อนและผู้ใช้ประโยชน์ที่เป็นหน่วยงาน องค์กรภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ดังนี้

1) คณะผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) กับหัวหน้าหน่วยงาน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในศูนย์/หรือโรงเรียนผู้สูงอายุ จำนวน 10 ศูนย์/โรงเรียน ใน 5 อำเภอ จังหวัดลำปาง จำนวน 20 คน ประกอบด้วย (1) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง (2) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง (3) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ 5 อำเภอ (4) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (5) หอการค้าจังหวัดลำปาง (6) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำปาง (7) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง (8) หน่วยปฏิบัติการ อว.ส่วนหน้าจังหวัดลำปาง และ (9) เครือข่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน “ลำปางแบรนด์” เพื่อได้ผลิตภัณฑ์โดดเด่นทั้ง 5 อำเภอ และนำผลิตภัณฑ์โดดเด่นของแต่ละอำเภามาศึกษาความต้องการของลูกค้าในตลาดปัจจุบัน รวมทั้งพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การพิจารณาผลิตภัณฑ์ของลำปางแบรนด์ที่สะท้อนความเป็นจังหวัดลำปาง

2) วิเคราะห์ SWOT ของผลิตภัณฑ์แต่ละตัวที่เป็นผลิตภัณฑ์ของ 5 อำเภอ เพื่อระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด อย่างความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ในเชิงเศรษฐกิจ ร่วมกับการจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้สูงอายุในพื้นที่ จำนวน 50 คน เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพให้เป็นผลิตภัณฑ์โดดเด่นของ 5 อำเภอ โดยดำเนินการจัดสนทนากลุ่มกับผู้สูงอายุในศูนย์/หรือโรงเรียนผู้สูงอายุ จำนวน 10 ศูนย์/โรงเรียน ใน 5 อำเภอ จังหวัดลำปาง หลังจากนั้นนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ข้อมูลจากการวิเคราะห์ SWOT และสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นของพื้นที่ 5 อำเภอในจังหวัดลำปาง สำหรับพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความโดดเด่น สร้างมูลค่าเพิ่มสู่การสร้างรายได้สำหรับหน่วยธุรกิจของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง

ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การตอบวัตถุประสงค์และคำถามในการวิจัยดังนี้

1) ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) โดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) ประกอบด้วยข้อมูลทั้งในเอกสารและผลลัพธ์ของการสัมภาษณ์ที่คณะผู้วิจัยได้บันทึกรวบรวมได้จากแหล่งที่มีความแตกต่างทั้งในด้านเวลา สถานที่และจากตัวบุคคลที่เป็นหน่วยวิเคราะห์ (1) ด้านเวลา คือ ช่วงเวลาของการสัมภาษณ์ของแต่ละกลุ่มกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักตามเวลาที่นัดหมายตรงกัน (2) ด้านสถานที่ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางหรือแหล่งผลิตของชุมชน (3) ด้านบุคคล คือ ผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อสรุปรวบรวมและเปรียบเทียบเนื้อหาตาม แนวคิดทฤษฎีที่ได้กำหนดไว้ เพื่อร่วมกันค้นหาผลิตภัณฑ์ของจังหวัดลำปางที่ผลิตจากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยนำข้อมูลมาผนวกกับการทบทวนวรรณกรรม

2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน (Descriptive Statistic) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถวัดได้ในเชิงตัวเลข โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

กิจกรรมย่อยที่ 4 วิเคราะห์ผลิตภัณฑ์และออกแบบ สามารถดำเนินการอย่างละเอียดได้ตามขั้นตอนดังนี้

1) คณะผู้วิจัย ทำการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ในตลาดปัจจุบันทั้งจังหวัดลำปางและจังหวัดใกล้เคียงที่ได้รับการคัดเลือกจากกิจกรรมที่ 3 ประกอบด้วย คุณลักษณะผลิตภัณฑ์ คุณสมบัติผลิตภัณฑ์ เช่น วัสดุที่ใช้ รูปแบบผลิตภัณฑ์ และความนิยม เพื่อระบุจุดแข็งและจุดที่ต้องปรับปรุง หรือจุดเด่นและจุดด้อยร่วมกับการเก็บข้อมูลความต้องการของผู้บริโภคด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) กับผู้บริโภคในจังหวัดลำปางหรือใกล้เคียง เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุ เช่น รูปแบบผลิตภัณฑ์ คุณสมบัติพิเศษ หรือการใช้งานที่คาดหวัง โดยใช้แนวทางการตลาด 4P's (ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการขาย) เพื่อวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออย่างไร

2) นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่ตอบสนองความต้องการผู้บริโภคและสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งอาจรวมถึงการเลือกวัสดุ รูปแบบบรรจุภัณฑ์ และการจัดวางตำแหน่งสินค้า

3) นำ Ansoff's Matrix ช่วยกำหนดแนวทางกลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ (Product Development) หรือการขยายตลาด (Market Development) เพื่อนำไปสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

กิจกรรมย่อยที่ 5 ทดสอบตลาดผลิตภัณฑ์และประเมินผลิตภัณฑ์ที่ถูกพัฒนาขึ้นตามความต้องการของลูกค้า คณะผู้วิจัยนำผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการออกแบบจากกิจกรรมที่ 4 มาทดสอบตลาด ดำเนินการเก็บแบบสอบถามร่วมกับดำเนินการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อประเมินความพึงพอใจ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่าง และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อความ (Text Analytics) สำหรับความคิดเห็นที่ได้รับ แล้วนำข้อมูลทั้งหมดเพื่อประเมินผลลัพธ์ว่าผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมและสามารถปรับปรุงด้านใดบ้างให้ตรงกับความต้องการของตลาด หากผลิตภัณฑ์มีผลการประเมินเป็นที่ต้องการ คณะผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงผลิตภัณฑ์เพื่อเตรียมจำหน่ายจริงในหน่วยธุรกิจ ร่วมกับนำ Ansoff's Matrix ทดสอบกลยุทธ์การกระจายความเสี่ยง (Diversification) ในการเจาะกลุ่มเป้าหมายใหม่ รวมถึงการขยายตลาดเพื่อวัดความเป็นไปได้ของผลิตภัณฑ์ อีกทั้งอาศัยการจัดกิจกรรมกระตุ้นกิจกรรมส่งเสริมการขายสำหรับผลิตภัณฑ์ต้นแบบของกลุ่มผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่รู้จักและคุ้นเคยตลอดการดำเนินกิจกรรมทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ในระดับจังหวัดและระดับประเทศ

กิจกรรมย่อยที่ 6 การขยายตลาดและหากลุ่มเป้าหมาย หลังจากที่ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง จากกิจกรรมที่ 2 และกิจกรรมที่ 5 ทำให้เข้าใจลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้บริโภคที่จะเลือกซื้อหรือสนใจผลิตภัณฑ์ รวมถึงได้ข้อมูลจากการนำผลิตภัณฑ์ไปทดสอบตลาดทั้งออนไลน์และออฟไลน์ ทำให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น ยอดขายผลิตภัณฑ์ เพื่อประกอบการดำเนินงานพัฒนาหรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์รวมถึงกระตุ้นสื่อเพื่อขายผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น ประกอบกับประเมินกลยุทธ์อย่างเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นของ 5 อำเภอ และผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปางอื่นๆ

ทั้งนี้ในการดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อใช้ในการทำการตลาดและเป็นผลิตภัณฑ์เป้าหมายขั้นต้นของการดำเนินการยกระดับผลิตภัณฑ์ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการในการคัดเลือกทั้งจากการนำเสนอของกลุ่มลูกค้าและกลุ่มผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุโดยใช้เกณฑ์ในการคัดสรรในขั้นต้นคือศักยภาพในการพัฒนา ความสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และศักยภาพของผู้สูงอายุในการพัฒนาทักษะ โดยสามารถนำเสนอผลิตภัณฑ์ขั้นต้น

15 รายการเพื่อใช้ในการพัฒนาและยกระดับ ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์ที่ถูกนำเสนอเพื่อรับการยกระดับในขั้นการพัฒนา
โจทย์วิจัยประกอบด้วย (1) เสื้อตัดเย็บผ้าพื้นเมือง (2) กระเป๋าจักสาน (3) ตะกร้าพลาสติก (4) ไม้กวาด
ทางมะพร้าว (5) โคมกระบอกลำปาง (6) กอบหรือกูป (7) ไม้กฐินหลอดดุด (8) มีดทำครัวและของที่ระลึก (9)
ยาหม่องสมุนไพร (10) จิ้นส้มหรือแหนมหมู (11) ผักตบชวาจากพืชพื้นบ้าน (12) น้ำพริกลาบ (13) ข้าวแคบ (14)
ชาเนื้อส้มเกลี้ยง และ (15) พิธีกร/พิธีกรงานประเพณีงานพิธีกรรมทางศาสนา

นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการในการค้นหาผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อสามารถตอบสนองต่อตลาดและตรง
กับความต้องการของตลาดนอกเหนือจากผลิตภัณฑ์ต้นแบบทั้ง 15 รายการข้างต้นเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการ
และพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและส่งเสริมการตลาดอย่างน้อย 50 ผลิตภัณฑ์

ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์ขั้นต้น 15 รายการที่เป็นผลิตภัณฑ์นำร่องสำหรับการยกระดับซึ่งมาจากการนำเสนอใน
เวทีพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อใช้เป็นต้นแบบและแนวทางการยกระดับมาตรฐานสามารถนำเสนอได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ผลผลิตภัณฑ์เป้าหมายในการยกระดับ

ผลิตภัณฑ์	ภาพผลิตภัณฑ์	กลุ่มผู้ผลิต	รูปแบบและโอกาสในการทำการตลาด	ความโดดเด่น	ข้อจำกัดที่นำไปสู่การยกระดับ/พัฒนา (pain point)
ผลิตภัณฑ์กลุ่มแฟชั่น					
1.เสื้อตัดเย็บผ้าพื้นเมือง		1. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา ในนามกลุ่มตัดเย็บเสื้อพื้นเมือง "ผิงหลวง ผ้างาม" 2. กลุ่มสมาชิกศูนย์ผู้สูงวัยเทศบาลเมืองเขลางค์ อำเภอเมืองลำปาง ในนามกลุ่มตัดเย็บชุมชนบ้านไร่ช่วงเปา ตำบลงแสนทอง 3. กลุ่มสมาชิกศูนย์ผู้สูงวัยเทศบาลเมืองเขลางค์ อำเภอเมืองลำปาง ในนามกลุ่มสตรีตัดเย็บชุมชนบ้านโทกหัวช้าง หมู่ที่ 3 ตำบลพระบาท	<u>รูปแบบผลิตภัณฑ์</u> เสื้อตัดเย็บผ้าพื้นเมือง โดยมีการตกแต่งลวดลายด้วยเส้นด้ายบนผ้าพื้นเมืองสีพื้น เรียบหรู ใช้วัสดุจากผ้าฝ้าย แสดงถึงอัตลักษณ์ของคนลำปาง <u>โอกาสทางธุรกิจ</u> การสร้างลวดลายบนเสื้อผ้าพื้นเมือง เชื่อมโยงกับเทรนด์สมัยใหม่ สร้างเรื่องราวของผลิตภัณฑ์แสดงถึงจังหวัดลำปางหรืออำเภอที่ตั้งอาชีพให้โดดเด่น	ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ความชำนาญด้านการออกแบบ และตัดเย็บ มีเอกลักษณ์ของการออกแบบและการใช้วัตถุดิบ แต่ละพื้นที่ที่โดดเด่นไม่ซ้ำแบบกัน	ขาดการสร้างและออกแบบตามสมัยนิยม ขาดการออกงานเพื่อขยายตลาดให้เพิ่มขึ้น นอกจากตัดเย็บตามคำสั่งของกลุ่มหน่วยงานราชการ กลายเป็นกลุ่มลูกค้าจำเพาะตลาด ซึ่งเอาไว้ใส่ทางการ ขาดกลุ่มลูกค้าปลีก
ผลิตภัณฑ์กลุ่มจักสาน/งานฝีมือ					
2.กระเป๋าจักสาน		1. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา 2. กลุ่มสมาชิกศูนย์ผู้สูงวัยเทศบาลเมืองเขลางค์ อำเภอเมืองลำปาง ในนามกลุ่มจักสานใบตาลชุมชนบ้านช้าง ตำบลงแสนทอง 3. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองลี้มแรด อำเภอเถิน	<u>รูปแบบผลิตภัณฑ์</u> กล่องข้าวจักสานจากใบลาน หรือใบตาล งานฝีมือภูมิปัญญาท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่น มีความประณีตและคงทน ผลิตจากวัตถุดิบธรรมชาติในชุมชนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม <u>โอกาสทางธุรกิจ</u> สร้างลวดลายจักสานตามลายเอกลักษณ์หรือสัญลักษณ์ประจำจังหวัดลำปาง หรือเพิ่มฟังก์ชันในการใช้งานมากกว่าการใช้ใส่ข้าวเหนียวสำหรับรับประทาน	ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ความชำนาญด้านการจักสาน มีเอกลักษณ์ของการออกแบบสำหรับใส่ข้าวเหนียวรับประทานในภาคเหนือ	ขาดการออกแบบกล่องข้าวให้สำหรับใช้งานอื่นได้ เช่น ใส่ของ หรือเป็นของตกแต่งหรือของที่ระลึก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	ภาพผลิตภัณฑ์	กลุ่มผู้ผลิต	รูปแบบและโอกาสในการทำการตลาด	ความโดดเด่น	ข้อจำกัดที่นำไปสู่การยกระดับ/พัฒนา (pain point)
3.ตะกร้าพลาสติก		1. กลุ่มสมาชิกศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ตำบลแม่สัน 2. กลุ่มสมาชิกศูนย์พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเทศบาลนครลำปาง อำเภอเมืองลำปาง 3. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนองค์การบริหารส่วนตำบลปงเตา อำเภองาว	<u>รูปแบบผลิตภัณฑ์</u> ตะกร้าพลาสติกสานมือ มีหลากหลายรูปแบบ เช่น ตะกร้าสำหรับใส่ของใช้ ตะกร้าช้อปปิ้ง ทนทาน กันน้ำ น้ำหนักเบา พกพาสะดวก <u>โอกาสทางธุรกิจ</u> การออกแบบที่หลากหลายสำหรับใช้งานนอกจากตะกร้าสำหรับใส่ของใช้ เช่น ตะกร้าสำหรับใส่เอกสารหรือใช้ในสำนักงาน นำเสนอเรื่องเล่าความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ เช่น กระบวนการผลิต หรือเรื่องราวของผู้สูงอายุผู้ผลิต	งานฝีมือ ผลิตโดยผู้สูงอายุ ลดรายจ่ายแสดงเอกลักษณ์ท้องถิ่น ราคาไม่แพง	- ขาดการออกแบบรูปแบบดีไซน์โมเดิร์นหรือเฉพาะกลุ่ม ขาดการประเมินในการสานเส้นพลาสติกให้เป็นมาตรฐานเหมือนกันทุกใบ ตลาดมีการแข่งขันสูง - แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)
4.ไม้กวาดทางมะพร้าว		1. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองล่อแมต อำเภอเถิน 2. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา	<u>รูปแบบผลิตภัณฑ์</u> ไม้กวาดผลิตจากวัสดุธรรมชาติ โดยใช้ก้านทางมะพร้าวเป็นส่วนใหญ่ <u>โอกาสทางธุรกิจ</u> จุดขายเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นและเป็นสินค้าสำหรับตลาดของฝาก เพิ่มการเคลือบหรือปรับดีไซน์ด้ามจับให้เหมาะสมกับการใช้งานที่หลากหลาย	มีราคาไม่สูง แต่ใช้งานได้ทนทาน เมื่อเทียบกับไม้กวาดชนิดอื่น	- ขาดการออกแบบไม้กวาดทางมะพร้าวที่ทันสมัย ขาดความทนทานในสภาพแวดล้อมที่เปียกชื้นหากมัดเส้นไม้ไม่แน่นทำให้หลุดร่วงง่าย - แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	ภาพผลิตภัณฑ์	กลุ่มผู้ผลิต	รูปแบบและโอกาสในการทำการตลาด	ความโดดเด่น	ข้อจำกัดที่นำไปสู่การยกระดับ/พัฒนา (pain point)
5. โคมกระบอกลำปาง		1. กลุ่มสมาชิกศูนย์พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเทศบาลนครลำปาง อำเภอเมืองลำปาง 2. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลห้างฉัตรแม่ตาล อำเภอห้างฉัตร	<u>รูปแบบผลิตภัณฑ์</u> โคมกระบอกลำปางเป็นโคมอัตลักษณ์ของจังหวัดลำปาง ถูกตกแต่งด้วยลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของลำปาง คือ ปูณฆงู หรือ ลายหม้อดอก โดยใช้ไม้ไผ่หรือไม้สักเป็นโครงสร้างหลัก และนำผ้ามาทำตัวโคม <u>โอกาสทางธุรกิจ</u> โคมกระบอกลำปางศิลปะและการตกแต่งด้วยผ้าสามารถวาดลวดลายได้นำมาตกแต่งสวน หรือเป็นของขวัญสำหรับเทศกาลเพิ่มโอกาสในการจำหน่ายและตอบสนองความต้องการของลูกค้าหลายกลุ่ม	โคมกระบอกลำปางใช้ตกแต่งช่วงประเพณีสำคัญ เช่น งานลอยกระทง วัฒนธรรมชาติและการออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	- ขาดเรื่องราวที่สร้างมูลค่าเพิ่มโคมกระบอกจึงไม่เป็นที่นิยมในงานประเพณีเหมือนเช่นโคมทรงกระบอกแปดเหลี่ยม หรือโคมหูกะต่าย ทำให้ไม่สามารถสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นแก่กลุ่มทำโคม ขาดการออกแบบที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อตอบโจทย์ตลาดสมัยใหม่ - แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)
6. งอบหรือกูป		1. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมืองลี้มแรด อำเภอเถิน 2. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา	<u>รูปแบบผลิตภัณฑ์</u> งอบหรือกูป คือ หมวกทรงกว้างทำจากวัสดุธรรมชาติ เช่น ใบตาล ใช้ป้องกันแดดและฝน <u>โอกาสทางธุรกิจ</u> พัฒนาเป็นหมวกดีไซน์โมเดิร์น ส่งเสริมเป็นสินค้าที่สะท้อนเอกลักษณ์	ผลิตจากวัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ใบตาล มีเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือ เบาทบยต่อการสวมใส่ แต่คงทนใช้งานได้ยาวนาน	- ขาดการออกแบบที่ทันสมัยเน้นการใช้งานแบบดั้งเดิม ทำให้ไม่ดึงดูดกลุ่มลูกค้า ขาดการใช้วัสดุทางเลือกหรือการเคลือบป้องกันซึ่งเป็นวัสดุธรรมชาติมีความเปราะบาง ขาดการสืบทอดการสาน - แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	ภาพผลิตภัณฑ์	กลุ่มผู้ผลิต	รูปแบบและโอกาสในการทำการตลาด	ความโดดเด่น	ข้อจำกัดที่นำไปสู่การยกระดับ/พัฒนา (pain point)
7.ไม้กลิ้งหลอดดูด		1. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา	<u>รูปแบบผลิตภัณฑ์</u> ไม้เสียบงานบุญกลิ้ง คือ ไม้ที่ถูกตกแต่งด้วยหลอดดูดหลากสี <u>โอกาสทางธุรกิจ</u> เจาะกลุ่มลูกค้าที่จัดงานบุญอย่างต่อเนื่อง เช่น วัด สถานที่ปฏิบัติธรรม หรือชุมชนท้องถิ่น เพิ่มทางเลือกในการออกแบบ เช่น การประดับด้วยวัสดุรีไซเคิลหรือใช้ธรรมชาติ	มีสีสันสดใส สวยงาม	- ขาดการพัฒนาเป็นสินค้าหลายรุ่นหรือหลายขนาด ที่สามารถตอบโจทย์การใช้งานที่แตกต่างกัน ขาดการสร้างเอกลักษณ์ที่สามารถสร้างจดจำในตลาดได้ - แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)
8.มีดทำครัวและของที่ระลึก		1. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลห้างฉัตรแม่ตาล อำเภอยางชุมน้อย	<u>รูปแบบผลิตภัณฑ์</u> มีดที่ผลิตด้วยเทคนิคและภูมิปัญญาท้องถิ่นจากจังหวัดลำปาง โดยเฉพาะในอำเภอยางชุมน้อย ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการทำมีดที่มีคุณภาพสูง <u>โอกาสทางธุรกิจ</u> เจาะกลุ่มลูกค้าที่มองหาสินค้าทำมือที่มีคุณภาพสูง เช่น ร้านค้าสินค้าพรีเมียมหรือร้านขายเครื่องมือที่เน้นงานฝีมือสามารถนำเสนอในรูปแบบของของที่ระลึกหรือของขวัญสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดลำปาง	มีดมีหลากหลายรูปแบบ เช่น มีดครัว มีดทำสวน และมีดพกพา แต่ละแบบมีความคมและทนทาน สะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดลำปาง โดยการสร้างสรรค์จากช่างฝีมือที่มีประสบการณ์	- ขาดการออกแบบที่ทันสมัยและหลากหลาย เช่น สีสนหรือรูปทรงที่หลากหลาย ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสริม เช่น กล่องใส่มีดหรืออุปกรณ์เสริมในการดูแลรักษามีด ก็จะช่วยเพิ่มความสะดวกสบายให้กับลูกค้า และทำให้ผลิตภัณฑ์ - แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	ภาพผลิตภัณฑ์	กลุ่มผู้ผลิต	รูปแบบและโอกาสในการทำการตลาด	ความโดดเด่น	ข้อจำกัดที่นำไปสู่การยกระดับ/พัฒนา (pain point)
ผลิตภัณฑ์กลุ่มสมุนไพร					
9.ยาหม่องสมุนไพร		1. กลุ่มสมาชิกศูนย์ผู้สูงวัยเทศบาลเมืองเขลางค์ อำเภอมือเืองลำปาง ในนามกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุชุมชนบ้านบุญเกิด หมู่ที่ 2 ตำบลพระบาท 2. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะคา ในนามกลุ่มผู้ปลูกสมุนไพรและนวดแผนโบราณบ้านกัว ม.5 ตำบลไหล่หิน	<u>รูปแบบผลิตภัณฑ์</u> ยาหม่องสมุนไพร มีส่วนผสมจากสมุนไพรท้องถิ่นของจังหวัดลำปาง เช่น ตะไคร้ ใบมะกรูด ขิง และมะนาว นำมาใช้ในการบรรเทาอาการปวดเมื่อย มีกลิ่นสมุนไพรเฉพาะเป็นเอกลักษณ์ <u>โอกาสทางธุรกิจ</u> การออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสะดวกในการพกพาและใช้งานง่าย ปัจจุบันตลาดของกลุ่มลูกค้าวัยรุ่นและวัยทำงานมีการมองหาบรรจุภัณฑ์ที่พกพาสะดวก ทนสมัย รวมถึงกลิ่นที่ไม่เป็นกลิ่นสมุนไพร	ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ใช้สมุนไพรท้องถิ่นที่หาได้ง่ายในชุมชน เช่น ตะไคร้, ใบมะกรูด, ขิง, และมะนาว	- ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายตามความต้องการแตกต่างกัน ขาดการปรับปรุงกลิ่นสำหรับบุคคลที่ไม่ชอบกลิ่นสมุนไพร ขาดการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสะดวกในการพกพาและใช้งานง่าย และผู้บริโภคให้ความสนใจและความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์สมุนไพรพื้นบ้านเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันตลาดของกลุ่มลูกค้าวัยรุ่นและวัยทำงานมีการมองหาบรรจุภัณฑ์ที่พกพาสะดวก ทนสมัย รวมถึงกลิ่นที่ไม่เป็นกลิ่นสมุนไพร - แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	ภาพผลิตภัณฑ์	กลุ่มผู้ผลิต	รูปแบบและโอกาสในการทำการตลาด	ความโดดเด่น	ข้อจำกัดที่นำไปสู่การยกระดับ/พัฒนา (pain point)
ผลิตภัณฑ์กลุ่มอาหาร					
10.จิ้นส้ม หรือเหนมหมู		1. กลุ่มสมาชิกศูนย์ผู้สูงวัยเทศบาลเมือง เซลาด์ อำเภอมืองลำปาง ในนามกลุ่ม แปรรูปอาหารเลี้ยงเมืองชุมชนบ้าน หนองห้าตะวันออก หมู่ที่ 7 ตำบลพระ บาท	<u>รูปแบบผลิตภัณฑ์</u> ผลิตภัณฑ์อาหารที่แปรรูปจากเนื้อหมู โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการหมัก ต้อง การผลิตเหนมนี้เป็นวิธีการถนอม อาหารที่มีความนิยมในภาคเหนือของ ประเทศไทย โดยเฉพาะในจังหวัด ลำปาง เนื้อหมูจะถูกหมักด้วยเกลือและ เครื่องเทศท้องถิ่น เช่น ขิง พริกไทย กระเทียม แล้วทิ้งไว้ให้หมักจนได้ รสชาติที่เข้มข้นและกลิ่นหอม ก่อนจะ นำไปตากแห้งหรืออบต่อจนได้เนื้อ เหนมที่มีความนุ่มชุ่มและรสชาติอร่อย <u>โอกาสทางธุรกิจ</u> รสชาติและกลิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะตัวจากการหมักด้วยเครื่องเทศ ท้องถิ่น พัฒนาจิ้นส้มในรสชาติใหม่ๆ เช่น รสเผ็ด, รสเปรี้ยว, รสหวาน-เค็ม หรือรสผสมเครื่องเทศเพิ่มขึ้น เพื่อ ดึงดูดกลุ่มลูกค้าที่หลากหลายมากขึ้น ผสมผสานกับผลไม้ท้องถิ่น เพื่อเพิ่ม ความสดชื่นและกลิ่นหอมใหม่ๆ เน้น กลุ่มลูกค้าที่ชื่นชอบอาหารพื้นเมืองและ ของว่างแปลกใหม่	สูตรและวิธีการปรุงส่วนผสมของ การทำเหนมเป็นภูมิปัญญาในการ ถนอมอาหารที่แต่ละชุมชนอาจมี ความจำเพาะของแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้วิธีการ หมักแบบดั้งเดิมเพื่อเก็บรักษา เนื้อหมูให้นานขึ้น	- ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ ยังคงอยู่ในรูปแบบดั้งเดิม และไม่พัฒนาให้ เหมาะสมกับวิถีชีวิตและความสะดวกของ ผู้บริโภคสมัยใหม่ เช่น บรรจุภัณฑ์ที่สะดวก ต่อการพกพา หรือการใช้เทคโนโลยีเพื่อยืด อายุการเก็บรักษา - แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อาหารปลอดภัย

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	ภาพผลิตภัณฑ์	กลุ่มผู้ผลิต	รูปแบบและโอกาสในการทำการตลาด	ความโดดเด่น	ข้อจำกัดที่นำไปสู่การยกระดับ/พัฒนา (pain point)
11. ผักดองจากพืชพื้นบ้าน		1. กลุ่มสมาชิกศูนย์ผู้สูงวัยเทศบาลเมืองเขลางค์ อำเภอเมืองลำปาง ในนามกลุ่มแปรรูปอาหารเลี้ยงเมืองชุมชนบ้านหนองห้าตะวันออก หมู่ที่ 7 ตำบลพระบาท 2. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลห้างฉัตรแม่ตาล อำเภอห้างฉัตร 3. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุบ้านหวด(ลำดวนทอง) อำเภองาว	<u>รูปแบบผลิตภัณฑ์</u> มีการนำพืชพื้นบ้าน เช่น กระเทียม หน่อไม้ มาดองเพื่อเป็นการถนอมอาหารด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น บรรจุขวดแก้ว หรือถุงพลาสติก หรือขวดพลาสติก <u>โอกาสทางธุรกิจ</u> นำพืชผักหลากชนิดมาดองด้วยสูตรน้ำดองเดียวกัน โดยรสชาติทุกวัยสามารถรับประทานได้ สำหรับรับประทานเป็นเครื่องเคียงกับอาหาร บรรจุภัณฑ์แบบขวดแก้วหรือซองที่สะดวกต่อการพกพา จะช่วยเพิ่มความน่าสนใจและดึงดูดผู้บริโภคใหม่ๆ	มีรสชาติหวานอมเปรี้ยว เป็นผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ท้องถิ่น นำไปทานเป็นเครื่องเคียงกับอาหารจานหลัก	- ขาดความหลากหลายของรสชาติและรูปแบบบรรจุภัณฑ์ - แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อาหารปลอดภัย
12. น้ำพริกลาบ		1. กลุ่มสมาชิกศูนย์ผู้สูงวัยเทศบาลเมืองเขลางค์ อำเภอเมืองลำปาง ในนามกลุ่มทำน้ำพริกลาบชุมชนบ้านกาดใต้ ตำบลปงแสนทอง 2. กลุ่มสมาชิกศูนย์ผู้สูงวัยเทศบาลเมืองเขลางค์ อำเภอเมืองลำปาง ในนามกลุ่มน้ำพริกชุมชนบ้านกล้วยม่วง หมู่ที่ 3 ตำบลกล้วยแพะ 3. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลห้างฉัตรแม่ตาล อำเภอห้างฉัตร	<u>รูปแบบผลิตภัณฑ์</u> น้ำพริกลาบ เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีรสชาติเผ็ดร้อนหอมเฉพาะตัวจากเครื่องเทศและสมุนไพรไทย น้ำพริกลาบเป็นผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนวัฒนธรรมการทำอาหารเหนือ <u>โอกาสทางธุรกิจ</u> น้ำพริกลาบผง พร้อมปรุง สามารถเป็นส่วนประกอบหลักเมนูอาหารต่าง ๆ ที่ต้องการเครื่องเทศและสมุนไพร	รสชาติที่เผ็ดร้อนและกลิ่นหอมเฉพาะจากเครื่องเทศและสมุนไพรสามารถใช้เป็นเครื่องปรุงในเมนูอาหารที่หลากหลายได้ เช่น ลาบหมู, ลาบไก่, หรือแม้แต่เมนูที่ปรุงจากเนื้อปลา	- ขาดความหลากหลายของรสชาติหรือสูตรสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภค เช่น สูตรที่เหมาะสมกับผู้ที่ไม่ทานเผ็ดหรือสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะบางกลุ่ม ขาดการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่สะดวกและทันสมัยไม่สามารถเก็บรักษาได้นาน - แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อาหารปลอดภัย

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	ภาพผลิตภัณฑ์	กลุ่มผู้ผลิต	รูปแบบและโอกาสในการทำการตลาด	ความโดดเด่น	ข้อจำกัดที่นำไปสู่การยกระดับ/พัฒนา (pain point)
13. ข้าวแคบ		1. กลุ่มสมาชิกศูนย์ผู้สูงวัยเทศบาลเมือง เขลางค์ อำเภอเมืองลำปาง	<u>รูปแบบผลิตภัณฑ์</u> ข้าวแคบ คือแผ่นแป้งบางที่ทำจากข้าว เหนียวหรือข้าวเจ้า มักใช้วิธีการย่าง หรือทอด ขนมพื้นบ้านมีรับประทาน ในหน้าหนาว <u>โอกาสทางธุรกิจ</u> นำเสนอเป็นอาหารพื้นบ้านที่สะท้อน วัฒนธรรม เล่าประวัติข้าวแคบ เช่น กระบวนการทำ และเชื่อมโยงกับชุมชน ผู้ผลิตในลำปาง	ใช้ข้าวท้องถิ่น ทำด้วยกระบวนการ ดั้งเดิมจากผู้ผลิตในชุมชน เพิ่ม คุณค่าเชิงวัฒนธรรม	- ขาดการพัฒนาแบบนำรับประทาน จะ รับประทานได้ในช่วงฤดูหนาวเท่านั้น ทำ ให้ไม่สามารถเก็บรักษานาน - แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อาหารปลอดภัย
14. ชาเนื้อส้มเกลี้ยง	(ยังไม่มีผลิตภัณฑ์ที่ถูก พัฒนา)	1. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุตำบล เถินบุรี อำเภอเถิน	<u>รูปแบบผลิตภัณฑ์</u> ส้มเกลี้ยง เป็นผลไม้ประจำจังหวัด ลำปางซึ่งมีรสชาติหวานอมเปรี้ยวและ กลิ่นหอมเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และ สามารถนำมาพัฒนาและแปรรูปเป็น ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อีกมากมาย <u>โอกาสทางธุรกิจ</u> ชาเนื้อส้มเกลี้ยงสามารถวางตลาดเน้น สารอาหารจากธรรมชาติ เช่น วิตามินซี และสารต้านอนุมูลอิสระ เพื่อตอบสนอง ความต้องการของผู้บริโภคที่ใส่ใจสุขภาพ	ชาเนื้อส้มเกลี้ยงเป็นผลิตภัณฑ์ชาที่ ได้รับแรงบันดาลใจจากรสชาติและ กลิ่นหอมของส้มเกลี้ยง GI จังหวัด ลำปาง ซึ่งมีรสชาติหวานอมเปรี้ยว และกลิ่นหอมเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะตัว	- มีการทดลองทำแต่ยังไม่มีการพัฒนาอย่าง จริงจังเนื่องจากขาดองค์ความรู้ในการผลิต และดำเนินงาน - แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อาหารปลอดภัย

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	ภาพผลิตภัณฑ์	กลุ่มผู้ผลิต	รูปแบบและโอกาสในการทำการตลาด	ความโดดเด่น	ข้อจำกัดที่นำไปสู่การยกระดับ/พัฒนา (pain point)
กลุ่มผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ (การบริการ)					
15.พิธีกรงานประเพณีงานพิธีกรรมทางศาสนา		1. กลุ่มสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลห้วยฉัตรแม่ตาล อำเภอยางชุมน้อย 2. กลุ่มสมาชิกศูนย์ผู้สูงอายุเทศบาลเมืองเขลางค์ อำเภอมืองลำปาง	<u>รูปแบบผลิตภัณฑ์</u> ผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์สามารถรับงานพิธีกรในพิธีกรรมสำคัญ เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ หรือพิธีกรรมทางศาสนาตามประเพณีท้องถิ่นในชุมชนนั้น <u>โอกาสทางธุรกิจ</u> เปิดสอนการเป็นพิธีกรในงานประเพณีและพิธีกรรมให้กับคนรุ่นใหม่ที่น่าสนใจ เพื่อสืบทอดวัฒนธรรม ประสานงานกับร้านเช่าอุปกรณ์งานบุญ ร้านดอกไม้ หรือร้านอาหารท้องถิ่นเพื่อให้บริการครบวงจร	ผู้สูงอายุในลำปางมีความรู้ลึกซึ้งเกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรมท้องถิ่นล้านนา เช่น การจัดลำดับพิธีและการใช้ภาษาเหนือที่ไพเราะและเหมาะสม สะท้อนเอกลักษณ์วัฒนธรรมล้านนาและส่งเสริมการอนุรักษ์ประเพณีดั้งเดิม	- ขาดกลไกส่งต่อความรู้สู่คนรุ่นใหม่ หากไม่มีการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์อาจสูญหาย -แนวทางการพัฒนาตามหลักปฏิบัติของศาสนพิธี

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง

การดำเนินการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 2 ซึ่งมุ่งเน้นออกแบบและพัฒนาหน่วยธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง กำหนดกระบวนการในการดำเนินการวิจัย โดยมีกิจกรรมย่อยดังนี้

การดำเนินการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 2 ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง กำหนดกระบวนการในการดำเนินการวิจัย โดยมีกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมย่อยที่ 1 ศึกษาศักยภาพและความพร้อมของการเป็นผู้ประกอบการทางสังคม โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ โดยใช้แบบประเมินและแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ในกลุ่มผลิตผลผลิตผู้สูงอายุ 5 อำเภอ จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย (1) อำเภอเมือง (2) อำเภอห้างฉัตร (3) อำเภอกาว (4) อำเภอเกาะคา และ (5) อำเภอเถิน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาผู้สูงอายุให้เป็นผู้ประกอบการทางสังคม โดยการจัดเพิ่มทักษะ Upskill-Reskill เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะการเรียนรู้สู่การเป็นผู้ประกอบการทางสังคม การเริ่มต้นและต่อยอดธุรกิจ การพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคม ผลิตภัณฑ์ใหม่ การบริการใหม่ กลยุทธ์การตลาดยุคดิจิทัล และการบริหารเงินทุนในธุรกิจ

ขั้นตอนที่ 3 คัดเลือกคณะกรรมการดำเนินงานและทีมงานในหน่วยธุรกิจ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

กิจกรรมย่อยที่ 2 การศึกษารูปแบบ/ขนาดธุรกิจเพื่อสังคม โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รับสมัครสมาชิกจากเครือข่ายผู้สูงอายุเพื่อร่วมลงทุนในหน่วยธุรกิจ และเป็นตัวแทนในการดำเนินกิจการในหน่วยธุรกิจ

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบโครงสร้างองค์กร ขนาดธุรกิจ และช่องทางติดต่อสื่อสารภายในองค์กร

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดระเบียบ/ข้อบังคับ/นโยบาย/การกวดขันหน่วยธุรกิจ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับสมาชิกและเครือข่าย

กิจกรรมย่อยที่ 3 การศึกษาการวางระบบบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสังคม โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์องค์ประกอบกิจกรรมในหน่วยธุรกิจร่วมกับผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกในหน่วยธุรกิจ เพื่อกำหนดกิจกรรมในหน่วยธุรกิจ

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและวางระบบการบริหารจัดการในหน่วยธุรกิจ ได้แก่ การลงทุน/การซื้อ-ขาย/ฝากขาย/การรับเงิน-จ่ายเงิน/การจัดการสินค้าและบริการ/การจัดสรรผลประโยชน์

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาเอกสารทางธุรกิจและการนำระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจมาใช้ในองค์กรธุรกิจเพื่อสังคม

กิจกรรมย่อยที่ 4 การศึกษาการวางระบบบริหารทรัพยากรบุคคล โดยกำหนดตำแหน่งพื้นฐานขององค์กร บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ กำหนดคุณสมบัติและความสามารถของบุคคลในแต่ละตำแหน่ง และกำหนดการจ่ายผลตอบแทนและผลประโยชน์ในหน่วยธุรกิจเพื่อสังคม

กิจกรรมย่อยที่ 5 การศึกษาทางเลือกยุทธศาสตร์หน่วยงานธุรกิจเพื่อสังคม การสร้างวิสัยทัศน์ขององค์กร เชื่อมโยงกับพันธกิจ วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน กำหนดกลยุทธ์บนจุดแข็งขององค์กร ลงมือทำปฏิบัติงานตามแผน คณะผู้วิจัยจัดกิจกรรมสำหรับสมาชิกในหน่วยธุรกิจให้รับทราบวิสัยทัศน์และพันธกิจของหน่วยธุรกิจร่วมกัน ตลอดจนวิเคราะห์ SWOT เพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมและเป้าหมายที่ชัดเจน

กิจกรรมย่อยที่ 6 ประเมินและปรับปรุงระบบบริหารจัดการหน่วยธุรกิจเพื่อสังคม หลังจากดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินความพึงพอใจของสมาชิกและการดำเนินงาน เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงระบบและกระบวนการต่าง ๆ ในหน่วยธุรกิจเพื่อสังคมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การประเมินจะดำเนินการผ่านแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับประสิทธิภาพของหน่วยธุรกิจเพื่อสังคม และนำผลลัพธ์ที่ได้มาปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยอิงจากข้อมูลและความคิดเห็นที่ได้รับ ความพึงพอใจของสมาชิก การตอบสนองที่ดีขึ้นจากสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินการและบริการของหน่วยธุรกิจ กลยุทธ์การพัฒนาการวางแผนกลยุทธ์ใหม่ ๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดและสมาชิกได้ดียิ่งขึ้น และเอกสารและข้อบังคับที่ปรับปรุงชัดเจนขึ้นซึ่งช่วยในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

กิจกรรมย่อยที่ 7 วิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการหน่วยธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจของกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง โดยใช้เครื่องมือ SCOR Model ตามวิธีการดังนี้

- (1) ระดับที่ 1 การพิจารณากลไกการบริหารจัดการองค์กรการเชื่อมโยงในภาพรวมของโซ่อุปทาน
- (2) ระดับที่ 2 การระบุกระบวนการปฏิบัติงานของระบบกลไกการบริหารจัดการองค์กรและการเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เหมาะสม
- (3) ระดับที่ 3 การกำหนดรายละเอียดของกระบวนการปฏิบัติงานของระบบกลไกการบริหารจัดการองค์กรและการเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เหมาะสม
- (4) ระดับที่ 4 รูปแบบการสร้างกลไกการจัดการเครือข่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อพัฒนาหลักสูตรด้านทักษะอาชีพที่สามารถสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

การดำเนินการในการพัฒนาหลักสูตรด้านทักษะอาชีพและการนำเสนอหลักสูตรเข้าสู่ระบบออนไลน์ เพื่อสร้างการรับรู้และเรียนรู้ให้แก่ผู้สูงอายุนั้น มีแนวทางในการดำเนินการวิจัยภายใต้กิจกรรมย่อยดังนี้

กิจกรรมย่อยที่ 1 การออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง โดยแบ่งการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ออกแบบและพัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพ

การออกแบบและพัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพสำหรับผู้สูงอายุในครั้งนี้ ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบสารสนเทศ โดยนำแบบจำลองน้ำตก (Waterfall Model) และวงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle: SDLC) มาเป็นกรอบในการดำเนินงาน ร่วมกับการใช้แนวคิดการออกแบบที่เน้นผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง (User-Centered Design) เพื่อให้ระบบมีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้หลัก นอกจากนี้ยังได้นำทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance

Model: TAM) มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบระบบให้ง่ายต่อการใช้งานและสร้างการยอมรับจากผู้ใช้อยู่ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อนำมาวิเคราะห์และกำหนดข้อมูลที่จำเป็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพ จากนั้นจึงกำหนดขอบเขตและฟังก์ชันการทำงานของระบบ พร้อมทั้งจัดทำเอกสารข้อกำหนดความต้องการของระบบอย่างเป็นทางการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบระบบ ดำเนินการโดยการออกแบบสถาปัตยกรรมระบบที่เหมาะสม พร้อมทั้งออกแบบโครงสร้างฐานข้อมูลที่สามารถจัดเก็บและเรียกใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีการออกแบบส่วนติดต่อผู้ใช้ที่เน้นความเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ และออกแบบกระบวนการทำงานของระบบทั้งหมด โดยจัดทำเป็นเอกสารการออกแบบระบบที่สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาระบบ เป็นการนำผลการออกแบบมาพัฒนาเป็นระบบจริง โดยเริ่มจากการพัฒนาโครงสร้างฐานข้อมูล ระบบการจัดการผู้ใช้และการยืนยันตัวตน ระบบการจัดการข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ระบบการค้นหาและกรองข้อมูล ระบบการประเมินผลและรีวิวผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนระบบรายงานและการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การทดสอบระบบ ประกอบด้วย การทดสอบการทำงานในหลายระดับ เริ่มจากการทดสอบการทำงานของแต่ละโมดูล การทดสอบการทำงานร่วมกันของระบบ การทดสอบการใช้งานโดยผู้ใช้งานจริง และการทดสอบความปลอดภัยของระบบ โดยมีการบันทึกและแก้ไขข้อผิดพลาดที่พบอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจว่าระบบสามารถทำงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 5 การติดตั้งและนำไปใช้ เริ่มจากการเตรียมความพร้อมของเครื่องแม่ข่ายและทรัพยากรที่จำเป็นทั้งหมด ดำเนินการติดตั้งระบบบนเครื่องแม่ข่าย นำเข้าข้อมูลเริ่มต้นที่จำเป็น และทดสอบการทำงานหลังติดตั้ง พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการใช้งานระบบที่ครอบคลุมสำหรับผู้ใช้งานทุกระดับ

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลและปรับปรุง ดำเนินการโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้งานจริง วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่พบ รวมถึงรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ใช้งานทุกกลุ่ม เพื่อนำมาวางแผนการปรับปรุงและพัฒนา ระบบ จากนั้นจึงดำเนินการปรับปรุงระบบตามแผนที่วางไว้ เพื่อให้ระบบมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 7 การบำรุงรักษาระบบ เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำแผนการบำรุงรักษาระบบ ตรวจสอบและดูแลประสิทธิภาพการทำงาน ดำเนินการสำรองข้อมูลตามระยะเวลาที่กำหนด อัปเดตระบบรักษาความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ และให้การสนับสนุนรวมถึงแก้ไขปัญหาแก่ผู้ใช้งานอย่างทันท่วงที เพื่อให้ระบบสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

2. ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเพิ่มโอกาสการทำงานและสร้างรายได้สำหรับผู้สูงอายุ

การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้ ได้บูรณาการแนวคิดและทฤษฎีที่หลากหลาย โดยใช้แบบจำลองน้ำตก (Waterfall Model) และวงจรการพัฒนาแบบ (System Development Life Cycle: SDLC) เป็นกรอบหลักในการพัฒนา ร่วมกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) และทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เพื่อให้การออกแบบหลักสูตรและระบบการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ยังนำทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) มาใช้ในการออกแบบส่วนติดต่อผู้ใช้และระบบการเรียนรู้ให้มีความเป็นมิตรกับผู้สูงอายุ ทั้งนี้ การพัฒนาระบบยังคำนึงถึง

มาตรฐานการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning Standard) เพื่อให้ได้ระบบที่มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐานสากล โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล เริ่มต้นจากการศึกษาความต้องการและความเหมาะสมของหลักสูตรสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อนำมาวิเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ จากนั้นจึงกำหนดมาตรฐานและโครงสร้างของหลักสูตร พร้อมทั้งจัดทำเอกสารข้อกำหนดความต้องการของระบบอย่างเป็นทางการ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบระบบ ดำเนินการออกแบบโครงสร้างการจัดการหลักสูตรและระบบจัดการเนื้อหาที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งออกแบบส่วนติดต่อผู้ใช้ที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ โดยคำนึงถึงความสะดวกในการใช้งาน นอกจากนี้ยังได้ออกแบบระบบการประเมินผล การติดตามความก้าวหน้า และระบบรายงานผลการเรียนรู้ที่ครอบคลุมความต้องการของผู้ใช้งานทุกระดับ

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาระบบ เป็นการนำผลการออกแบบมาพัฒนาเป็นระบบที่สมบูรณ์ ประกอบด้วย การพัฒนาระบบจัดการหลักสูตรและเนื้อหา ระบบลงทะเบียนและจัดการผู้เรียน ระบบนำเสนอเนื้อหาบทเรียน ระบบการทดสอบและประเมินผล ระบบติดตามความก้าวหน้า รวมถึงระบบรายงานและวิเคราะห์ผล โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมกับการใช้งาน

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำหลักสูตรและเนื้อหา ดำเนินการโดยการจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญเพื่อกำหนดกรอบเนื้อหาหลักสูตร จากนั้นพัฒนาเนื้อหาหลักสูตรทั้ง 2 หลักสูตร 20 แผนกิจกรรม ตามมาตรฐานที่กำหนด พร้อมทั้งจัดทำสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำเข้าสู่ระบบการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ใช้แนวคิดของทาบ (Taba, 1962) เป็นการพัฒนาหลักสูตรจากฐานราก (Grass-Roots Approach) โดยหลักสูตรควรได้รับการออกแบบโดยบุคลากรมากกว่าที่จะถูกพัฒนาโดยองค์กร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 วินิจฉัยตามความต้องการ โดยคณะผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาสถานการณ์ผู้สูงอายุจังหวัดลำปางและปัญหา มาวิเคราะห์มาวินิจฉัยความต้องการของผู้สูงอายุ วิเคราะห์ความเข้มแข็ง ความแตกต่าง ข้อบกพร่อง ให้เป็นไปตามบริบทชุมชนชุมชน

4.2 กำหนดวัตถุประสงค์ โดยคณะผู้วิจัยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการจำแนกความต้องการของผู้สูงอายุ โดยกำหนดเป็นเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง เพื่อกำหนดจำนวนหลักสูตร และองค์ประกอบ และเนื้อหาของหลักสูตร ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร เป้าหมายของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ สื่อทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

4.3 คัดเลือกเนื้อหาสาระ โดยคณะผู้วิจัยเลือกเนื้อหาสาระ ให้สอดคล้องกันระหว่างเนื้อหาวิชาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และคำนึงถึงความสำคัญของเนื้อหา นั้น ๆ ที่มีต่อผู้สูงอายุและจัดทำแผนการจัดกิจกรรม เอกสารประกอบการดำเนินกิจกรรม

4.4 จัดรวบรวมเนื้อหาวิชา โดยคณะผู้วิจัยดำเนินการตัดสินใจเลือก และจัดลำดับของเนื้อหาวิชา ที่จะใช้กับผู้สูงอายุ โดยพิจารณาจากวุฒิภาวะ ความพร้อม ความยากง่ายของเนื้อหาวิชา รวมถึงระดับความสามารถของผู้สูงอายุ

4.5 คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ โดยคณะผู้วิจัยดำเนินการ (ร่าง) หลักสูตรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง และกำหนดกลยุทธ์หรือวิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อนวัตกรรม การเรียนรู้ และการวัดประเมินผล รวมทั้งประเด็นสำคัญตามองค์ประกอบที่ได้ร่วมกันกำหนด โดยในหลักสูตรดังกล่าวจะครอบคลุมกลุ่มบุคคลที่ร่วมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง ได้แก่ ผู้เตรียมสูงอายุ ผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุ และจัดทำคู่มือการใช้งานหลักสูตร โดยดำเนินการดังนี้

- 1) ประชุมคณะผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณา (ร่าง) หลักสูตรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง จำนวน 2 หลักสูตร 20 แผนกิจกรรม
- 2) นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาและประเมินหลักสูตร รวมถึงผู้เชี่ยวชาญของหน่วยงานผู้สูงอายุ ที่จะคอยช่วยพิจารณาเนื้อหา ความทันสมัย ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ที่ตรงกับความพร้อมและความต้องการ และประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรรวมถึงการนำหลักสูตรไปใช้
- 3) นำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
- 4) ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง และจัดทำคู่มือการใช้งานหลักสูตร เพื่อจัดเตรียมสำหรับดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร
- 5) จัดรวบรวมกิจกรรมการเรียนรู้ โดยคณะผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ มาจัดทำปฏิทินและกรอบโครงสร้างหลักสูตร เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร ให้มีความเชื่อมโยงและจัดลำดับกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกัน และจัดเตรียมข้อมูลหลักสูตรเพื่อดำเนินการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง

ขั้นตอนที่ 5 การทดสอบระบบ เริ่มจากการทดสอบการทำงานของระบบในแต่ละส่วนอย่างละเอียด ตามด้วยการทดสอบการใช้งานโดยผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มผู้สูงอายุตัวอย่าง พร้อมทั้งทดสอบความปลอดภัยและประสิทธิภาพของระบบ เพื่อนำผลการทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขให้ระบบมีความสมบูรณ์และพร้อมใช้งาน

ขั้นตอนที่ 6 การนำไปใช้และประเมินผล ดำเนินการโดยเปิดให้ผู้สูงอายุลงทะเบียนเรียนในระบบ พร้อมทั้งจัดอบรมการใช้งานระบบแก่ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง มีการติดตามและให้คำแนะนำการใช้งานอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้และความพึงพอใจในการใช้ระบบของผู้สูงอายุ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาระบบต่อไป

ขั้นตอนที่ 7 การปรับปรุงและพัฒนา เป็นขั้นตอนต่อเนื่องที่ดำเนินการโดยการรวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้ใช้งานทุกกลุ่ม วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่พบ เพื่อนำมาปรับปรุงเนื้อหาและระบบให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมตามความต้องการของผู้ใช้ พร้อมทั้งจัดทำแผนการบำรุงรักษาระบบระยะยาว เพื่อให้ระบบสามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

กิจกรรมย่อยที่ 2 ออกแบบและพัฒนาระบบซื้อขายสินค้าออนไลน์

การพัฒนาระบบซื้อขายสินค้าออนไลน์ ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีที่หลากหลาย โดยใช้แบบจำลองน้ำตก (Waterfall Model) และวงจรการพัฒนาแบบ (System Development Life Cycle: SDLC) เป็นกรอบหลักในการพัฒนา ร่วมกับการประยุกต์ใช้แนวคิดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) และการตลาดดิจิทัล (Digital Marketing) เพื่อสร้างระบบนิเวศทางการค้าที่เหมาะสม นอกจากนี้ ยังนำแนวคิดการออกแบบที่เน้น

ผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง (User-Centered Design) และทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) มาใช้ในการออกแบบส่วนติดต่อผู้ใช้ให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ทั้งนี้ การพัฒนาระบบยังคำนึงถึงมาตรฐานความปลอดภัยทางการเงิน (Financial Security Standard) เพื่อให้ได้ระบบที่มีประสิทธิภาพปลอดภัยและได้มาตรฐานสากล โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล เริ่มต้นจากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลกิจการเพื่อสังคมในจังหวัดลำปาง พร้อมทั้งสำรวจประเภทและรูปแบบสินค้าของแต่ละกิจการ เพื่อนำมาวิเคราะห์ความต้องการของผู้ขายและผู้ซื้อ ตลอดจนศึกษารูปแบบการซื้อขายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และกำหนดมาตรฐานการคัดเลือกสินค้าและผู้ขายที่จะเข้าร่วมในระบบ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบระบบ ดำเนินการออกแบบโครงสร้างระบบซื้อขายออนไลน์ที่ครอบคลุมการใช้งาน โดยออกแบบระบบจัดการร้านค้าและสินค้า ระบบการชำระเงินที่มีความปลอดภัยสูง ระบบการจัดส่งและติดตามสินค้าที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการออกแบบส่วนติดต่อผู้ใช้ที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถใช้งานได้สะดวกและปลอดภัย

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาระบบ เป็นการนำผลการออกแบบมาพัฒนาเป็นระบบที่สมบูรณ์ ประกอบด้วย การพัฒนาระบบลงทะเบียนผู้ขายและผู้ซื้อ ระบบจัดการร้านค้าและสินค้า ระบบตะกร้าสินค้าและการสั่งซื้อ ระบบชำระเงินและการจัดส่ง ระบบการประเมินและรีวิวสินค้า ตลอดจนระบบรายงานและวิเคราะห์การขาย โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีความปลอดภัยสูง

ขั้นตอนที่ 4 การจัดการข้อมูลสินค้าและร้านค้า ดำเนินการคัดเลือกและรวบรวมข้อมูลที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด จัดทำฐานข้อมูลสินค้าและร้านค้าอย่างเป็นระบบ มีการจัดหมวดหมู่สินค้าและกำหนดมาตรฐาน พร้อมทั้งจัดทำระบบรับรองคุณภาพสินค้า และจัดอบรมผู้ขายให้สามารถใช้งานระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 5 การทดสอบระบบ เริ่มจากการทดสอบระบบการลงทะเบียนและจัดการร้านค้า ระบบการสั่งซื้อและชำระเงิน ระบบการจัดส่งและติดตามสินค้า พร้อมทั้งทดสอบความปลอดภัยของระบบในทุกด้าน และทดสอบการใช้งานโดยกลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ขายและผู้ซื้อ เพื่อให้มั่นใจว่าระบบสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

ขั้นตอนที่ 6 การนำไปใช้และประเมินผล ดำเนินการโดยเปิดระบบให้ลงทะเบียนเข้าร่วม พร้อมทั้งจัดอบรมการใช้งานระบบแก่ผู้ขายและผู้ซื้ออย่างทั่วถึง จากนั้นเริ่มดำเนินการซื้อขายจริง มีการติดตามและประเมินผลการใช้งานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการรวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้ใช้ทุกกลุ่มเพื่อนำมาพัฒนาระบบต่อไป

ขั้นตอนที่ 7 การปรับปรุงและพัฒนา เป็นขั้นตอนต่อเนื่องที่ดำเนินการโดยการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการใช้งานจริง นำมาปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบให้ดียิ่งขึ้น พัฒนาฟีเจอร์เพิ่มเติมตามความต้องการของผู้ใช้ พร้อมทั้งบำรุงรักษาระบบอย่างต่อเนื่อง และจัดทำแผนพัฒนาระบบระยะยาวเพื่อความยั่งยืนของการดำเนินงาน

กิจกรรมย่อยที่ 3 การเชื่อมโยงและพัฒนาแพลตฟอร์มสำหรับการพัฒนาทักษะและส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง

การเชื่อมโยงและพัฒนาแพลตฟอร์มเป็นการผสมผสานการทำงานระหว่างเว็บแอปพลิเคชันและ LINE Official Account ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีที่หลากหลาย โดยใช้แบบจำลองน้ำตก (Waterfall Model) และวงจรการพัฒนาแบบ (System Development Life Cycle: SDLC) เป็นกรอบหลักในการพัฒนา ร่วมกับ

การประยุกต์ใช้สถาปัตยกรรมไมโครเซอร์วิส (Microservices Architecture) เพื่อแยกการพัฒนาระบบย่อยทั้งสามส่วนให้มีความยืดหยุ่นและขยายขนาดได้ในอนาคต นอกจากนี้ ยังนำแนวคิดการออกแบบที่เน้นผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง (User-Centered Design) และทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) มาใช้ในการออกแบบส่วนติดต่อผู้ใช้ให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ควบคู่กับการนำแนวคิด Omni-Channel Platform มาประยุกต์ใช้ในการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างเว็บแอปพลิเคชันและ LINE Official Account ให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงบริการได้หลากหลายช่องทาง ดังภาพที่ 10

ภาพที่ 10 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาแพลตฟอร์ม

ทั้งนี้ในการจัดเก็บฐานข้อมูลจะมีการจัดเก็บบนฐานข้อมูลแยกประเภท ประกอบด้วย ฐานข้อมูลหลักสูตรและปราชญ์ผู้สูงอายุ จะจัดเก็บไว้ในคลังข้อมูล (Server) คลังนวัตกรรม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ฐานข้อมูลด้านการตลาดออนไลน์ที่จัดเก็บข้อมูลผลิตภัณฑ์และรายละเอียดต่าง ๆ จะจัดเก็บบนคลังข้อมูล (Server) LPRU Market หรือ University Marketplace ของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางในระยะเริ่มต้นจนกว่าจะมีการพัฒนาระบบที่ธุรกิจเพื่อสังคมจะสามารถจัดการกับฐานข้อมูลต่าง ๆ ได้ ส่วนฐานข้อมูลด้านหลักสูตรเพื่อการพัฒนาทักษะอาชีพ จะจัดเก็บใน 2 ส่วนคือ คลังข้อมูล (Server) คลังนวัตกรรม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางสำหรับหน่วยเรียนรู้ที่เป็นแบบเปิดและไม่ได้จัดเก็บข้อมูล ประวัติการเข้าเรียนรู้ และสำนักงานคลังหน่วยกิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางในกรณีที่หน่วยเรียนรู้ที่สามารถจัดเก็บเป็นคลังหน่วยกิตเพื่อใช้ในการนำผลการเรียนรู้ไปใช้สำหรับการเทียบเคียงประสบการณ์หรือการเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนรู้อัตนศึกษา โดยในการดูแลระบบจะมีการที่นักวิจัยเป็นผู้ดูแลและจัดการระบบในระยะเริ่มต้น พร้อมทั้งการถ่ายโอนองค์ความรู้ในการจัดการระบบให้แก่ธุรกิจเพื่อสังคมเพื่อเป็นผู้ดูแลและจัดการระบบร่วมในระยะกลาง พร้อมทั้งการถ่ายโอนการจัดการระบบอย่างเต็มรูปแบบให้แก่ธุรกิจเพื่อสังคมภายหลังจากการดำเนินการได้เองต่อไป

ทั้งนี้ในการดำเนินการเพื่อการพัฒนาแพลตฟอร์มมีขั้นตอนการดำเนินงานพัฒนา 7 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์และวางแผน เริ่มต้นจากการศึกษาความต้องการของผู้ใช้งานทั้งผู้สูงอายุและผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์การเชื่อมโยงระหว่างระบบฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ระบบการเรียนรู้ และระบบซื้อขาย

ออนไลน์ พร้อมทั้งวางแผนการทำงานร่วมกันระหว่าง LINE OA และเว็บแอปพลิเคชัน จากนั้นจึงกำหนดขอบเขต ฟังก์ชันการทำงาน และจัดทำแผนการพัฒนาพร้อมกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบระบบ ดำเนินการออกแบบสถาปัตยกรรมระบบแบบ Microservices ที่แยกการทำงานของแต่ละระบบย่อยอย่างชัดเจน พร้อมทั้งออกแบบโครงสร้างฐานข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงการทำงานของทั้งสามระบบเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ยังได้ออกแบบส่วนติดต่อผู้ใช้ของเว็บแอปพลิเคชัน การทำงานของ LINE OA และ Rich Menu รวมถึงระบบยืนยันตัวตนที่รองรับการเชื่อมต่อผ่าน LINE Login เพื่อความสะดวกของผู้ใช้งาน

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาระบบหลัก เป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของระบบทั้งหมด ประกอบด้วย การพัฒนาระบบ Backend API สำหรับทั้งสามระบบย่อย การพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบยืนยันตัวตนและการกำหนดสิทธิ์การใช้งาน ตลอดจนการพัฒนาระบบการจัดการไฟล์และมีเดีย รวมถึงระบบรายงานและวิเคราะห์ผลที่ครอบคลุมการทำงานทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาการเชื่อมต่อ LINE OA เริ่มจากการสร้างและตั้งค่า LINE Official Account การพัฒนา Messaging API สำหรับการโต้ตอบอัตโนมัติ การพัฒนา Rich Menu สำหรับการนำทางที่สะดวก การพัฒนาระบบแจ้งเตือนผ่าน LINE Notify และการเชื่อมต่อระบบ LINE Login เพื่อให้การใช้งานมีความสะดวกและปลอดภัย

ขั้นตอนที่ 5 การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน ดำเนินการพัฒนาระบบย่อยทั้งสามส่วนให้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากการพัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญที่มีระบบค้นหาและการจัดการโปรไฟล์ตามด้วยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ครอบคลุมการจัดการหลักสูตรและการติดตามความก้าวหน้า และการพัฒนาระบบซื้อขายออนไลน์ที่รองรับการจัดการร้านค้าและการชำระเงินอย่างครบวงจร

ขั้นตอนที่ 6 การทดสอบระบบ เริ่มจากการทดสอบการทำงานของแต่ละระบบย่อยอย่างละเอียด ตามด้วยการทดสอบการเชื่อมต่อระหว่างระบบ การทดสอบการทำงานของ LINE OA และ Messaging API การทดสอบความปลอดภัย รวมถึงการทดสอบประสิทธิภาพและความสามารถในการรองรับผู้ใช้จำนวนมาก เพื่อให้มั่นใจว่าระบบสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

ขั้นตอนที่ 7 การนำไปใช้และติดตามผล ดำเนินการโดยการจัดทำคู่มือการใช้งานสำหรับผู้ใช้แต่ละกลุ่ม จัดอบรมการใช้งานระบบ เปิดใช้งานระบบแบบนำร่อง เก็บข้อมูลการใช้งานและปัญหาที่พบ พร้อมทั้งวิเคราะห์และประเมินผลการใช้งาน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงระบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 11 ภาพแสดงขั้นตอนการพัฒนาแพลตฟอร์ม

กิจกรรมย่อยที่ 4 การเผยแพร่และนำใช้แพลตฟอร์มเพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมอาชีพกับธุรกิจเพื่อสังคม คณะผู้วิจัย ดำเนินการเผยแพร่แพลตฟอร์มเพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง แนวทางการเผยแพร่แพลตฟอร์มเพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ดำเนินการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องในจังหวัดลำปาง ได้แก่ โรงเรียนผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด และศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เพื่อสร้างเครือข่ายการดำเนินงานในระดับพื้นที่
2. จัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้และพัฒนาศักยภาพในการใช้งานแพลตฟอร์ม โดยดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแก่ผู้นำชุมชนและตัวแทนผู้สูงอายุ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแบบกลุ่มย่อย และการจัดกิจกรรมสาธิตการใช้งานระบบในกิจกรรมชุมชน
3. ดำเนินการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อในระดับท้องถิ่น อาทิ สถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชน สื่อสิ่งพิมพ์ท้องถิ่น ระบบกระจายเสียงตามสายประจำหมู่บ้าน และสื่อประชาสัมพันธ์ในพื้นที่สาธารณะ รวมถึงสื่อสังคมออนไลน์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. จัดทำสื่อและเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เอกสารแผ่นพับ โปสเตอร์ คู่มือการใช้งานฉบับประชาชน รหัสคิวอาร์โค้ดสำหรับเข้าถึงแพลตฟอร์ม และสื่อวิดีโอทัศน์ประชาสัมพันธ์
5. ดำเนินการพัฒนาเครือข่ายการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ โดยการแต่งตั้งคณะทำงานแกนนำผู้สูงอายุ การอบรมอาสาสมัครประจำชุมชน การจัดตั้งกลุ่มสื่อสารผ่านแอปพลิเคชันไลน์ และการจัดตั้งศูนย์ประสานงานระดับชุมชน
6. จัดกิจกรรมส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการใช้งานแพลตฟอร์ม ประกอบด้วย การประกวดผลงานการใช้งานดีเด่น การมอบรางวัลเชิดชูเกียรติ การจัดนิทรรศการแสดงผลสำเร็จ และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ รวมทั้งการเชื่อมโยงเครือข่ายของฐานข้อมูล และแพลตฟอร์มต่าง ๆ ไปยังหน่วยงานอื่น ๆ

เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการเข้าใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากหลากหลายช่องทาง

7. ดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยการสำรวจการรับรู้และการเข้าถึงแพลตฟอร์ม การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งาน การรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงาน

8. ส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยการพัฒนาศักยภาพทีมสนับสนุนในพื้นที่ การจัดระบบพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา การจัดทำแผนขยายผลการดำเนินงานระยะยาว และการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อพัฒนารูปแบบตลาดผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุออนไลน์และออฟไลน์สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

การดำเนินการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 4 คณะผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรมหลักและกิจกรรมย่อยต่าง ๆ ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การวิเคราะห์และออกแบบแบรนด์

คณะผู้วิจัยจะดำเนินการในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางและกลยุทธ์ทางการตลาดด้วยการศึกษาส่วนประสมทางการตลาด พฤติกรรมผู้บริโภค หรือการตัดสินใจซื้อโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย และใช้แนวคิด 4P (ผลิตภัณฑ์, ราคา, สถานที่จำหน่าย, การส่งเสริมการขาย) และแนวคิดของ Aaker (2010) ในการวิเคราะห์คุณค่าแบรนด์ พิจารณาด้านความรู้ของแบรนด์ ภาพลักษณ์ และความจงรักภักดีของลูกค้า

กิจกรรมที่ 2 การสร้างคุณค่าและนำเสนอแบรนด์

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากกิจกรรมที่ 1 มาประกอบการกำหนดองค์ประกอบของแบรนด์ที่เหมาะสม เช่น ชื่อแบรนด์ โลโก้ สี และลักษณะการสื่อสารที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมทั้งในส่วนของผู้สูงอายุกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย เครือข่ายหน่วยงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หน่วยธุรกิจเพื่อสังคมในการให้ได้ว่าซึ่งแบรนด์รวมทั้งจัดให้มีการนำเสนอแบบร่างแบรนด์ (brand prototype) แก่กลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย รวมถึงผู้สูงอายุในพื้นที่ ผ่าน Influencer และลูกค้าที่สนับสนุนแบรนด์

กิจกรรมที่ 3 การวิเคราะห์และออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า

ทั้งนี้ในการดำเนินการด้านการตลาดเพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากกิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมที่ 2 มาใช้ในการสร้างตัวอย่างบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าหลายรูปแบบ ศึกษาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าของผลิตภัณฑ์ที่คล้ายกันในตลาดเพื่อหาจุดเด่นและปรับใช้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุแล้วนำเสนอให้กลุ่มเป้าหมายเพื่อขอรับข้อเสนอแนะ

ทั้งนี้ในกิจกรรมที่ 1 – 3 คณะผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่

1) ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) โดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) ประกอบด้วยข้อมูลทั้งในเอกสารและผลลัพธ์ของการสัมภาษณ์ที่คณะผู้วิจัยได้บันทึกรวบรวมได้จากแหล่งที่มีความแตกต่างทั้งในด้านเวลา สถานที่และจากตัวบุคคลที่เป็นหน่วยวิเคราะห์ (1) ด้านเวลา คือ ช่วงเวลาของการสัมภาษณ์ของแต่ละกลุ่มกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักตามเวลาที่นัดหมายตรงกัน (2) ด้านสถานที่

คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางหรือแหล่งผลิตของชุมชน (3) ด้านบุคคล คือ ผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อสรุปรวบรวมและเปรียบเทียบเนื้อหาตาม แนวคิดทฤษฎีที่ได้กำหนดไว้ เพื่อร่วมกันค้นหาผลิตภัณฑ์ของจังหวัดลำปางที่ผลิตจากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยนำข้อมูลมาผนวกกับการทบทวนวรรณกรรม

2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ใช้แบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคและทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง, องค์ประกอบของแบรนด์ บรรจุภัณฑ์ และตราสินค้า การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน (Descriptive Statistic) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถวัดได้ในเชิงตัวเลข โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติอนุมาน (Influence statistics) สำหรับการวิเคราะห์เชิงลึกของตัวแปรต่าง ๆ

3) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interviews) เพื่อประเมินความน่าสนใจ ความเหมาะสมของแบรนด์ รวมถึงศักยภาพในการเข้าถึงตลาดกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริโภคที่เคยซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

กิจกรรมที่ 4 การค้นหาและสร้างเรื่องราวผลิตภัณฑ์

การดำเนินการในการค้นหาจุดกำเนิดของผลิตภัณฑ์ การแก้ปัญหาของผลิตภัณฑ์ คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ SWOT วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อหาแนวทางสร้างคุณค่าเพิ่มเติมของผลิตภัณฑ์แต่ละตัวที่เป็นผลิตภัณฑ์โดดเด่นของ 5 อำเภอ ร่วมกับการเก็บข้อมูลประวัติและที่มาของผลิตภัณฑ์ เช่น การศึกษาประวัติของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิต คุณค่าทางวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของชุมชน เพื่อสามารถถ่ายทอดความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักแก่คนลำปางและใกล้เคียงได้สนใจซื้อผลิตภัณฑ์

กิจกรรมที่ 5 การกำหนดตลาดตลาดและแผนการตลาด

คณะผู้วิจัยจะดำเนินการในการกำหนดตลาดโดยในส่วนของตลาดออนไลน์ จะมีการประสานงานกับหน่วยงานเครือข่ายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดให้มีการวางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ และการกำหนดหน้าร้านสำหรับจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่ได้ดำเนินการในการยกระดับ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่สามารถทำการตลาดได้ อาทิ กาดนึ่งก้อม ตลาดวัฒนธรรม ถนนคนเดิน ตลาดนัดโรงพยาบาลลำปาง เป็นต้น รวมทั้งร้านค้าประจําลานอนุสาวรีย์พระนเรศวรฯ จังหวัดลำปาง และร้านค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง รวมทั้งการจัดการเกี่ยวกับการนำผลิตภัณฑ์เข้าไปจำหน่ายในระบบออนไลน์ร่วมกับกิจกรรมในวัตถุประสงค์ที่ 3 ในรูปแบบแพลตฟอร์มออนไลน์ทั้งในส่วนที่เป็นแพลตฟอร์มที่มีอยู่แล้วของมหาวิทยาลัยจากการดำเนินงานวิจัยลำปางแบรนด์ คือ Lampang Market และช่องทางการนำเสนอผลิตภัณฑ์ชุมชนของโครงการบริการวิชาการ LPRU Market Place และช่องทางการนำเสนอผลิตภัณฑ์ชุมชนของหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดลำปาง อาทิ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินโครงการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง เป็นต้น

กิจกรรมที่ 6 การประชาสัมพันธ์และการสื่อสารการตลาด

การดำเนินการในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารการตลาด จัดกิจกรรมในช่องทางการจัดจำหน่าย เพื่อเป็นการส่งเสริมการขายทั้งรูปแบบการตลาดออนไลน์และออฟไลน์ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย

การจัดกิจกรรม Show Case เพื่อให้กลุ่มผู้บริโภคได้เข้าถึงผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปางมากขึ้น การจัดกิจกรรมนำเสนอและสาธิตการยกระดับผลิตภัณฑ์ต้นแบบในสถานที่สำคัญ เช่น ตลาดท้องถิ่น กาดนัดก้อมหนองกระโทง ศูนย์การค้าในจังหวัดลำปาง รวมทั้งการให้ Influencer ที่เป็นที่รู้จักทั้งในระดับจังหวัด ภูมิภาค และประเทศสร้างการรับรู้ในตัวผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ การรับรู้แบรนด์ การรับรู้ธุรกิจเพื่อสังคม

กิจกรรมที่ 7 ประเมินและปรับปรุงการจัดการตลาด

หลังจากดำเนินกิจกรรมทางการตลาด คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของกลยุทธ์การตลาดโดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งครอบคลุมการวิเคราะห์ยอดขายและปฏิกิริยาตอบรับจากกลุ่มเป้าหมาย เพื่อวัดความสำเร็จของกลยุทธ์ที่นำมาใช้ การประเมินจะดำเนินการโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับประสิทธิภาพของกิจกรรมการตลาด การรับรู้ของผู้บริโภค ภาพลักษณ์ของตราสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีต่อผู้บริโภคเพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้มาปรับปรุงกลยุทธ์การตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการและปัจจัยในตลาดปัจจุบัน

นอกจากนี้ภายหลังการดำเนินโครงการวิจัยหรือระหว่างการดำเนินโครงการวิจัยที่มีผลการวิจัยที่สามารถนำเสนอต่อสาธารณะได้แล้ว คณะผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้งานวิจัยเกิดประโยชน์ต่อสังคม นักวิจัย แหล่งทุน และมหาวิทยาลัยโดยได้กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

กิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัย : ดำเนินการโดยมีขั้นตอนและวิธีการดังนี้

1) การจัดกิจกรรมการถ่ายทอดวิธีการ กระบวนการ การดำเนินงาน องค์ความรู้ หรือนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยแก่เป้าหมายหรือกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่อง

2) การจัดกิจกรรม “การจัดการความรู้” ระหว่างนักวิจัย กลุ่มผู้สูงอายุ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ซึ่งกันและกัน

กิจกรรมการส่งมอบผลผลิตและนวัตกรรม : ดำเนินการโดยมีขั้นตอนและวิธีการดังนี้

1) การนำเสนอผลผลิตและนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยแก่กลุ่มผู้สูงอายุเป้าหมายเพื่อให้เกิดการใช้งาน การดูแล และการพัฒนาระบบอย่างต่อเนื่องแบบไร้รอยต่อ

2) การจัดทำระบบพี่เลี้ยงของทีมนักวิจัยในการสนับสนุนผู้สูงอายุเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและการดำเนินการที่ต่อเนื่อง

กิจกรรมการพัฒนาเพื่อต่อยอดงานวิจัย : ดำเนินการโดยมีขั้นตอนและวิธีการดังนี้

1) การค้นหาโจทย์วิจัยเพื่อนำเสนอและพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการวิจัยในการดำเนินการต่อไปในปีที่ 2 และ ปีที่ 3

2) การนำเสนอประเด็นและผลผลิตก้าวหน้าเพื่อนำเสนอเป็นข้อเสนอโครงการวิจัยในการดำเนินการในระยะต่อไปในปีที่ 2 และ 3

3) การเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยต่อแหล่งทุนเพื่อดำเนินการต่อเนื่องในปีที่ 2 และ ปีที่ 3

ทั้งนี้จากการนำเสนอวิธีการดำเนินงานโดยกำหนดเป็นรายวัตถุประสงค์นั้น เพื่อให้เห็นกระบวนการผลิต รวมทั้งการวัดและประเมินผลสำเร็จสามารถนำเสนอสรุปเป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 สรุปภาพรวมของการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์	กระบวนการ/วิธีดำเนินการ	ผลผลิต	การวัดผล/ตัวชี้วัด	การประเมินผลสำเร็จ
1.เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางให้สอดคล้องหรือผ่านการรับรองตามเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือมาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์	1. ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคต่อการใช้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุ 2. รวบรวมและคัดเลือกผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุ จาก 5 อำเภอในจังหวัดลำปาง 3. วิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ ออกแบบและปฏิบัติการยกระดับผลิตภัณฑ์ 4. ทดสอบตลาดผลิตภัณฑ์และประเมินผลิตภัณฑ์ที่ถูกพัฒนาขึ้นตามความต้องการของลูกค้า 5. การขยายตลาดและหากลุ่มเป้าหมาย	1. ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการยกระดับ จำนวน 15 ผลิตภัณฑ์ 2. องค์ความรู้/นวัตกรรมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 50 ผลิตภัณฑ์	1. การได้รับการรับรองมาตรฐาน มผช. หรือมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ 2. ยอดขายที่เกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์ 3. จำนวนผู้สูงอายุที่เข้าร่วมการยกระดับผลิตภัณฑ์ หรือเข้าร่วมการพัฒนาทักษะเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์	1. การประเมินจากเครื่องมือแบบสอบถามการรับรู้ในตัวผลิตภัณฑ์ 2. การเปรียบเทียบรายได้อันเกิดจากผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาก่อน-หลังการยกระดับ 3. การวิเคราะห์ศักยภาพของผลิตภัณฑ์ที่มีต่อการตลาดและความต้องการของผู้บริโภค

ตารางที่ 5 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	กระบวนการ/วิธีดำเนินการ	ผลผลิต	การวัดผล/ตัวชี้วัด	การประเมินผลสำเร็จ
2.เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการ ธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทาง เศรษฐกิจแก่ผู้สูงอายุจังหวัด ลำปาง	1. การวิเคราะห์คุณลักษณะการ เป็นผู้ประกอบการในกลุ่มผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง 2. การพัฒนาผู้สูงอายุให้เป็น ผู้ประกอบการทางสังคม 3. ออกแบบหน่วยธุรกิจเพื่อสังคม 4. ออกแบบระบบการบริหาร จัดการองค์กรเชื่อมโยงภาพรวมใน ห่วงโซ่อุปทาน 5. พัฒนาระบบการปฏิบัติงาน ของระบบกลไกการบริหารจัดการ องค์กรและพัฒนาระบบสารสนเทศ ที่ใช้ในการตัดสินใจในหน่วยธุรกิจ 6. กำหนดรายละเอียดของกระบวนการ ปฏิบัติงานของระบบกลไกการบริหาร จัดการองค์กรและการเชื่อมโยง ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เหมาะสม	1.รูปแบบการบริหารจัดการ ธุรกิจเพื่อสังคมสำหรับ ผู้สูงอายุ 1 รูปแบบ 2.หลักสูตรการพัฒนาองค์ ความรู้และทักษะ (Upskill- Reskill) การเป็น ผู้ประกอบการทางสังคม สำหรับผู้สูงอายุ สำหรับ ผู้สูงอายุ 150 คน 3. เครือข่ายผลิตภัณฑ์ ผู้สูงอายุจำนวน 1 เครือข่าย	1.หน่วยธุรกิจหรือกลุ่มกิจการเพื่อ สังคมที่ได้รับการจดทะเบียนเป็น วิสาหกิจเพื่อสังคม 2.แผนธุรกิจหรือแผนการประกอบ กิจการของธุรกิจเพื่อสังคม 3. หน่วยธุรกิจเพื่อสังคมมีรายได้ สุทธิจากการประกอบธุรกิจในสิ้น ปีปิดบัญชีประจำปีของปีแรกหรือ ในไตรมาสที่ 3 ไม่น้อยกว่า 50,000 บาท 4. ผลประกอบการที่เกิดขึ้น นำไปใช้ในกิจกรรมเพื่อสังคมของ ผู้สูงอายุตามเป้าหมายของกิจการ เพื่อสังคม 5.ความร่วมมือเครือข่าย/ พันธมิตร/คู่ค้าเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 กิจการ	1. แบบวัด (Based Line Data) ก่อน-หลังการเข้าร่วมการอบรม 2. ข้อมูลผลการดำเนินงานของ หน่วยธุรกิจเพื่อสังคมในช่วง ระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง 3. การประเมินผลร่วมกันระหว่าง เครือข่าย

ตารางที่ 5 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	กระบวนการ/วิธีดำเนินการ	ผลผลิต	การวัดผล/ตัวชี้วัด	การประเมินผลสำเร็จ
	7. พัฒนาการจัดการเครือข่ายผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง 8. ประเมินและปรับปรุงระบบการ จัดการหน่วยธุรกิจและเครือข่าย			
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรด้านทักษะ อาชีพที่สามารถสร้างรายได้แก่ ผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง	1. การออกแบบและพัฒนา แพลตฟอร์มเพื่อพัฒนาทักษะและ ส่งเสริมอาชีพ 2. ออกแบบและพัฒนาระบบซื้อ ขายสินค้าออนไลน์ 3. การเชื่อมโยงและพัฒนา แพลตฟอร์มสำหรับการพัฒนา ทักษะและส่งเสริมอาชีพ 4. การเผยแพร่และนำใช้ แพลตฟอร์มเพื่อพัฒนาทักษะและ ส่งเสริมอาชีพกับธุรกิจเพื่อสังคม	1.หลักสูตรพัฒนาทักษะและ ส่งเสริมอาชีพ (Reskill Upskill) จำนวน 5 หลักสูตร 2.ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนา ทักษะและส่งเสริมอาชีพ ผ่านหลักสูตรที่ได้รับการ พัฒนาหรือเผยแพร่ อย่าง น้อย 250 คน 3. ฐานข้อมูลความ เชี่ยวชาญด้านทักษะอาชีพ ของผู้สูงอายุ (ฐานข้อมูล ปราชญ์พออัยแม่อัย) จำนวน 1 ฐานข้อมูล	1. หลักสูตรที่ถูกพัฒนาสอดคล้อง ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ เช่น ผู้สูงอายุ ศูนย์ส่งเสริม สวัสดิการผู้สูงอายุ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น 2. ทักษะฝีมือเพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพในผู้สูงอายุสามารถ นำไปใช้ในการผลิตสินค้าหรือ บริการและก่อให้เกิดรายได้ที่ เพิ่มขึ้น 3. การถ่ายโอนข้อมูลองค์ความรู้ และภูมิปัญญาจากผู้สูงอายุไปสู่ กลุ่มเตรียมความพร้อมเป็น ผู้สูงอายุหรือคนรุ่นใหม่	1. ประเมินจากจำนวนยอดผู้เข้า ใช้งานระบบการเรียนรู้และทักษะ อาชีพ 2. ประเมินจากพัฒนาการของ ผู้สูงอายุที่ร่วมโครงการและได้รับ การพัฒนาทักษะอาชีพผ่าน หลักสูตร 3. ประเมินจากผลิตภัณฑ์ที่ ผู้สูงอายุผลิตได้รับการตอบรับ จากตลาดหรือสามารถจำหน่าย ได้ 4. ประเมินจากแบบวัดความสุข ของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 5 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	กระบวนการ/วิธีดำเนินการ	ผลผลิต	การวัดผล/ตัวชี้วัด	การประเมินผลสำเร็จ
4. เพื่อพัฒนารูปแบบตลาด ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุออนไลน์และ ออฟไลน์สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ผลิต โดยกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง	1. การวิเคราะห์และออกแบบ แบรนด์ 2. การสร้างคุณค่าและนำเสนอ แบรนด์ 3. การวิเคราะห์และออกแบบบรรจุ ภัณฑ์และตราสินค้า 4. การค้นหาและสร้างเรื่องราว ผลิตภัณฑ์ 5. การกำหนดตลาดตลาดและ แผนการตลาด 6. การประชาสัมพันธ์และ การสื่อสารการตลาด 7. ประเมินและปรับปรุงการจัดการ ตลาด	1.รูปแบบการตลาดที่ ส่งเสริมและสร้างโอกาสทาง เศรษฐกิจแก่ผู้สูงอายุ (ออนไลน์และออฟไลน์) จำนวน 2 ระบบ (ออนไลน์ 1 ระบบ และออฟไลน์ 1 ระบบ) 2. ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่ถูก นำเสนอผ่านรูปแบบ การตลาด (ออนไลน์และ ออฟไลน์) อย่างน้อย 100 ผลิตภัณฑ์	1. แผนตลาดผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่ สามารถสร้างการเรียนรู้และใช้ได้ จริงในผู้สูงอายุที่อยู่ในทีม บริหารธุรกิจเพื่อสังคม 2. การรับรู้และตอบสนองต่อแบ รנד์ของธุรกิจเพื่อสังคม ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุของผู้บริโภค 3. การเข้าถึงหรือยอดคำสั่งซื้อ ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ 4. ผลประกอบการของธุรกิจเพื่อ สังคมหรือรายได้ของผู้สูงอายุ	1. การประเมินจาก ROI ของ ธุรกิจเพื่อสังคม และการลงทุน โดยพิจารณาจากต้นทุนในการ ยกระดับผลิตภัณฑ์ การพัฒนา ทักษะผู้สูงอายุ 2. การประเมินผลการรับรู้ของแบ รנד์ธุรกิจเพื่อสังคม ผลิตภัณฑ์ จากแบบสอบถามและการ วิเคราะห์เชิงปริมาณ 3. จำนวนการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ใน ระบบออนไลน์ 4. จำนวนการออกร้านจำหน่าย ผลิตภัณฑ์และรายได้จากการออก ร้าน

14. ขอบเขตของการวิจัย

14.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1) การยกระดับผลิตภัณฑ์/การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ด้วยความเชิงคิดสร้างสรรค์ การปรับปรุง/เปลี่ยนแปลงเพิ่มคุณค่าด้านราคาและมูลค่าทางการตลาด รวมทั้งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานเพื่อเข้าสู่การขอรับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือมาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ อาทิ มาตรฐานอาหารปลอดภัย มาตรฐานอาหารและยา มาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหาร และยา หรือมาตรฐานด้านการบริการต่าง ๆ

2) การจัดตั้งหรือพัฒนาหน่วยธุรกิจเดิมสู่การเป็นหน่วยธุรกิจเพื่อสังคม การบริหารจัดการหน่วยธุรกิจเพื่อสังคม และการวางระบบและกลไกหน่วยธุรกิจเพื่อสังคมที่สามารถเป็นองค์กรทางธุรกิจที่มีผู้สูงอายุ ผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ และผู้เชี่ยวชาญทางธุรกิจร่วมดำเนินการในการขับเคลื่อนการประกอบกิจการทางธุรกิจเพื่อสังคมโดยมีผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุเป็นผู้ผลิตนำมาจำหน่ายและทำการตลาดที่สร้างรายได้ที่ยั่งยืนแก่ผู้สูงอายุ

3) การค้นหาปราชญ์ผู้สูงอายุเพื่อจัดทำหลักสูตรจากภูมิปัญญา การรวบรวมฐานข้อมูลปราชญ์อาชีพผู้สูงอายุ รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรเพื่อการพัฒนาทักษะอาชีพทั้งที่เป็นหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วและหลักสูตรใหม่ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาจากภูมิปัญญาเพื่อสร้างการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตตลอดจนการดำรงชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ

4) การเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ใช้ประโยชน์ทั้งในระดับพื้นที่ ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภูมิภาค เพื่อการนำเสนอหลักสูตร ฐานข้อมูลปราชญ์ และผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนถึงการพัฒนาระบบแพลตฟอร์มเพื่อการนำเสนอข้อมูลผลิตภัณฑ์และหลักสูตรเพื่อการพัฒนาทักษะอาชีพ

5) การพัฒนารูปแบบการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยกลุ่มผู้สูงอายุ การสร้างแบรนด์ การสื่อสารการตลาดและประชาสัมพันธ์ การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายทั้งออนไลน์และออฟไลน์ของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยกลุ่มผู้สูงอายุ

14.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้สูงอายุในพื้นที่เป้าหมายของการดำเนินงานของโครงการวิจัยในพื้นที่ 5 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอห้างฉัตร อำเภองาว อำเภอเกาะคา และอำเภอเถิน ซึ่งเป็นอำเภอที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดในจังหวัดลำปาง และเป็นพื้นที่มุ่งเป้าในการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุของศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง โดยมีจำนวนผู้สูงอายุจำนวนทั้งสิ้น 69,560 คน ได้แก่ (1) อำเภอเมือง จำนวน 23,771 คน (2) อำเภอห้างฉัตร จำนวน 12,989 คน (3) อำเภองาว จำนวน 12,450 คน (4) อำเภอเกาะคา จำนวน 10,654 คน (5) อำเภอเถิน จำนวน 9,756 คน (กรมการปกครอง, 2567)

2) กลุ่มเป้าหมาย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

2.1) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ใน 5 อำเภอ ของจังหวัดลำปาง คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 69,560 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 ราย โดยสุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งจะเป็นกลุ่มเป้าหมาย

เพื่อใช้ในการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณที่มีแบบสอบถาม และแบบวัดเป็นเครื่องมือที่ใช้การวิจัย

นอกจากนี้ในการวิเคราะห์เพื่อหาความต้องการของตลาดในการวางแผนการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ใช้กลุ่มเป้าหมายคือผู้บริโภคโดยทั่วไปซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากร ดังนั้นจึงกำหนดจำนวนตัวอย่างเพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน 385 ตัวอย่าง (Cochran, 1977) โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ผลิตโดยกลุ่มผู้สูงอายุ

2.2) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ใน 5 อำเภอ ของจังหวัดลำปาง คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 785 คน และผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ (Pre-Aging) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีอายุ 55-59 ปี จำนวน 20 ราย ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายสำหรับการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลการวิจัยด้วยกระบวนการแบบมีส่วนร่วม การปฏิบัติการ และการสัมภาษณ์ที่จะดำเนินการในการเก็บข้อมูลจนข้อมูลอิ่มตัว (Data Saturation) และกลุ่มเป้าหมายที่เป็นตัวแทนของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในมิติของการยกระดับผลิตภัณฑ์ ธุรกิจเพื่อสังคม หลักสูตรเพื่อการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ การตลาดแบบออนไลน์/ออฟไลน์ ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหน่วยงาน ๆ ละ อย่างน้อย 2 คน รวม 30 คน

เกณฑ์การคัดเลือกของกลุ่มเป้าหมาย (Inclusion Criteria) คือ ผู้สูงอายุ ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ดี และทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนผู้สูงอายุ ศูนย์ผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุหรือชื่ออื่น ๆ ที่มีการรวมตัวของผู้สูงอายุ ตลอดจนกลุ่ม/ชมรมผู้สูงอายุในระดับชุมชน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัด ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเพื่อการจำหน่ายและสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง รวมทั้งยินดีเข้าร่วมกิจกรรมตลอดการดำเนินงานของโครงการ โดยอาจพิจารณาจากเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักและกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

- (ก) ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกในโรงเรียนผู้สูงอายุในแต่ละอำเภอ
- (ข) ผู้สูงอายุในในกลุ่มหรือชมรมผู้สูงอายุในแต่ละตำบล/อำเภอ
- (ค) ผู้สูงอายุที่ยินยอมเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

เกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria) คือ ผู้ที่ไม่สมัครใจให้ข้อมูลหรือไม่ยินยอมเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ หรืออย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (ก) ผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
- (ข) ญาติไม่ให้ความยินยอมในการให้เข้าร่วมกิจกรรม
- (ค) เสียชีวิตหรือไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จากความประสงค์ในภายหลัง

ทั้งนี้คณะผู้วิจัยมีการเตรียมความพร้อมของทีมวิจัยที่จะลงสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการถามคำถามเพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองและความคิดเห็นเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล จนกระทั่งวิจัยอิ่มตัว (Data saturation) จากการอ่านบทสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ อีกทั้งข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบโดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodology triangulation) จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การบันทึกผลการสะท้อนคิด และการเปรียบเทียบข้อมูลเชิงลึก ซึ่งวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์คำถามกึ่งโครงสร้าง สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการบันทึกภาคสนาม โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์

ร่วมกัน ตลอดระยะเวลาการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นการลดอคติในการตีความของผู้วิจัย ข้อมูลที่ได้จะนำไปประชุมกับทีมวิจัยอีกครั้งเพื่อหาข้อสรุปผลการวิจัย

14.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา คือ ระยะเวลาในการทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2568 – วันที่ 31 ธันวาคม 2568 หรือใช้เวลา 12 เดือนหลังจากลงนามในสัญญารับทุนวิจัย

14.4 ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ในการดำเนินงาน ประกอบด้วย 5 อำเภอ ของจังหวัดลำปาง ได้แก่ (1) อำเภอเมือง (2) อำเภอห้างฉัตร (3) อำเภองาว (4) อำเภอเกาะคา และ (5) อำเภอเถิน

15. แผนการบริหารโครงการวิจัยและแผนการดำเนินงานพร้อมทั้งขั้นตอนตลอดโครงการวิจัย และโปรดระบุการบริหารความเสี่ยง

15.1 แผนการบริหารโครงการวิจัย

การบริหารโครงการวิจัยมีกระบวนการในการบริหารจัดการดังนี้

- (1) การนำเสนอแนวทางการดำเนินงานของแผนงานและโครงการวิจัยย่อยต่อมหาวิทยาลัย
- (2) การจัดทำคำสั่งมหาวิทยาลัยในการดำเนินของโครงการวิจัยและคณะผู้วิจัย
- (3) การจัดทำแผนและการประชุมติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนกิจกรรมของโครงการวิจัยรวมทั้งในระดับมหาวิทยาลัย
- (4) การสร้างเครือข่ายภายนอกมหาวิทยาลัยเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการวิจัยทั้งที่เป็นทางการ (MOU) และไม่เป็นทางการ
- (5) การนำเสนอข้อมูลผลการดำเนินงานรายกิจกรรม และตามเป้าหมายของโครงการวิจัย

15.2 แผนบริหารความเสี่ยง

1) ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ได้แก่

(1) ความเสี่ยงด้านการแพร่ระบาดของโรคที่อ่อนไหวต่อผู้สูงอายุ ซึ่งในการทำกิจกรรมต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการรวมกลุ่มหรือรวมตัวของผู้สูงอายุจำนวนมาก และอาจทำให้ผู้สูงอายุบางคนที่เป็นพาหะหรือเป็นผู้รับเชื้อ เช่น อากาศไอ ไข้หวัดเป็นต้น โดยกำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสี่ยง ได้แก่ การให้ผู้สูงอายุสวมหน้ากากอนามัยในขณะร่วมกิจกรรม หรือการแจ้งขอความร่วมมือให้ผู้สูงอายุที่ป่วยหรือไม่สบายงดการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง

(2) ความเสี่ยงด้านภาวะเศรษฐกิจ เนื่องจากการดำเนินงานของโครงการวิจัยเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจซึ่งหากเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ อัตราความต้องการในการอุปโภคบริโภคของผู้บริโภคลดลงหรือเกิดภาวะเงินฝืดในภาคการบริโภค อาจส่งผลกระทบต่อการวัดและประเมินผลทางเศรษฐกิจของโครงการวิจัย โดยกำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสี่ยง ได้แก่ การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ของเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิดเพื่อใช้ในการพิจารณาการดำเนินงานและการวัดประเมินผลทางเศรษฐกิจของแผนงานหรือโครงการวิจัยย่อย

(3) ความเสี่ยงของการรั่วไหลของข้อมูลส่วนตัว เนื่องจากการดำเนินงานวิจัยมีกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยคือกลุ่มผู้สูงอายุ ดังนั้นความกังวลต่อความเสี่ยงที่อาจเป็นกลุ่มเปราะบาง ดังนั้นในการดำเนินการวิจัย คณะผู้วิจัยจะดำเนินการในการยื่นขอจริยธรรมการวิจัยมนุษย์จากหน่วยรับการพิจารณา และจะดำเนินการตาม

มาตรฐานการวิจัยในมนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของข้อมูลส่วนตัว ประกอบกับในการดำเนินการวิจัยจะไม่มี การจัดเก็บข้อมูลส่วนตัวที่สามารถระบุถึงตัวบุคคลของผู้สูงอายุเพื่อป้องกันการนำข้อมูลส่วนตัวไปใช้ แต่ในกรณีที่เป็นข้อมูลที่ต้องระบุตัวตน อาทิ ฐานข้อมูลปราชญ์ผู้สูงอายุหรือข้อมูลสมาชิกที่เกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคมจะเป็น การนำเสนอข้อมูลต่อสาธารณะเฉพาะข้อมูลที่สามารถเปิดเผยได้เท่านั้น เช่น ชื่อ นามสกุล ความเชี่ยวชาญและทักษะ เฉพาะ เท่านั้นและต้องได้รับการยินยอมจากกลุ่มเป้าหมายให้เผยแพร่ข้อมูลภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และข้อมูล ส่วนตัวที่ยินยอมให้เปิดเผยได้เท่านั้น ทั้งนี้จะมีการดำเนินการภายใต้กฎหมาย PDPA และมาตรฐานจริยธรรมวิจัย ในมนุษย์อย่างเคร่งครัด

15.3 แผนการพัฒนารอบุคลากรวิจัยจากการทำการวิจัยภายใต้โครงการวิจัย

แผนการพัฒนารอบุคลากรวิจัยหรือนักวิจัยโครงการวิจัยนั้น ทางโครงการมีแผนการพัฒนาและแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนารอบุคลากรวิจัยดังนี้

1. การพัฒนาด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคลากรวิจัย การดำเนินการในการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคลากรวิจัยใช้วิธีการในการจัดให้มีการจัดการความรู้เพื่อแลกเปลี่ยนประเด็นการทำงานและประสบการณ์ด้านการงานเชิงพื้นที่ร่วมกันกับทีมนักวิจัยภายในโครงการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ ที่ปรึกษาโครงการวิจัย ตลอดจนการถอดบทเรียนในลงพื้นที่ในแต่ละรอบของการนำเสนอความก้าวหน้าโครงการวิจัย เพื่อเป็นการสร้างการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของทีมนักวิจัย

2. การพัฒนาด้านบริหารโครงการวิจัย การดำเนินการพัฒนาด้านการบริหารโครงการ หัวหน้าโครงการวิจัยจะจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนและถอดบทเรียนในกิจกรรมการวิจัยเพื่อนำไปสู่การสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างทีมนักวิจัย รวมทั้งเป็นการนำเสนอและแลกเปลี่ยนประสบการณ์อันนำไปสู่การสร้างการเรียนรู้การบริหารโครงการวิจัย การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ไปยังทีมนักวิจัย ที่จะทำใหทีมนักวิจัยเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะตนเองในการเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหรือการเสนอโครงการวิจัยต่อแหล่งทุนทั้งภายในมหาวิทยาลัยและจากแหล่งทุนภายนอกต่อไป

3. การพัฒนาทางด้านผลงานวิชาการ การดำเนินการในการพัฒนาผลงานวิชาการของบุคลากรวิจัยโครงการวิจัยนั้นได้กำหนดแนวทางและกระบวนการในการพัฒนา โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการและการอบรมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาบทความวิจัยที่นำเสนอผลการวิจัยเพื่อการเผยแพร่ทั้งในระดับชาติและนานาชาติให้แก่ทีมนักวิจัย รวมทั้งการส่งเสริมให้นำผลการวิจัยไปใช้ในการขอตำแหน่งทางวิชาการตามความเชี่ยวชาญของทีมนักวิจัย โดยเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำบทความวิจัยสำหรับการเผยแพร่ในระดับชาติและนานาชาติมานำเสนอถ่ายทอดประสบการณ์และแนวทางในการจัดทำบทความวิจัยแก่ทีมนักวิจัยทั้งในโครงการวิจัย

4. การพัฒนานักวิจัยเพื่อการนำเสนอโจทย์หรือข้อเสนอการวิจัย การพัฒนานักวิจัยเพื่อนำไปสู่การพัฒนาโจทย์วิจัยและการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยจะมีการดำเนินงานโดยใช้เวทีถอดบทเรียนและการนำเสนอเชิงประเด็นของนักวิจัยเพื่อใช้ในการพัฒนาโจทย์วิจัยโดยมีที่ปรึกษาโครงการวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย และทีม เป็นผู้ดำเนินการเชื่อมโยงและชี้ประเด็นที่น่าสนใจและใช้กระบวนการในการบ่มเพาะทีมนักวิจัยรุ่นใหม่ในการพัฒนาโจทย์วิจัยไปสู่การจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยสำหรับการขอทุนวิจัยจากแหล่งทุนสำหรับปีงบประมาณต่อไป

ทั้งนี้ในการดำเนินการเพื่อพัฒนานักวิจัยดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 สรุปแนวทางการกระบวนการพัฒนาบุคลากรวิจัย

ประเด็นการพัฒนา	กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน	ผลผลิตจากการพัฒนา
1.การพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคลากรวิจัย	1.1 การจัดเวทีชี้แจงโครงการวิจัยต่อพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย 1.2 กิจกรรมการจัดการความรู้ด้านการจัดการวิจัยกับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายการวิจัย 1.3 กิจกรรมการถอดบทเรียนการลงพื้นที่ดำเนินงานวิจัย	1.1 การเรียนรู้ร่วมกันของทีมนักวิจัย 1.2 ที่ปรึกษาโครงการวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย และนักวิจัยเกิดการถ่ายโอนองค์ความรู้ระหว่างกัน 1.3 ทักษะในการการทำงานร่วมกันนักวิจัยและพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย
2.การพัฒนาการบริหารโครงการวิจัย	2.1 การประชุมกลุ่มย่อยระหว่างหัวหน้าโครงการวิจัยและทีมนักวิจัยที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม 2.2 การประชุมกลุ่มย่อยของทีมนักวิจัยทั้งโครงการและกิจกรรม 2.3 กิจกรรมการจัดการความรู้ด้านบริหารงานวิจัย และการบริหารโครงการวิจัย	2.1 นักวิจัยในโครงการวิจัยเกิดการเรียนรู้การบริหารงานและโครงการวิจัย 2.2 นักวิจัยสามารถพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย
3.การพัฒนาทางด้านผลงานวิชาการ	3.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาบทความวิจัย/บทความวิชาการเพื่อการนำเสนอในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติ 3.2 ระบบพี่เลี้ยงในการจัดทำต้นฉบับและการส่งบทความวิจัยเผยแพร่ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติ	3.1 หัวหน้าโครงการวิจัยหรือนักวิจัยสามารถตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่เพิ่มเติมหรือนอกเหนือจากผลผลิตของโครงการวิจัยที่ระบุไว้กับแหล่งทุน 3.2 ผลงานวิชาการสามารถนำไปขยายผลสู่การขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการของทีมนักวิจัย
4.การพัฒนานักวิจัยเพื่อการนำเสนอโจทย์หรือข้อเสนอการวิจัย	4.1 กิจกรรมกลุ่มเพื่อการวิเคราะห์โจทย์วิจัยหรือความต้องการของพื้นที่จากการดำเนินโครงการวิจัยของทีมนักวิจัย	4.1 โจทย์วิจัยที่เกิดการค้นหาและพัฒนาจากทีมนักวิจัยในแผนงานหรือโครงการย่อย 4.2 นักวิจัยเกิดการพัฒนาทักษะในการพัฒนาโจทย์และประเด็น

ประเด็นการพัฒนา	กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน	ผลผลิตจากการพัฒนา
	4.2 การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อสังเคราะห์โจทย์และการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยในการดำเนินการต่อไปโดยทีมวิจัย 4.3 ระบบพี่เลี้ยงภายในโครงการวิจัยเพื่อหนุนเสริมให้นักวิจัยจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย 4.4 กิจกรรมการวิพากษ์โจทย์และร่างของเสนอโครงการวิจัยเพื่อใช้ในการพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการวิจัยในการนำเสนอแหล่งทุน	สำคัญที่นำไปสู่การจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย 4.3 ข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อการดำเนินโครงการวิจัยในปีต่อไปหรือการเสนอขอแหล่งทุน

16. หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

หน่วยงานที่สามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ตามพันธกิจหรือกิจกรรมตามหน่วยงานดังนี้

1. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนานโยบายและโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ
2. ศูนย์บริการช่วยเหลือผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง สามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมและบริการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่
3. องค์กรการกุศลและมูลนิธิที่ดูแลผู้สูงอายุ สามารถใช้ผลการวิจัยในการออกแบบโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรายได้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
4. หน่วยงานการศึกษาในจังหวัดลำปาง โรงเรียนและสถาบันการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการสอนหรือการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะและความสามารถของผู้สูงอายุ
5. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง จะสามารถใช้ผลการวิจัยในการพัฒนานโยบายสุขภาพและบริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ
6. เทศบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนและพัฒนานโยบายเกี่ยวกับการสนับสนุนและส่งเสริมผู้สูงอายุในชุมชน
7. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มหรือสมาคมผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาธุรกิจหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ
8. หน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่น เช่น อบต. หรือ เทศบาล ที่มีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของผู้สูงอายุในพื้นที่

17. สถานที่ทำวิจัย

- 1) พื้นที่ปฏิบัติงาน: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- 2) พื้นที่เป้าหมาย: ผู้สูงอายุในพื้นที่ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอห้างฉัตร อำเภองาว อำเภอเกาะคา และอำเภอเถิน
- 3) พื้นที่ปฏิบัติการ: กาดกองต้า, กาดนั้งก้อม สวนสาธารณะหนองกระทิง, กาดวัฒนธรรม, อนุสาวรีย์พระนเรศวรมหาราช จังหวัดลำปาง, โรงพยาบาลลำปาง, ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง, องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เป้าหมาย

18. เอกสารอ้างอิงของการวิจัย

กรมการปกครอง. (2567). สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร.

<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/>

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). สังคมผู้สูงอายุในปัจจุบันและเศรษฐกิจในประเทศไทย.

<https://www.dop.go.th/th/know/15/926>.

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2561). ยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580.

https://www.dop.go.th/download/knowledge/th1539326153-138_0.pdf

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2566). ความหมายของผู้สูงอายุ. <https://www.dop.go.th/th/know/15/646>

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2567). สังคมผู้สูงอายุในปัจจุบันและเศรษฐกิจในประเทศไทย.

<https://www.dop.go.th/th/know/15/926>

กรมพัฒนานโยบายและนวัตกรรมทางสังคม. (2567). การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุ ความท้าทายต่อระบบ

สวัสดิการสังคมไทย. <https://opendata.nesdc.go.th/dataset/3d52c7fd-b4d1-4040-aeaa-903639fc854c/resource/5f575779-78dd-4b0e-b41a-f3f79c6344bb/download/5-..pdf>

กิตติ์ธเนศ สว่างวรรณ และชมสุภัค ครุฑกะ. (2561). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทักษะทางปัญญาของผู้สูงอายุ. วารสารพยาบาลทหารบก, 20(1), 207-215.

เกศินี ประทุมสุวรรณและพีรพัฒน์ พันศิริ. (2564). วิสาหกิจเพื่อสังคมบนฐานทุนวัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 41(3), 88-101.

เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์. (2561). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตด้านอาชีพกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ สำหรับนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่ส้าน อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 7(1), 28-45.

เกษียณมีดี วิทยาลัยการศึกษาตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2567). Lifelong Education.

<https://www.lifelong.cmu.ac.th/>

ขจรวรรณ ภู่อจ. (2564). รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนเอกชน. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- เครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย. (2567). แนวทางการขับเคลื่อนเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย. http://dn.core-website.com/public/dispatch_upload/backend/core_dispatch_341906_1.pdf
- จิรภา หินซุย, ตรีนันท์ โพธารส, หยาตฐ์ สุวรรณรัตน์, นวพร วรรณวิศาล, หทัยทิพย์ นิमितเกียรติไกร และ จิรพร สวัสดิการ. (2564). การผลิตผลิตภัณฑ์อาหารสำหรับผู้สูงอายุจากผลิตภัณฑ์พลอยได้ของอุตสาหกรรมแปรรูปปลาทูน่า. ทุนอุดหนุนวิจัยภายนอก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จีระ พุ่มพวง, และกำชัย จงจักรพันธ์. (2565). มาตรการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 16(46), 262-278.
- จิตพนธ์ ชุมเกต. (2560). การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. งานวิจัยสนับสนุนโดย คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุฑามาศ แหนจอน ,วรกร ทรัพย์วิระปรกรณ์, เกศรา น้อยมานพ. (2565). แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์: มุมมองของผู้สูงอายุในชุมชนพนัสนิคม. *HRD Journal*, 13(2), 86-96.
- เฉลิมพล แจ่มจันทร์ และสุภรต์ จรัสสิทธิ์. (2564). สถานการณ์และแนวโน้มสภาพการทำงานของผู้สูงอายุไทย: การวิเคราะห์จากข้อมูลการสำรวจระดับประเทศ. https://ipsr.mahidol.ac.th/post_research/สถานการณ์และแนวโน้มสภา
- ชลภััสสรณ์ สิทธิวงค์ชัย, ชุตติกาญจน์ ศรีวิบูลย์, สุวิดา พฤกษาอาภรณ์, วุฒิพงศ์ จันทน์เมืองไทย และ ชุมพล รอดแจ่ม. (2564). การส่งเสริมอาชีพของผู้สูงวัยเพื่อการยกระดับผลิตภัณฑ์แบรนด์ผู้สูงวัยสู่ตลาดสากล. <https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:176685>
- ชลิต ขอดศิริ และวชิรา เครือคำอ้าย. (2566). การจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงวัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. *วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ*, 8(1), 176-192.
- ชลิต สวัสดิ์ผล. (2563). การนำนโยบายสาธารณะสู่การปฏิบัติ: การส่งเสริมการจ้างงานสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดพิษณุโลก. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 5(2), 57-71.
- ณัฐพล คุ่มใหญ่โต เกรียงศักดิ์ เตมียี่และปราโมทย์ สิทธิจักร. (2563). แพลตฟอร์มปัญญาประดิษฐ์บนฐานความรู้เชิงความหมายเพื่อการแนะนำการดูแลรักษาโรคเรื้อรังของผู้สูงอายุ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 17(2), 120-137.
- ดุขฎี วรรณธรรมดุขฎี. (2561). สัญวิทยาของแบรนด์และกระบวนการสร้างแบรนด์. *วารสารสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*, 11(2), 15-42
- นิชาวดี ตานีเห็ง (2562). การสร้างแบรนด์และการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการผลิตภัณฑ์จักสานจากเตยหนามสู่การแข่งขันเชิงพาณิชย์ภายใต้แนวคิดเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมชุมชนพุงโละ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- นิลุบล ศรีเทพ, พลกฤต รักจุล, ภูติท เรืองรอง, ศศิพร สุดใจ และไพฑูรย์ จันทสิงห์ (2566). การพัฒนาสมรรถนะของนวัตกรชุมชนด้านการส่งเสริมศักยภาพการจัดการกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุในชุมชน

- สู่การเพิ่มรายได้เพื่อรองรับสังคมสูงวัย. *วารสารบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ ราชมงคลล้านนา*, 11(2), 215-230.
- นิสากร กล้านรงค์ และศุภรัตน์ พิณสุวรรณ (2567). การออกแบบผลิตภัณฑ์จากอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและนำไปสู่การยกระดับเศรษฐกิจชุมชนของตำบลปุย อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล. *วารสารอินทนิลทักษิณสาร*, 19(1), 73-92.
- บุษกุล ไชยตันเทือก และภักดี โพธิ์สิงห์. (2564). การใช้นวัตกรรมแพลตฟอร์มเพื่อสังคมไทย. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 5(3), 117-130.
- ปณิดา แจัดนาลาว. (2565). รูปแบบการจัดการโซ่อุปทานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสินค้าเกษตรยั่งยืน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ปทุมรัตน์ สุดชาติ, น้ำเพชร วรรณ และ พศวีร์ ศิริสรณลักษณ์. (2566). การศึกษาโซ่อุปทานการค้าปลีกกรณีศึกษาร้านจำหน่ายของฝาก ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2562, 256-272. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ปนัดดา ยิ้มสกุล วิไล ตั้งจิตสมคิดและวาสนา เพิ่มพูน. (2565). การพัฒนาแพลตฟอร์มผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมทักษะทางด้านอารมณ์ และสังคม (Soft Skill) ในสังคมผู้สูงอายุยุคดิจิทัล. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 16(2), 93-117
- ประพิน นุชเปี่ยม, ดิณห์ธรณ์ ประทีปพรณรงค์, และ บงกช เจนจรัสสกุล. (2561). วิสาหกิจเพื่อสังคมในประเทศไทย: ข้อสังเกตบางประการต่อร่างพระราชบัญญัติ ส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม. *วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน*, 11(1), 109-141.
- ปรางค์วลัย มินาร์ตัน และ รังสรรค์ เกียรติภานนท์. (2566). การประยุกต์ใช้แบบจำลองการดำเนินงานในโซ่อุปทาน เพื่อปรับปรุงกระบวนการธุรกิจให้เป็นมาตรฐาน: กรณีศึกษาในธุรกิจค้าวัสดุก่อสร้างขนาดเล็ก. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 15(3), 92-104.
- ปิยะดา มณีนิล. (2565). ปัญหาและความต้องการเพื่อการพัฒนากลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ (ผ่านด้อยม) ตำบลท่าสาป จังหวัดยะลา. *วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 12(4), 9-16.
- เผด็จ ทุกข์สุญ, ณัฐริดา มงคลศิริ และเมธิณี อิ่มเอิบ. (2559). ผลกระทบของความสามารถทางการตลาดและเครือข่ายทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการส่งออกของผู้ประกอบการไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC). *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(1), 439-455.
- พณณกร ทองหลิม. (2563). แนวทางการยกระดับธุรกิจเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนคลองน้ำเค็ม จังหวัดจันทบุรี. รายงานวิจัย โครงการวิจัยประเภทงบประมาณเงินรายได้ งานวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี จากกองทุนเพื่อการวิจัย เงินอุดหนุนทุนการวิจัย คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปี พ.ศ. 2563.

- พนารักษ์ ปรีดาการณ์ และสุภาวดี เหล่าฤทธิรัตน์. (2562). การสร้างเครือข่ายธุรกิจที่มีศักยภาพ: กรณีศึกษา
เครือข่ายเครื่องนุ่งห่มและเสื้อผ้าในต่างประเทศ. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า*, 5, 1-43.
- พรชนก ทองลาด, สนธิญา สุวรรณราช, อัมเรศ เนตาสีท, ชุตินิษฐ์ ปานคำ, สุพรรณิ คำวาส, อัจฉราภรณ์
วรรณมะกอก และนิศากร สุวรรณ. (2566). แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจเพื่อสังคมและชุมชน
เอื้ออาทรแบบมีส่วนร่วม โดยกลุ่มคนทุกช่วงวัย ตำบลบ้านกิว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง.
วารสารปัญญาภิวัฒน์, 15(3), 30-46.
- พัชรินทร์ เสนาะสันต์. (2567), สัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนากลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง.
- พิชญดา มงคล. (2563). มาตรการทางภาษีเพื่อสังคมผู้สูงอายุ. *วารสารบัณฑิตศึกษานิติศาสตร์*, 13(3),
257-368.
- เพชร บุดสีทา. (2564). การพัฒนาช่องทางจัดจำหน่ายโดยใช้การตลาดดิจิทัลเพื่อเพิ่มความสามารถ
ในการแข่งขันให้กับผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน ตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร.
วารสารวิชาการตลาดและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 8(2), 48-59.
- ภัทรา สุขะคนธ์, สุชีลา ศักดิ์เทวัน และธัญพร ศรีดอกไม้. (2564). แนวทางการสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ
ด้วยผลิตภัณฑ์ชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ, *วารสารวิทยาการจัดการบริหาร*, 23(2), 73-84.
- มนิรัตน์ จันทร์หนิ้ว, ประพิน นุชเปี่ยม และ วริยา ล้าเลิศ. (2565). การพัฒนารอบแนวคิดทางกฎหมาย
เพื่อส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมในประเทศไทย. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 16(48), 46-60.
- มารุต พัฒผล. (2562). *การวิจัยและพัฒนาเพื่อการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : บัณฑิต
รัตนภรณ์ แซ่ลิ้ โขทมกามาต พลศรี และศุภกัญญา เกษมสุข. (2563). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุ
ชุมชนคำครตา อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร เพื่อเพิ่มความสามารถทางเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์.
วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 7(2), 57-72.
- วนิดา คุรงค์ฤทธิชัย, กิตติศักดิ์ รุจิกาญจน์รัตน์, ณฐกร นิลเนตร, รัชดาวัลย์ จิตรพรกุลวสิน, สันฐิตาพร กลิ่นทอง,
เบญจวรรณ ดุนขุนทด และพรรณี คอนจ่อหอ. (2566). การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลนวัตกรรม
การดูแลและส่งเสริมสุขภาพ ผู้สูงอายุ ฒ.ไม่เมา Diamond พื้นที่จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์. *วารสารสุขภาพกับการจัดการสุขภาพ*, 9(2), 127-139.
- วสันต์ สกฤตกิจกาญจน์ และลำสัน เลิศกุลประหยัด. (2564). บทบาทวิสาหกิจเพื่อสังคมในการจ้างงานผู้สูงอายุ
ในประเทศไทย. *วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*,
13(1), 95-105.
- วิจักขณา หุตานนท์ และสุวรรณา นาควิบูลย์วงศ์. (2560). โมเดลโครงสร้างการพัฒนาทักษะอาชีพผู้สูงอายุ.
วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 11(3), 312-324.
- วิจิตรา แซ่ตั้ง, นุสรา แสงอร่าม, ชิตชนก วงศ์เครือ และ กัญญารัตน์ ไชยสงคราม. (2566). การพัฒนา
ผลิตภัณฑ์เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ. *วารสารวิทยาการจัดการและการบัญชี*, 2(2),
35-51.
- วิเชียร วิทยอุดม. (2554). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์จำกัด.

- วิทยา นามเสาร์ และจิระพงศ์ เรืองกุล. (2564). การประกอบการเพื่อสังคม: กรณีศึกษายิมส์คาเฟ่ ร้านกาแฟเพื่อสร้างโอกาสในการทำงานให้กับคนพิการ. *วารสารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 6(1), 1-8.
- วิภาวดี พรหมพุดธา และขาม จาตุรงค์กุล. (2565). โครงการออกแบบอัตลักษณ์ตราสินค้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย โดยได้แรงบันดาลใจจากดอกไม้ เมืองเลย กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายชุมชนบ้านกบกก อ.วังสะพุง จ.เลย. ประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 23 ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วันที่ 25 มีนาคม 2565, 326-344.
- วุฒิรักษ์ แพงตาแก้ว. (2567). แพลตฟอร์มธุรกิจนวัตกรรมเพื่อสังคม (Social Business Platform). <https://social.nia.or.th/2020/article0007/>
- ศรัณย์ เปรมสุข, อนุชา กอนพวง, รัตนะ บัวสนธ์ และปรกรณ์ ประจัญบาน. (2566). การประยุกต์ใช้การประเมินเชิงพัฒนาร่วมกับเทคนิคกำหนดกลยุทธ์น่านน้ำสีคราม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 25(4), 362-372.
- ศรินนา แก้วสีเคน และภัครดา เกิดประทุม. (2564). การพัฒนากลยุทธ์เพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชนเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคม ในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 11(6), 2426-2441.
- ศิรินัตตา ปรีชา, อีรพัฒน์ เชื้อนปัญญา และปราณี จิระกิตติเจริญ. (2567). *แรงงานสูงวัยปรับตัวอย่างไร...ให้ทันเทรนด์*. <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/research-and-publications-pdf/articles-and-publications/articles/regional/2024/2024-rl-01-empowering-elderly-workers.pdf>
- สาริพันธ์ สุภารรณ. (2564). หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับสื่อเพื่อการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาสื่อผู้สูงอายุหน่วยที่ 1-7*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. (2567). *วช. ประกาศรับข้อเสนอการวิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ 2567 (ด้านการรองรับสังคมสูงวัย)*. <https://ird.ssru.ac.th/news/view/0808256606>
- สิริพร พงศ์ศิริกุล, พัชรี ฉลาดธัญกิจ, ณรงค์ฤทธิ์ ประสานตรี, กาญจนา จินดานิล และสุกัญญา ตั้งประเสริฐ. (2567). แนวทางการพัฒนาทักษะแรงงานผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับลักษณะงาน. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 12(1), 135-146.
- สุชีลา ศักดิ์เทวิน. (2563). รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพ ด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ ในจังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 15(2), 155-170.
- สุทธดา ขัตติยะ และ ณรงค์ ป้อมหลักทอง. (2562). ลักษณะการดำเนินงานและรูปแบบของโฮมสเตย์ ในจังหวัด เชียงราย. *Graduate School Journal*, 12(1), 31-43.
- สุทธยา สมสุข. (2563). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุ. *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 33(1), 62-77.

- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). *การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era)*.
<https://www.truelookpanya.com/knowledge/content/52232/-edu-teaartedu-teaart-teaartdir>
- เอกพล วงศ์เสรี, กมลวรรณ กิตติอุดมรัตน์, จิรวัฒน์ ทิพย์รส, เฉลิมพร วรพันธ์กิจ และพรรณวดี กิตติอุดมรัตน์. (2563). ยุทธศาสตร์การเตรียมผู้สูงอายุให้เข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีความสุข. *วารสาร Silpakorn University e-Journal (Social Sciences, Humanities, and Arts)*, 40(6), 74-91.
- Bonnell, H. (2015, October 28). *Social Enterprise: A Tool for ASEAN Integration?* Retrieved from <https://asiafoundation.org/2015/10/28/social-entrepreneurship-a-tool-for-asean-integration/>
- Elkington, J. (1998). *Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business*. London: New Society Publishers.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education (3rd ed.)*. New York: Mc Graw Hill. learning. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Le Blanc, D. (2015). Towards Integration at Last? The Sustainable Development Goals as a Network of Targets. *Sustainable Development*, 23(3), 176-187.
- Nittayakasetwat, E. (2011). The Development of Social Enterprises in Thailand and Other Countries: Case Studies and Best Practice Applications. *NIDA Business Journal*, 8, 95-125.
- Pillemer, D. B. , & Light, R. J. (1980). Sythesizing Outcomes: How to Use Research Evidence from Many Studies. *Harvard Educational Review*. 50(2), 176-195.
- Sakulsri, T. , & Tipsuk, P. (2020). Synthesis of Integrated Elderly Care Systems: The Involvement of Private Sector and Social Enterprises.
- Saylor, J. G., & Alexander, W. M. (1974). *Planning Curriculum for Schools*. New York: Holt, Rinehart and Wiston.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development, Theory and Practice*. New York: Harcourt Brace&World.
- Tyler, R. W. (1969). *Education Evaluation: new Roles Means*. Chicago: University of Chicago Press.

19. แผนการดำเนินงานวิจัย

ปี (งบประมาณ)	กิจกรรม	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ผลผลิต ที่จะส่งมอบ	ร้อยละ ของกิจกรรม ใน ปีงบประมาณ
2568	กิจกรรมการสร้างการรับรู้และเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการดำเนินการวิจัย														
	1. การชี้แจงการดำเนินงาน ของโครงการวิจัยและต่อ กลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง													บัญชีรายชื่อ เครือข่ายผู้ร่วม ดำเนินงานและ ผู้มีส่วนร่วมใน การดำเนินงาน	2
	2. การเชื่อมโยงเครือข่าย ภาคีด้านการพัฒนาธุรกิจ สำหรับผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ													การลงนาม ความร่วมมือ ของเครือข่าย	3
	กิจกรรมการยกระดับผลิตภัณฑ์ (objective 1)														
	3. ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค ต่อการใช้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ผู้สูงอายุ													พฤติกรรม ผู้บริโภคและ ความต้องการ ที่มีต่อ ผลิตภัณฑ์ ผู้สูงอายุ	5
	4. การรวบรวมผลิตภัณฑ์ ผู้สูงอายุเพื่อนำเข้าสู่การ นำเสนอต่อตลาด													บริบททาง เศรษฐกิจของ ผลิตภัณฑ์ ผู้สูงอายุและ ทักษะอาชีพ	5
	5. ปฏิบัติการยกระดับ ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุเพื่อ ศักยภาพทางด้านการตลาด													ผลิตภัณฑ์ที่ ได้รับการ ยกระดับหรือ สอดคล้องกับ ความต้องการ ของผู้บริโภค	5
	6. ทดสอบตลาดผลิตภัณฑ์ และประเมินผลิตภัณฑ์ที่ ถูกพัฒนา													ผลิตภัณฑ์ที่ ได้รับการ ยกระดับหรือ สอดคล้องกับ ความต้องการ ของผู้บริโภค	3
	7.การขยายตลาดและ กลุ่มเป้าหมายผลิตภัณฑ์													ผลิตภัณฑ์ที่ สอดคล้องกับ ตลาด เป้าหมายและ ความต้องการ	2
	กิจกรรมออกแบบและพัฒนาหน่วยธุรกิจเพื่อสังคม (objective 2)														
	8. วิเคราะห์คุณลักษณะ การเป็นผู้ประกอบการใน กลุ่มผู้สูงอายุ													คุณลักษณะ การเป็น ผู้ประกอบการ ของผู้สูงอายุ	3

ปี (งบประมาณ)	กิจกรรม	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ผลผลิต ที่จะส่งมอบ	ร้อยละ ของกิจกรรม ใน ปีงบประมาณ
	9. พัฒนาผู้สูงอายุให้เป็น ผู้ประกอบการทางสังคม													กระบวนการทัศน์ ในการเป็น ผู้ประกอบการ ของผู้สูงอายุ และกลุ่มวัน เตรียมพร้อม เข้าสู่ผู้สูงอายุ	5
	10. ออกแบบหน่วยธุรกิจ เพื่อสังคมและระบบการ บริหารจัดการองค์กร เชื่อมโยงภาพรวมในห่วงโซ่ อุปทาน													หน่วยธุรกิจ เพื่อสังคม	5
	11. พัฒนาระบบกลไกการ บริหารจัดการองค์กรและ 12. การเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ ชุมชนของธุรกิจเพื่อสังคม และเครือข่ายผลิตภัณฑ์ ผู้สูงอายุ													ระบบกลไก การบริหาร จัดการองค์กร ของหน่วย ธุรกิจเพื่อ สังคม	5
	13. ประเมินและปรับปรุง ระบบการจัดการหน่วยธุรกิจ และเครือข่าย													แนวทางการ ดำเนินงานที่ เหมาะสมของ หน่วยธุรกิจ เพื่อสังคม	3
	กิจกรรมพัฒนาหลักสูตรด้านทักษะอาชีพที่สามารถสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง (objective 3)														
	14. ออกแบบและพัฒนา หลักสูตรและแพลตฟอร์ม เพื่อพัฒนาทักษะและ ส่งเสริมอาชีพ													หลักสูตรเพื่อ การพัฒนา อาชีพและ ทักษะผู้สูงอายุ	5
	15. ออกแบบและพัฒนา ระบบซื้อขายสินค้า ออนไลน์													ระบบการ จัดการซื้อขาย สินค้าออนไลน์	5
	16. การเชื่อมโยงและ พัฒนาแพลตฟอร์มสำหรับ การพัฒนาทักษะและ ส่งเสริมอาชีพ													แพลตฟอร์มที่ เชื่อมโยงทักษะ อาชีพ การตลาด ออนไลน์	5
	17. การเผยแพร่และนำใช้ แพลตฟอร์มเพื่อพัฒนา ทักษะและส่งเสริมอาชีพ กับธุรกิจเพื่อสังคม													แพลตฟอร์มที่ เชื่อมโยงทักษะ อาชีพ การตลาด ออนไลน์	2
	กิจกรรมการพัฒนารูปแบบตลาดผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุออนไลน์และออฟไลน์ (objective 4)														
	18. การวิเคราะห์และ ออกแบบแบรนด์													แบรนด์/ เครื่องหมาย	

ปี (งบประมาณ)	กิจกรรม	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ผลผลิต ที่จะส่งมอบ	ร้อยละ ของกิจกรรม ใน ปีงบประมาณ
														การคำสำหรับ ผลิตภัณฑ์หรือ หน่วยธุรกิจ เพื่อสังคม	5
	19. การสร้างคุณค่าและ นำเสนอแบรนด์													คุณค่าของแบ รด์และ ผลิตภัณฑ์ ผู้สูงอายุ	5
	20. การวิเคราะห์ และ ออกแบบบรรจุภัณฑ์และ ตราสินค้า และเรื่องราวการ นำเสนอผลิตภัณฑ์													อัตลักษณ์ ผลิตภัณฑ์ ผู้สูงอายุ	3
	21. การกำหนดตลาดและ แผนการตลาด													แผนการตลาด และตลาด เป้าหมาย	2
	22. การประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารการตลาด													การสื่อสารทาง การตลาดและ กิจกรรม ทางการตลาด	5
	23. ประเมินและปรับปรุง การจัดการตลาด													ผลการประเมิน และการ ปรับปรุงแผน	2
	กิจกรรมการนำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัย														
	24. การสรุปเนื้อหาและ สังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อ นำเสนอผลการวิจัย													ผลการ ดำเนินการ วิจัย/รายงาน วิจัยฉบับ สมบูรณ์	5
	25. การถ่ายทอดองค์ ความรู้หรือคืนความรู้ให้แก่ องค์กร หน่วยงาน กลุ่ม ชมรม/สมาคมผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุ													หลักสูตร พัฒนาทักษะ ผู้สูงอายุ	5
	26. การจัดทำรายงาน ความก้าวหน้าและรายงาน ผลการดำเนินการวิจัย													ผลการ ดำเนินการ วิจัย/รายงาน วิจัยฉบับ สมบูรณ์	3
	27. การนำเสนอบทความ วิจัย													ต้นฉบับ บทความวิจัย	2

20. งบประมาณของโครงการวิจัย

รายการ	งบประมาณที่เสนอขอ (บาท)
1. งบบุคลากร	-
1.1 ค่าจ้างชั่วคราว	
2. งบดำเนินการ	1,430,850
2.1 ค่าตอบแทน	322,800
1) ค่าตอบแทนผู้วิจัย (ให้เบิกจ่ายค่าตอบแทนทั้งคณะ) ผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือข้าราชการระดับ 6-7 ไม่เกินปีละ 120,000 บาท ต่อโครงการต่อคณะนักวิจัย	120,000
2) ค่าตอบแทนที่ปรึกษา รวมแล้วต้องไม่เกิน 3% ของงบวิจัย เป็นเงิน 38,000 บาท	38,000
3) ค่าตอบแทนผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ จำนวน 4 เครื่องมือ ๆ ละ 3 ท่าน ๆ ละ 1,000 บาท เป็นเงิน 12,000 บาท	12,000
4) ค่าตอบแทนผู้ให้ข้อมูล (ผู้ตอบแบบสอบถาม, ผู้ให้สัมภาษณ์) จำนวน 400 คน ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 100 บาท ($400 \times 2 \times 100 = 80,000$ บาท)	80,000
5) ค่าตอบแทนวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในกิจกรรมการวิพากษ์ข้อมูลที่ปรึกษาการพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคม เครือข่ายธุรกิจผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ จำนวน 3 ครั้ง ๆ ละ 2 คน ๆ ละ 4 ชั่วโมง ๆ ละ 1,200 บาท ($3 \times 2 \times 4 \times 1,200 = 28,800$)	28,800
6) ค่าตอบแทนวิทยากรในการฝึกอบรม ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง ดังนี้ ราชการไม่เกินชั่วโมงละ 600 บาท เอกชนไม่เกินชั่วโมงละ 1,200 บาท ระบุจำนวนคนจำนวนชั่วโมง - วิทยากรภาครัฐ จำนวน 5 คน 6 ชั่วโมง ($5 \times 6 \times 600 = 18,000$ บาท) - วิทยากรภาคเอกชน จำนวน 5 คน ๆ ละ 6 ชั่วโมง ๆ ละ 1,200 บาท ($5 \times 6 \times 1,200 = 36,000$ บาท)	54,000
2.2 ค่าใช้สอย	1,026,050
1) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของทีมนักวิจัย จำนวน 12 คน ๆ ละ 20 วัน ๆ ละ 240 บาท ($12 \times 20 \times 240 = 57,600$)	57,600
2) ค่าจ้างเหมาจัดสถานที่พร้อมป้าย ระบบเสียง และอุปกรณ์เพื่อจัดเวทีนำเสนอข้อมูลผลการวิจัยและข้อเสนอเชิงนโยบาย จำนวน 1 งาน ๆ ละ 85,000 บาท ($1 \times 80,000 = 85,000$ บาท)	85,000
3) ค่าที่พัก จำนวน 4 ห้อง ๆ ละ 2 คืน ๆ ละ 800 บาท จำนวน 5 ครั้ง ($4 \times 2 \times 800 \times 5 = 32,000$ บาท)	32,000

รายการ	งบประมาณที่เสนอขอ (บาท)
4) ค่าจ้างเหมาจัดทำอาหารกลางวันและ กิจกรรมเวทีเปิดโครงการ การนำเสนอ การเปลี่ยนแปลง และนำเสนอผลในระดับพื้นที่ จำนวน 50 คน ๆ ละ 130 บาท 5 ครั้ง ($50 \times 130 \times 5 = 32,500$ บาท)	32,500
5) ค่าจ้างเหมาจัดทำอาหารว่างและอาหารกลางวัน กิจกรรมการสร้างและ เชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อการส่งเสริมศักยภาพทางธุรกิจของผู้สูงอายุ จำนวน 50 คน ๆ ละ 130 บาท 4 ครั้ง ($50 \times 130 \times 5 = 26,000$ บาท)	26,000
6) ค่าจ้างเหมาจัดทำอาหารกลางวันและอาหารว่าง กิจกรรมการพัฒนา หลักสูตรเพิ่มทักษะอาชีพ จำนวน 3 ครั้ง ๆ ละ 20 คน ๆ ละ 130 บาท ($3 \times 20 \times 130 = 7,800$ บาท)	7,800
7) ค่าจ้างเหมาออกแบบและจัดทำแบรนด์ เครื่องหมายการค้า และฉลาก ผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 งาน ๆ ละ 50,000 บาท ($3 \times 50,000 = 150,000$ บาท)	150,000
8) ค่าจ้างจัดทำคลิปวิดีโอและถ่ายภาพผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งเสริมการตลาด จำนวน 2 งาน ๆ ละ 50,000 บาท ($2 \times 50,000 = 100,000$ บาท)	100,000
9) ค่าจ้างผู้นำเสนอขายผลิตภัณฑ์ (Influencer) ในช่องทางออนไลน์ จำนวน 1 งาน 5 อำเภอ ๆ ละ 15,000 บาท ($1 \times 5 \times 15,000 = 75,000$ บาท)	75,000
10) ค่าจ้างเหมารถตู้พร้อมน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับการลงพื้นที่ติดตามโครงการ ดำเนินงาน และจัดกิจกรรมของโครงการวิจัย ภายในจังหวัด จำนวน 20 ครั้ง ๆ ละ 1 คัน ๆ ละ 1,800 บาท ($20 \times 1 \times 1,800 = 36,000$) และเดินทางต่างจังหวัด จำนวน 15 ครั้ง ๆ ละ 1 คัน ๆ ละ 2,000 บาท ($15 \times 1 \times 2,000 = 30,000$)	66,000
11) ค่าจ้างทำอาหารกลางวันและอาหารว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ กิจกรรมอบรมให้ความรู้-อบรมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมการยกระดับ ผลิตภัณฑ์ กิจกรรมการพัฒนาทักษะอาชีพ กิจกรรมการพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคม กิจกรรมการวางแผนและนำเสนอแผนการตลาด กิจกรรมการติดตามและ ประเมินผลการดำเนินกิจกรรม คณะทำงาน-เจ้าหน้าที่-วิทยากร) จำนวน 20 ครั้ง ๆ ละ 30 คน ๆ ละ 130 บาท ($20 \times 30 \times 130 = 78,000$ บาท)	78,000
12) ค่าจ้างเหมาเชื่อมโยงระบบแพลตฟอร์มกับเครือข่ายหรือระบบอื่น ๆ เพื่อนำเสนอหลักสูตรพัฒนาทักษะ การตลาดออนไลน์ และระบบฐานข้อมูล ปราชญ์ผู้สูงอายุ จำนวน 1 งาน ๆ ละ 50,000 บาท ($1 \times 50,000 = 50,000$ บาท)	50,000
13) ค่าจ้างจัดกิจกรรมนำผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุออกสู่ตลาดระดับจังหวัด ภูมิภาค และประเทศ จำนวน 2 ครั้ง ๆ ละ 30,000 บาท ($2 \times 30,000 = 60,000$ บาท)	60,000

รายการ	งบประมาณที่เสนอขอ (บาท)
14) ค่าจ้างผลิตสินค้า/ผลิตภัณฑ์ต้นแบบจากการพัฒนาเพื่อใช้ในการตรวจประเมินคุณภาพ และทดลองตลาด จำนวน 70 ผลิตภัณฑ์ ๆ ละ 5 ชิ้น ๆ ละ 400 บาท ($70 \times 5 \times 400 = 140,000$ บาท)	140,000
15) ค่าจ้างเหมาจัดทำเล่มรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ จำนวน 10 เล่มๆ ละ 280 บาท ($10 \times 280 = 2,800$ บาท)	2,800
16) ค่าจ้างเหมาจัดทำเล่มรายงานความก้าวหน้า จำนวน 15 เล่มๆ ละ 250 บาท ($15 \times 250 = 3,750$ บาท)	3,750
17) ค่าจ้างเหมาจัดทำเล่มคู่มือ เอกสารประกอบการนำเสนอผลงาน จำนวน 200 เล่ม ๆ ละ 250 บาท ($200 \times 250 = 50,000$ บาท)	50,000
18) ค่าพาหนะในการเดินทางสำหรับวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ในการจัดกิจกรรมการนำเสนองาน การวิพากษ์ข้อมูลการวิจัย จำนวน 4 ครั้งๆ ละ 2 คนๆ ละ 600 บาท/เที่ยว ($4 \times 2 \times 600 \times 2 = 9,600$)	9,600
2.3 ค่าวัสดุ	72,000
1) ค่าวัสดุสำนักงาน อาทิ กระดาษ A4 กระดาษฟรียชาร์ต ปากกา ดินสอ สีเมจิก ปากกาไวร์บอร์ด แฟ้ม เป็นต้น	38,000
2) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในการเดินทางลงพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมกับพื้นที่เป้าหมาย การติดต่อประสานงาน การเดินทางไปนำเสนองาน หรือการเดินทางไปร่วมกิจกรรมอื่น ๆ กับทางจังหวัด แหล่งทุน หรือหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดโครงการ (ประมาณการตามแผนกิจกรรมตลอดโครงการอย่างน้อย 36 ครั้ง หรือเดือนละ 3 ครั้ง จำนวน 12 เดือน เดินทางไป-กลับ ครั้งละ 240 กิโลเมตรโดยเฉลี่ย) จำนวน 8,500 ก.ม. ๆ ละ 4 บาท ($8,500 \times 4 = 34,000$)	34,000
3. งบลงทุน(ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง)	-
3.1 ครุภัณฑ์ :-	
3.2 .ค่าสิ่งก่อสร้าง :-	
4. ค่าธรรมเนียมอุดหนุนสถาบัน (ให้หมายรวมถึงค่าสาธารณูปโภคด้วย) - กำหนดให้ไม่เกินร้อยละ 10 ของงบวิจัยไม่รวมค่าตอบแทนคณะผู้วิจัย ครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง	142,150
รวมงบประมาณที่เสนอขอ	1,573,000

21. เป้าหมายของผลลัพธ์ (Outcome) และตัวชี้วัด

ปีที่เสนอขอ (ปีที่ 1)

ลำดับ	ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด	
		ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ	ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ
1.	ธุรกิจเพื่อสังคมของผู้สูงอายุที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ	รายได้หรือผลประกอบการที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน	การขยายผลของธุรกิจต้นแบบของผู้สูงอายุที่สามารถสร้างผลประกอบการให้แก่กิจการหรือผู้สูงอายุ
2.	แพลตฟอร์มสำหรับการส่งเสริมการตลาด การพัฒนาทักษะอาชีพ และการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ	จำนวนการเข้าใช้งานผ่านแพลตฟอร์มและการอัปเดตข้อมูล (ไม่น้อยกว่า 500 คน และเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 25 ในทุก ๆ ปี)	ผู้สูงอายุที่เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากแพลตฟอร์มได้อย่างง่าย และมีรัศมีการใช้งานเพิ่มมากขึ้น
3.	หลักสูตรถูกนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะด้านการสร้างรายได้สำหรับผู้สูงอายุ	จำนวนผู้เข้าใช้หลักสูตร (ไม่น้อยกว่า 500 คน และเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 25 ในทุก ๆ ปี)	ผู้สูงอายุสามารถพัฒนาทักษะตนเองในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หรือดำเนินการผลิตที่มีคุณภาพ มาตรฐาน หรือตรงกับความต้องการของตลาด
4.	ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์ม “ฮอม”	จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ถูกเสนอผ่านแพลตฟอร์ม (ไม่น้อยกว่า 200 ผลิตภัณฑ์)	ผู้บริโภคมีสินค้าหลากหลายที่สามารถเลือกได้และมีความเชื่อมั่นในคุณภาพ มาตรฐานของผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ
5.	รายได้ที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ	ร้อยละของรายได้ที่เกิดจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ (อย่างน้อยร้อยละ 15)	ความสุขของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจากการเกิดรายได้
6.	เครือข่ายผู้สูงอายุเกิดการเชื่อมโยงเพื่อการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและยกระดับผลิตภัณฑ์	เครือข่ายที่เกิดการเชื่อมโยงของผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ (อย่างน้อย 1 เครือข่ายที่เป็นทางการและมีการดำเนินงานต่อเนื่อง)	ผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางเกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายซึ่งกันและกันและกำหนดทิศทางและแนวทางในการสร้างศักยภาพที่นำไปสู่การสร้าง

ลำดับ	ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด	
		ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ	ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ
			เศรษฐกิจครัวเรือนของครอบครัวผู้สูงอายุ
7.	ดัชนีความสุขของผู้สูงอายุ	ดัชนีความสุขของผู้สูงอายุ (เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนเข้าร่วมกิจกรรมหรือใช้แพลตฟอร์ม)	ดัชนีความสุขของผู้สูงอายุ เพิ่มขึ้นเพื่อเข้าใช้ระบบบนฐานข้อมูลแพลตฟอร์มออนไลน์ และเข้าร่วมกิจกรรมในการดำเนินการวิจัย

ผลลัพธ์รายปี

ลำดับ	ปีที่ส่งมอบ ผลลัพธ์ (ระบุ ปี พ.ศ.)	ผลผลิตที่จะส่งมอบ		
		ผลที่คาดว่าจะได้รับ	จำนวน หน่วยนับ	รายละเอียดผลลัพธ์
1.	2569	รูปแบบธุรกิจเพื่อสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	1 (รูปแบบ)	รูปแบบในการจัดการทางธุรกิจของผู้สูงอายุโดยใช้ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่ผลิตและพัฒนาการผลิตสินค้าหรือบริการและหน่วยธุรกิจที่สามารถนำไปใช้ในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ
2.	2569	เครือข่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ	1 (เครือข่าย)	เครือข่ายผลิตภัณฑ์ที่ผู้สูงอายุดำเนินการในการผลิตและพัฒนาเพื่อสร้างศักยภาพทางการผลิต ศักยภาพทางการตลาด และโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้สูงอายุโดยมีการลงนามความร่วมมือทั้งหน่วยงานภาครัฐ กลุ่ม/สมาคม/ชมรมผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุหรือองค์กรอื่น ๆ ที่มีการผลิตผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ
3.		นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ที่สร้างโอกาสในการสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ	15 (ผลิตภัณฑ์)	ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดที่สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ

4.	2569	จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในอนาคตและเพิ่มทักษะด้านงาน/อาชีพ	785 (คน)	ศักยภาพในการริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการเป็นผู้ประกอบการทางสังคมผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การประกอบการธุรกิจสำหรับผู้สูงอายุ และการใช้แพลตฟอร์ม
5.	2569	หลักสูตรเพื่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในอนาคตและเพิ่มความสามารถในการพึ่งตนเองได้แก่ทักษะด้านงาน/อาชีพ ความรอบรู้เรื่องสุขภาพ (Health Literacy) ความรอบรู้ด้านการเงิน (Financial Literacy) หรือความรอบรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)	5 (หลักสูตร)	หลักสูตรเพื่อการพัฒนาทักษะของผู้สูงอายุทั้ง Up Skill และ Re Skill เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะอาชีพและการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทเชิงพื้นที่และสถานการณ์ปัจจุบัน
6.	2569	แพลตฟอร์มสำหรับการส่งเสริมการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุและการพัฒนาทักษะผู้สูงอายุ (แพลตฟอร์ม “ฮ่อม”)	1 (แพลตฟอร์ม)	แพลตฟอร์มที่สามารถนำเสนอผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่ตรงกับตลาดเป้าหมาย (ตลาดออนไลน์) และสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่กว้างโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสมัยใหม่ไปใช้ และแพลตฟอร์มเพื่อการพัฒนาทักษะผู้สูงอายุที่ผู้สูงอายุสามารถ “เข้าถึงง่าย เรียนรู้ได้ รับรู้ไว” รวมทั้งรวบรวมปราชญ์และองค์ความรู้ที่สามารถสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุ
7.	2569	บทความวิจัยหรือบทความวิชาการ	3 (บทความ)	บทความวิจัยหรือบทความวิชาการที่นำเสนอและเผยแพร่ผ่านวารสารระดับชาติบนฐาน TCI 1 หรือวารสารนานาชาติบนฐานที่ได้รับการรับรอง

22. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

22.1 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ด้านวิชาการ

1. องค์ความรู้ของรูปแบบหรือโมเดลธุรกิจ และการจัดการทางธุรกิจของผู้สูงอายุซึ่งเป็นธุรกิจต้นแบบ ที่องค์กร หน่วยงานที่กำกับ ดูแล หรือพัฒนากลุ่มผู้สูงอายุสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาธุรกิจหรือ เศรษฐกิจในครัวเรือนของผู้สูงอายุ

2. แนวทางในการพัฒนาแพลตฟอร์มที่ใช้ในการถ่ายทอด เผยแพร่องค์ความรู้ของหลักสูตรเพื่อการพัฒนาทักษะอาชีพและการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุที่ “เข้าถึงง่าย เรียนรู้ได้ รับรู้ไว” ที่หน่วยงานต่าง ๆ สามารถ เป็นผู้จัดทำและดำเนินการได้เองทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่น หรือจังหวัด

3. หลักสูตรด้านการพัฒนาทักษะอาชีพและการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล ตรงและสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้สูงอายุ หรือถูกสร้างและพัฒนาหลักสูตรขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุและสามารถ นำไปใช้ได้จริงภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน ทรัพยากรที่มีอยู่ของชุมชน รวมทั้งความรู้และการเทคโนโลยีที่ ผู้สูงอายุมีอยู่

ประโยชน์ด้านสังคม

ด้านสาธารณะ

1. หน่วยงาน ชุมชน กลุ่มประชาชน หรือองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนา เศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุ และสามารถนำกระบวนการ องค์ความรู้อันเกิดจากการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ไปใช้หรือขยายผลของแต่ละหน่วยงาน/องค์กร

2. เกิดระบบนิเวศเศรษฐกิจผู้สูงอายุทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด ภูมิภาค และประเทศ เกิดขึ้นและสามารถใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศเศรษฐกิจผู้สูงอายุในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในระดับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มผู้สูงอายุ

ด้านชุมชนและพื้นที่

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงกับผู้สูงอายุมีหลักสูตร เพื่อการพัฒนาทักษะอาชีพและการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล ที่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ และ สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ของแต่ละชุมชนที่สามารถนำไปใช้ได้พัฒนาผู้สูงอายุ

2. ชุมชนเกิดกระบวนการแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งการผลิต การจำหน่าย และการ ซื้อการขายทั้งปัจจัยในการผลิตและผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่ทำให้เกิดการหมุนเวียนเศรษฐกิจภายในชุมชน

3. ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนสามารถนำมาสร้างและใช้ประโยชน์ทางการพาณิชย์และสร้างโอกาส ทางเศรษฐกิจภายในชุมชน ตลอดจนการร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้คงอยู่และใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง และ ยั่งยืน

4. เกิดการสร้างการรับรู้ในภูมิปัญญา ความเชี่ยวชาญของผู้สูงอายุในแต่ละชุมชนที่นำไปสู่การ สร้างสรรค์โอกาสทางเศรษฐกิจ การต่อยอดภูมิปัญญา และความภาคภูมิใจของผู้สูงอายุ ความภาคภูมิใจของชุมชน และท้องถิ่น

ประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม

เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นทุนของชุมชนที่ชุมชนสามารถนำมาใช้ในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้สูงอายุ

ประโยชน์ด้านนโยบาย

การนํานโยบายด้านการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุในจังหวัดเพื่อให้ผู้สูงอายุเกิดรายได้และมีการเติบโตของหน่วยธุรกิจหรือกิจการเพื่อสังคม ซึ่งหน่วยงานในระดับจังหวัดนำไปบรรจุเป็นนโยบายการดำเนินงานและการแจ้งให้หน่วยงานในกำกับในพื้นที่อื่นนำแนวทาง กระบวนการ หรือผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ

1. หน่วยธุรกิจของผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุเป็นองค์กรที่สามารถสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้สูงอายุ และสามารถสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุได้อย่างแท้จริง

2. ผู้สูงอายุเกิดรายได้จากการจ้างงานหรือการผลิตผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดที่กว้างและหลากหลายจากการพัฒนาแพลตฟอร์มการตลาด

3. ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุเกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นตามการพัฒนาอันเนื่องมาจากการสร้างหรือการพัฒนาหลักสูตรทักษะอาชีพที่ผู้สูงอายุสามารถ “เข้าถึงง่าย เรียนรู้ได้ รับรู้ไว”

4. การหมุนเวียนเศรษฐกิจภายในชุมชนเกิดการพัฒนาและมีทิศทางที่ดีขึ้นจากการจำหน่ายปัจจัยในการผลิต กิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งการซื้อการขายและการบริโภคที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ การสร้างรายได้ให้แก่ผู้บริโภค และความต้องการทางการตลาดในผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ

22.2 ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์

1. ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ทางตรง ประกอบด้วย

1) ผู้สูงอายุในชุมชนพื้นที่วิจัยและเข้าร่วมการดำเนินงานของโครงการวิจัย

2) องค์กรหน่วยงานภาครัฐที่เป็นผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย เช่น ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

3) นักวิจัยซึ่งจะเป็นผู้ได้รับองค์ความรู้ใหม่จากการดำเนินงานโครงการวิจัย

4) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ซึ่งจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการดำเนินการตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยทั้งในการวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการจัดการเรียนการสอน

2. ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม ประกอบด้วย

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้อยู่ในขอบเขตพื้นที่วิจัยหรือกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้เห็นและนำแนวทางการดำเนินงานไปใช้ทั้งในรูปแบบการนำผลการวิจัยไปใช้ภายหลังการเสร็จสิ้นการดำเนินการวิจัยหรือการนำกระบวนการไปใช้ในระหว่างดำเนินการวิจัย

2) ประชาชน ชุมชน หรือหน่วยงานที่อยู่ในระบบนิเวศเศรษฐกิจผู้สูงอายุ หรืออยู่ในโซ่อุปทานผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุจะสามารถหาโอกาสทางธุรกิจเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ตามรูปแบบหรือลักษณะที่เหมาะสมของแต่ละกลุ่ม

23. หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้ใช้ประโยชน์ จากงานวิจัย	การวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์	การดำเนินการภายหลัง โครงการเสร็จสิ้น
ศูนย์พัฒนาการจัด สวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง	<u>ด้านวิชาการ</u> ดำเนินการในการนำองค์ความรู้ที่ได้จาก การวิจัยไปใช้ในการพัฒนาทางวิชาการดังนี้ การพัฒนาการจัดทำหลักสูตรทางด้านวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ และการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัด ลำปางและในจังหวัดที่รับผิดชอบการพัฒนา บุคลากรภายในสังกัดให้มีความเชี่ยวชาญ การขยายผลขององค์ความรู้ไปใช้กับพื้นที่ ที่รับผิดชอบในจังหวัดอื่น ๆ <u>ด้านสังคม</u> ดำเนินการในการนำผลการวิจัยไปกำหนด กิจกรรมหรือจัดทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน ผู้สูงอายุ ชมรม/สมาคมผู้สูงอายุ และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำงานร่วมกันในประเด็น ของผู้สูงอายุเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุหรือ เป็นการเตรียมความพร้อมในการรองรับ ผู้สูงอายุในอนาคต <u>ด้านนโยบาย</u> ดำเนินการในการนำผลการวิจัยหรือ ข้อเสนอแนะในการวิจัยไปใช้ในการกำหนด นโยบายหรือแผนปฏิบัติงานในการพัฒนา ศักยภาพของผู้สูงอายุเพื่อให้สอดคล้องกับ พันธกิจของหน่วยงาน ตลอดจนถึงการบูรณา การความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการขยาย ผลของการดำเนินโครงการวิจัยในปีต่อไป <u>ด้านเศรษฐกิจ</u> ดำเนินการขับเคลื่อนให้ผลิตภัณฑ์ที่ ผู้สูงอายุทั้งจากโรงเรียนผู้สูงอายุหรือกลุ่ม/ ชมรม/สมาคมผู้สูงอายุสามารถสร้างรายได้	1. เป็นหน่วยงานโดยตรง สำหรับการนำผลการวิจัยไป ขยายผลกับพื้นที่อื่น ๆ ที่ รับผิดชอบใน 8 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดลำปาง จังหวัดพิษณุโลก จังหวัด อุตรดิตถ์ จังหวัดตาก จังหวัด สุโขทัย จังหวัดพิจิตร จังหวัด กำแพงเพชร และจังหวัด เพชรบูรณ์ 2. รับการถ่ายโอนนวัตกรรม และองค์ความรู้จาก โครงการวิจัยเพื่อนำไปใช้ใน การดำเนินงานของหน่วยงาน

ผู้ใช้ประโยชน์ จากงานวิจัย	การวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์	การดำเนินการภายหลัง โครงการเสร็จสิ้น
	ให้แก่ผู้สูงได้อย่างแท้จริงและสามารถเป็น ผลิตภัณฑ์ที่สร้างความภูมิใจให้แก่ผู้สูงอายุ	
สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของ มนุษย์จังหวัดลำปาง	ด้านวิชาการ ดำเนินการในการนำองค์ความรู้ที่ได้จาก การวิจัยไปใช้ในการพัฒนาทางวิชาการดังนี้ 1) การพัฒนาการจัดทำหลักสูตรทางด้าน วิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีพที่สอดคล้องกับ ความต้องการและการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ จังหวัดลำปางและในจังหวัดที่ รับผิดชอบ 2) การพัฒนาบุคลากรภายในสังกัดให้มี ความเชี่ยวชาญ 3) การขยายผลขององค์ความรู้และสร้าง เครือข่ายเพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุใน ระดับจังหวัด <u>ด้านสังคม</u> ดำเนินการในการนำผลการวิจัยไปกำหนด กิจกรรมหรือจัดทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน ผู้สูงอายุ ชมรม/สมาคมผู้สูงอายุ และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำงานร่วมกันใน ประเด็นของผู้สูงอายุเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ ผู้สูงอายุหรือเป็นการเตรียมความพร้อมในการ รองรับผู้สูงอายุในอนาคต <u>ด้านนโยบาย</u> ดำเนินการในการนำผลการวิจัยหรือ ข้อเสนอแนะในการวิจัยไปใช้ในการกำหนด นโยบายหรือแผนปฏิบัติงานในการพัฒนา ศักยภาพของผู้สูงอายุเพื่อให้สอดคล้องกับ พันธกิจของหน่วยงาน ตลอดจนถึงการบูรณา การความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการขยาย ผลของการดำเนินโครงการวิจัยในปีต่อไป <u>ด้านเศรษฐกิจ</u>	1. การมอบหมายเชิงนโยบาย ให้แก่หน่วยงานในกำกับนำ ผลการวิจัยไปใช้ในพื้นที่อื่น ๆ

ผู้ใช้ประโยชน์ จากงานวิจัย	การวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์	การดำเนินการภายหลัง โครงการเสร็จสิ้น
	ดำเนินการขับเคลื่อนให้ผลิตภัณฑ์ที่ผู้สูงอายุทั้งจากโรงเรียนผู้สูงอายุหรือกลุ่ม/ชมรม/สมาคมผู้สูงอายุสามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุได้อย่างแท้จริงและสามารถเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างความภูมิใจให้แก่ผู้สูงอายุ	
สำนักงานเกษตรจังหวัด ลำปาง	<u>ด้านวิชาการ</u> การนำผลการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายผู้ผลิตสินค้าทางการเกษตรที่มาจากกลุ่มผู้สูงอายุ รวมทั้งกระบวนการในการพัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน และศักยภาพในการจัดการธุรกิจเพื่อสังคมที่มีผลิตภัณฑ์ชุมชน ท้องถิ่นในกลุ่มผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร <u>ด้านสังคม</u> 1) ด้านชุมชนและพื้นที่ มุ่งเน้นการนำผลการวิจัยที่ใช้ทรัพยากรภายในชุมชนมาสร้างมูลค่าเพิ่มและคุณค่าที่นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากภายในชุมชนและเชื่อมโยงกับพันธกิจของหน่วยงานในการส่งเสริมการประกอบการวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร เป็นต้น 2) ด้านสิ่งแวดล้อม นำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่สร้างและรักษาสิ่งแวดล้อม <u>ด้านนโยบาย</u> ขับเคลื่อนนโยบายและแผนปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมหรือการประกอบการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนที่มีผู้สูงอายุเป็นแกนนำหรือสมาชิกหลัก <u>ด้านเศรษฐกิจ</u>	1. การมอบหมายเชิงนโยบายให้แก่หน่วยงานในกำกับนำผลการวิจัยไปใช้ในพื้นที่อื่น ๆ 2. การนำเสนอผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุให้เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ของจังหวัดลำปาง

ผู้ใช้ประโยชน์ จากงานวิจัย	การวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์	การดำเนินการภายหลัง โครงการเสร็จสิ้น
	ต่อ ยอดองค์ความรู้หรือขยายองค์ความรู้ จากงานวิจัยไปสู่การพัฒนาศักยภาพกลุ่ม วิสาหกิจเพื่อสังคมในจังหวัดลำปางเพื่อสร้าง โอกาสทางเศรษฐกิจและศักยภาพในการ ประกอบการของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัด ลำปาง	
สำนักงานส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่นจังหวัด ลำปาง	<u>ด้านวิชาการ</u> ดำเนินการในการนำผลการวิจัยหรือ กระบวนการวิจัยไปประยุกต์ใช้ดังนี้ 1) การนำหลักสูตรในการพัฒนาทักษะ อาชีพและการประกอบธุรกิจสำหรับผู้สูงอายุ ไปถ่ายทอดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ในระดับพื้นที่ 2) การนำแพลตฟอร์มการตลาดออนไลน์ไป ถ่ายทอดให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุ หรือประชาชนทั่วไปนำไปสร้างการเรียนรู้และ ประยุกต์ใช้โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ 3) การนำองค์ความรู้ด้านการจัดการทาง ธุรกิจและวิสาหกิจเพื่อสังคมไปถ่ายทอดและ ประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของ แต่ละพื้นที่ <u>ด้านสังคม</u> 1) การพัฒนาศักยภาพของชุมชนตาม บริบทที่แตกต่างกันโดยนำผลการวิจัยไปเป็น แนวทางในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนา ชุมชนและสังคมสำหรับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด ลำปางสามารถนำรูปแบบการจัดการทาง ธุรกิจเพื่อสังคมไปใช้ในการพัฒนาชุมชนและ พื้นที่ในความรับผิดชอบเพื่อลดหรือแก้ปัญหา	1) การมอบหมายนโยบาย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำผลการวิจัยไปใช้ในระดับ พื้นที่ 2) การพัฒนาบุคลากรเพื่อ นำนวัตกรรมอันเกิดจากการ วิจัยไปใช้

ผู้ใช้ประโยชน์ จากงานวิจัย	การวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์	การดำเนินการภายหลัง โครงการเสร็จสิ้น
	รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ <u>ด้านนโยบาย</u> การผลักดันให้มีการพัฒนาองค์กรทางธุรกิจหรือกิจการเพื่อสังคมที่สามารถสร้างรายได้หรือแก้ปัญหาเศรษฐกิจครัวเรือนที่มีผู้สูงอายุอยู่ในครัวเรือนโดยผลักดันเชิงนโยบายทั้งระยะกลางและระยะยาวต่อไป <u>ด้านเศรษฐกิจ</u> การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชนต่าง ๆ โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปมีบทบาทในการร่วมพัฒนาและยกระดับศักยภาพการผลิตที่นำไปสู่การตลาดและเกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเกิดขึ้นภายในชุมชนโดยใช้ผลงานวิจัยหรือกระบวนการวิจัยเข้าไปช่วยขับเคลื่อนงานตามพันธกิจและแผนปฏิบัติการประจำปีของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดลำปาง	<u>ด้านวิชาการ</u> การนำผลการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาผู้ประกอบการหรือเศรษฐกิจระดับจังหวัด ไปประยุกต์ใช้กับการส่งเสริมทางการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ภายในจังหวัดลำปาง <u>ด้านสังคม</u> พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากภายในชุมชนโดยใช้ องค์ความรู้ จากงานวิจัย หรือกระบวนการวิจัยไปขับเคลื่อนเพื่อสร้างสรรค์เศรษฐกิจชุมชนและการส่งเสริมการนำผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุในชุมชนออกสู่ตลาดระดับจังหวัด ภูมิภาค และประเทศต่อไป <u>ด้านนโยบาย</u>	การส่งเสริมให้มีการจัดตั้งองค์กรธุรกิจหรือหน่วยธุรกิจที่สามารถพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ

ผู้ใช้ประโยชน์ จากงานวิจัย	การวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์	การดำเนินการภายหลัง โครงการเสร็จสิ้น
	ดำเนินการในการนำผลการวิจัยหรือข้อเสนอแนะในการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายหรือแผนปฏิบัติงานในการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกิจของหน่วยงาน ตลอดจนถึงการบูรณาการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการขยายผลของการดำเนินโครงการวิจัยในปีต่อไป <u>ด้านเศรษฐกิจ</u> ขับเคลื่อนให้ผลิตภัณฑ์ที่ผู้สูงอายุให้มีความสามารถในการสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ ก่อให้เกิดการหมุนเวียนของเศรษฐกิจในกลุ่มผู้สูงอายุและชุมชนของจังหวัดลำปาง รวมทั้งเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเตรียมความพร้อมในการรองรับสังคมผู้สูงอายุต่อไปในอนาคต	

24. ผลสำเร็จ

ปี	ผลสำเร็จที่คาดว่าจะได้รับ	ประเภท *
2569	ต้นแบบธุรกิจผู้สูงอายุที่สร้างศักยภาพแก่ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ	P (Preliminary results)
2569	ผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุที่เกิดการพัฒนาตามศักยภาพ ความต้องการของตลาด	P (Preliminary results)
2569	หลักสูตรเพื่อการพัฒนาทักษะและสร้างรายได้สำหรับผู้สูงอายุ	P (Preliminary results)
2569	แพลตฟอร์ม “ฮอม” (ฐานข้อมูลภูมิปัญญาสร้างรายได้, Up-Re Skill, ตลาดออนไลน์)	P (Preliminary results)

* 1. ระบุ P หมายถึงผลสำเร็จเบื้องต้น (Preliminary Results) ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

- 1.1 ผลสำเร็จที่เป็นองค์ความรู้ หรือรูปแบบ หรือวิธีการที่จะนำไปสู่การวิจัยในระยะต่อไป
- 1.2 ผลสำเร็จที่เป็นของใหม่และมีความแตกต่างจากที่เคยมีมาแล้ว
- 1.3 ผลสำเร็จที่อาจจะถูกนำไปต่อยอดการวิจัยได้

2. ระบุ I หมายถึงผลสำเร็จกึ่งกลาง (Intermediate Results) ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

- 2.1 เป็นผลสำเร็จที่ต่อยอดมาจากผลสำเร็จเบื้องต้นในระยะต่อมา
- 2.2 เป็นผลสำเร็จที่มีความเชื่อมโยงอย่างใดอย่างหนึ่งกับผลสำเร็จเบื้องต้น
- 2.3 เป็นผลสำเร็จที่จะก้าวไปสู่ผลสำเร็จระยะสุดท้ายของงานวิจัย

3. ระบุ G หมายถึงผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ (Goal Results) ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

- 3.1 เป็นผลสำเร็จที่ต่อยอดมาจากผลสำเร็จกึ่งกลางในระยะต่อมา
 3.2 ผลสำเร็จตามเป้าประสงค์นี้จะต้องแสดงศักยภาพที่จะก่อให้เกิดผลกระทบ
 3.3 ผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่มีศักยภาพ และมีแนวทางในการทำให้เกิดผลกระทบสูง

25. ข้อเสนอการวิจัยหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของข้อเสนอการวิจัยนี้ (เลือกได้เพียง 1 ข้อ)

- ☒ ไม่ได้เสนอต่อแหล่งทุนอื่น
- ☐ ภาครัฐกิจเอกชน
- ☐ in - kind
- ☐ in - cash
- ☐ เสนอต่อแหล่งทุนอื่นคือ (ระบุชื่อแหล่งทุน)

26. คำชี้แจงอื่นๆ

1. หัวหน้าโครงการวิจัย และคณะผู้วิจัยในโครงการผ่านการอบรมจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ตามแนวปฏิบัติของมหาวิทยาลัยในการให้นักวิจัยเข้าอบรมมาตรฐานการวิจัยในมนุษย์ทุก ๆ 2 ปี
2. หัวหน้าโครงการวิจัยมีความพร้อมและความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างเต็มที่ในการดำเนินงานและบริหารโครงการ
3. การดำเนินงานวิจัยของโครงการวิจัยจะดำเนินการโดยมีสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง เป็นหน่วยสนับสนุน ติดตาม และกำกับการใช้งบประมาณ การดำเนินงานให้เป็นไปตามระเบียบสัญญา และข้อกำหนดต่าง ๆ ภายใต้ข้อเสนอโครงการวิจัย
4. การดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีรายรับ-รายจ่ายให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ปปช. กำหนด

27. ลงลายมือชื่อหัวหน้าโครงการและนักวิจัยร่วมโครงการเพื่อให้คำรับรองในการจัดทำข้อเสนอการวิจัย และดำเนินการวิจัยตามประกาศสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เรื่องการรับข้อเสนอการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2568

(ลงชื่อ).....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชจรศักดิ์ วงศ์วิราช)

หัวหน้าโครงการวิจัย

วันที่.....5.....เดือน.....มี.ค.....พ.ศ. 2568

(ลงชื่อ).....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนธิญา สุวรรณราช)

ผู้ร่วมวิจัย

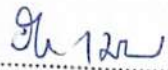
วันที่.....5.....เดือน.....มี.ค.....พ.ศ. 2568

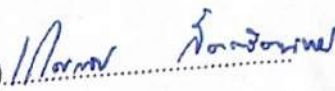
(ลงชื่อ).....

(รองศาสตราจารย์สมชาย เมืองมูล)

ผู้ร่วมวิจัย

วันที่.....5.....เดือน.....มี.ค.....พ.ศ. 2568

(ลงชื่อ).....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา เมษสุวรรณ)
 ผู้ร่วมวิจัย
 วันที่.....5.....เดือน.....มี.ค.....พ.ศ.. 2568

(ลงชื่อ).....
 (อาจารย์เกศณีย์ สัตตรัตน์ขจร)
 ผู้ร่วมวิจัย
 วันที่.....5.....เดือน.....มี.ค.....พ.ศ.. 2568

(ลงชื่อ).....
 (อาจารย์นลินทิพย์ กองคำ)
 ผู้ร่วมวิจัย
 วันที่.....5.....เดือน.....มี.ค.....พ.ศ.. 2568

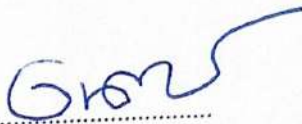
(ลงชื่อ).....
 (อาจารย์ปัญญพร จันทวงษ์)
 ผู้ร่วมวิจัย
 วันที่.....5.....เดือน.....มี.ค.....พ.ศ.. 2568

(ลงชื่อ).....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัญธิชา รุ่งแสง)
 ผู้ร่วมวิจัย
 วันที่.....5.....เดือน.....มี.ค.....พ.ศ.. 2568

(ลงชื่อ).....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศทิพย์ ศิริชัยศิลป์)
 ผู้ร่วมวิจัย
 วันที่.....5.....เดือน.....มี.ค.....พ.ศ.. 2568

(ลงชื่อ).....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญจมาศ พุทธิมา)
 ผู้ร่วมวิจัย
 วันที่.....5.....เดือน.....มี.ค.....พ.ศ.. 2568

(ลงชื่อ).....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชชา งามอมเสียง)
 ผู้ร่วมวิจัย
 วันที่.....5.....เดือน.....มี.ค.....พ.ศ.. 2568

(ลงชื่อ).....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนตรดาว หลวงใหญ่)
 ผู้ร่วมวิจัย
 วันที่.....5.....เดือน.....มี.ค.....พ.ศ.. 2568

28. คำอนุมัติของผู้บังคับบัญชาระดับอธิบดี หรือเทียบเท่าของภาครัฐ (หรือผู้ได้รับมอบอำนาจ) หรือ กรรมการผู้จัดการใหญ่ หรือเทียบเท่าของภาคเอกชน (หรือผู้ได้รับมอบอำนาจ) ในการยินยอม/อนุญาต ให้ดำเนินการวิจัย รวมทั้งให้ใช้สถานที่ อุปกรณ์ และสาธารณูปโภคในการดำเนินการวิจัย

(ลงชื่อ)

(รองศาสตราจารย์กิตติศักดิ์ สมุทธารักษ์)

ตำแหน่ง อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

วันที่..... 5 เดือน..... มี.ค. พ.ศ. 2568

หมายเหตุ : ตัวเอียงในวงเล็บทุกหน้า หมายถึงคำอธิบายไม่จำเป็นต้องระบุไว้ในแผนงานวิจัยรายละเอียด
งบประมาณแผนงานวิจัย/โครงการวิจัยย่อย/โครงการวิจัยเดี่ยว

ส่วน ข : ประวัติผู้รับผิดชอบโครงการวิจัย**หัวหน้าโครงการวิจัย**

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชจรศักดิ์ วงศ์วิราช
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Asst. Prof. Kajohnsak Wongwirach, Ph.D.
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3500600119785
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์
4. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อ สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่อยู่ 119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100
หมายเลขโทรศัพท์ 084-3726895 E-mail: Aj.koorpai@gmail.com
5. ประวัติการศึกษาต้องระบุสถาบันการศึกษา สาขาวิชาและปีที่จบการศึกษา

ระดับการศึกษา	สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา	จบจากสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ปริญญาเอก	ปร.ด. (การจัดการ)	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	2564
ปริญญาโท	บธ.ม. สาขาการจัดการทั่วไป	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	2552
ปริญญาตรี	ศศ.บ. (นิเทศศาสตร์)	สถาบันราชภัฏลำปาง	2546

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) การจัดการธุรกิจชุมชน, การจัดการทางธุรกิจ, การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน, การโฆษณาและประชาสัมพันธ์, การสร้างแบรนด์และตราสินค้า, กลยุทธ์ธุรกิจ, การพัฒนาบุคคล, การวิจัยทางธุรกิจ
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ (โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละข้อเสนอการวิจัย)

7.1 หัวหน้าแผนงานวิจัย/โครงการวิจัย :

(1) โครงการวิจัยการยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนวัตกรรมเพื่อสร้างคุณค่าอัตลักษณ์พื้นถิ่นด้วยภูมิปัญญาและนวัตกรรมบนฐานเศรษฐกิจ BCG พื้นที่ชุมชนท่าชัย อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. (ทุนวิจัยจาก วช. ผ่านเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ปีที่ 3 ประจำปี 2565)

(2) โครงการวิจัยการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามเส้นทางวิถีสายน้ำบนฐานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อัตลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชนเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ (ทุนวิจัยจาก วช. ผ่านเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ปีที่ 2 ประจำปี 2564)

(3) แผนงานวิจัยระบบการจัดการตนเองของชุมชนท่องเที่ยวพื้นที่จังหวัดลำปางเพื่อพัฒนาศักยภาพและการรองรับการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ภายใต้รูปแบบปกติใหม่ (New Normal) (ทุนวิจัย ววน. ประจำปี 2565)

(4) โครงการวิจัยการบริหารจัดการเพื่อการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนา Operating Model พื้นที่นำร่องตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง (ทุนวิจัยจาก บพท. ประจำปี 2564)

(5) โครงการวิจัยการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามเส้นทางวิถีสายน้ำบนฐานประวัติศาสตร์วัฒนธรรมอัตลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชนกลุ่มภาคเหนือ (ทุนวิจัยจาก วช. ผ่านเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ปีที่ 1 ประจำปี 2563)

(6) โครงการวิจัยความพึงพอใจและการรับรู้ภาพลักษณ์องค์กรของชุมชนรอบบริษัทปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด ประจำปี 2563 (ทุนวิจัยบริษัทปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด)

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทำเสร็จแล้ว : (ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุนย้อนหลังไม่เกิน 5 ปี)

7.2.1 หัวหน้าแผนงานวิจัย/หัวหน้าโครงการวิจัย

(1) ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และคณะ. (2566). การยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนวัตกรรมเพื่อสร้างคุณค่าอัตลักษณ์พื้นถิ่นด้วยภูมิปัญญาและนวัตกรรมบนฐานเศรษฐกิจ BCG พื้นที่ชุมชนทำชัย อำเภอสรีลักษ์นาลย์ จังหวัดสุโขทัย. ลำปาง; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

(แหล่งทุนวิจัยจาก วช. ผ่านเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ปีที่ 3 ประจำปี 2565)

(2) ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และคณะ. (2565). การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามเส้นทางวิถีสายน้ำบนฐานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อัตลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชนเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ. ลำปาง; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

(แหล่งทุนวิจัยจาก วช. ผ่านเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ปีที่ 2 ประจำปี 2564)

(3) ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และคณะ. (2565). ระบบการจัดการตนเองของชุมชนท่องเที่ยวพื้นที่จังหวัดลำปางเพื่อพัฒนาศักยภาพและการรองรับการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ภายใต้รูปแบบปกติใหม่ (New Normal). ลำปาง; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

(แหล่งทุนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางผ่าน ววน. (FF) ประจำปี 2565)

(4) ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และคณะ. (2564). การบริหารจัดการเพื่อการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนา Operating Model พื้นที่นำร่องตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง. ลำปาง; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

(แหล่งทุนวิจัยจาก บพท. ประจำปี 2564)

(5) ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช, กาญจนา รัตนธีรวิเชียร, เกศนีย์ สัตตรัตน์ขจร และอัจฉราภรณ์ วรรณมะกอก. (2563). การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามเส้นทางวิถีสายน้ำบนฐานประวัติศาสตร์วัฒนธรรมอัตลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชนกลุ่มภาคเหนือ. ลำปาง ; มหาวิทยาลัย ราชภัฏลำปาง

(แหล่งทุนวิจัยจาก วช. ผ่านเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ปีที่ 1 ประจำปี 2563)

(6) ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช. (2563). อิทธิพลของภาวะผู้นำที่มีต่อการมีส่วนร่วม นวัตกรรม และผล การดำเนินงานของกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน. ลำปาง ; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

(แหล่งทุนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง)

(7) ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช, อัจฉรา เมฆสุวรรณ และเนตรดาว โทธรัตน์. (2563). ความพึงพอใจ และการรับรู้ภาพลักษณ์องค์กรของชุมชนรอบบริษัทปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด ประจำปี 2563. ลำปาง; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

(ทุนวิจัยบริษัทปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด)

7.2.2 ผู้ร่วมวิจัย

(1) อัจฉรา เมฆสุวรรณ และคณะ. (2568). การพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงจิ้งหรีดสู่มาตรฐานการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีดเชิงพาณิชย์. ลำปาง ; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

(แหล่งทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (FF) ประจำปี 2567)

(2) ศรีญา จนาศักดิ์ และคณะ. (2567). การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าสมุนไพรแม่มอกเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนพื้นที่อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ด้วยโมเดลแก๊จน “Maemok Herbal Valley : แม่มอกแดนสมุนไพร”. ลำปาง ; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. (แหล่งทุนวิจัยจาก บพท. ประจำปี 2566)

(3) ไพบุลย์ หมุ่มมาศ และคณะ. (2567). การพัฒนาโมเดลแก๊จนอำเภอเถิน จังหวัดลำปางด้วยกิจกรรม Quick win. ลำปาง ; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

(แหล่งทุนวิจัยจาก บพท. ประจำปี 2566)

(4) ดวงใจ พุทธวงศ์ และคณะ. (2566). การพัฒนาและขยายระบบการสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง. ลำปาง ; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

(แหล่งทุนวิจัยจาก บพท. ประจำปี 2565)

(5) ดวงใจ พุทธวงศ์ และคณะ. (2564). การพัฒนาระบบสนับสนุนการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำ พื้นที่จังหวัดลำปาง. ลำปาง ; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

(แหล่งทุนวิจัยจาก บพท. ประจำปี 2564)

(6) อนันท์ พิรินะภักดิ์กิจ และคณะ. (2564). การเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้กับชุมชนกลุ่มไม้ดอกไม้ประดับด้วยนวัตกรรมเกษตร ด้วยแนวทางมาลัยวิทยสถาน อว.. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

(แหล่งทุนวิจัยจาก วช. ประจำปี 2563)

7.3 ผลงานเผยแพร่ตีพิมพ์

7.3.1 ผู้ประพันธ์หลัก

ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช ศิริญา จนาศักดิ์ ธนพร หมูคำ และเนตรดาว หลวงใหญ่. (2567). การสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยการท่องเที่ยวและทุนทางสังคมของชุมชนตำบลหัวเมือง. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่. 16(3), 256-272.

ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช ธนพร หมูคำ เนตรดาว โทธีรัตน์ และศิริญา จนาศักดิ์. (2566). รูปแบบการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบมุ่งเป้าพื้นที่ตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม. 7(12), 12-23.

ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช ญัฐกานต์ รุ่งเรือง และบุญทวรรณ วิงออน. (2566). อิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดบริการและความเป็นของแท้ดั้งเดิมที่มีต่อความพึงพอใจของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่การท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคเหนือภายใต้สถานการณ์ COVID – 19. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 17(2), 544-561.

ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช วรรัตน์ สิทธีวิงษ์ พัสวรรณ ใจเป็ง และอนัญญา เสี่ยงใส. (2565). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าโอท็อปบนแพลตฟอร์มออนไลน์. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา*. 16(3), 64-78.

ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช ธิติมา คุณยศยิ่ง ณรงค์ คชภักดี และดวงใจ พุทธวงศ์. (2565). แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการพัฒนาสมรรถนะนักวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*. 4(2), 107-126.

ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช บุญทวรรณ วิงวอน อัจฉรา เมฆสุวรรณ และเนตรดาว โทธรัตน์. (2565). การจัดการทุนทางสังคมเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. *วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์*. 5(3), 30-46.

ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช อัจฉรา เมฆสุวรรณ อนรรักษ์ อาทิตย์กวิน และสมชาย เมืองมูล. (2564). กลไกการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไข่เค็มพอกดินสมุนไพรรเพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขัน. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา*. 15(1), 108-118.

ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช อัจฉรา เมฆสุวรรณ เนตรดาว โทธรัตน์ และกาญจนา รัตนธีรวิเชียร. (2564). การเชื่อมโยงทุนทางสังคมของชุมชนสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ : กรณีศึกษาตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. *รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติ Engagement Thailand ครั้งที่ 7*. 155-164.

ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และบุญทวรรณ วิงวอน. (2563). อิทธิพลของภาวะการเป็นผู้ประกอบการ. บุรณาการองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่มีต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน. *วารสารศิลปการจัดการ*. 4(2); 303-324.

ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช บุญทวรรณ วิงวอน และปิยภิญญ์ โชติวนิช. (2563). คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ เครือข่ายธุรกิจ วัฒนธรรมองค์การและนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในประเทศไทย. *วารสารชุมชนวิจัย*. 14(2), 121-134.

7.3.2 ผู้ร่วม (Corresponding Author, Essentially Intellectual Contributor)

อัจฉรา เมฆสุวรรณ ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช พอใจ สิงหนตร และปัทมา อภิชัย. (2567). การสร้างแบรนด์และส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการรับรู้คุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนของจังหวัดลำปาง. *วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. 11(1); 99-110.

ชฎาพัศฐ์ สุขกาย เจนจิรา เงินจันทร์ สิริกาญจน์ ทวีพิธานันท์ มณฑา หมีไพรพฤกษ์ และขจรศักดิ์ วงศ์วิราช. (2567). ปริมาณการรับรู้: กลยุทธ์การตลาดของการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สร้างศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนท่าชัย-ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*. 14(2); 408-425.

ชนิกานต์ กุมमार ชลธิชา ป่าเมืองมูล ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และอัจฉรา เมฆสุวรรณ. (2567). ผู้ประกอบการในจังหวัดลำปาง: การตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน. *Lanna Academic journal of social science*. 1(1); 63-73.

ณิชากร วิริยะ อภิขญา วังกาวิ จรัสทิวา ชะเต และขจรศักดิ์ วงศ์วิราช. (2567). ส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผ่านระบบออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง. *Lanna Academic journal of social science* .1(1); 13-23.

อัจฉรา เมฆสุวรรณ พอใจ สิงหนตร ภัทรธิดา วัฒนาพรรณกิตติ และขจรศักดิ์ วงศ์วิราช. (2566). การสร้างภาพลักษณ์องค์กรมีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านโชห่วยชุมชน จังหวัดลำปาง. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*. 13(1); 57-68.

ชุตินันท์ เมืองมูลชัย สุกานดา กิตตินภาตล และขจรศักดิ์ วงศ์วิราช. (2566). การสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการคลินิกเสริมความงามของกลุ่ม Generation Y-Z *วารสารนวัตกรรมและการจัดการ*. 8(2); 102-115.

อริศรา มาธิสุทธิ์ สุปรียา ราชตัน และขจรศักดิ์ วงศ์วิราช. (2566). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางของผู้บริโภคในจังหวัดลำปาง. *วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*. 3(1); 29-41.

อัจฉรา เมฆสุวรรณ พอใจ สิงหนตร ภัทรธิดา วัฒนาพรรณกิตติ และขจรศักดิ์ วงศ์วิราช. (2566). การสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านโชห่วยชุมชน จังหวัดลำปาง. *วารสารเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ*. 13(1); 57-68.

อุษา โปสถ์ทอง ศิริพร ลักขณา ณัฏฐรัตน์ ทินวัจ รุจิรา มะรินทร์ และขจรศักดิ์ วงศ์วิราช. (2566). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้แอปพลิเคชัน 7-Delivery ของผู้ใช้บริการในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. *วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. 10(1); 185-204.

ดาวสวรรค์ สุขพันธ์ บุญชนิต วิงวอน บุญทวรรณ วิงวอน ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และพิเชฐทองคำ. (2565). การตลาดเชิงสัมพันธ์ การรับรู้คุณภาพบริการ และความพึงพอใจที่มีอิทธิพลต่อความภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการจากผู้แทนขายอุปกรณ์ทดแทนหรืออุปกรณ์เสริมเพื่อการรักษาในประเทศไทย. *วารสารโลหะศรี*. 6(1), 52-70.

บุญทวรรณ วิงวอน มนตรี พิริยกุล และขจรศักดิ์ วงศ์วิราช. (2565). ความสัมพันธ์ของภาพลักษณ์จุดหมายปลายทาง เศรษฐกิจเชิงประสบการณ์ และความจริงแท้ดั้งเดิมที่มีต่อความตั้งใจใช้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่จะมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. *วารสารรัชต์ภาคย์*. 16(45), 229-249.

กัญญิกา ยะทา ดาราณี ภูมิภาค เสาวเรศน์ มะนุภา ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และอุษา โปสถ์ทอง. (2565). การศึกษาศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดอยหลวงดอนไฟ ตำบลดอนไฟ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง. *วารสารสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับปริญญาตรีระดับชาติ คณะวิทยาการจัดการ (MSCC2022)*. 385-396.

ณัฐชา สมพร อลิษา ไชยานนท์ ศิริพร ลักขณา และขจรศักดิ์ วงศ์วิราช. (2565). การตัดสินใจใช้บริการบ้านพักผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุและผู้ป่วยเนื้องอกลำปาง. *วารสารสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับปริญญาตรีระดับชาติ คณะวิทยาการจัดการ (MSCC2022)*. 457-465.

อัจฉรา เมฆสุวรรณ กนกพร ศรีวิชัย นลินทิพย์ กองคำ ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และเนตรดาว โทธรัตน์. (2564). แนวทางการส่งเสริมอาชีพจากความต้องการของประชาชน : กรณีศึกษาชุมชนตำบล ป่อแ้ว จังหวัดลำปาง. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติ *Engagement Thailand ครั้งที่ 7*. 121-127.

อัจฉรา เมฆสุวรรณ ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และเนตรดาว โทธรัตน์. (2563). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะโฮมสเตย์ของการท่องเที่ยวสร้างสรรค์เชิงวัฒนธรรมผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนจังหวัดลำปาง. *วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์*. 3(2); 106-122.

7.3 งานวิจัยที่กำลังทำ : (ชื่อโครงการวิจัย แหล่งทุน และสถานภาพในการทำวิจัย (ผู้บริหารโครงการ หัวหน้าโครงการ และ/หรือผู้ร่วมวิจัย) ระบุเดือน และปีที่เริ่มต้นและสิ้นสุด)

7.3.1 หัวหน้าโครงการ

(1) โครงการยกระดับผลิตภัณฑ์และตลาดใหม่ของแปลงใหญ่ส้มเกลี้ยงจังหวัดลำปาง

(แหล่งทุน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (FF 68) เริ่มเดือนพฤศจิกายน 2567 ถึง ตุลาคม 2568) สัดส่วน 30%

7.3.2 ผู้ร่วมวิจัย

(1) โครงการการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านกิว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

(แหล่งทุน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (FF 68) เริ่มเดือนพฤศจิกายน 2567 ถึง ตุลาคม 2568) สัดส่วน 5%

(2) โครงการการจัดความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้วยแนวทางจักรวาลไผ่ พื้นที่จังหวัดลำปาง

(แหล่งทุน บพท. เริ่มเดือนมิถุนายน 2567 ถึง เมษายน 2568) สัดส่วน 10%

นักวิจัยร่วมคนที่ 1

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนธิญา สุวรรณราช

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Asst.Prof. Sonthiya Suwannaraj

2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3520100292828

3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์

4. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือ โทรสาร และ E-mail

สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

119 ม.9 ถ.ลำปาง-แม่ทะ ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง 52100

โทรศัพท์ 0-5423-7399 ต่อ 3608 และ 0966977623 โทรสาร 0-5431-6780

E-mail susonthiya@gmail.com

5. ประวัติการศึกษาต้องระบุสถาบันการศึกษา สาขาวิชาและปีที่จบการศึกษา

2552: ปริญญาโท บัณฑิตมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

2548: ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต(การบัญชี), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

2538: ปริญญาตรี การจัดการ,มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ

- ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ

- การเงินและภาษีอากร

- การบริหารจัดการต้นทุนและผลตอบแทน

- การจัดการธุรกิจชุมชน

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ (โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละข้อเสนอการวิจัย)

7.1 หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย

1) การพัฒนาระบบคิดและการจัดการกระบวนการเรียนรู้การลดหนี้ด้วยการ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย เชิงบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ ชุมชนบ้านหลวงใต้ อำเภองาว จังหวัดลำปาง

2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินของครัวเรือนเกษตรกร ตำบลไหล่หิน อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง

3) แนวทางการพัฒนาการทำบัญชีครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน : กรณีสหกรณ์เครดิตยูเนียนทิพย์ช้างจำกัด ตำบลปางยาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดลำปาง”

4) การบริหารจัดการท่องเที่ยวฐานธรรมชาติอย่างมีส่วนร่วม หมู่บ้านปางงั่ว ตำบลวังทอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

5) แนวทางการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์ข้าวแต๋น สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์(GI)ของจังหวัดลำปาง

6) การจัดการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ชุมชนข้าวแต๋นเพื่อการอนุรักษ์และสืบสานวิถีชีวิตชุมชนบ้านทุ่งมานเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

7) แบบการกำจัดขยะอินทรีย์ในครัวเรือนอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลวังทอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง”

8) การเสริมสร้างรายได้และคุณภาพชีวิตเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่าง มีความสุขของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลน้ำใจ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

9) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงองค์กรกับการวัดผลองค์กรแบบสมดุลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

10) ชื่อโครงการวิจัย “รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยรถไฟบนเส้นทางยุคสมัยแห่งล้านนา

11) โมเดลธุรกิจเชิงคุณค่าของกิจการเพื่อสังคมและชุมชนเอื้ออาทรโดย กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกช่วงวัย ตำบลบ้านกิว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

หัวหน้าแผนงานวิจัย : โครงการวิจัย

1) การเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวโดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและระบบสารสนเทศแนะนำข้อมูลชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของตำบลอวแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง”

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทำเสร็จแล้ว: (ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุนย้อนหลังไม่เกิน 5 ปี)

1) พรชนก ทองลาด, สนธิญา สุวรรณราช, อัมเรศ เนตาสีธิ, ชุตินิษฐ์ ปานคำ, สุพรรณิ คำवास (2567). แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจเพื่อสังคมและชุมชนเอื้ออาทรแบบมีส่วนร่วม โดยกลุ่มคนทุกช่วงวัย ตำบลบ้านกิว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 15(3), 30-47.

2) ไพฑูรย์ อินตะขัน, สนธิญา สุวรรณราช, นภาพรพร เนตรประดิษฐ์, เนตรดาว โทธรัตน์ แตนกุลรูป, สุพรรณิ คำवास, อัจราภรณ์ วรรณมะกอก, เกศณีย์ สัตตรัตน์ขจร, ฐาณู ศิริยอด, นลินทิพย์ กองคำ, ชัยฤกษ์ ตันติเตชา. (2567). การประเมินความเป็นไปได้ในการลงทุนธุรกิจการท่องเที่ยวสร้างสรรค์โดยรถไฟบนเส้นทางยุคสมัยแห่งล้านนา. *วารสารพัฒนาคุณภาพชีวิต*, 12(3), 338-353.

3) สุธีรา ทิพย์วิวัฒน์พจนา, ทิพยาภรณ์ ปัตถา, กาญจนา คุณา, สนธิญา สุวรรณราช และสรุสนุช บุญวุฒิ. (2567) ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี. *วารสารมณีเชษฐานาม วัดจอมมณี*, 7(1), 65-79.

4) สนธิญา สุวรรณราช, ปริญญช ปัญญา, อวิศา บินโซดาโอ๊ะ. (2563). การเสริมสร้างรายได้และคุณภาพชีวิตเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่าง มีความสุขของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 20 เครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ภายใต้แนวคิด “การศึกษาเพื่อ การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน” : 2 สิงหาคม 2563 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

2) เกศณีย์ สัตตรัตน์ขจร, สนธิญา สุวรรณราช, กาญจนา คุณา (2563) การพัฒนาการท่องเที่ยวถิ่นแบบมีส่วนร่วมเพื่อหนุนเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดลำปางเที่ยว. *วารสารอารยธรรมโขงสาละวิน* ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2563. 152-173.

3) สนธิญา สุวรรณราช, กมลวรรณ ทาวัน, จีราภรณ์ พงศ์พันธ์พัฒนนะ, ทิพยาภรณ์ ปัตถา, ปณณทัต กัลยา, เกศณีย์ สัตตรัตน์ขจร (2563) การส่งเสริมการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวฐานธรรม หมู่บ้านปางถ้ำ ตำบลวังทอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง. *วารสารอารยธรรมโขงสาละวิน* ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2563. 133-154.

4) ไพฑูรย์ อินตะขัน, ณัฐธินัย ประเทืองบริบูรณ์, วันไชย คำเสน, จารุวรรณ ลิ้มปีไพบูลย์, สรุสนุช บุญวุฒิ, สนธิญา สุวรรณราช, ปัญจพร ศรีชนาพันธ์, เกศณีย์ สัตตรัตน์ขจร, ธวัชชัย ทำทอง, ฐาณู ศิริยอด, กมลวรรณ ทาวรรณ, ชุตินิษฐ์ ปานคำ กรรณิการ์ สายเทพ และ กนกพร ศรีวิชัย. (2566). เส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อสุขภาพโดยชุมชน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. *วารสารเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 5(1), 56-71.

5) สนธิสัญญา สุวรรณราช, เกศณีย์ สัตตัตถนขจร, อนุรักษ์ อาทิตย์กวิน, พิรภพ จันทรแสนตอ (2566). การจัดการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์เพื่อการอนุรักษ์และสืบสานวิถีชุมชนบ้านทุ่งมานเหนือ ตำบลบ้านเป่า อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง .*วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 17(1), 32-47.

6) จิฎิกานต์ สุริยะสาร, สนธิสัญญา สุวรรณราช, สรัชนุช บุญวุฒิ, ทิพยาภรณ์ ปัตตา, กาญจนา คุณา และสุธีรา ทิพย์วิวัฒน์พนา(2566). ความเข้าใจและการรับรู้ของนักบัญชีต่อมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 1 เรื่องรายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า. *วารสารวิชาการเทคโนโลยีการจัดการ*, 4(1), 1-17.

7) ทิพยาภรณ์ ปัตตา, สนธิสัญญา สุวรรณราช, สรัชนุช บุญวุฒิ, กาญจนา คุณา, สุธีรา ทิพย์วิวัฒน์พนา. (2566). ผลกระทบจากโควิด 19 ที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างพหุปัจจัยและความตั้งใจใช้เทคโนโลยีบัญชี : หลักฐานเชิงประจักษ์ของนักบัญชีในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. *วารสารลวศรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*, 7(2), 31-43.

8) จตุรภัทร วงศ์สิริสถาพร, สรัชนุช บุญวุฒิ, จิฎิกานต์ สุริยะสาร, สุธีรา ทิพย์วิวัฒน์พนา, ปริญญ์ ปัญญา, สุพรรณิ คำวาส, ทรงเดช ไชยชนะ และทิพยาภรณ์ ปัตตา. (2566). อิทธิพลของพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีของนักบัญชี การแบ่งปันความรู้ของนักบัญชีและความชำนาญในวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี. *วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. 10(2), 215-267.

9) เกศณีย์ สัตตัตถนขจร, ธวัชชัย ทำทอง, ออมทอง พัฒนพงษ์, และสนธิสัญญา สุวรรณราช. (2565). การจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวฐานธรรมชาติหมู่บ้านปางงั่ว ตำบลวังทอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง.การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 11 และนานาชาติครั้งที่ 4 วิทยาการจัดการวิชาการ 2022 วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2565 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 42-53

10) อนุรักษ์ อาทิตย์กวิน, สนธิสัญญา สุวรรณราช, อารยา อริยา, พิรภพ จันทรแสนตอ, บัณฑิต บุษบา และเกศณีย์ สัตตัตถนขจร.(2565) การสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศชุมชนและสื่อดิจิทัลสมัยใหม่บ้านทุ่งมานเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 11 และนานาชาติครั้งที่ 4 วิทยาการจัดการวิชาการ 2022วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2565 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 64-72.

11) ทิพยาภรณ์ ปัตตา, จิราภรณ์ พงศ์พันธุ์พัฒนะ, ออมทอง พัฒนพงษ์ และสนธิสัญญา สุวรรณราช. (2565) แนวทางการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดผลิตภัณฑ์น้ำชาวล้องงอก กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ตำบลวอแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง.รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 11 และนานาชาติครั้งที่ 4 วิทยาการจัดการวิชาการ 2022 วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2565 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 42-53.

12) เกศณีย์ สัตตัตถนขจร, สนธิสัญญา สุวรรณราช, แดน กุลรูป, สุพรรณิ คำวาส, ปัทมา อภิชัย และกนกพร เอกกะสินสกุล. (2565). การสร้างคุณค่าผลิตภัณฑ์โดยกระบวนการกลุ่มและการแปรรูปด้วยนวัตกรรมพร้อมใช้เพื่อสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่ ตำบลหัวเมืองอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง. *วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. 9(3), 15-32.

13) พิศภพ จันทร์แสนตอ, สนธิญา สุวรรณราช, เกศณีย์ สัตตรัตนขจร (2563) รูปแบบการกำจัดขยะอินทรีย์ในครัวเรือนอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลร่องเคาะ อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง. วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สารปีที่ 22 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2563. 31-39.

14) สนธิญา สุวรรณราช, จตุรภัทร วงศ์สิริสถาพร, จิฎกานต์ สุริยะสาร, สรัชนุช บุญวุฒิ, , ทิพย์ภรณ์ ปัดดา, สุพรรณิ คำวาส และ แดน กุลรูป.(2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงองค์กรกับการวัดผลองค์กรแบบสมดุลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 13(2), 1-14

7.3 งานวิจัยที่กำลังทำ: (ชื่อโครงการวิจัย แหล่งทุน และสถานภาพในการทำวิจัย (ผู้บริหารโครงการ หัวหน้าโครงการ และ/หรือผู้ร่วมวิจัย) ระบุเดือน และปีที่เริ่มต้นและสิ้นสุด)

หัวหน้าโครงการวิจัย

1) การแปรรูปมันชั้นแดงสยามเพื่อยกระดับเศรษฐกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรอินทรีย์ตำบลบ้านกิว อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง”

นักวิจัยร่วมคนที่ 2

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นายสมชาย เมืองมูล

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr. Somchai Muangmool

2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3560300012535

3. ตำแหน่งปัจจุบัน

- ตำแหน่งบริหาร รองคณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

- ตำแหน่งทางวิชาการ รองศาสตราจารย์

4. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง 52100 หมายเลขโทรศัพท์มือถือ 0857120006
e-mail : Somchai_m@g.lpru.ac.th

5. ประวัติการศึกษาต้องระบุสถาบันการศึกษา สาขาวิชาและปีที่จบการศึกษา

ระดับ	วุฒิ	ปีที่สำเร็จการศึกษา	สาขาวิชา	สถาบันการศึกษา
ปริญญาตรี	ค.บ.	2549	เทคโนโลยีนวัตกรรม การศึกษา	สถาบันราชภัฏเชียงราย
ปริญญาโท	วท.ม.	2554	เทคโนโลยีสารสนเทศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา)

เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการศึกษา การสื่อสารและการตลาดดิจิทัล การพัฒนานวัตกรรมเพื่อชุมชนและท้องถิ่น การพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับผู้สูงอายุและการส่งเสริมสุขภาพจิต

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

7.1 หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย

1) ระบบสื่อสารปัญญาประดิษฐ์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะที่ดีของชุมชนวิถีใหม่ ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19. (2563)

2) การพัฒนาแอปพลิเคชันจำลองแหล่งเรียนรู้ในจังหวัดลำปางด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม สำหรับเด็กปฐมวัย. (2562)

3) การพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีผสมผสานจริงเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววัดปงสนุก. (2562)

4) การสร้างสรรค์สื่อมัลติมีเดียเชิงนันทนาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง. (2561)

5) ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนกีฬาจังหวัดลำปาง. (2560)

6) การพัฒนาหนังสือเล่มเล็กโดยใช้เทคโนโลยีเสมือนผสมผสานโลกจริง (Augmented Reality : AR) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1. (2557)

7) การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูโรงเรียนปรีดิธรรม จังหวัดลำปาง. (2557)

8) การจัดการความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง. (2556)

9) การพัฒนาระบบแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการประมวลผลโครงการและงานวิจัย. (2553)

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทำเสร็จแล้ว :

ผลงาน	ปีที่พิมพ์	การเผยแพร่	แหล่งทุน
1. การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมเพื่อพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา.	2567	วารสารสถาบันวิจัยพินิตธรรม. 11(1), 19-32	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2. The development of digital tools to assess and enhance the ethic children development in early childhood development centers.	2023	Asian Journal of Education and Training. 9(2), 59-65.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
3. Augmented Reality Mobile Application: A New Media of Thai Buddhist Temple History Learning.	2023	International Education Studies. 16(3), 70-74.	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ผลงาน	ปีที่พิมพ์	การเผยแพร่	แหล่งทุน
4. The Development of Social Interaction for Early Childhood in Lampang Province by Using Virtual Reality Application (VR).	2023	Asian Journal of Education and Training. 9(1), 7-14.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
5. การพัฒนาหลักสูตรโค้ดดิ้งโดยใช้กระบวนการโค้ช สำหรับข้าราชการครูโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดลำปาง.	2565	วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม. 12(3), 226-243.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
6. การเสริมสร้างพลังอำนาจเพื่อส่งเสริมพหุพลังสู่สังคมผู้สูงอายุตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง.	2565	วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 15(3), 49-58.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
7. การพัฒนาแอปพลิเคชัน Line Bot เรื่อง การออกแบบอัลกอริทึม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.	2565	รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ 2 ฉบับที่ 1 (น. 52-61). สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
8. การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ระบบเปิด เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.	2565	รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ 2 ฉบับที่ 1 (น. 113-123). สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
9. การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้ เรื่อง แนวคิดเชิงคำนวณ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.	2565	รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ 2 ฉบับที่ 2 (น. 1-10). สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผลงาน	ปีที่พิมพ์	การเผยแพร่	แหล่งทุน
10. กลไกการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไข่เค็มพอกดินภูเขาไฟเพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขัน.	2564	วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์).15(1), 101-108	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
11. ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนโรงเรียนกีฬาจังหวัดลำปาง.	2563	วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 11(1), 29-36	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
12. การพัฒนาหนังสือเล่มเล็กโดยใช้เทคโนโลยีเสมือนผลงานโลกจริง เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ลำปางเขต 1.	2563	วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี. 16(3), 71 –77	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
13. การสร้างสรรค์สื่อมัลติมีเดียสนับสนุนการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลน้ำโจ้ ตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง.	2563	รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ราชภัฏวิจัย ครั้งที่ 6 : “ราชภัฏ ราชภัคดี : สืบสานศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน” ครั้งที่ 6 (น. 29-36) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

7.3 งานวิจัยที่กำลังทำ : (ชื่อโครงการวิจัย แหล่งทุน และสถานภาพในการทำวิจัย (ผู้บริหารโครงการ หัวหน้าโครงการ และ/หรือผู้ร่วมวิจัย) ระบุเดือน และปีที่เริ่มต้นและสิ้นสุด)

ชื่อโครงการวิจัย	แหล่งทุน	สถานภาพในการทำวิจัย
การบริหารจัดการวัดพม่าจังหวัดลำปาง สู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดย กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรมงบประมาณเพื่อสนับสนุนงาน มูลฐาน (Fundamental Fund; FF) 2567	ผู้ร่วมวิจัย

นักวิจัยร่วมคนที่ 3

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวอัจฉรา เมฆสุวรรณ
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss. Atchara Meksuwan
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 1529900116384
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์
4. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือ โทรสาร และ E-mail
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง 119 หมู่ที่ 9 ถ.ลำปาง-แม่ทะ อ.เมือง
จ. ลำปาง 52100 โทรศัพท์มือถือ: 090-9197442 E-mail : atchara@g.lpru.ac.th
5. ประวัติการศึกษาต้องระบุสถาบันการศึกษา สาขาวิชาและปีที่จบการศึกษา
2559 : ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การจัดการ), มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง
2554 : ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การจัดการทั่วไป), มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง
2550 : ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต (คอมพิวเตอร์ธุรกิจ), มหวิทยาลัยนเรศวร
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชา
ผู้ประกอบการ (Entrepreneur), การพัฒนาองค์กร (Organization Development), การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน, การพัฒนาบุคคล, การวิจัยทางธุรกิจ
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ (โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละข้อเสนอการวิจัย)
7.1 หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย
 - 1) อัจฉรา เมฆสุวรรณ, ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และเนตรดาว โทธรัตน์. (2567). ความพึงพอใจและการรับรู้ภาพลักษณ์องค์กรของชุมชนรอบบริษัทปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด ประจำปี 2567. ลำปาง ; มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง (ทุนวิจัยบริษัทปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด) 300,000 บาท
 - 2) อัจฉรา เมฆสุวรรณ, ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช, ประสงค์ หน่อแก้ว, นิศากร สุวรรณ, พอใจ สิงหนตร, สุพรรณิ คำवास และสนธิญา สุวรรณราช. (2567). การพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงจิ้งหรีดสู่มาตรฐานการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีดเชิงพาณิชย์. ลำปาง ; มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง. (กองทุน ววน. ประเภท Fundamental Fund ประจำปีงบประมาณ 2567) 208,000 บาท
 - 3) อัจฉรา เมฆสุวรรณ, ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และเนตรดาว โทธรัตน์. (2566). ความพึงพอใจและการรับรู้ภาพลักษณ์องค์กรของชุมชนรอบบริษัทปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด ประจำปี 2566. ลำปาง ; มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง (ทุนวิจัยบริษัทปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด) 300,000 บาท
 - 4) อัจฉรา เมฆสุวรรณ, ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช, พอใจ สิงหนตร และปัทมา อภิชัย. (2566). การพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนภายใต้แนวคิดลำปางแบรนด์. ลำปาง ; มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง(กองทุน ววน. ประเภท Fundamental Fund ประจำปีงบประมาณ 2566) 100,000 บาท

5) อัจฉรา เมฆสุวรรณ, พอใจ สิงหนตร และภัทรธิดา วัฒนาพรรณกิตติ. (2565). รูปแบบความสัมพันธ์ของความเป็น ผู้ประกอบการองค์การ เครือข่ายธุรกิจและการปรับตัวที่ส่งต่อประสิทธิภาพของ โรงแรมที่ได้รับมาตรฐาน SHA EXTRA PLUS เพื่อบริการระดับสากลในประเทศไทย. ลำปาง ; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (ทุนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง งบประมาณรายได้) (ไม่มีงบ)

6) อัจฉรา เมฆสุวรรณ, ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และเนตรดาว โทธรัตน์. (2565). ความพึงพอใจและการรับรู้ภาพลักษณ์องค์กรของชุมชนรอบบริษัทปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด ประจำปี 2565. ลำปาง ; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (ทุนวิจัยบริษัทปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด) 300,000 บาท

7) อัจฉรา เมฆสุวรรณ, ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และเนตรดาว โทธรัตน์. (2564). ความพึงพอใจและการรับรู้ภาพลักษณ์องค์กรของชุมชนรอบบริษัทปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด ประจำปี 2564. ลำปาง ; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (ทุนวิจัยบริษัทปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด) 300,000 บาท

8) อัจฉรา เมฆสุวรรณ และคณะ. (2563). การสำรวจและศึกษารูปแบบการปรับตัวของประชาชนในพื้นที่จังหวัดลำปางและจังหวัดลำพูน ภายใต้ชุมชนวิถีใหม่ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19. ลำปาง ; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

9) อัจฉรา เมฆสุวรรณ, ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และเนตรดาว โทธรัตน์. (2562). การพัฒนาสมรรถนะโฮมสเตย์ของการท่องเที่ยวสร้างสรรค์เชิงวัฒนธรรมผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน จังหวัดลำปาง. ลำปาง ; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. (ทุน วช. : การบริหารจัดการการท่องเที่ยว กองบริหารแผนและงบประมาณการวิจัย (กบง.) ปีงบประมาณ 2563) **240,000 บาท**

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทำเสร็จแล้ว : (ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุนย้อนหลังไม่เกิน 5 ปี)

1. อัจฉรา เมฆสุวรรณ, ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช, พอใจ สิงหนตร และปัทมา อภิชัย. (2567). การสร้างแบรนด์และส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการรับรู้คุณค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนของจังหวัดลำปาง. *วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 11(1) (มกราคม – มิถุนายน 2567), 99-110.

2. อัจฉรา เมฆสุวรรณ, พอใจ สิงหนตร, ภัทรธิดา วัฒนาพรรณกิตติ และขจรศักดิ์ วงศ์วิราช. (2566). การสร้างภาพลักษณ์องค์กรมีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านโชห่วยชุมชน จังหวัดลำปาง. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 13(1), 57-68.

3. พอใจ สิงหนตร, อัจฉรา เมฆสุวรรณ และจิระประภา คำราช. (2566). ความสำเร็จของผู้ประกอบการร้านเกมในประเทศไทย. *วารสารมหาจุฬานาครทรรณ*, 10(2) (กุมภาพันธ์), 1-13.

4. ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช บุญทวรรณ วิงวอน อัจฉรา เมฆสุวรรณ และเนตรดาว โทธรัตน์. (2565). การจัดการทุนทางสังคมเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. *วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้*, 5(3), 30-46.

5. อัจฉรา เมฆสุวรรณ. (2564). ผลกระทบของการจัดการความเสี่ยงต่อความอยู่รอดของธุรกิจโรงแรมขนาดเล็กในจังหวัดลำปาง. *วารสารบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ ราชวมงคลล้านนา*, 9(2), 39-52.

7.3 งานวิจัยที่กำลังทำ : (ชื่อโครงการวิจัย แหล่งทุน และสถานภาพในการทำวิจัย (ผู้บริหารโครงการ หัวหน้าโครงการ และ/หรือผู้ร่วมวิจัย) ระบุเดือน และปีที่เริ่มต้นและสิ้นสุด)

(1) อัจฉรา เมฆสุวรรณ และคณะ. (2567). การพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงจิ้งหรีดสู่มาตรฐานการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีดเชิงพาณิชย์. ลำปาง ; มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

(แหล่งทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (FF) ประจำปี 2567) จะสิ้นสุด ธันวาคม 2567

นักวิจัยร่วมคนที่ 4

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวเกศณีย์ สัตตรัตนขจร

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Ketsanee Sattarattanakhachon

2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3520300010311

3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือ โทรสาร และ E-mail

สาขาวิชานวัตกรรมการท่องเที่ยวและธุรกิจการบริการ คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

โทรศัพท์ 054-237388-9 ต่อ 3622 โทรศัพท์มือถือ 089-9980463 โทรสาร 054-237399

E-mail: Ketsanees@gmail.com

5. ประวัติการศึกษาต้องระบุสถาบันการศึกษา สาขาวิชาและปีที่จบการศึกษา

ระดับ	วุฒิ	สาขาวิชา	สถาบันการศึกษา	ปีที่สำเร็จ
ปริญญาตรี	บธ.	การตลาด	วิทยาลัยโยนก	2541
ปริญญาโท	ศคม.	การจัดการ อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2550

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ

ภาษาจีน, พฤติกรรมนักท่องเที่ยว และจิตวิทยาบริการ

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ (โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละข้อเสนอการวิจัย)

7.1 หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย

เกศณีย์ สัตตรัตนขจร, สนธิญา สุวรรณราช, แดน กุลรูป, ปัทมา อภิชัย, สุพรรณิ คำวาส, กนกพร เอกกะสินสกุล (2564) แผนงานวิจัย การสร้างคุณค่าผลิตภัณฑ์โดยกระบวนการกลุ่มและการแปรรูปด้วยนวัตกรรม พร้อมใช้เพื่อสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่ ตำบลหัวเมือง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

เกศณีย์ สัตตัตถนขจร, เนตรดาว โทธรัตน์, กาญจนา รัตนธีรวิเชียร, กมลวรรณ ทาวัน, อัจฉราภรณ์ วรรณมะกอก, นลินทิพย์ กองคำ, สมชาย เมืองมูล (2566). การพัฒนาแพลตฟอร์มการตลาดแบบบูรณาการ สำหรับผลิตภัณฑ์ชุมชนในจังหวัดลำปาง. พจนานุกรมการวิจัยเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำหรับงบประมาณสนับสนุนงานมูลฐาน (Fundamental Fund) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทำเสร็จแล้ว : (ข้อมูลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุน ย้อนหลังไม่เกิน 5 ปี)

พิรภาพ จันทร์แสนตอ, สนธิญา สุวรรณราช, เกศณีย์ สัตตัตถนขจร (2563) รูปแบบการกำจัด

ขยะอินทรีย์ในครัวเรือนอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลร่องเคาะ อำเภอลำปาง จังหวัด ลำปาง. วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร. 22(2). 31-39.

เกศณีย์ สัตตัตถนขจร, สนธิญา สุวรรณราช, กาญจนา คูมา (2563) การพัฒนาอาหารท้องถิ่นแบบมี ส่วนร่วมเพื่อหนุนเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดลำปางเที่ยว. วารสารอารยธรรมโขงสาละวิน. 11 (1). 152-173.

สนธิญา สุวรรณราช, กมลวรรณ ทาวัน, จิราภรณ์ พงศ์พันธ์พัฒนะ, ทิพย์ภรณ์ ปัตถา, ปณณทัต กัลยา, เกศณีย์ สัตตัตถนขจร (2563) การส่งเสริมการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวฐานธรรมชาติ หมู่บ้าน ปงถ้ำ ตำบลวังทอง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง. วารสารอารยธรรมโขงสาละวิน. 11(2). 133-154.

พิรภาพ จันทร์แสนตอ, สนธิญา สุวรรณราช, เกศณีย์ สัตตัตถนขจร (2563) รูปแบบการกำจัดขยะ อินทรีย์ในครัวเรือนอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลร่องเคาะ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง. วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร. 22 (2). 31-39.

เกศณีย์ สัตตัตถนขจร, สนธิญา สุวรรณราช, แดน กุลรูป, ปัทมา อภิชัย, สุพรรณิ คำवास, กนกพร เอกกะสินสกุล (2565) การสร้างคุณค่าผลิตภัณฑ์โดยกระบวนการกลุ่มและการแปรรูปด้วย นวัตกรรมพร้อมใช้เพื่อสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ของพื้นที่ ตำบลหัวเมือง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง. วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. 9 (2). 15-32.

ไพฑูรย์ อินตะขัน, ณัฐธินัย ประเทืองบริบูรณ์, วันไชย คำเสน, จารุวรรณ ลิ้มไพบูลย์, สรัชช บัญญัติ, สนธิญา สุวรรณราช, ปัญพร ศรีชนาพันธ์, เกศณีย์ สัตตัตถนขจร, ธวัชชัย ท่าทอง, ธาตุร ศิริยอด, กมลวรรณ ทาวัน, ชุตินิษฐ์ ปานคำ, กรรณิการ์ สายเทพ, กนกพร ศรีวิชัย (2566) เส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อสุขภาพโดยชุมชนอำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่, 15(1). 56-71.

เกศณีย์ สัตตัตถนขจร, สนธิญา สุวรรณราช, อนุรักษ์ อาทิตย์กวิน, พิรภาพ จันทร์แสนตอ, พิมาย

วงศ์ทา (2566) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน บ้านทุ่ง ม่านเหนือ ตำบลบ้านเป้า อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 12 และนานาชาติ ครั้งที่ 5 วิทยาการจัดการวิชาการ 2023 “BCG.Model: พลังฐานคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน” (น. 541-556) คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

สนธิญา สุวรรณราช, เกศณีย์ สัตตัตถนขจร ,อนุรักษ์ อาทิตย์กวิน ,พิรภพ จันทร์แสนตอ (2566). การจัดการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์เพื่อการอนุรักษ์และสืบสานวิถีชีวิตชุมชน บ้านทุ่งม่านเหนือ ตำบลบ้านเป่า อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*.17(1). 32-47.

ไพฑูรย์ อินตะชั้น, ณัฏฐ์ดนัย ประเทืองบริบูรณ์ ,วันไชย คำเสน, จารุวรรณ ลิ้มปไพบูลย์,

สร้ขุช บุญวุฒิ, สนธิญา สุวรรณราช, ปัญจพร ศรีชนาพันธ์, เกศณีย์ สัตตัตถนขจร, ธวัชชัย ทำทอง, ธาตุร ศิริยอด, กมลวรรณ ทาววัน, ชุตินิษฐ์ ปานคำ, กรรณิการ์ สายเทพ, กนกพร ศรีวิชัย (2566) เส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อสุขภาพโดยชุมชนอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 15 (1), 56-71.

สนธิญา สุวรรณราช, ไพฑูรย์ อินตะชั้น, นภาพรณ เนตรประดิษฐ์, เนตรดาว โทธรัตน์, แดน กุลรูป, สุพรรณิ คำวาส, อัจฉราภรณ์ วรรณมะกอก, เกศณีย์ สัตตัตถนขจร, ธาตุร ศิริยอด, นลินทิพย์ กองคำและ ชัยฤกษ์ ตันติเตชา (2567) การประเมินความเป็นไปได้ในการลงทุนธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยรถไฟบนเส้นทางยุคสมัยแห่งล้านนา.*วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*. 12(3).339-354.

7.3 งานวิจัยที่กำลังทำ : (ชื่อโครงการวิจัย แหล่งทุน และสถานภาพในการทำวิจัย (ผู้บริหารโครงการ หัวหน้าโครงการ และ/หรือผู้ร่วมวิจัย) ระบุเดือน และปีที่เริ่มต้นและสิ้นสุด)

เกศณีย์ สัตตัตถนขจร, สนธิญา สุวรรณราช,กมลวรรณ ทาววัน,สุพรรณิ คำวาส,อัจฉรา เมฆสุวรรณ, อัญธิชา รุ่งแสง, ขจรศักดิ์ สุวรรณราช (2568) ราชอาณาจักรพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านกัว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปางลำปาง. ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมสำหรับงบประมาณสนับสนุนงานมูลฐาน (Fundamental Fund) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568. (หัวหน้าโครงการ)

สนธิญา สุวรรณราช, เกศณีย์ สัตตัตถนขจร ,แดน กุลรูป,สุพรรณิ คำวาส,เอกชัย ยานะ, นิศากร สุวรรณ (2567) การแปรรูปหมื่นชั้นแดงสยามเพื่อยกระดับเศรษฐกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบ้านกัว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง.ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมสำหรับงบประมาณสนับสนุนงานมูลฐาน (Fundamental Fund) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567. (ผู้ร่วมโครงการ) ระหว่างดำเนินการ ตุลาคม 2566- ธันวาคม 2567.

กมลวรรณ ทาววัน, ธวัชชัย ทำทอง, เกศณีย์ สัตตัตถนขจร,ชัตติยา ชัตติวรา, สมชาย เมืองมูล (2567) การพัฒนาระบบบริหารจัดการวัดพม่าจังหวัดลำปางสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน.ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมสำหรับงบประมาณสนับสนุนงานมูลฐาน (Fundamental Fund) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567. (ผู้ร่วมโครงการ) ระหว่างดำเนินการ ตุลาคม 2566- ธันวาคม 2567.

ปัทมา อภิชัย, วีระ พันอินทร์, ธมลวัฒน์ หิรัญชาติอนันต์, อุษา โปสธทอง, สุพรรณิ คำวาส, อัญธิชา รุ่งแสง และเกศณีย์ สัตตรัตน์ขจร(2567)การพัฒนามาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์มีดของช่างตีมีดชุมชนบ้านขามแดง อำเภอห้วยฉัตร จังหวัดลำปาง. การส่งเสริมการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและเศรษฐกิจชุมชน(ผู้ร่วมโครงการ) ระหว่างดำเนินการ ตุลาคม 2566- กันยายน 2569.

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 5

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวนลินทิพย์ กองคำ
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss. Nalinthip Kongkham
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 1560100132361
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อ
สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และธุรกิจระหว่างประเทศ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 52100
หมายเลขโทรศัพท์ 062-2658952 E-mail: nalinthip.kghm@gmail.com
5. ประวัติการศึกษาต้องระบุสถาบันการศึกษา สาขาวิชาและปีที่จบการศึกษา
กำลังศึกษา : ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การจัดการ), มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2557 : ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน),
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
2553 : ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาจีนธุรกิจ), มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา)
Logistics and Supply Chain Management
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ (โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละข้อเสนองานวิจัย)
7.1 หัวหน้าแผนงานวิจัย/โครงการวิจัย :
-
7.1 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุน
ไพฑูรย์ อินตะขัน, สนธิญา สุวรรณราช, นภาพรณ เนตรประดิษฐ์, เนตรดาว โทธรัตน์ แดน กุลรูป, สุพรรณิ คำวาส, อัจราภรณ์ วรรณมะกอก, เกศณีย์ สัตตรัตน์ขจร, ธาตุร ศิริยอด, นลินทิพย์ กองคำ, ชัยฤกษ์ ตันติเตชา. (2567). การประเมินความเป็นไปได้ในการลงทุนธุรกิจการท่องเที่ยวสร้างสรรค์โดยรถไฟบนเส้นทางยุคสมัยแห่งล้านนา. วารสารพัฒนาคุณภาพชีวิต, 12(3), 338-353.

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 6

1. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวปัญจพร จันทะวงษ์
ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Panjaporn Jantawong
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 1-5201-00102-87-9
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือ โทรสาร และ E-mail

สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และธุรกิจระหว่างประเทศ คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 52100

หมายเลขโทรศัพท์: 083-565-588-6 E-mail: panjapornjan@gmail.com

5. ประวัติการศึกษาต้องระบุสถาบันการศึกษา สาขาวิชาและปีที่จบการศึกษา
 - 2560, วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
 - 2558, วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
 - 6.1 การขนส่งสินค้า
 - 6.2 การจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์
 - 6.3 ลีนโลจิสติกส์
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละข้อเสนอการวิจัย

7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : ชื่อแผนงานวิจัย

-

7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย

-

7.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทำเสร็จแล้ว :

ปัญจพร จันทะวงษ์ และคณะ. (2564). การวัดศักยภาพการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ: กรณีศึกษาธุรกิจส่งออกผลไม้. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานทางวิศวกรรมนวัตกรรม และการจัดการอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน ครั้งที่ 10; 29 กันยายน 2564. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 133-140.

ปัญจพร จันทะวงษ์, วิชนนท์ ฟองตระกูล และ อัศนัย ฐรวดีกุล. (2563). การให้น้ำหนักความสำคัญของปัจจัยในการเลือกใช้บริการสายการบิน กรณีเดินทางภายในประเทศ. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการวิจัยและนวัตกรรมสร้างสรรค์ ครั้งที่ 6; 24 เมษายน 2563. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, 173-182.

ปัญญพร จันทะวงษ์, จำเริญ เชื้อนแก้ว และ น้ำฟ้า จันลาศิริ. (2563). การจัดการโซ่อุปทานการท่องเที่ยว กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน จ.ลำปาง. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 10. มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, 449-458.

พิชัย เหลียวเรืองรัตน์, จำเริญ เชื้อนแก้ว, อภิชาติ เจียรสาธิต, อัศนัย ฐรวดีกุล และปัญญพร จันทะวงษ์. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (ระยะที่ 1). รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 9. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 308-319.

ปัญญพร จันทะวงษ์ และวรพจน์ มีถม. (2560). การออกแบบระบบการตัดสินใจเลือกเส้นทางการขนส่งสินค้าต่อเนื่องหลายรูปแบบ ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม. ในการประชุมวิชาการด้านการพัฒนาการดำเนินงานทางอุตสาหกรรมแห่งชาติครั้งที่ 9 ประจำปี 2561 (CIOD 2018).

7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ : ชื่อโครงการวิจัย แหล่งทุน และสถานภาพในการทำวิจัย (ผู้บริหารโครงการ หัวหน้าโครงการ และ/หรือผู้ร่วมวิจัย) ระบุเดือน และปีที่เริ่มต้นและสิ้นสุด

Lancang-Mekong Cooperation Pool Logistics the Website Application collected Logistics Provider Information Support Cross Border Businesses. Lancang-Mekong Cooperation Special Fund Project กองทุนพิเศษแม่โขง - ล้านช้าง. ตุลาคม 2564 - กันยายน 2566. (ผู้ร่วมวิจัย)

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 7

1. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัญธิชา รุ่งแสง
ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Asst. Prof. Anthicha Rungsang
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3-5601-01134-77-1
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือ โทรสาร และ E-mail

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 52100

หมายเลขโทรศัพท์: 081-0313277 E-mail: anthicha_m@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษาต้องระบุสถาบันการศึกษา สาขาวิชาและปีที่จบการศึกษา

2551, รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและการปกครอง) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2544, รัฐศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการการเมืองการปกครอง, การเมืองและการปกครองท้องถิ่น, นโยบายสาธารณะ, ระบบราชการไทยและท้องถิ่น

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละข้อเสนอการวิจัย

7.1 หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย

1. หัวหน้าโครงการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างกฟผ.แม่เมาะกับชุมชนประจำปี 2559 แหล่งทุน : การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) แม่เมาะ

2. หัวหน้าโครงการที่ปรึกษาโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุการยอมรับโรงไฟฟ้าถ่านหิน : กรณีศึกษาโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ปี 2560 : (Development of A Causal Model for Acceptance Coal Power Plant : A Case Study Mae Moh Power Plant) แหล่งทุน : การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) แม่เมาะ

7.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทำเสร็จแล้ว :

1. พัชรสุทธิ์ กนิษฐเสน วิทยุพันธุ์ พจนะลาวัฒน์ อัญธิชา รุ่งแสง(2566)ผลกระทบของรัฐบาลการต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายหลังการรัฐประหาร 2557 :กรณีศึกษาจังหวัดลำปาง. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (มีนาคม-เมษายน2566).

2.กุสุมา ทินกร ณ อยุธยา นันทินา ดำรงวัฒนกุล ปัญหานันต์ ต่อภักดีกุล(2565)การพัฒนากระบวนการผลิตขนมจีนน้ำปูชาโคลอบแห้ง.วารสารวิชาการรับใช้สังคม มทร.ล้านนา ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2565)

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 8

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวเกศทิพย์ ศิริชัยศิลป์

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Kedthip Sirichaisin

2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3650101021096

3. ตำแหน่งปัจจุบัน

- ตำแหน่งบริหาร รองคณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

- ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

4. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100 โทรศัพท์มือถือ 0814591592

E-mail : Kedthips@lpru.ac.th

5. ประวัติการศึกษาต่อระดับสถาบันการศึกษา สาขาวิชาและปีที่จบการศึกษา

ระดับ	วุฒิ	ปีที่สำเร็จการศึกษา	สาขาวิชา	สถาบันการศึกษา
ปริญญาตรี	ศศ.บ.	2546	ภาษาไทย	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปริญญาโท	กศ.ม.	2549	หลักสูตรและการสอน	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ปริญญาเอก	กศ.ด.	2559	หลักสูตรและการสอน	มหาวิทยาลัยนเรศวร

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด, การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning, การออกแบบหลักสูตรตามบริบทเชิงพื้นที่และท้องถิ่น , Desing Thinking

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

7.1 หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย

- 1) การพัฒนาครุณวัตรด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ
- 2) การพัฒนาหลักสูตรผ้าทอที่คำบ้านน้ำหลง อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง
- 3) การพัฒนาหลักสูตรโค้ดดิ้งโดยใช้กระบวนการโค้ชสำหรับข้าราชการครูโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดลำปาง

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทำเสร็จแล้ว

ชื่อผลงานวิจัย	ปีที่พิมพ์	การเผยแพร่	แหล่งทุน
1. The development of social interaction for early childhood in Lampang province by using virtual reality application	2023	Asian Journal of Education and Training 9 (1) : 7-14	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2. การพัฒนาหลักสูตรผ้าทอที่คำบ้านน้ำหลง อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง.	2566	วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร 43(4) : 52 – 64	ทุนวิจัยส่วนตัว
3. การพัฒนาหลักสูตรโค้ดดิ้งโดยใช้กระบวนการโค้ชสำหรับข้าราชการครูโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดลำปาง.	2565	วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม 12(3) : 226-240	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
4. การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมของวัยกลางคนในการเตรียมตัวเข้าสู่วัยชรายุค 4.0	2565	วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ 9(2) : 105-118	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
5. การเสริมสร้างการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวในการส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุ โดยการใช้โปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่ม	2564	วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ 6(12) : 456-469	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

7.3 งานวิจัยที่กำลังทำ

ชื่อโครงการวิจัย	แหล่งทุน	สถานภาพในการทำวิจัย
1. การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างผู้ดูแลผู้สูงอายุในฐานวิถีชีวิตใหม่	กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมงบประมาณเพื่อสนับสนุนงานมูลฐาน (Fundamental Fund; FF) 2567	ผู้ร่วมวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย	แหล่งทุน	สถานภาพในการทำวิจัย
2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งในตำบลวังเสือไฟ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง	ทุนอุดหนุนการวิจัยภายใต้กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ประจำปีงบประมาณ 2568	หัวหน้าโครงการ

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 9

- ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวเบญจมาศ พุทธิมา
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss. Benjamas Phutthima
- เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 1579900029716
- ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยคณบดี
 - ตำแหน่งบริหาร ผู้ช่วยคณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
 - ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100 โทร.054-241303 e-mail pbbenjamas@gmail.com

5. ประวัติการศึกษา

ระดับ	วุฒิ	ปีที่สำเร็จการศึกษา	สาขาวิชา	สถาบันการศึกษา
ปริญญาตรี	บธ.บ.	2549	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ปริญญาโท	ค.ม.	2554	การวิจัยและประเมินผลการศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

- สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
การประกันคุณภาพ การบริหารจัดการสถานศึกษา
- ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุ
สถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้
ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย

7.1 หัวหน้าโครงการวิจัย ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : ชื่อแผนงานวิจัย

- การพัฒนาแบบการยกระดับศักยภาพครูในการส่งเสริมทักษะการอ่านรู้เรื่อง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจังหวัดลำปาง. (2565)
- การเสริมสร้างพลังอำนาจเพื่อส่งเสริมพหุพลังสู่สังคมผู้สูงอายุ ตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง (หัวหน้าแผนงานวิจัย พ.ศ. 2564)

3) การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. (2563)

4) การสร้างหลักสูตรกระบวนการมีอาชีพสำหรับเจ้าพนักงานเรือนจำ ทณฑสถานบำบัดพิเศษลำปาง. (2562)

7.2 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว

ผลงาน	ปีที่พิมพ์	การเผยแพร่	แหล่งทุน
1. การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมเพื่อพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา.	2567	วารสารสถาบันวิจัยพินลธรรม. 11(1), 19-32	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2. The development of digital tools to assess and enhance the ethic children development in early childhood development centers.	2023	Asian Journal of Education and Training. 9(2), 59–65.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
3. Augmented Reality Mobile Application: A New Media of Thai Buddhist Temple History Learning.	2023	International Education Studies. 16(3), 70–74.	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ(วช.)
4. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.	2566	วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 6(2), 28-38.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
5. การส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.	2565	วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. 16(4), 97-109.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
6. การเสริมสร้างพลังอำนาจเพื่อส่งเสริมพลุฒพลังสู่สังคมผู้สูงอายุตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง.	2565	วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 15(3), 49-58.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
7. การสร้างสรรค์สื่อมัลติมีเดียเน้นหนทางการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลน้ำโจ้ ตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง.	2563	รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ราชภัฏวิจัย ครั้งที่ 6 : “ราชภัฏ ราชภัคดี : สืบสานศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน” ครั้งที่ 6 (น. 29-36) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
8.การใช้กระบวนการนิเทศด้วยการบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การโค้ช ระบบพี่เลี้ยง และการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนสาขาวิชาภาษาอังกฤษ.	2563	วารสารปัญญาภิวัฒน์. 12(2), 213 – 224.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

7.3 งานวิจัยที่กำลังทำ

ชื่อโครงการวิจัย	แหล่งทุน	สถานภาพในการทำวิจัย
นวัตกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ด้วยพลังชุมชนบนฐานท้องถิ่นมรดกภูมิปัญญา อำเภोजังหวัดลำปาง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน	กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.68),	หัวหน้าโครงการวิจัย

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 10

- ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย): นางสาวพิชชา ธนอมเสียง
ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ): Miss Pitcha Thanomsiang
- เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน: 3501500255301
- ตำแหน่งปัจจุบัน:
 - ตำแหน่งบริหาร ประธานสาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
 - ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
119 หมู่ 9 ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100
หมายเลขโทรศัพท์ : 085-095-9118 (e-mail) : pitchatha@gmail.com
- ประวัติการศึกษา

ระดับ	วุฒิ	ปีที่สำเร็จการศึกษา	สาขาวิชา	สถาบันการศึกษา
ปริญญาตรี	ศษ.บ.	2539	ภาษาไทย	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ปริญญาโท	ศษ.ม.	2542	การแนะแนวและให้คำปรึกษา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ปริญญาเอก	ปร.ด.	2560	จิตวิทยาการศึกษา	มหาวิทยาลัยบูรพา

- สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ:
จิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาผู้สูงอายุ
- ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย

7.1 หัวหน้าวิจัย

- การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมของวัยกลางคนในการเตรียมตัวเข้าสู่วัยชรายุค 4.0 (2565)
- การเสริมสร้างการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวในการส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุโดยการใช้โปรแกรมการศึกษาแบบกลุ่ม.วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ. (2564)

3) การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะคุณวิถึกรสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (2566)

4) การส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพใจโดยการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการของผู้สูงอายุ ตำบลวอแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง (2562)

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทำเสร็จแล้ว

ผลงาน	ปีที่พิมพ์	การเผยแพร่	แหล่งทุน
1. รูปแบบกิจกรรมการมีส่วนร่วมของคนสองวัยเพื่อส่งเสริมพัฒนาพลังของวัยก่อนสูงอายุ ตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง.	2566	วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา. 11(1), 185-214.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2. การพัฒนาหลักสูตรผ้าทอที่บ้านน้ำหลง อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง.	2566	วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร 43 (4) : 52 – 64.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
3. การคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนประถมศึกษา.	2566	วารสารจันทร์เกษมสาร. 29(2), 206-221	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
4. ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมติดเกมของเด็กและเยาวชนในเขตตำบลทุ่งฝาย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง.	2566	วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร. 24(1), 305-316.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
5. การเสริมสร้างพลังอำนาจในตนเองของผู้สูงอายุโดยมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน อำเภอแม่ทะ. จังหวัดลำปาง.	2565	วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต (JCDLQ). 14(2), 223-238.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
6. การพัฒนาหลักสูตรโค้ดดิ้งโดยใช้กระบวนการโค้ชสำหรับข้าราชการครูโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดลำปาง.	2565	วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม 12(3), 226-240.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
7. การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมทางจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมของวัยกลางคนในการเตรียมตัวเข้าสู่วัยชรายุค 4.0.	2565	วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ 9(2), 105-118.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
8. การเสริมสร้างการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวในการส่งเสริมพัฒนาพลังผู้สูงอายุโดยการใช้โปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่ม.	2564	วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. 6(12), 456-469.	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

7.3 งานวิจัยที่กำลังทำ :

ชื่อโครงการวิจัย	แหล่งทุน	สถานภาพในการทำวิจัย
การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะผู้ดูแลผู้สูงอายุในฐานะวิชาชีพใหม่	ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) พุทธศักราช 2566 ถึง ธันวาคม 2567	หัวหน้าโครงการ

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 11

2. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย): นางสาวเนตรดาว หลวงใหญ่

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ): Miss.Natedao Luangyai

2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน: 3 5205 00289 50 6

3. ตำแหน่งปัจจุบัน:

- ตำแหน่งบริหาร รองผู้อำนวยการอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

- ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก : อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือ มหาวิทยาลัย

ราชภัฏลำปาง อาคาร 17 (อาลัมพาง) ชั้น 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เลขที่ 119 หมู่ 9 ถนน

ลำปาง-แม่ทะ ตำบลชมพู อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ 52100 หมายเลข

โทรศัพท์ : 097-9249643 (e-mail) : natedao@lpru.ac.th

5. ประวัติการศึกษา

ระดับ	วุฒิ	ปีที่สำเร็จการศึกษา	สาขาวิชา	สถาบันการศึกษา
ปริญญาตรี	บธ.บ. คอมพิวเตอร์ ธุรกิจ	สถาบันราชภัฏ ลำปาง	ปริญญาตรี	บธ.บ. คอมพิวเตอร์ ธุรกิจ
ปริญญาโท	วท.ม. เทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตและ สารสนเทศ	มหาวิทยาลัย นเรศวร	ปริญญาโท	วท.ม. เทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตและ สารสนเทศ
ปริญญาเอก	ปร.ด. เทคโนโลยี สารสนเทศ	มหาวิทยาลัยชิน วัตร	ปริญญาเอก	ปร.ด. เทคโนโลยี สารสนเทศ

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ:

เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสารสนเทศ, ระบบสารสนเทศทางธุรกิจ, ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ
เพื่อการบริหาร, ระบบธุรกิจอัจฉริยะ

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุ
สถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วม
วิจัยในแต่ละผลงานวิจัย

7.1 หัวหน้าวิจัย

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทำเสร็จแล้ว

1) Natedao Thocharat, "Thai local product recommendation using ontological content based filtering," 2017 9th International Conference on Knowledge and Smart Technology (KST), 2017, pp. 45-49, doi: 10.1109/KST.2017.7886079.

2) Natedao Thocharat, Prinya Tantaswasdi and Suchai Thanawastien. (2019). Strategies for the Successful Implementation of a Workflow System for SEM within

Education. International Journal of Simulation Systems, Science & Technology. ISSN : ISSN 1473-8031, Volume 20, Number 5, October 2019 – Nottingham Trent University, UNITED KINGDOM.

3) Natedao Thocharat, Prinya Tantaswasdi and Suchai Thanawastien. (2019). Recruitment Tracking System and Education Analytics for Strategic Enrollment Management. International Journal of Simulation Systems, Science & Technology. ISSN : ISSN 1473-8031, Volume 20, Number 5, October 2019 – Nottingham Trent University, UNITED KINGDOM.

4) อัจฉรา เมฆสุวรรณ, กนกพร ศรีวิชัย, นลินทิพย์ กองคำ, ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช และ เนตรดาว โทธรัตน์ (2564). แนวทางการส่งเสริมอาชีพจากความต้องการของประชาชน:กรณีศึกษาชุมชนตำบลบ่อแฮ้ว จังหวัดลำปาง. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติ Engagement Thailand ครั้งที่ 7 (น. 121-127). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

5) ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช, อัจฉรา เมฆสุวรรณ, เนตรดาว โทธรัตน์ และ กาญจนา รัตนธีรวิเชียร (2564). การเชื่อมโยงทุนทางสังคมของชุมชนสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ:กรณีศึกษาชุมชนตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติ Engagement Thailand ครั้งที่ 7 (น. 155-165). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

6) Natedao Thocharat, Wanpen Pengsomboon, Lamai Samakhom, Thawatachai Muangmongkol and Sarawut Chaitongrat. "Business Intelligence Trends", 2022 5th The Tenth National Symposium and the Fifth International Symposium Bangkokthonburi University "Creativity, Innovations, Social Order and Wellbeing in Times of COVID- 19 Pandemic (CISOWCOP)", 2022, pp. 137-144.

7) ณัฐนิชา แก้วบุญปิ่น, ยศนันท์ วงศ์สอน, เนตรดาว โทธรัตน์ และ นันทะ บุตรน้อย (2565). การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม วิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. วารสารสืบเนื่องงานประชุมวิชาการระดับชาติ ระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทราเกษม "ปัญญาประดิษฐ์กับการแข่งขันทางธุรกิจในยุคดิจิทัล". (หน้า 330 – 344).

8) ภิราภรณ์ บุตรชอ, อรยา อินตะขิล, เนตรดาว โทธรัตน์ และ พิมาย วงค์ทา (2565). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อจัดจำหน่ายสินค้าวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มผลิตหมวกยางพารา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2565) (หน้า 43-53)

9) ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช, บุญทวรรณ วิงวอน, อัจฉรา เมฆสุวรรณ และ เนตรดาว โทธรัตน์ (2565). การจัดการทุนทางสังคมเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2565) (หน้า 30-46)

10)Sangiumvibool-Howell, P., & Thotharat, N. (2023). Repurposing Food Supply Chain Management for Viability During COVID-19: A Systematic Review. International Journal of Professional Business Review, 8(7), e01438-e01438.

11)Wongwirach, K., Mookam, T., Thotarat, N., & Janasak, S. (2023). A MODEL FOR SOLVING POVERTY PROBLEMS TARGETING OF THE HUANG MUEANG SUB-DISTRICTS, MUEANG PAN DISTRICT, LAMPANG PROVINCE. Journal of Social Science and Cultural, 7(12), 12-23.

7.3 งานวิจัยที่กำลังทำ :-

- หมายเหตุ :** - ระบุข้อมูลโดยละเอียดในแต่ละหัวข้ออย่างถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อประโยชน์ในการประเมินข้อเสนอโครงการ
- สำหรับที่ปรึกษาแผนงานวิจัยให้ลงนามรับรองในแบบฟอร์มหนังสือรับรองการเป็นที่ปรึกษาแผนงานวิจัย/โครงการวิจัย
-

ด่วนที่สุด

ที่ อว ๐๔๑๒/๘๔๐

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

๑๙๖ ถนนพหลโยธิน จตุจักร กทม. ๑๐๙๐๐

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง แจ้งอนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

อ้างถึง ข้อเสนอโครงการวิจัยเรื่อง “ธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง”

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. แบบตอบรับการรับทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรม	จำนวน ๑ ฉบับ
	๒. แบบคำขอรับเงินผ่านธนาคาร	จำนวน ๕ ฉบับ
	๓. คู่มือการจัดทำสัญญาออนไลน์	จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อ้างถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้เสนอขอรับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘ จำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สองล้านบาทถ้วน) โครงการวิจัยเรื่อง “ธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัสศักดิ์ วงศ์วิราช สังกัด คณะวิทยาการจัดการ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย นั้น

ในการนี้ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้พิจารณาแล้วเห็นควรอนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ให้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เพื่อดำเนินการวิจัยเรื่อง “ธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง” จำนวน ๑,๕๗๓,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านห้าแสนเจ็ดหมื่นสามพันบาทถ้วน) โดยมีระยะเวลาทำการวิจัยและนวัตกรรม ๑๒ (สิบสอง) เดือน มีระยะเวลาทำสัญญา ๑๖ (สิบหก) เดือน และหากท่านประสงค์ทำวิจัยและนวัตกรรมตามที่ได้รับอนุมัติ ขอให้ท่านส่งแบบตอบรับการรับทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรม ภายใน ๑๕ วัน (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) และโปรดดำเนินการแนบไฟล์เอกสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประกอบการจัดทำสัญญาในระบบออนไลน์ ดังนี้

๑. ข้อเสนอการวิจัยและนวัตกรรม
๒. สำเนาหน้าบัญชีเงินฝาก โดยซื้อบัญชีให้ระบุชื่อหน่วยงาน
๓. กรณีมอบอำนาจให้ผู้อื่นลงนามในสัญญาฯ แทน ให้มีหนังสือมอบอำนาจโดยระบุชื่อผู้มีอำนาจลงนามในสัญญาฯ แทน จำนวน ๑ ชุด ต่อ ๑ โครงการ (หน่วยงานเก็บเอกสารฉบับจริงสำหรับการตรวจสอบ)

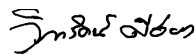
๔. กรณีมอบอำนาจให้ผู้อื่นมีสิทธิในการถอนเงินทุนฯ ให้จัดทำหนังสือมอบอำนาจโดยระบุชื่อผู้มีอำนาจในการถอนเงินทุนฯ แทน หรือหนังสือมอบอำนาจกรณีอื่นๆ จำนวน ๑ ฉบับ ต่อ ๑ โครงการ (หน่วยงานเก็บเอกสารฉบับจริงสำหรับการตรวจสอบ)

๕. หน่วยงานได้รับการยกเว้นภาษี ให้แสดงหลักฐานการได้รับยกเว้นภาษี กรณีหน่วยงานไม่ได้รับการยกเว้นภาษีขอให้ท่านดำเนินการติดอากรแสตมป์หรือสลักหลังตราสาร ในอัตราร้อยละ ๐.๑๐ บาท ของงบประมาณที่ได้รับ สำหรับติดสัญญาให้ทุน และติดอากรแสตมป์หรือสลักหลังตราสาร ๕ บาท สำหรับคู่มือของสัญญา

/ทั้งนี้...

ทั้งนี้ ขอความกรุณาท่านนำเข้าสู่ข้อมูลประกอบการจัดทำสัญญาในระบบออนไลน์ตามข้อ ๑ - ๕ และลงนามในแบบคำขอรับเงินผ่านธนาคาร (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) พร้อมส่งกลับมายังภารกิจการวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ด้านการเตรียมรับสังคมสูงวัย (สว.) กองบริหารทรัพยากรการวิจัยและนวัตกรรม วช. ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่ได้รับหนังสือฉบับนี้ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว วช. ขอพิจารณาถือว่าท่านสละสิทธิ์ในการรับทุน และท่านสามารถศึกษารายละเอียดการจัดทำสัญญาออนไลน์ได้ตามรายละเอียดดังปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

ขอแสดงความนับถือ

วิภารัตน์ ดือออง 07/10/2022 15:48:10

(นางสาววิภารัตน์ ดือออง)

ผู้อำนวยการสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

กองบริหารทรัพยากรการวิจัยและนวัตกรรม

ภารกิจการวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ด้านการเตรียมรับสังคมสูงวัย (สว.)

โทร ๐ ๒๕๖๑ ๒๔๔๕ ต่อ ๒๐๓, ๒๔๑, ๒๔๒ และ ๒๕๔ (ศรัรัตน์/ปริญพัชร)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ srirat.r@nrct.go.th/priyapatra.s@nrct.go.th/analyze.p@nrct.go.th

สำเนาส่ง: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช สังกัด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

**งบประมาณโครงการวิจัย ที่ได้รับอนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรม
และการแบ่งจ่ายงวดเงิน**

1. งบประมาณการวิจัยที่ได้รับอนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรม

1.1 ชื่อโครงการวิจัย	ธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง
1.2 ประจำปี	2568
1.3 หัวหน้าโครงการวิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช
1.4 หน่วยงาน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
1.5 งบประมาณที่ได้รับอนุมัติ	1,573,000 บาท (หนึ่งล้านห้าแสนเจ็ดหมื่นสามพันบาทถ้วน)

- งบประมาณ วช. จำนวน 1,573,000 บาท (หนึ่งล้านห้าแสนเจ็ดหมื่นสามพันบาทถ้วน) จำแนกได้ ดังนี้

1) ค่าตอบแทนนักวิจัย	รวมจำนวน	120,000 บาท
2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ (ค่าจ้าง ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ และอื่น ๆ)	รวมจำนวน	1,310,850 บาท
3) ค่าครุภัณฑ์	รวมจำนวน	- บาท
4) ค่าสิ่งก่อสร้าง	รวมจำนวน	- บาท
5) ค่าธรรมเนียมอุดหนุนสถาบัน	รวมจำนวน	142,150 บาท

หมายเหตุ : 1. สามารถถัวจ่ายงบประมาณได้ ยกเว้นค่าตอบแทนนักวิจัย ค่าครุภัณฑ์ และค่าสิ่งก่อสร้าง

2. ค่าธรรมเนียมอุดหนุนสถาบันให้ผู้รับทุนเบิกจ่าย เมื่อร่างรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ได้รับความเห็นชอบแล้ว ตามงบประมาณที่ วช. อนุมัติ

2. การแบ่งจ่ายงวดเงิน

ในการเบิกจ่ายเงินทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรม ผู้รับทุนจะต้องขอเบิกค่าใช้จ่ายตามแผนงานโครงการที่ได้รับทุนเป็นงวดๆ ตามกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- งบประมาณ วช. จำนวน 1,573,000 บาท (หนึ่งล้านห้าแสนเจ็ดหมื่นสามพันบาทถ้วน)

งวดที่ 1 เป็นเงิน 471,900 บาท (สี่แสนเจ็ดหมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยบาทถ้วน) โดยหักเงินประกันผลงานจำนวน 23,595 บาท (สองหมื่นสามพันห้าร้อยเก้าสิบบาทถ้วน) คงเหลือเบิกจ่ายเป็นจำนวนเงิน **448,305 บาท** (สี่แสนสี่หมื่นแปดพันสามร้อยห้าสิบบาทถ้วน) เมื่อผู้รับทุนทำสัญญาขอรับทุนกับผู้ให้ทุน

งวดที่ 2 เป็นเงิน 314,600 บาท (สามแสนหนึ่งหมื่นสี่พันหกสิบบาทถ้วน) โดยหักเงินประกันผลงานจำนวน 15,730 บาท (หนึ่งหมื่นห้าพันเจ็ดร้อยสามสิบบาทถ้วน) คงเหลือเบิกจ่ายเป็นจำนวนเงิน **298,870 บาท** (สองแสนเก้าหมื่นแปดพันแปดร้อยเจ็ดสิบบาทถ้วน) เมื่อผู้รับทุนส่งรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ 1 (ภาษาไทย) ตามแบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยและนวัตกรรม ในผนวก 4 ภายใน **2 (สอง) เดือน** นับแต่วันลงนามในสัญญานี้ เป็นจำนวน 10 (สิบ) ชุด และนำเข้าข้อมูลในระบบ NRIIS เพื่อให้ผู้ให้ทุนหรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้ให้ทุนให้ความเห็นชอบ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว ผู้ให้ทุนจะมีหนังสือแจ้งความเห็นชอบ เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการรับเงินอุดหนุนงวดต่อไป

งวดที่ 3 เป็นเงิน 471,900 บาท (สี่แสนเจ็ดหมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยบาทถ้วน) โดยหักเงินประกันผลงานจำนวน 23,595 บาท (สองหมื่นสามพันห้าร้อยเก้าสิบห้าบาทถ้วน) คงเหลือเบิกจ่ายเป็นจำนวนเงิน **448,305 บาท (สี่แสนสี่หมื่นแปดพันสามร้อยห้าบาทถ้วน)** เมื่อผู้รับทุนส่งรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ 2 (ภาษาไทย) ตามแบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยและนวัตกรรม ในผนวก 4 ภายใน **6 (หก) เดือน** นับแต่วันลงนามในสัญญาเป็นจำนวน 10 (สิบ) ชุด และนำเข้าข้อมูลในระบบ NRIIS เพื่อให้ผู้ให้ทุนหรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้ให้ทุนให้ความเห็นชอบ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว ผู้ให้ทุนจะมีหนังสือแจ้งความเห็นชอบ เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการรับเงินอุดหนุนงวดต่อไป

งวดที่ 4 เป็นเงิน 314,600 บาท (สามแสนหนึ่งหมื่นสี่พันหกร้อยบาทถ้วน) โดยหักเงินประกันผลงานจำนวน 15,730 บาท (หนึ่งหมื่นห้าพันเจ็ดร้อยสามสิบบาทถ้วน) คงเหลือเบิกจ่ายเป็นจำนวนเงิน **298,870 บาท (สองแสนเก้าหมื่นแปดพันแปดร้อยเจ็ดสิบบาทถ้วน)** เมื่อผู้รับทุนส่งร่างรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ (ภาษาไทย) ตามแบบรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ ในผนวก 4 ภายใน **11 (สิบเอ็ด) เดือน** จำนวน 10 (สิบ) ชุด และนำเข้าข้อมูลในระบบ NRIIS เพื่อให้ผู้ให้ทุนหรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้ให้ทุนให้ความเห็นชอบเมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วผู้ให้ทุนจะมีหนังสือแจ้งความเห็นชอบเพื่อเป็นหลักฐานประกอบการรับเงินอุดหนุนงวดต่อไป โดยให้ผู้รับทุนเบิกจ่ายงบประมาณค่าธรรมเนียมอุดหนุนสถาบัน (Overhead) ไม่เกินร้อยละ 10

งวดที่ 5 ผู้ให้ทุนจะจ่ายเงินประกันผลงานทั้งหมดที่ได้หักไว้ร้อยละห้า (5%) เป็นจำนวนเงินรวมทั้งหมด **78,650 บาท (เจ็ดหมื่นแปดพันหกร้อยห้าสิบบาทถ้วน)** เมื่อผู้รับทุนได้ส่งรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ (ภาษาไทย) ตามแบบรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ ในผนวก 4 หลังจากฉบับร่างรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ (ภาษาไทย) ได้รับความเห็นชอบจากผู้ให้ทุนแล้ว โดยระบุข้อความที่หน้าปกว่า “ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2568” ให้มีตราของผู้ให้ทุนปรากฏอยู่บนหน้าปกด้วย จำนวน 10 (สิบ) ชุด และนำเข้าข้อมูลในระบบ NRIIS ภายใน 1 เดือน นับแต่วันครบกำหนดในสัญญา

3. การจัดซื้อและกรรมสิทธิ์ในครุภัณฑ์ที่จัดซื้อโดยทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรม

3.1 ต้องดำเนินการจัดซื้อตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

4. การใช้จ่ายเงิน ผู้วิจัยหรือผู้รับทุนต้องมีหลักฐานการใช้จ่ายเงินและจัดเก็บไว้ เพื่อให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ

แบบรายงานความก้าวหน้าการวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ 1 (แผนงานวิจัย)
(หลังจากลงนามในสัญญา 2 เดือน)

แผนงาน (ไทย).....
 (อังกฤษ).....
 ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี.....จำนวน.....บาท
 ระยะเวลาทำการวิจัย.....เดือน เริ่มทำการวิจัยเมื่อ (เดือน, ปี).....
 รายงานความก้าวหน้าของการวิจัย ครั้งที่.....ระหว่าง (เดือน, ปี).....ถึง (เดือน, ปี).....
 รายนามหัวหน้าโครงการ และผู้ร่วมโครงการ พร้อมทั้งหน่วยงานที่สังกัดและรายละเอียดการติดต่อ (ที่อยู่/
 โทรศัพท์/โทรสาร/e-mail).....

1. หลักการและเหตุผล (ระบุสาเหตุความจำเป็นที่ต้องดำเนินการวิจัย)

.....

2. วัตถุประสงค์ (เป้าหมายการดำเนินการวิจัย)

.....

3. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

.....

4. ระเบียบวิธีวิจัย (ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตลอดแผนงานวิจัย)

4.1 รายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินงานจริงตามแผนงาน (ช่วงรายงานความก้าวหน้า)

.....

4.2 สรุปผลการดำเนินงานในช่วงรายงานความก้าวหน้าเปรียบเทียบกับแผนงานทั้งหมด

.....

5. รายงานผลการดำเนินการวิจัย และการวิเคราะห์ผลการวิจัย (ช่วงรายงานความก้าวหน้า)

5.1 ตารางเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับแผนการดำเนินการที่ตั้งไว้ (Gantt Chart)

กิจกรรม	เดือน												ผลผลิต
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ส่งมอบ
1.													
2.													
3.													

หมายเหตุ : ให้ระบุเดือนที่เริ่มดำเนินการวิจัยตามสัญญาฉบับ

←-----→ หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่วางแผนไว้ว่าจะทำตามข้อเสนอโครงการ
 ↔ หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่ได้ทำแล้ว

5.2 รายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินงานจริงตามแผนงาน (ช่วงรายงานความก้าวหน้า)

.....

.....

.....

.....

5.3 สรุปผลการดำเนินงาน (ช่วงรายงานความก้าวหน้า)

.....

.....

.....

.....

5.4 รายละเอียดอื่น ๆ ที่ได้ดำเนินการ เช่น เครื่องมือการวิจัยต่าง ๆ (แบบสอบถาม แบบวัด ฯลฯ) บทความ/report (ถ้ามี) (ช่วงรายงานความก้าวหน้า)

.....

.....

.....

.....

6. ผลผลิต (output) หรือ ตัวชี้วัดในแต่ละช่วงรายงานความก้าวหน้า

กิจกรรม (อ้างอิงตามข้อ 5.1)	ผลผลิต (output)		หมายเหตุ
	ตามข้อเสนอ	ตามช่วงเวลาที่รายงาน	
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

7. งบประมาณที่ได้ใช้จ่ายไปแล้วนับตั้งแต่เริ่มโครงการ

ได้รับประมาณ งวดที่ เมื่อวันที่ โดยมีการเบิกจ่าย เมื่อวันที่

หมวดรายการงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)			หมายเหตุ
	ที่ได้รับอนุมัติ	ใช้จริง	คงเหลือ	
7.1 งบบุคลากร				
7.2 งบดำเนินงาน (ค่าตอบแทน, ค่าใช้สอย, ค่าวัสดุ)				
7.3 งบลงทุน (ค่าที่ดิน, ค่าครุภัณฑ์)				
7.4 ค่าธรรมเนียมอุดหนุนสถาบัน				
รวมทั้งสิ้น				

8. งานตามโครงการที่จะทำต่อไป

.....

.....

.....

.....

9. คำชี้แจงเกี่ยวกับอุปสรรคหรือปัญหา พร้อมวิธีการแก้ปัญหา (แผนบริหารความเสี่ยง) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้อำนวยการแผนงาน
วันที่...../...../.....

หมายเหตุ : 1. การจัดทำรายงานความก้าวหน้าต้องประกอบด้วยส่วนของแผนงานวิจัย และแต่ละโครงการย่อย ตามที่ระบุในข้อเสนอโครงการ โดยจัดส่งผ่านระบบ NRIIS และรูปแบบเอกสารและไฟล์ Microsoft Word และ PDF/Adobe Acrobat

2. การจัดทำรายงานความก้าวหน้าต้องนำเสนอรายละเอียดที่สื่อให้คณะผู้ตรวจสอบทางวิชาการอ่าน และเข้าใจกระบวนการทำงานที่ผ่านมามาทั้งหมดอย่างชัดเจน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักวิจัยในการอนุมัติ เบิกจ่ายงบประมาณในงวดต่อไป

แบบรายงานความก้าวหน้าการวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ 1 (โครงการวิจัยเดี่ยว/ย่อย)
(หลังจากลงนามในสัญญา 2 เดือน)

โครงการ/โครงการย่อย (ไทย).....
(อังกฤษ).....
ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี.....จำนวน.....บาท
ระยะเวลาทำการวิจัย.....เดือน เริ่มทำการวิจัยเมื่อ (เดือน, ปี).....
รายงานความก้าวหน้าของการวิจัย ครั้งที่.....ระหว่าง (เดือน, ปี).....ถึง (เดือน, ปี).....
รายนามหัวหน้าโครงการ และผู้ร่วมโครงการ พร้อมทั้งหน่วยงานที่สังกัดและรายละเอียดการติดต่อ (ที่อยู่/
โทรศัพท์/โทรสาร/e-mail).....
.....

1. หลักการและเหตุผล (ระบุสาเหตุความจำเป็นที่ต้องดำเนินการวิจัย)

.....
.....
.....

2. วัตถุประสงค์ (เป้าหมายการดำเนินการวิจัย)

.....
.....
.....

3. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

.....
.....
.....
.....

4. ระเบียบวิธีวิจัย (ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตลอดแผนงานวิจัย)

4.1 รายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินงานจริงตามแผนงาน (ช่วงรายงานความก้าวหน้า)

.....
.....
.....

4.2 สรุปผลการดำเนินงานในช่วงรายงานความก้าวหน้าเปรียบเทียบกับแผนงานทั้งหมด

.....
.....
.....

5. รายงานผลการดำเนินการวิจัย และการวิเคราะห์ผลการวิจัย (ช่วงรายงานความก้าวหน้า)

5.1 ตารางเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับแผนการดำเนินการที่ตั้งไว้ (Gantt Chart)

กิจกรรม	เดือน												ผลผลิต
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ส่งมอบ
1.													
2.													
3.													

หมายเหตุ : ให้ระบุเดือนที่เริ่มดำเนินการวิจัยตามสัญญาเงินทุน

←-----→ หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่วางแผนไว้ว่าจะทำตามข้อเสนอโครงการ
↔ หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่ได้ทำแล้ว

5.2 รายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินงานจริงตามแผนงาน (ช่วงรายงานความก้าวหน้า)

.....

.....

.....

.....

5.3 สรุปผลการดำเนินงาน (ช่วงรายงานความก้าวหน้า)

.....

.....

.....

.....

5.4 รายละเอียดอื่น ๆ ที่ได้ดำเนินการ เช่น เครื่องมือการวิจัยต่าง ๆ (แบบสอบถาม แบบวัด ฯลฯ) บทความ/ report (ถ้ามี) (ช่วงรายงานความก้าวหน้า)

.....

.....

.....

.....

6. ผลผลิต (output) หรือ ตัวชี้วัดในแต่ละช่วงรายงานความก้าวหน้า

กิจกรรม (อ้างอิงตามข้อ 5.1)	ผลผลิต (output)		หมายเหตุ
	ตามข้อเสนอ	ตามช่วงเวลาที่รายงาน	
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

7. งบประมาณที่ได้ใช้จ่ายไปแล้วนับตั้งแต่เริ่มโครงการ

ได้รับประมาณ งวดที่ เมื่อวันที่ โดยมีการเบิกจ่าย เมื่อวันที่

หมวดรายการงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)			หมายเหตุ
	ที่ได้รับอนุมัติ	ใช้จริง	คงเหลือ	
7.1 งบบุคลากร				
7.2 งบดำเนินงาน (ค่าตอบแทน, ค่าใช้สอย, ค่าวัสดุ)				
7.3 งบลงทุน (ค่าที่ดิน, ค่าครุภัณฑ์)				
7.4 ค่าธรรมเนียมอุดหนุนสถาบัน				
รวมทั้งสิ้น				

8. งานตามโครงการที่จะทำต่อไป

.....

.....

.....

.....

9. คำชี้แจงเกี่ยวกับอุปสรรคหรือปัญหา พร้อมวิธีการแก้ปัญหา (แผนบริหารความเสี่ยง) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....หัวหน้าโครงการ

วันที่...../...../.....

หมายเหตุ : 1. การจัดทำรายงานความก้าวหน้าต้องประกอบด้วยส่วนของแผนงานวิจัย และแต่ละโครงการย่อย ตามที่ระบุในข้อเสนอโครงการ โดยจัดส่งผ่านระบบ NRIIS และรูปแบบเอกสารและไฟล์ Microsoft Word และ PDF/Adobe Acrobat

2. การจัดทำรายงานความก้าวหน้าต้องนำเสนอรายละเอียดที่สื่อให้คณะผู้ตรวจสอบทางวิชาการอ่าน และเข้าใจกระบวนการทำงานที่ผ่านมามาทั้งหมดอย่างชัดเจน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักวิจัยในการอนุมัติ เบิกจ่ายงบประมาณในงวดต่อไป

แบบรายงานความก้าวหน้าการวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ 2 (แผนงานวิจัย)
(รายงานทุก 6 เดือน)

แผนงาน (ไทย).....
(อังกฤษ).....
ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี.....จำนวน.....บาท
ระยะเวลาทำการวิจัย.....เดือน เริ่มทำการวิจัยเมื่อ (เดือน, ปี).....
รายงานความก้าวหน้าของการวิจัย ครั้งที่.....ระหว่าง (เดือน, ปี).....ถึง (เดือน, ปี).....
รายนามหัวหน้าโครงการ และผู้ร่วมโครงการ พร้อมทั้งหน่วยงานที่สังกัดและรายละเอียดการติดต่อ (ที่อยู่/
โทรศัพท์/โทรสาร/e-mail).....

ก. ส่วนประกอบแผนงานวิจัย (ระบุรายละเอียด และตารางตามหัวข้อ)

1. บทที่ 1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา (ภาพรวมทั้งแผนงาน) และวัตถุประสงค์ของแผนงานวิจัย
2. บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
3. บทที่ 3 รายละเอียดความเชื่อมโยงระหว่างโครงการวิจัยย่อย (อาจมีแผนภูมิประกอบ)
4. บทที่ 4 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย (ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตลอดแผนงานวิจัย)
5. บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย (ภาพรวมทั้งโครงการ)

- 5.1 ตารางเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับแผนการดำเนินการที่ตั้งไว้ (Gantt Chart)

กิจกรรม	เดือน												ผลผลิต ส่งมอบ
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1.													
2.													
3.													

หมายเหตุ : 1) ให้ระบุเดือนที่เริ่มดำเนินการวิจัยตามสัญญาฯ รับทุน

←-----→ หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่วางแผนไว้ว่าจะทำตามข้อเสนอโครงการ

↔ หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่ได้ทำแล้ว

2) รายละเอียดอื่น ๆ ที่ได้ดำเนินการ เช่น เครื่องมือการวิจัยต่าง ๆ (แบบสอบถาม แบบวัด ฯลฯ)

บทความ/report (ถ้ามี)

- 5.2 ตารางผลผลิต (output) หรือ ตัวชี้วัดในแต่ละช่วงรายงานความก้าวหน้า

กิจกรรม	ผลผลิต (output)		หมายเหตุ
	ตามข้อเสนอ	ตามช่วงเวลาที่รายงาน	
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

6. อภิปรายและวิเคราะห์ผลการศึกษาค้นคว้า (output) หรือ ตัวชี้วัดในช่วงรายงานความก้าวหน้า

****กรณีดำเนินงานในบางกิจกรรมเรียบร้อยแล้วและสามารถวิเคราะห์ผลได้ ให้เพิ่มเติมหัวข้อ “บทวิเคราะห์” “สรุปผลการศึกษา” และ “ข้อเสนอแนะจากการศึกษา” เพื่อเสนอพิจารณาในช่วงรายงานความก้าวหน้า 2 ได้**

7. งบประมาณที่ได้ใช้จ่ายไปแล้วนับตั้งแต่เริ่มโครงการ

ได้รับประมาณ งวดที่ เมื่อวันที่ โดยมีการเบิกจ่าย เมื่อวันที่

หมวดรายการงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)			หมายเหตุ
	ที่ได้รับอนุมัติ	ใช้จริง	คงเหลือ	
7.1 งบบุคลากร				
7.2 งบดำเนินงาน (ค่าตอบแทน, ค่าใช้สอย, ค่าวัสดุ)				
7.3 งบลงทุน (ค่าที่ดิน, ค่าครุภัณฑ์)				
7.4 ค่าธรรมเนียมอุดหนุนสถาบัน				
รวมทั้งสิ้น				

8. งานตามโครงการที่จะทำต่อไป

.....

.....

.....

9. คำชี้แจงเกี่ยวกับอุปสรรคหรือปัญหา พร้อมวิธีการแก้ปัญหา (แผนบริหารความเสี่ยง) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

ข. ส่วนประกอบโครงการย่อย (ตามแบบฟอร์มผนวก 4 หน้า 9-10)

ลงชื่อ.....ผู้อำนวยการแผนงาน
วันที่...../...../.....

หมายเหตุ : 1. การจัดทำรายงานความก้าวหน้าต้องประกอบด้วยส่วนของแผนงานวิจัย และแต่ละโครงการย่อย ตามที่ระบุในข้อเสนอโครงการ โดยจัดส่งผ่านระบบ NRIIS และรูปแบบเอกสารและไฟล์ Microsoft Word และ PDF/Adobe Acrobat

2. การจัดทำรายงานความก้าวหน้าต้องนำเสนอรายละเอียดที่สื่อให้คณะผู้ตรวจสอบทางวิชาการอ่าน และเข้าใจกระบวนการทำงานที่ผ่านมาทั้งหมดอย่างชัดเจน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักวิจัยในการอนุมัติ เบิกจ่ายงบประมาณในงวดต่อไป

แบบรายงานความก้าวหน้าการวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ 2 (โครงการวิจัยเดี่ยว/ย่อย)
(รายงานทุก 6 เดือน)

โครงการ/โครงการย่อย (ไทย).....
(อังกฤษ).....
ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี.....จำนวน.....บาท
ระยะเวลาทำการวิจัย.....เดือน เริ่มทำการวิจัยเมื่อ (เดือน, ปี).....
รายงานความก้าวหน้าของการวิจัย ครั้งที่.....ระหว่าง (เดือน, ปี).....ถึง (เดือน, ปี).....
รายนามหัวหน้าโครงการ และผู้ร่วมโครงการ พร้อมทั้งหน่วยงานที่สังกัดและรายละเอียดการติดต่อ (ที่อยู่/
โทรศัพท์/โทรสาร/e-mail).....

ส่วนประกอบโครงการวิจัย (ระบุรายละเอียด และตารางตามหัวข้อ)

1. บทที่ 1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา (ภาพรวมทั้งโครงการ) และวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย
2. บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
3. บทที่ 3 รายละเอียดความเชื่อมโยงระหว่างโครงการวิจัยย่อย (อาจมีแผนภูมิประกอบ)
4. บทที่ 4 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย (ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตลอดโครงการวิจัย)
5. บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย (ภาพรวมทั้งโครงการ)

- 5.1 ตารางเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับแผนการดำเนินการที่ตั้งไว้ (Gantt Chart)

กิจกรรม	เดือน												ผลผลิต ส่งมอบ
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1.													
2.													
3.													

หมายเหตุ : 1) ให้ระบุเดือนที่เริ่มดำเนินการวิจัยตามสัญญาฯ รับทุน

◀-----▶ หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่วางแผนไว้ว่าจะทำตามข้อเสนอโครงการ

◀=====▶ หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่ได้ทำแล้ว

2) รายละเอียดอื่น ๆ ที่ได้ดำเนินการ เช่น เครื่องมือการวิจัยต่าง ๆ (แบบสอบถาม แบบวัด ฯลฯ)

บทความ/report (ถ้ามี)

- 5.2 ตารางผลผลิต (output) หรือ ตัวชี้วัดในแต่ละช่วงรายงานความก้าวหน้า

กิจกรรม	ผลผลิต (output)		หมายเหตุ
	ตามข้อเสนอ	ตามช่วงเวลาที่ยังรายงาน	
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

6. อภิปรายและวิเคราะห์ผลการศึกษารวมผลผลิต (output) หรือ ตัวชี้วัดในช่วงรายงานความก้าวหน้า

****กรณีดำเนินงานในบางกิจกรรมเรียบร้อยแล้วและสามารถวิเคราะห์ผลได้ ให้เพิ่มเติมหัวข้อ “บทวิเคราะห์” “สรุปผลการศึกษา” และ “ข้อเสนอแนะจากการศึกษา” เพื่อเสนอพิจารณาในช่วงรายงานความก้าวหน้า 2 ได้**

7. งบประมาณที่ได้ใช้จ่ายไปแล้วนับตั้งแต่เริ่มโครงการ

ได้รับประมาณ งวดที่ เมื่อวันที่ โดยมีการเบิกจ่าย เมื่อวันที่

หมวดรายการงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)			หมายเหตุ
	ที่ได้รับอนุมัติ	ใช้จริง	คงเหลือ	
7.1 งบบุคลากร				
7.2 งบดำเนินงาน (ค่าตอบแทน, ค่าใช้สอย, ค่าวัสดุ)				
7.3 งบลงทุน (ค่าที่ดิน, ค่าครุภัณฑ์)				
7.4 ค่าธรรมเนียมอุดหนุนสถาบัน				
รวมทั้งสิ้น				

8. งานตามโครงการที่จะทำต่อไป

.....

.....

9. คำชี้แจงเกี่ยวกับอุปสรรคหรือปัญหา พร้อมวิธีการแก้ปัญหา (แผนบริหารความเสี่ยง) (ถ้ามี)

.....

.....

10. บรรณานุกรม (Bibliography) ระบุรายชื่อเอกสารอ้างอิงโดยเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยเอกสารภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ให้เรียงตามลำดับการอ้างอิงเอกสารให้เป็นไปตามมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่ง

ลงชื่อ.....หัวหน้าโครงการ
วันที่...../...../.....

หมายเหตุ : 1. การจัดทำรายงานความก้าวหน้าต้องประกอบด้วยส่วนของแผนงานวิจัย และแต่ละโครงการย่อยตามที่ระบุในข้อเสนอโครงการ โดยจัดส่งผ่านระบบ NRIIS และรูปแบบเอกสารและไฟล์ Microsoft Word และ PDF/Adobe Acrobat

2. การจัดทำรายงานความก้าวหน้าต้องนำเสนอรายละเอียดที่สื่อให้คณะผู้ตรวจสอบทางวิชาการอ่านและเข้าใจกระบวนการทำงานที่ผ่านมาทั้งหมดอย่างชัดเจน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักวิจัยในการอนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณในงวดต่อไป

แบบการเขียนร่างรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ และรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์
(แผนงานวิจัย)

ก. ส่วนประกอบตอนต้น

1. หน้าปก (Cover) (ให้มีทุกหัวข้อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข) ดังนี้

- 1.1 ให้ทำปกแข็ง (อย่างน้อย 120 แกรม) เคลือบมัน สันขาว เข้าเล่มมีตราของ วช. ปรากฏอยู่บนหน้าปกด้านบน
- 1.2 ให้ระบุคำว่า “รายงานการวิจัย” และชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งระบุชื่อผู้วิจัย และหน่วยงานที่สังกัด
- 1.3 ให้ใช้กระดาษ A4 80 แกรม
- 1.4 ที่สันปกให้พิมพ์ชื่อเรื่องและปี พ.ศ. ที่พิมพ์
- 1.5 ด้านล่างของปก
 - 1.5.1 ให้ระบุข้อความ “ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ” ประจำปีงบประมาณ
 - 1.5.2 ให้ระบุปี พ.ศ. ที่พิมพ์

2. ปกในมีข้อความเช่นเดียวกับหน้าปก

3. กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement) ให้ระบุได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ.....

4. บทสรุปผู้บริหาร ความยาวของบทสรุปผู้บริหารไม่ควรเกิน 2 หน้ากระดาษ

- 4.1 รายละเอียดเกี่ยวกับแผนงานวิจัย/โครงการวิจัย
 - 4.1.1 ชื่อเรื่อง ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ
 - 4.1.2 ชื่อคณะผู้วิจัย (นาย นาง นางสาว)/หน่วยงานที่สังกัด/หมายเลขโทรศัพท์/โทรสาร/e-mail
 - 4.1.3 งบประมาณและระยะเวลาทำวิจัย
 - ได้รับงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. งบประมาณที่ได้รับ.....บาท
 - ระยะเวลาทำวิจัย ตั้งแต่.....(เดือน, ปี).....ถึง.....(เดือน, ปี).....

4.2 สรุปโครงการวิจัย

- 4.2.1 รายละเอียดเกี่ยวกับความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย ให้ระบุแนวความคิดพื้นฐาน ทฤษฎีหลัก หรือสภาพปัญหาที่มีความสำคัญ หรือความจำเป็นที่ต้องทำวิจัยเรื่องนี้ โดยสรุปส่วนที่สำคัญไม่ควรเกิน 5 บรรทัด
- 4.2.2 รายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย ให้ระบุวัตถุประสงค์หรือคำตอบของโครงการวิจัยให้ชัดเจน โดยเน้นประเด็นสำคัญของคำตอบที่ต้องการ
- 4.2.3 รายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ให้ระบุระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ให้ครอบคลุมประเด็นของรูปแบบการวิจัย จำนวนหรือขนาดของตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเขียนสรุปไม่ควรเกิน 5 บรรทัด และเขียนให้เข้าใจง่าย ไม่จำเป็นต้องใช้ศัพท์ทางวิชาการที่สูงเกินไป
- 4.2.4 รายละเอียดเกี่ยวกับผลการวิจัย ให้เขียนการนำเสนอผลการวิจัย เรียงการนำเสนอให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ทั้งหมด

4.2.5 รายละเอียดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ให้ระบุประเด็นสำคัญ ๆ ที่พบในการวิจัย ข้อเสนอแนะแยกในแต่ละกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อธิบายรายละเอียดให้กลุ่มต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ได้อย่างชัดเจน ในส่วนนี้เป็นส่วนที่สำคัญมาก อาจมีรายละเอียดมากกว่าส่วนอื่น ๆ

5. **บทคัดย่อภาษาไทยและบทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract)** ให้จัดทำบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเขียนเป็นความเรียงที่มีรายละเอียดเนื้อหา ดังนี้ ปัญหา วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ โดยสังเขป ผลของการศึกษาค้นคว้า (การเสนอคำตอบให้แก่หัวข้อปัญหาที่ทำการศึกษาค้นคว้า และการค้นพบ ตลอดจนข้อเสนอแนะ (ถ้ามี) ที่เป็นประเด็นหลัก ซึ่งความยาวของบทคัดย่อไม่เกินกว่า 1 หน้า กระดาษพิมพ์ ขนาด A4

6. **คำสำคัญ (Key words)**

7. **สารบัญเรื่อง (Table of Contents)**

8. **สารบัญตาราง (List of Tables)** (ถ้ามี)

9. **สารบัญภาพ (List of Illustration)** (ถ้ามี)

10. **คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อที่ใช้ในการวิจัย (List of Abbreviations)** (ถ้ามี)

11. **ภาพรวมแผนงานวิจัย**

11.1 บทที่ 1 บทนำ (ความสำคัญและที่มาของปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย รายละเอียดความเชื่อมโยงระหว่างโครงการวิจัยย่อย (อาจมีแผนภูมิประกอบ) และประโยชน์ที่ได้รับ) *ภาพรวมของทั้งแผนงาน*

11.2 บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

11.3 บทที่ 3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

11.4 บทที่ 4 สรุปผลการวิจัย (ภาพรวมทั้งโครงการ)

11.5 บทที่ 5 อภิปรายและข้อเสนอแนะ

12. **หน่วยงานที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งระบุรายละเอียดข้อมูลที่น่าไปใช้**

ข. **ส่วนประกอบเนื้อเรื่อง** ของแต่ละโครงการย่อย (อย่างน้อยต้องมีเนื้อหาต่อไปนี้)

1. **บทคัดย่อภาษาไทยและบทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract)** ให้จัดทำบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเขียนเป็นความเรียงที่มีรายละเอียดเนื้อหา ดังนี้ ปัญหา วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ โดยสังเขป ผลของการศึกษาค้นคว้า (การเสนอคำตอบให้แก่หัวข้อปัญหาที่ทำการศึกษาค้นคว้า และการค้นพบ ตลอดจนข้อเสนอแนะ (ถ้ามี) ที่เป็นประเด็นหลัก ซึ่งความยาวของบทคัดย่อไม่เกินกว่า 1 หน้า กระดาษพิมพ์ ขนาด A4

2. **ภาพรวมโครงการย่อย**

3. **บทที่ 1 บทนำ (ความสำคัญและที่มาของปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย และประโยชน์ที่ได้รับ)**

4. **บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง**

5. **บทที่ 3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย**

6. **บทที่ 4 ผลการวิจัย (ควรมีรูปภาพหรือตารางประกอบด้วย)**

7. **บทที่ 5 อภิปรายและวิจารณ์ผล** ได้แก่ การอธิบายผลการทดลอง ผลการวิจัยที่ได้ทั้งหมด ทั้งที่เป็นและไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ รวมถึงการเปรียบเทียบกับผลการวิจัยที่ได้มีการศึกษาไว้แล้ว

8. **บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ** ให้สรุปเรื่องราวในการวิจัยพร้อมทั้งเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยในขั้นต่อไป ตลอดจนประโยชน์ในทางประยุกต์ของผลงานวิจัยที่ได้

9. บรรณานุกรม (Bibliography) ระบุรายชื่อเอกสารอ้างอิงโดยเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยเอกสารภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ให้เรียงตามลำดับการอ้างอิงเอกสารให้เป็นไปตามมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่ง

10. ภาคผนวก (Appendix) ถ้ามี

- สรุปผลงานวิจัย/โครงการวิจัย 1 หน้ากระดาษ A4 (สำหรับประชาสัมพันธ์)
- สรุปผลงานวิจัย/โครงการวิจัย 5 บรรทัด
- แบบฟอร์มประเมินผลการวิจัยในการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ
- อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและผลผลิตส่งมอบ (เอกสารแนบประกอบการนำเสนอผลผลิต)
 - 1) กำลังคนที่ได้รับการพัฒนาทักษะ : ทักษะ / การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะ
 - 2) ต้นฉบับบทความวิจัย (Manuscript) : ผลงานประชุมวิชาการ (proceeding) / บทความวิจัย / วารสารทางวิชาการ (journal)
 - 3) หนังสือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และมาตรการ : หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) / สมุดปกขาว / ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย / มาตรการ
 - 4) นวัตกรรมหรือเทคโนโลยี : ผลิตภัณฑ์ใหม่ / กระบวนการใหม่ / หลักสูตรอบรม
 - 5) ทรัพย์สินทางปัญญา : อนุสิทธิบัตร / สิทธิบัตร / การประดิษฐ์ / สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ / ลิขสิทธิ์ / สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ / แบบผังภูมิของวงจร
 - 6) โครงสร้างพื้นฐาน : เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่จัดซื้อ สร้างขึ้น หรือพัฒนาต่อยอด
 - 7) ฐานข้อมูล ระบบและกลไก หรือมาตรฐาน : ระบบ / กลไก / ฐานข้อมูลสารสนเทศ / การรับรองมาตรฐาน
 - 8) เครือข่าย และการลงทุน : เครือข่ายความร่วมมือทางการวิจัยและนวัตกรรม / การลงทุนสนับสนุนการวิจัย

ค. ส่วนประกอบตอนท้าย

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัยและคณะนักวิจัยทุกคน พร้อมหน่วยงานสังกัด รายละเอียดสถานที่ติดต่อ เบอร์โทรศัพท์/โทรสาร และ E-mail

ง. รายละเอียดการพิมพ์

การพิมพ์เนื้อหาให้ใช้อักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 point โดยใช้กระดาษ A4 80 แกรม และพิมพ์ 2 หน้า (กรณีจำนวนหน้าเกิน 100 หน้า) โดยหน้าปก รูปภาพ และแผนภูมิจะต้องเป็นภาพสี

แบบการเขียนร่างรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ และรายงานการวิจัยและนวัตกรรมฉบับสมบูรณ์ (โครงการเดียว)

ก. ส่วนประกอบตอนต้น

1. หน้าปก (Cover) (ให้มีทุกหัวข้อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข) ดังนี้

- 1.1 ให้ทำปกแข็ง (อย่างน้อย 120 แกรม) เคลือบมัน สันขาว เข้าเล่มมีตราของ วช. ปรากฏอยู่บนหน้าปกด้านบน
- 1.2 ให้ระบุคำว่า “รายงานการวิจัย” และชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งระบุชื่อผู้วิจัย และหน่วยงานที่สังกัด
- 1.3 ให้ใช้กระดาษ A4 80 แกรม
- 1.4 ที่สันปกให้พิมพ์ชื่อเรื่องและปี พ.ศ. ที่พิมพ์
- 1.5 ด้านล่างของปก
 - 1.5.1 ให้ระบุข้อความ “ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ” ประจำปีงบประมาณ
 - 1.5.2 ให้ระบุปี พ.ศ. ที่พิมพ์

2. ปกในมีข้อความเช่นเดียวกับหน้าปก

3. กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement) ให้ระบุได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ.....

4. บทสรุปผู้บริหาร ความยาวของบทสรุปผู้บริหารไม่ควรเกิน 2 หน้ากระดาษ

- 4.1 รายละเอียดเกี่ยวกับแผนงานวิจัย/โครงการวิจัย
 - 4.1.1 ชื่อเรื่อง ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ
 - 4.1.2 ชื่อคณะผู้วิจัย (นาย นาง นางสาว)/หน่วยงานที่สังกัด/หมายเลขโทรศัพท์/โทรสาร/e-mail
 - 4.1.3 งบประมาณและระยะเวลาทำวิจัย
 - ได้รับงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. งบประมาณที่ได้รับ.....บาท
 - ระยะเวลาทำวิจัย ตั้งแต่.....(เดือน, ปี).....ถึง.....(เดือน, ปี).....
- 4.2 สรุปโครงการวิจัย
 - 4.2.1 รายละเอียดเกี่ยวกับความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย ให้ระบุแนวความคิดพื้นฐาน ทฤษฎีหลัก หรือสภาพปัญหาที่มีความสำคัญ หรือความจำเป็นที่ต้องทำวิจัยเรื่องนี้ โดยสรุปส่วนที่สำคัญไม่ควรเกิน 5 บรรทัด
 - 4.2.2 รายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย ให้ระบุวัตถุประสงค์หรือคำตอบของโครงการวิจัยให้ชัดเจน โดยเน้นประเด็นสำคัญของคำตอบที่ต้องการ
 - 4.2.3 รายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ให้ระบุระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ให้ครอบคลุมประเด็นของรูปแบบการวิจัย จำนวนหรือขนาดของตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเขียนสรุปไม่ควรเกิน 5 บรรทัด และเขียนให้เข้าใจง่าย ไม่จำเป็นต้องใช้ศัพท์ทางวิชาการที่สูงเกินไป
 - 4.2.4 รายละเอียดเกี่ยวกับผลการวิจัย ให้เขียนการนำเสนอผลการวิจัย เรียงการนำเสนอให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ทั้งหมด
 - 4.2.5 รายละเอียดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ให้ระบุประเด็นสำคัญ ๆ ที่พบในการวิจัย ข้อเสนอแนะแยกในแต่ละกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อธิบายรายละเอียดให้กลุ่มต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ได้อย่างชัดเจน ในส่วนนี้เป็นส่วนที่สำคัญมาก อาจมีรายละเอียดมากกว่าส่วนอื่น ๆ

5. **บทคัดย่อภาษาไทยและบทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract)** ให้จัดทำบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเขียนเป็นความเรียงที่มีรายละเอียดเนื้อหา ดังนี้ ปัญหา วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ โดยสังเขป ผลของการศึกษาค้นคว้า (การเสนอคำตอบให้แก่หัวข้อปัญหาที่ทำการศึกษาค้นคว้า และการค้นพบ ตลอดจนข้อเสนอแนะ (ถ้ามี) ที่เป็นประเด็นหลัก ซึ่งความยาวของบทคัดย่อไม่เกินกว่า 1 หน้ากระดาษพิมพ์ ขนาด A4

6. **คำสำคัญ (Key words)**

7. **สารบัญเรื่อง (Table of Contents)**

8. **สารบัญตาราง (List of Tables)** (ถ้ามี)

9. **สารบัญภาพ (List of Illustration)** (ถ้ามี)

10. **คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อที่ใช้ในการวิจัย (List of Abbreviations)** (ถ้ามี)

11. **หน่วยงาน (ที่อยู่หน่วยงาน) ที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งระบุรายละเอียดข้อมูลที่น่าไปใช้**

ข. **ส่วนประกอบเนื้อเรื่อง** ของแต่ละโครงการย่อย (อย่างน้อยต้องมีเนื้อหาต่อไปนี้)

1. **บทที่ 1 บทนำ (ความสำคัญและที่มาของปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย และประโยชน์ที่ได้รับ)**

2. **บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง**

3. **บทที่ 3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย**

4. **บทที่ 4 ผลการวิจัย (ควรมีรูปภาพหรือตารางประกอบด้วย)**

5. **บทที่ 5 อภิปรายและวิจารณ์ผล** ได้แก่ การอธิบายผลการทดลอง ผลการวิจัยที่ได้ทั้งหมด ทั้งที่เป็นและไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ รวมถึงการเปรียบเทียบกับผลการวิจัยที่ได้มีการศึกษาไว้แล้ว

6. **บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ** ให้สรุปเรื่องราวในการวิจัยพร้อมทั้งเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยในขั้นต่อไป ตลอดจนประโยชน์ในทางประยุกต์ของผลงานวิจัยที่ได้

7. **บรรณานุกรม (Bibliography)** ระบุรายชื่อเอกสารอ้างอิงโดยเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยเอกสารภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ให้เรียงตามลำดับการอ้างอิงเอกสารให้เป็นไปตามมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่ง

8. **ภาคผนวก (Appendix)** ถ้ามี

- สรุปผลงานวิจัย/โครงการวิจัย 1 หน้ากระดาษ A4 (สำหรับประชาสัมพันธ์)

- สรุปผลงานวิจัย/โครงการวิจัย 5 บรรทัด

- แบบฟอร์มประเมินผลการวิจัยในการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

- อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและผลผลิตส่งมอบ (เอกสารแนบประกอบการนำเสนอผลผลิต)

1) กำลังคนที่ได้รับการพัฒนาทักษะ : ทักษะการศึกษา / การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะ

2) ต้นฉบับบทความวิจัย (Manuscript) : ผลงานประชุมวิชาการ (proceeding) / บทความวิจัย / วารสารทางวิชาการ (journal)

3) หนังสือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และมาตรการ : หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) / สมุดปกขาว / ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย / มาตรการ

4) นวัตกรรมหรือเทคโนโลยี : ผลิตภัณฑ์ใหม่ / กระบวนการใหม่ / หลักสูตรอบรม

5) ทรัพย์สินทางปัญญา : อนุสิทธิบัตร / สิทธิบัตร / การประดิษฐ์ / สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ / ลิขสิทธิ์ / สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ / แบบผังภูมิของวงจร

6) โครงสร้างพื้นฐาน : เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่จัดซื้อ สร้างขึ้น หรือพัฒนาต่อยอด

7) ฐานข้อมูล ระบบและกลไก หรือมาตรฐาน : ระบบ / กลไก / ฐานข้อมูลสารสนเทศ / การรับรองมาตรฐาน

8) เครือข่าย และการลงทุน : เครือข่ายความร่วมมือทางการวิจัยและนวัตกรรม / การลงทุนสนับสนุนการวิจัย

ค. ส่วนประกอบตอนท้าย

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัยและคณะนักวิจัยทุกคน พร้อมหน่วยงานสังกัด รายละเอียดสถานที่ติดต่อ เบอร์โทรศัพท์/โทรสาร และ E-mail

ง. รายละเอียดการพิมพ์

การพิมพ์เนื้อหาให้ใช้อักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 point โดยใช้กระดาษ A4 80 แกรม และพิมพ์ 2 หน้า (กรณีจำนวนหน้าเกิน 100 หน้า) โดยหน้าปก รูปภาพ และแผนภูมิจะต้องเป็นภาพสี

แบบฟอร์มสรุปผลงานวิจัย/โครงการวิจัย 1 หน้ากระดาษ A4 (สำหรับประชาสัมพันธ์)
(ภาคผนวก)

(แผนงานวิจัย/โครงการเดี่ยวและย่อย)

1. ชื่อผลงาน/โครงการ.....(ภาษาไทย).....
.....(ภาษาอังกฤษ).....
2. ชื่อ - นามสกุล นักวิจัย.....(ภาษาไทย).....
.....(ภาษาอังกฤษ).....
3. ที่อยู่ติดต่อได้.....เบอร์โทรศัพท์.....E-mail.....
4. ชื่อหน่วยงาน.....
5. ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการเสร็จ.....
6. คำค้น keyword.....
7. อ้างอิง (ใส่ URL ที่สามารถเข้าถึงเอกสารได้กรณีเผยแพร่ผลงานฉบับเต็มทางอินเทอร์เน็ต ถ้าไม่มีให้เว้นว่างไว้)
8. รูปภาพ หรือภาพเคลื่อนไหว (สามารถแยกไฟล์ หรือใส่รวมไว้ในเนื้อหาได้)
9. คำอธิบาย 1 หน้ากระดาษ A4 (font Tahoma ขนาด 10 แบบ Regular)
(สรุปรายละเอียดผลงานวิจัย/โครงการวิจัย มีความยาว 1 หน้ากระดาษ A4 เนื้อหาครอบคลุมถึง ความสำคัญ
ของงานวิจัยชิ้นนี้ วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน และประโยชน์ของผลงานวิจัย)

แบบฟอร์มสรุปผลงานวิจัย/โครงการวิจัย 5 บรรทัด
(สำหรับเผยแพร่ในระบบ EXPLORE ผ่านทางเว็บไซต์ www.explore.nrct.go.th)

(ภาคผนวก)

(แผนงานวิจัย/โครงการเดียวและย่อย)

1. ชื่อผลงาน/โครงการ.....(ภาษาไทย).....
.....(ภาษาอังกฤษ).....
2. ชื่อ นามสกุล นักวิจัย.....(ภาษาไทย).....
.....(ภาษาอังกฤษ).....
3. ที่อยู่ติดต่อได้.....เบอร์โทรศัพท์.....E-mail.....
4. ชื่อหน่วยงาน.....
5. ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการเสร็จ.....
6. คำค้น Keyword.....
7. อ้างอิง....(ใส่ URL ที่สามารถเข้าถึงเอกสารได้กรณีเผยแพร่ผลงานฉบับเต็มทางอินเทอร์เน็ต ถ้าไม่มีให้เว้นว่างไว้)
8. รูปภาพ หรือภาพเคลื่อนไหว
9. คำอธิบาย 5 บรรทัด (font Tahoma ขนาด 10 แบบ Regular)
(สรุปรายละเอียดผลงานวิจัย/โครงการวิจัย มีความยาวไม่เกิน 5 บรรทัด อธิบายด้วยภาษาง่ายๆ เข้าใจได้ง่าย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งานทุกระดับ)
10. สรุปงานวิจัยในรูปแบบ info graphic โดยให้มีตราสัญลักษณ์ของ วช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
11. นำเข้าข้อมูลสรุปผลงานวิจัย/โครงการวิจัย 5 บรรทัด ในระบบ EXPLORE ผ่านทางเว็บไซต์ www.explore.nrct.go.th

แบบฟอร์มประเมินผลการวิจัยในการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม
ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ
(แผนงานวิจัย/โครงการเดียวและย่อย)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อแผนงานวิจัย/ชื่อโครงการวิจัย.....

ชื่อนักวิจัย.....

หน่วยงาน.....

งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน.....

(บาท) ปีงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน.....

วัน/เดือน/ปี ที่ดำเนินการวิจัยแล้วเสร็จ.....

เป้าหมายดำเนินการ.....

พื้นที่การใช้ประโยชน์.....

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

2.1 การนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม (สามารถตอบได้มากกว่า 1 มิติ)

☐ **มิตินโยบาย** หมายถึง การมีเอกสารแสดงความสนใจ ความต้องการ หรือการนำข้อมูลและแนวทางแก้ไข ซึ่งได้จากผลงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมมาใช้ประกอบการแก้ไขปัญหาสำคัญและปัญหาเร่งด่วน ของประเทศในองค์กร หรือหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

- ปัญหาสำคัญ/ปัญหาเร่งด่วนของประเทศ คือ.....

- ชื่อองค์กร หรือหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ที่นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....

- ช่วงเวลาที่นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (วัน/เดือน/ปี).....

- ลักษณะการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (โปรดให้คำอธิบาย พร้อมแนบเอกสาร/ภาพประกอบ).....

- การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อองค์กร หรือหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน (โปรดให้คำอธิบาย พร้อมแนบเอกสาร/ภาพประกอบ).....

☐ **มิติวิชาการ** หมายถึง การมีเอกสารแสดงถึงการอ้างอิง (Citations) บทความวิจัย ที่ได้รับการตีพิมพ์ ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ ซึ่งมี Peer-review (โปรดแนบเอกสาร/หลักฐานอ้างอิง).....

☐ **มิติเชิงสังคม/ชุมชน** หมายถึง การมีเอกสารแสดงความสนใจ หรือความต้องการเข้ารับการถ่ายทอดความรู้ของชุมชน ท้องถิ่น หรือองค์กร (ไม่ใช่หน่วยงานต้นสังกัดของนักวิจัย/หน่วยงานให้ทุน) ที่แสดงให้เห็นถึงการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ และรูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อชุมชน ท้องถิ่น องค์กร

- ชื่อชุมชน ท้องถิ่น หรือองค์กร ที่นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....
- ช่วงเวลาที่นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (วัน/เดือน/ปี).....
- ลักษณะการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (โปรดให้คำอธิบาย พร้อมแนบเอกสาร/ภาพประกอบ).....

- การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อชุมชน ท้องถิ่น องค์กร (โปรดให้คำอธิบาย พร้อมแนบเอกสาร/ภาพประกอบ).....

☐ **มิติพาณิชย์** หมายถึง การมีเอกสารแสดงความสนใจ หรือความต้องการในการนำผลงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมไปพัฒนา/ปรับปรุง กระบวนการผลิตและจำหน่ายในภาคการผลิตและภาคอุตสาหกรรม

- ภาคการผลิต/ภาคอุตสาหกรรม ที่นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....
- ช่วงเวลาที่นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (วัน/เดือน/ปี).....
- ลักษณะการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (โปรดให้คำอธิบาย พร้อมแนบเอกสาร/ภาพประกอบ).....

- การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อภาคการผลิตและภาคอุตสาหกรรม (โปรดให้คำอธิบาย พร้อมแนบเอกสาร/ภาพประกอบ).....

2.2 ทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดจากงานวิจัย (โปรดระบุเดือน/ปี ที่ยื่นขอและได้รับ)

2.3 ผู้ได้รับผลประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม (โปรดระบุหน่วยงาน บุคคล หรือพื้นที่ที่นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์)

.....

.....

.....

2.4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิจัย (งานวิจัยที่แล้วเสร็จ)

☐ ไม่มีปัญหาและอุปสรรค

☐ มีปัญหาและอุปสรรค (โปรดระบุสาเหตุ)

.....

.....

.....

2.5 ผลกระทบจากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (งานวิจัยที่แล้วเสร็จ)

☐ ไม่มีผลกระทบ

☐ มีผลกระทบ (โปรดระบุสาเหตุ)

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

บันทึกข้อตกลง

เรื่อง การให้ความยินยอมเปลี่ยนแปลงอัตราการใช้จ่ายเงิน

1. กรณีระเบียบสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนทั่วไป เพื่อการวิจัย และส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย พ.ศ.2550 ถูกยกเลิกหลังจากที่ผู้รับทุนได้ลงนามในสัญญาให้ทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรม หรือสัญญาให้ทุนอุดหนุนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม โครงการธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง แล้ว ต่อมาเมื่อสำนักงานการวิจัยแห่งชาติได้มีการประกาศเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินอุดหนุนไว้ในระเบียบการใช้จ่ายเงินเพื่อการวิจัยและนวัตกรรม และส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม ผู้รับทุนมีสิทธิที่จะใช้จ่ายเงินในการดำเนินโครงการตามหลักเกณฑ์ใหม่ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบดังกล่าว อย่างไรก็ตามการใช้จ่ายเงินตามหลักเกณฑ์ใหม่นั้น ไม่เป็นเหตุให้ผู้รับทุนมีสิทธิขอขยายวงเงินที่เคยได้รับการอนุมัติจากผู้ให้ทุนแล้วแต่อย่างใด

2. กรณีหากเกิดความเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใดอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงตามข้อ 1 ผู้รับทุนจะไม่เรียกร้องค่าเสียหายหรือฟ้องร้องใดๆ จากผู้ให้ทุนทั้งสิ้น

Certificate Of Completion ใบรับรองการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์			
Subject: ชื่อเอกสาร:	สัญญาเลขที่ N84A680553		
Document ID: หมายเลขเอกสาร:	630c3a9eb03a9466e0d7fe5d150912981742437515	Document Pages: จำนวนหน้าเอกสาร:	177
Signatures: ลายเซ็น:	4	Sent for Signatures: ส่งเมื่อ:	20/03/2025 09:25:50
Certificate Pages: จำนวนหน้าใบรับรอง:	2	Timestamp: การประทับเวลา:	Enabled เปิดใช้งาน
Time Zone:	(GMT+07:00) Bangkok		

Document Record Tracking ติดตามการลงรายการในเอกสาร					
Document: เอกสาร:	Original ต้นฉบับ	Document Holder: เจ้าของ/ผู้สร้างเอกสาร:	ระบบข้อมูลสารสนเทศวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ NRIIS nriis@nrct.go.th	Location: สถานที่สร้างเอกสาร:	Creden e-Signature Platform

Signer Events ลำดับรายการผู้ลงลายมือชื่อ				
(1)	Signer: ผู้ลงนาม:	จิตติมา คุณยศยิ่ง (thitima@g.lpru.ac.th)	Signed: ลงลายมือชื่อเมื่อ:	20/03/2025 09:50:03
	Security Level: ระดับความปลอดภัย:	Email/OTP อีเมล/ชุดรหัสผ่านแบบใช้ครั้งเดียว	Digital Certificate: การใช้ใบรับรอง:	-
	e-KYC: การยืนยันตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์:	IAL 1.3	Serial Number: หมายเลขซีเรียล:	-
	Using IP Address ใช้หมายเลข IP Address	202.29.58.234		
(2)	Signer: ผู้ลงนาม:	ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช (aj.koorpai@gmail.com)	Signed: ลงลายมือชื่อเมื่อ:	20/03/2025 15:47:35
	Security Level: ระดับความปลอดภัย:	Email/OTP อีเมล/ชุดรหัสผ่านแบบใช้ครั้งเดียว	Digital Certificate: การใช้ใบรับรอง:	-
	e-KYC: การยืนยันตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์:	IAL 1.3	Serial Number: หมายเลขซีเรียล:	-
	Using IP Address ใช้หมายเลข IP Address	49.230.81.190		
(3)	Signer: ผู้ลงนาม:	ศิริพันธ์พร เดี่ยวตระกูล (sirinporn.d@nrct.go.th)	Signed: ลงลายมือชื่อเมื่อ:	20/03/2025 17:49:04
	Security Level: ระดับความปลอดภัย:	Email/OTP อีเมล/ชุดรหัสผ่านแบบใช้ครั้งเดียว	Digital Certificate: การใช้ใบรับรอง:	Enabled เปิดใช้งาน
	e-KYC: การยืนยันตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์:	IAL 2.3	Serial Number: หมายเลขซีเรียล:	2b:8b:7f:52:aa:86:c8:5b:1d:78:0e:bf:1b:80:41:3d:35:2a:ca:8e
	Using IP Address ใช้หมายเลข IP Address	49.230.44.67		

Signer Events ลำดับรายการผู้ลงลายมือชื่อ				
(4)	Signer: ผู้ลงนาม:	วิภารัตน์ ดีอ่อน (wiparat.d@nrct.go.th)	Signed: ลงลายมือชื่อเมื่อ:	21/03/2025 17:12:07
	Security Level: ระดับความปลอดภัย:	Email/OTP อีเมล/ชุดรหัสผ่านแบบใช้ ครั้งเดียว	Digital Certificate: การใช้ใบรับรอง:	Enabled เปิดใช้งาน
	e-KYC: การยืนยันตัวตนทาง อิเล็กทรอนิกส์:	IAL 2.3	Serial Number: หมายเลขซีเรียล:	2b:8b:7f:52:aa:86:c8:5b:1d:78:0e:bf:1b:80:41:3d:35:2a:ca:9b
	Using IP Address ใช้หมายเลข IP Address	49.230.242.21		

Summary Document Events สรุปรายการเอกสาร					
Sending Complete: ส่งเสร็จสมบูรณ์เมื่อ:	20/03/2025 09:25:50	Signing Complete: ลงลายมือชื่อครบถ้วน เมื่อ:	21/03/2025 17:12:07	Document Complete: เอกสารเสร็จสมบูรณ์:	21/03/2025 17:12:13